SVEN HASSEL

Onlar Ölürken

e yayınları

2. BASKI

bazıları kitap sever

SAVAŞ ROMANLARI DİZİSİ

YAZARIN BU DİZİDE ÇIKAN KİTAPLARI:

1) LANETLİLER TABURU
2) CEPHE ARKADAŞLARI
3) KOMİSER
4) PARİS'İ YAKIN
5) SS GENERALİ
6) SINIR TABURU
7) CEHENNEM KRALLIĞI
8) MONTE CASSINO CEHENNEMİ
9) O.G.P.U. HAPİSHANESİ
10) ÖLÜMÜN KANLI YOLU
11) ASKERİ MAHKEME
12) GESTAPO KARARGAHI
13) DEHŞETİN TEKERLEKLERİ

kitap deyince

yayınları

Klodfarer Cad. İletişim Han No:7 Kat:2 34400 Cağaloğlu/İstanbul
Tel.: (0212) 518 54 42 - Fax: (0212) 638 11 12

SVEN HASSEL

ONLAR ÖLÜRKEN

Çeviren:
Hüsnü MENGENLİ

ONLAR ÖLÜRKEN
SVEN HASSEL

Çeviren
Hüsnü MENGENLİ

Kitabın Özgün Adı
Blitzfreeze

Yayın Hakları
© Sven Hassel 1973 - c/o Misatco International
Akçalı Telif Hakları Ltd. Şti. Aracılığıyla
E Yayınları / 2000

Kapak Grafik ve Film
Ebru Grafik

Baskı
Özener Matbaası

Birinci Basım
1984

İkinci Basım
2000

ISBN 975-390-156-9

SVEN HASSEL

ONLAR ÖLÜRKEN

Çeviren:
Hüsnü MENGENLİ

YAYINLARI

Yaşam arkadaşım
Dorthe'ye...

«Sizleri görkemli bir geleceğe götürüyorum.»

Hitler. Söylev: 3 Haziran 1937.

Donmuş sessizlik içinde, makinelilerin madeni takırtısı yankılanıyordu.

Çizmelerin patırtısı, yaylım ateşine benziyordu.

Biten günün son ışınları içinde, kadınlar yerlere serilmiş, kıpırtısız yatıyor, çocuklar bağırışıyor, insanlar ağlaşıyor, köpekler mızıldıyordu.

Acımasız soğukta insanın kanı donuyordu. Fakat, kıyılanların kanı bir gün unutulacak mı?

Savaştı bu...

«Almanlar bolşevik öğretiyi benimser benimsemez, genel karargâhımı Moskova'dan Berlin'e nakledeceğim; çünkü pek yakındaki dünya devrimi için, Almanların Ruslardan daha iyi kadrolar oluşturacakları düşüncesindeyim.

Lenin
Türkiye Büyükelçisi Ali Fuad Paşa'ya
14 Ocak 1921

30'lu yıllarda, S.S. Obergruppenführer Heydrich, Kızıl Ordu'nun ana çatısını çökertmek için makyavelik bir plan düşündü. Genelkurmayda, yüksek mevkilerde hainlerin bulunduğunu, GPU'ya sızan Gestapo ajanları aracılığıyla Stalin'e duyurttu.

Stalin'in hastalık halindeki güven duymayan mizacına güveniliyordu ve sonuç, tüm umulanları aştı. Rusya üzerinden bir terör dalgası geçti. Stalin ve onun güvenlik işleri bakanı Beria, en yüksek askeri mevkilerde bulunan, Mareşal Tukaçevski, Blücher, Yegorow, ordu komutanları Obereviç ve Yakir, Kızıl Donanma Başkomutanı Amiral Orlof ve. Viktorov gibi seçkin askerleri idam ettirdiler.

Askeri bölge komutanlarından başka, kolordu ve tümen komutanlarının yüzde doksanı ile hemen hemen bütün alay ve tabur komutanları görevlerinden alındı ve halk düşmanı suçlamasıyla kürek cezasına çarptırılıp, sürgüne gönderildiler.

Heydrich ellerini oğuşturabilirdi. Kızıl Ordu'nun beyin takımını dağıttıktan sonra, Stalin onların yerini, bir makineli tüfek takımına komuta edebilecek düzeyde; yeteneksizler veya şakşakçılarla doldurdu.

Bir gecede, binlerce orta yetenekli, sıradan yüzbaşı ve binbaşı generalliğe terfi ettirildiler. Bunlardan büyük bir kısmı, hiçbir askeri okula gitmemiş ve içlerin-

den hiçbiri Frunze Akademisi'ne ayak atmamıştı. 1941'e kadar, artık sınırları tecavüz olayları da pek hesaba alınmıyordu. Alman uçakları, Rus topraklarında derinlemesine, açıktan açığa keşif uçuşları yapıyor, fakat Stalin onlara ateş edilmesini yasaklıyordu. Sınırda bile, Rus birlikleri tarafından gelen en küçük bir kışkırtma, ölümle cezalandırılıyordu. Stalin, gayet basit bir şekilde Rus askerinin kendini savunmasını yasaklamıştı.

«Neden?» diye soruyordu Tuğgeneral Grigorenko. Evet nedendi bu?

Yanıt verebilenler, savaşın ilk iki ayında idam mangalarının kurşunlarıyla ölmüşlerdi. Beria ile Stalin, böylece, tarihin en anıtsal yanılgısının tanıklarını ortadan kaldırıyordu. «Yoksa, bir ihanet mi söz konusuydu?» diye mırıldanıyordu Piyotr Grigorenko.

1/KADIN ÇAVUŞ

«Niçin bu kadar acayipsin?» diye sordu teğmen.

«Yapamam ben,» diye yanıtladı kadın çavuş.

«İstemiyor musun?»

«Yapamadığımı söylüyorum.»

«O halde, istemediğini açıkça söyle,» diye yeniden konuştu teğmen, kadının saçlarını okşayıp bu hareketiyle kasketini düşürterek. «Ağır yaralıyken bile olabiliyor bu. Ben, iki ayağım alçıdayken bile bir gün becerdim.»

«Ne zaman yaralandın?»

«Sovyet Laponlarının yanındayken. Finlilerin üzerimize çullandıkları gün.»

«Bak sen! Senin Leningrad garnizonunda bulunduğunu bilmiyordum. Ee, yeter artık Oleg! Söyledim sana, yapamıyorum!»

«Sevmiyor musun bu işi? Hem benim Kızıl Bayrak Nişanım da var.»

«Bir adamla, madalyası var diye yatılmaz ki. Hem sonra, nerde aldın sen onu?»

«Suamussalmi'de.»

«Bu da neresi?»

«Doğu'da, Finlandiya'da, faşist Finlileri ezdiğimiz zaman.»

«Zırhlı birliklerin büyük savaşından mı söz etmek istiyorsun?»

«Evet, bütün kolordu ileriye sürülmüştü ve komutanlık on madalya dağıttı, biri de bana,» dedi Oleg elini kadının etekliğinin altından kaydırmaya çalışarak.

Genç kadın bacaklarını sıktı ve ikisi birlikte yüksek otların içine yuvarlandılar.

«Ee, artık yeter!» diye azarladı kadın. «Ben de senin gibi bir askerim. Bu domuzluğun, son zaferi beklemesi gerekir.»

«Hep konuşup duruyorsun sen de,» diye diş gıcırdatır gibi söylendi teğmen. «Şu uğursuz zırhlı araçta, akşam tek başına olmanın matah bir şey olduğunu sanıyorsun anlaşılan, Job Tvojemadj! (*)»

«Hep de edepsiz, hoyrat olman mı gerek sanki.» dedi nagan tabancalı kemerini düzelterek.

«Kuşkusuz, askersin sen, bir zırhlı araçta telgrafçı, Yelena Vladimirovna!»

Genç kadının ensesinden yakaladı, fakat kadın tekme atarak kendini savunduğundan, etekliği havalandı ve yönetmeliğe uygun haki renkte çoraplı bir çift güzel bacak meydana çıktı.

«Dur, yoksa seni Sampolit'e şikâyet ederim!»

«Benim o domuzdan korktuğumu sanıyorsun demek! Moskova'ya girmeden önce Naziler ezilmezlerse, bütün Sampolitler asılacak. Korkudan ödleri kopuyor,

(*) Rusça argo, sittir git anlamına

çatlıyorlar, çok da haklılar korkmakta. Faşistleri yenemeyeceğiz.»

«Sen deli misin Oleg? Zaferden mi şüphe ediyorsun şimdi? Seni bir ihbar edersem, kellen gider!»

«Sen, sen de şüphe ediyorsun, Yelena. Hazirandan beri, Hitler'in canavarları, bizi canının derdine düşmüş tavuklar gibi önüne katmış kovalıyor. Şimdiye kadar binlerce adam öldü. Binlercesi de Almanya'da tutsak bulunuyor. Ele geçirilemez denilen savunma hatlarımız iki aydan önce düştü! Noel'den önce, Hitler Kremlin'de. Ne oldu o General Bagramya ve yenilmez Muhafız Tümeni, hani? Savaş başlayalı ancak üç ay oluyor ve Alman zırhlı birlikleri Moskova'ya 360 kilometre uzaklıkta. Havalar iyi gitmeye devam ederse, Kremlin sekiz günde düşer. Geçen gün düşman radyosunu işitmedin mi? 'Enternasyonal komünizmi ezin' diyordu. Almanlar iblistir, kimse onları yenemez. Sarı tanklarını gördün mü? Onlardan bir tanesinin yanmasına karşılık, bizden yüz tanesi haraboluyor; bizim zırhlı tugay beş kez oluşturuldu, mahvoldu, yeniden teşkil edildi, bunun böyle sürüp gideceğine inanıyor musun? Bu sabah, Kremlin'de bavulların hazırlandığını duydum; Stalin, kendi canını kurtarmak için bizleri kurban verecek, çünkü o da Hitler kadar vahşidir. Emri biliyor musun? Geri çekilen vurulacak, teslim olursak ailelerimiz idam edilecek.»

«Teslim olmaktansa, ölürüm daha iyi,» diye mırıldandı Yelena.

«Pek emin olma! Hem, bizim seçeneğimiz olabileceğini kim söyleyebilir ki? Henüz SS'lere rastlamadık. Onların, bizim NKVD'lerden bin kez daha beter olduklarını söylüyorlar.»

«Bu olanaksız,» diye inledi genç kadın ürkmüş olarak. «Hiç kimse Beria kadar zalim olamaz.»

«Sen, insan kelleli adamları bekle de gör. Zevk için öldürürler. Deniliyor ki, her sabah, yarım litre kan tayını alıyorlarmış; Sovyet kanı, Yelena.»

«Yahudi çocuklarını yedikleri de doğru mu?»

«Yahudileri değil; SS'ler onları yemez! Savaşa gelince; o kaybedildi. Tanrı bizi korusun!»

«Tanrıya inanıyor musun Oleg? Bir Sovyet subayı olarak?»

«Evet, Minsk muharebesinden beri Tanrıya inanıyorum. O, bizim son umudumuz. Fakat, sen Yelena, seni seviyorum; seni ilk gördüğüm gündenberi sevdim. Haydi, benim ol, savaş bu, yarına sağ kalıp kalmayacağımızı kim bilebilir!»

«Hayır! Yapamam. Nişanlıyım!»

«Yalan bunlar!» diye bağırdı teğmen kadını aşağılayarak. «Gerçek şu ki, Yüzbaşı Anna Skaryabina ile aranızda bir şey var. Bütün tugay bunu biliyor! Sizin birleşmenizden bir T-34 doğacağı söyleniyor,» diyerek alaylı sırıttı. Sen, hep genç kızların peşinden koşan ve bıkınca onları ortadan kaybeden kadın yüzbaşının, o cadının tavuğusun. Ama, yakında bunun sonu gelecek, Albay Botapof ondan nefret ediyor.»

«Anna'ya bir şey yapamaz. Onun çok yükseklerde arkası var.»

«Ona âşık mısın? Ha, bakla soyu! Beni tiksindiriyorsun Yelena.»

«Öyleyse bırak beni! İstediğin gibi albaya ihbar edebilirsin, ancak peşinen haber vereyim ki, beni duvara dayarlarsa senin yanına dayayacaklardır.»

«Oo! içinden pek güzel sıyrılırsın! Anna'nın yatağında yatıvermen yeter, bütün ihbarlar ordan çıkar.»

«Hergele! Sen gerçekten bir hergeleymişsin!»

«Bağışla beni, ama sahiden beni deli ediyorsun! Yaşamımda en son yapacağım şey de olsa, seni istiyorum! Güneş batmadan önce, Fritzler burda olacak ve her şey bitecek.» Kadının bluzunu çekip soydu. «Sonra gider o çirkef yüzbaşına, bu işin erkeklerle daha iyi olduğunu söylersin.»

«Hele bak şuraya,» diye fısıldadı Küçük Kardeş, Rus zırhlı araçlarını gözetlediğimiz ileri mevzide. «İğ-

diş tekeyi bile dalap edecek! Şu hain Sovyet, kadını öpüyor ve de Stalin'in zaferine inanmıyor! Kurşuna dizilecek herif.»

«Asıl kadın düzülecek» diye matrak geçti Porta. «Bir bilselerdi şurada onları kimin gözlediğini! Gerçekten de savaş bu, sürprizlerin sonu gelmez!»

«Kapayın çenenizi be, azgın maymunlar!» diye gürledi Moruk, göğüs göğüse çarpışmalarda kullanılabilen bir süngüyle donatılmış yeni model hafif makinelisini çekerek.

Barcelona Blom da gülmeye koyuldu ve bir el bombasının kapsülünü açtı.

«Birbirimizle tanışmadan önce, bu onun son fişek atışı olacak.»

Kız, göğsü açık, zorla soluk alıyor ve saldırganı tokatlıyor; bu ise onu daha da kışkırtıp azdırıyor. Mısırlar arasında debelenip durdukları işitiliyor. Sıyrılmış eteklikten, beyaz iç çamaşırlar üzerinde çok komik bir biçimde koca revolver görünüyor.

Hepimiz işin matrağında, gülüyoruz, yalnız Moruk ile Lejyoner buna katılmıyor. Porta uzun bir ıslık çalıyor.

«Bu da ne?» diyor Yelena endişeyle.

«Dişisini çağıran bir bataklık kuşu,» diye yanıtlıyor Oleg. «Haydi bir seferlik olsun, benim gönlümü yapmak için, ne olur!»

Bir anlık susku, sonra mısır tarlasında bir inilti, boğulmuş bir çığlık, anlaşılmayan sözcükler. Bizler sessiz, tüm dikkat kesilmiş, soluğumuz tıkanmış, gözlerimiz şehvetle büyümüş, öylece ordayız!

«Hey Kazan'ın Kutsal Anası!» diye mırıldandı Porta, «Bu ne iştir! Bir de burada Kızıl Ordu'yu hırpalamak için bulunuyoruz, fakat gerçekten, İvan'ın bizden daha şağ duyulu olduğunu söylemek gerek! Hiç olmazsa o, üniformalı tavuklar da yüklemiş. İşte kutsal bir dava için dövüşmek budur: Tanrı'yla Şeytan bir araya getirilebiliyor, birbirine karıştırılabiliyor. Adolf'ün şu bombok ordusundan başka bir şey!»

«Vurmadan önce bırakalım da işlerini bitirsinler mi?» diye sordu Stege.

Sinirli sinirli kulağını çekiştirmekte olan Moruk yanıt vermedi. Önümüzde olup biten şey onu hiç mi hiç ilgilendirmiyordu. Kız ayağa kalktı, üstünü başını düzeltti. Yeniden çavuş olmuştu.

«Şimdi sıvışıyorum,» dedi beyaz dişlerini gösteren bir gülümsemeyle, «fakat yoklamadan sonra dönerim.»

«Kesinlikle hayır,» diye sırıttı teğmen. «Bana dönmeyeceksin.»

«Döneceğim,» diye karşılık verdi kız gülerek. Yüksek mısır saplarının arasından ilerleyerek, ilerde ayçiçekleri yanındaki dört Rus BT'sine doğru gözden kayboldu.

Onları da bizim tanklar gibi sarıya boyamış olsalardı, görülmeyeceklerdi bile. Yılın bu döneminde Rusya'da her şey sarıdır. Sonbahar sona ererken insanlar bile sararırlar. Yeşil renk, zırhlı araçları bu sarı ve kahverengi peyzaj içinde belli eder.

«Gene de onları her ay boyamalıdır,» dedi Stege. «Ocak ayındaki kar, aralıktakinden bambaşkadır, kasımın tozaran karıyla, şubatın eski karı arasında hiçbir benzerlik yoktur. Mart ise, beyazın beş ayrı nüansını gözler önüne serer en azından. Bunun için; hatta beyazın beyaza benzediği kışın bile, bir tankı bir kez boyamak pek fazla bir işe yaramaz. İlkbahardaysa, yeşil her hafta nüans değiştirir. İlkbahar rengindeki bir araçla, yazın koyu yeşili içinde dolaşmak neye yarar? Hiç... Eğer, daha iyi gizlenme bilinse, hayvanların yaşamları da bizimki gibi uzatılabilecekti. Üniformalarımıza nişan alın! Bakır yeşili! Yolların tozları dışında, nerde bulursun bu rengi? İvan'ın delikanlılarıysa, ilkbaharda hâlâ sonbahardaki hâkileri içinde debelenip duruyorlar. Üniformaların renklerini şu bürokrat sersemleri icadederler!»

«Eskiden mavi kırmızıydı,» dedi Küçük Kardeş.

«Düşmana korku salmak içinmiş,» dedi sırıtarak Barcelona. «Kıpkırmızı renkli üniformasıyla, süngüler

kalçalarda düşmana doğru ilerleyen bir kıta, en yürekliler bile basur illetine yakalatır. Sanki bir kan dalgası hücum ediyor.»

Rus teğmeni, dişlerinin arasında ince bir mısır sapı, otlara uzanmış, yaşamından hoşnut gülüyordu yazlık gömleğinin önü açıktı, bir uğur böceği, madalyasının yıldızı üzerinde oynuyordu, gözlerini kapamıştı. Lejyoner'in gölgesi teğmenin üzerine düştüğü anda, bir tehlike sezinledi. Çok geç! Gırtlağı kesilmiş, ölmüştü. Lejyoner, cenbiyesini (*) yazlık gömleğinin üzerinde ilgisizce silip temizledi. Bu sırada, Rus tankında bulunan adamların pişirdikleri kahvenin kokusu bize kadar geliyordu.

«Hey Tanrım!» diye fısıldadı Porta, «kahve! Hem de halis kahve! Şu komünistler hiçbir şeyden mahrum değiller be!»

Porta kahveye tapar; kaç kez, birazcık kahve elde etmek için kellesini ortaya koymuştur. Moruk, onun bu nesneden yarım kiloya karşılık, bölüğü bile satmakta tereddüt etmeyeceğini iddia eder. Bazukası koltuğunun altında, kol başında ilerleyen Moruk, birden mısırların arasına yattı, aynı anda, az ilerde, üzerinde dumanı tüten bir karavana bulunan küçük bir ateşin başında oturmuş bir Rus erini eliyle işaret etti. Porta, başdöndürücü kokuyu zevkle ciğerlerine çekiyordu.

«Bakın!» diye mırıldandı Julius Heide. «Dört BT-5! (**)»

«Beş,» diye düzeltti Porta. «Tahıl yığınının arkasında bir Zırhlısı var, bu da komutanınkidir.»

«Tüm bunlar, bir anda yok edilecek,» dedi Küçük Kardeş, mıknatıslı elbombasını okşayarak.» «Torbaları boyunlarına fırlayacak ve artık kadın askerlerle zina isteği duymayacaklar. Jozef bizi görse nişân verirdi.»

(*) Arapların ve Kuzey Afrikalıların kullandıkları bir çeşit eğri kama veya hançer.

(**) BT5 — Orta boy tank

«Sovyet nişanlarını taşımak yasak,» diye sertçe bildirdi Heide.

«Yeter bu saçmalamalar,» diye kesti Moruk. «Sakin olun. Ben komut vermeden kimse ateş etmesin.»

Sovyet kampından gülüşmeler yükseliyordu. Bu hay-huyların üzerinde, bir kadın sesi, sert bir komut duyuldu.

«Bu o, torbasız yüzbaşı,» dedi Lejyoner cenbiyesini çekerek. «O, benim payım, size peşin söylüyorum.»

«Yeter!» diye azarladı Moruk. «Taşıtlardan çok uzaktayız! Beş araç da birden uçurulmalıdır, aynı anda. Sen, Barcelona, MG'nle araziyi süpürüp hepsini yere serecek, ortalığı tertemiz edeceksin. İçlerinden hiçbiri köprüye ulaşmamalı. Eğer köprüyü almayı bir başarırlarsa, hepimiz Savaş Divanını boylarız. Mayınlanmıştır, en azından iki ton patlayıcı var.»

«Yaman bir osuruk olacak bu!» diye düşlüyor Küçük Kardeş. «Bir ton barut! Taa Eskimolara kadar duyulacak!»

Kahve için, Rusların bulunduğu yerde toplanma.

«Umalım ki, bize de bıraksınlar!» diye iç çekti Porta. «Bu kahveyi nereden ele geçirdiklerini merak ediyorum.»

«Bunlar muhafızlar,» diye açıklıyor her zaman her şeyi bilen Heide. «Özel tayınlar.»

«Nasıl biliyorsun?»

«Yazlık yeşil ceketler, gümüş rengi pabuçlar. Hem senin de bilmen gerek. Düşman üniformalarını tanıma yönetmeliğinde vardır. Emirleri baltalamak bu!»

«Kapatın bunu,» dedi Moruk. «Haydi, yola!»

Ruslar, daire biçiminde oturmuş, kokulu kahveye batırılmış iri iri dilimleri tıkınmaktalar. Gün batımı. Nehrin gerisinde kan rengi gökyüzü. Ruslardan biri, balalaykasını alıyor ve bir türkü yükseliyor.

Baban çoktan gömülmüş,
Sevgili kardeşin de sürülmüş.
Sibirya soğuğunda cezasını çekiyor,

Elleri, ayakları zincire vurulmuş,
Nagaykanın (*) darbeleri altında...

Yüzyıllardır, Rusya'da bu ezgi söylenir, Sibirya'da toplama kampları kurulalı beri.

«Ne korkunç türkü!» dedi Küçük Kardeş.

Uzaklarda topçu gürlüyordu. Bizler, cephenin eski kurtları, bizler, «Opslagsspringerer»lerle ateş ettiklerini biliyorduk; bunlar Alman ağır toplarıydı; anlamı da «Saldırı»dır. Şu sırada orada bulunmamak daha iyi. Öteki kıyıdakilere acıyoruz, ölüme karşı tek savunma aracı, en küçük bir çukura sığınmak olan o insanların haline üzülüyoruz. Rus zırhlı birliklerinin ateşi fantastik bir ışık veriyor. Bir muharebe ateşi içinde, karanlık bir çam ormanı kadar etkileyici hiçbir şey yoktur.

«Ver bakalım şu fakir konyağını,» diyor Porta Barcelona'ya. O da, Fransız ordusunda kullanılan büyük sahra matarasını arkadaşına uzatıyor.

Atış gittikçe yoğunlaşıyor ve ışıklar şimşek gibi çakıyordu. Ruslar da, bizler gibi kuzeye doğru bakıyordu. Dost düşman; bomba, mermi parçaları, hiç ayırım yapmazdı.

«İleri! Ne için doğduğunuzu sanıyordunuz?»

Motorları homurdanarak tanklar ilerliyor, dehşetten hasta halde piyadeler, sorumsuz politikacıların bu cehenneme fırlattıkları insanlar da onların yanında koşuyorlar. İlerliyorlar. Tanklar, mayın tarlalarını geçmek zorundalar. Koşan ve araç sövelerine tutunan humbaracı erle kimse meşgul olmuyor. Humbaracı düşüp sürükleniyor, yeniden kalkıyor, siperin kenarlığından gözüken bir miğfere ateş ediyor. Savaş bu! O seni öldürmeden, sen bir başka ananın oğlunu öldüreceksin; işte böylece, ölüm piyangosunda bir soluk kazanmış olursun. Şayet delirmezsen, bir kahraman olarak dönersin, fakat asla unutma ki, hiçbir şey, kahraman-

(*) Nagayka: Sibirya'da gardiyanların kullandığı kamçı

lardan daha çabuk ortadan kaybolup gitmez. Bir savaştan iki ay sonra, artık ondan sözedilmez olur.

Başlarımızın üzerinde, roketler gökyüzünü ateş çizgileriyle çizgilendiriyorlar ve uzakta, nehrin gerisine düşüyorlar. Yazın kuruyan mısırlar, alev almaya başlıyor. Alev makineleri dışında, roketlerden daha çok nefret ettiğimiz bir şey yok. «Bunlar, şeytanın kıçının kılından yapılmış,» diye güvemle söylüyor Porta.

«Hareket için teçhizat kuşan,» diye komut veriyor sert bir Rusça ses.

Kesin emirler, büyük bir subayın dudaklarından, füzeler gibi fırlayı fırlayıveriyor.

«Ne diyor?» diye soruyor bir türlü Rusça öğrenemeyen Moruk.

«Araçlara varmak için toplanmalarını söylüyor,» diye çeviriyor Porta karşısındakini umursamazlıkla.

Biz, bizler de daha iyi bir atış açısı elde etmek için, sürünerek açılıyoruz. Ben, soba borusunu omuzuma dayıyor ve en yakın tanka nişan alıyorum. Küçük Kardeş sabırsızlıkla içini çekiyor. Heide de; onun her hareketi yönetmeliğe uygun. Canlı bir otomat, burasına kadar kurallar, yönetmeliklerle dolu bu Nazi. İnsanları öldürmüyor da, kendisini tüm ilgisiz bırakan anonim bir şeyi öldürüyor. Emirlere uyarak kimin kellesi olursa olsun keser, çünkü emirler asla tartışılmaz. Ona, aya yürüyeceksin deseler, bir yeni celp askerinin özeniyle çantasını hazırlayacak, sekiz günlük tayınını alacak ve topuklarını vurup selam çakarak, yarım dönüş yapacaktır. Bir süpürge sapı gibi, dosdoğru yürümeye devam edecektir. Ne yazık ki, bizim başımızda bu Heide türünden bir yığın erbaş, astsubay var, fakat Porta, bu yönetmelik delilerinden vazgeçilemeyeceğini; bunlarsız ordunun başı boş, yıkılmaya doğru gideceği görüşünü ileri sürüyor. İtaat etmek zorunda olanlar için korku, kaçınılmaz bir araç.

«Hazırlık tamam!» diye komut veriyor Rus.

Çarçabuk, tank garnizonu yerleşiyor.

«Motorlar hareket!»

Motorlar hırlıyor. Yeşil üniformalı, güçlü kuvvetli bir kadın, tank kolbaşı komutanına bağırıyor.

«Dikkat!» diye mırıldanıyor Moruk.

«Gel tatlı ölüm, gel!» diye ezgisini mırıldanıyor Lejyoner.

«Davay, davay! (İleri, ileri!)» diye uluyor birinci tankın komutanı hâlâ mutfak takım ve eşyalarını toplamakta olan gecikenlere. Askerler, savaşı unutacak kadar kaldıkları bir açık ordugâhtan sökülüp gitmekten daima rahatsız olurlar.

«Oleg nerede?» diye soruyor birden kadın çavuş etrafına bakınarak.

«Sahi, nerede Oleg?» diye yineliyor üçüncü araçtaki subay.

«Ateş!» diye bağırıyor Moruk, kollarını hızla indirerek.

Akkor halindeki beş komet hedeflere doğru uçuyor ve korkunç bir patlama, ormanda yankılanıyor. Beşi de hedefi buluyor. Otuz metreden hedefe bir isabet, her tür tank için öldürücüdür. Kıpkırmızı olmuş çelik parçaları ağaçların arasına düşüyor. Tank kulelerinden havaya fırlatılan adamlar, bir alevin ucunda sallanıyor gibiler; sonra vücut parçaları patlayıp, havanın basıncıyla toz haline geliyor. Kadın çavuş, bir meşaleye dönüşmüş, ekseni etrafında topaç gibi dönüyor. Kahve pişiren genç er, başsız olarak ormana doğru koşuyor. Başsız bir gövdenin nereye kadar koşabileceğini hep merak ederdik, fakat artık insan hiçbir şey karşısında şaşırıp kalmıyor. Bir süre savaşılınca, her şey normal geliyor. Geçen gün, bir Nazi acı çığlıklar atarak kesik bacaklarının üzerinde seke seke gidiyordu: Şişko bir komutan yardımcısıydı, söylemesi ne kadar korkunç olsa da komik bir görünümdü bu. Tabii, Heide, Nazi perhizi sayesinde, Almanların özellikle sinirlerinin sağlamlığı üzerine bir söylev çekti. Bir Yahudi demeyeyim, bir boktan Sovyet, hiçbir zaman şu Alman komutanın kostuğu gibi, bacaksız

olarak koşamaz; fakat kellesi kopmuş bir Rus koşabiliyormuş, bunda şaşılacak bir şey yok, bir tavuk da koşabilir.

Ateşler içindeki ay çiçeği tarlası içinde yükleniyoruz, işte beyaz bir köpek öyle acı acı havlamaya başladı ki, Barcelona onu kucağına alıyor. Ne yazık! Küçük köpek apaçık Rus, onu öyle acımasızca ısırıyor ki, Barcelona öfkeyle hayvanı alevler içine atıyor. Kuşkusuz, 1936 Yönetmeliği gereğince, Heide'nin pansuman çantasında, yönetmeliğe uygun küçük madenî bir kutu ve, içinde bir pens ile altı metre uzunluğunda gazlı bez bulunuyor. Barcelona'nın, köpeğin daladığı burnu, becerikli ellerde ve muharebeden sonra, kesinlikle bellidir ki, Heide eksilen gazlı bezini hemen tamamlatacaktır.

Kadın yüzbaşı, sağ olarak elimize düşüyor. Dişi bir kurt gibi Stege'nin üzerine atılıyor, Porta'nın bir çelmesiyle yere yuvarlanıyor, fakat o korkunç kafkas hançeriyle Küçük Kardeş'i hançerlemeye kalkışıyor. Ensesine bir vuruş bu cadaloza yetmiyor; bir sıçrayışta ayağa kalkıyor, Moruğun üzerine atlıyor, bizim altı revolver aynı anda patlıyor. Kadın yeniden düşüyor, hırıldayan ağzından kan fışkırıyor ve ölümü uzun sürüyor. Kimse yanına yaklaşmayı göze almıyor. Elinde, tetikli bir Bowden revolveri bulunabilir ve şayet kanını silmek ya da kendisine sü vermek için üzerine eğilmek bahtsızlığına uğrarsanız, suratınıza patlatması işten değildir. Biz bunu çok gördük. Doğu'daki savaşın ötekilerle hiç ilgisi yok. Burada, ölü bile öldürülür. Kadın öyle acılar içinde kıvranıyor ki, Küçük Kardeş naganını çekiyor.

«Bu olmaz,» diyor Moruk. «Yoksa seni, tutsak katili diye ihbar ederim.»

«Zaten hesabı tamam, ben güzel bir kadının böyle acı çekmesine dayanamam! Bırak da işini bitireyim ve tüyelim buradan.»

Moruk, yerinden sıçrıyor:

«Kim ateş ederse, onu öldürürüm.»

«Manastırda başpapaz olmalıymışsın,» diyor Küçük Kardeş silahını yerine koyarak. Fakat, kadın çektiği acılara son verme işini kendi üzerine alıyor; gerçekten de yeninde bir Bowden revolveri varmış.

«Ben de, tam ona bir yudum votka vermek üzereydim!» diye haykırdı dehşete düşen Stege.

«Sakın ha!» dedi Lejyoner. «Eğer köpekçe yaşamını pek seviyorsan, yaklaşmadan önce cesede ateş et.»

Arkadaşlarımız çoktan uzaklaştılar ve biz de arkalarından seyirtiyoruz. Porta'nın omuzunda koca bir torba da kalıve olaraktan... Ağaçların üzerlerinden, ışıklı kometler kayıp gidiyor ve işte şimdi de Stalin'in orglarının cehennemi.

«Şunun düştüğü yer yok mu,» diyor Küçük Kardeş, işte orada olmamak dünyaya bedel. Ama gerçekten de, bu kadar koca zırıltıyı uçurup kaydırmak ve istenilen yerde patlatmak çok acayip bir şey.»

«Bunun ne için hesabedildiğini bir düşün!»

«Örneğin, böyle güdümlü bir merminin, bir generalin kafasına düşmesi hayaliyle bu işin kafaya konması gerekliliği bir çılgınlıktır. Ama gene de heyecan verici bir şey!»

«Acayip bir adam şu Hitler, fakat şansölye (başbakan) veya başkomutan falan asla olamayacaktır. En iyisi, kendisine Posta Bakanlığı verilebilir.»

Reich Başkanı von Hindenburg'un General von Schleicher'e söylediği sözler.
4 Ekim 1931

Şu anısal tümceleri, güncesi Wojenno-İstrischesski' *ye, 1961'deMareşal Malinovski yazmıştır:*

«Stalin'in, birliklere, sınırlardan çok uzaktaki garnizonlarında kalma emrini vermesi, aptallığının doruğu olmuştur. Oysa Ruslarda, Hitler'in hazırladığı saldırının kesin kanıtları vardı.

«Saldırı gününden önceki üç aylık sürede, bir milyon Alman askeri, Polonya'nın Rus sınırında konaklamaktaydı. Genelkurmayca en ince ayrıntılarıyla düzenlenen ve de Stalin'in çok iyi bildiği Sovyet savunma planı, gene onun özel emriyle, hiçbir zaman yürürlüğe konmadı; Kolordular öylesine budalaca yayılmışlardı ki, Alman zırhlı birlikleri, sanki bir geçit törenindeymişler gibi onları ezip mahvetti. Fakat, 21 Haziran 1941'i izleyen cumartesi akşamı, yanılgının en yüksek noktasına erişildi. O gün, piyade tümenlerinin zırhlı tümenleri onların bünyesinden ayrılıp, yeni tank tugayları halinde gruplandırılmak yolunu gidildi. Eski tanklar, (BT-5 ve 7) eğitim alanlarına «talimhanelere» dizildi, bir yandan da eğitimli mürettebat başka garnizonlara doğru yola çıkıyordu. Almanlar pazartesi geldiklerinde, bu seçkin askerlerin elleri altında tek bir tank yoktu. Bunlar, sürüyle tutsak oldular.

«İlk üç gün içinde, uçuşu yasaklanan Rus hava kuvvetlerinin yüzde doksanı, düşman bombardıman uçakları tarafından tahrip edildi. 22 Haziran'ın ilk altı saati süresince Stalin, Kızıl Ordu'nun sınır tümenlerine en küçük bir ateş açmayı bile yasaklamıştı. Fakat, Piotr Grigorenko'nun alaylıca dediği gibi; Tanrıya şükür ki,

yüksek emirlere aykırı davranacak disiplinsizlikte gene de oldukca asker vardı!

«Stalin, Alman birliklerinin Hitler'in emriyle Rus sınırlarını aşacağına inanmaya ısrarla yanaşmıyordu. Ağustos ortalarına kadar, bunun Alman Junkerlerinin *neden olduğu bir yanılgı olduğu kanısındaydı. Hep yineleyip duruyordu: «Doğru değil bu. Adolf sözünü inkâr etmez.» Dışişleri Bakanı Ribbentrop, kendisine Führer'in sadakati konusunda güven vermemiş miydi?*

«Bununla birlikte, fakat çok yavaş yavaş, Moskova'da gerçeğin bilincine varılmaya başlandı. Kendini hep 1917'lerde, devrim döneminde sanan Savaş Bakanı Timoçenko, yalınkılıç saldırıya kalkmayı emrediyordu. Sınır komutanları, geceden önce yollara düşmemek için boş yere yalvar yakar oluyorlar, fakat Stalin saldırı emri veriyor ve dosdoğru ölüme gidiliyordu. Alman hava filoları için kolay bir av! Rus zırhlı birliklerinden geri kalanı da böylece kıyıma uğratıldı.

Kiev kazanında, Beşinci Zırhlı Ordu, tümden mahvolmayı önleyebilmek için umutsuzca çarpışıyordu: Kremlin'in çılgınca emirleri olmasa gerçekten de bunu önleyecekti. Binlerce ve binlerce mükemmel Rus askeri, böylece, aptalcasına kırdırılıp, yok edildi. Sonra, ileri görüşlü adamlar durumu düzeltince, şamaroğlanları aranmaya başlandı. İşe, Batı askeri bölgesi subayları arasından seçmekle başlandı. Rus ordu komutanları içinde en genç ve en yetenekli olanlarından biri kurşuna dizildi. Onun kurmay başkanı, yiğit Tümgeneral Tupikov'un sonu da aynı oldu. Uçsuz bucaksız imparatorluğun kuzeyinden güneyine, idam mangalarının silahları takırdayıp duruyordu.»

Tuğgeneral Grigorenko, on beş gün içinde seksen bin yüksek rütbeli subayın idam edildiğini kesinlikle söylüyor. Kremlin'in çılgınlığının tanıkları ortadan kalkınca, Stalin kendini başkomutanlığa getirtti.

2/HERR NİEBELSPANG'IN HAC YOLU

Bizim varışımızdan hemen önce, beyaz şato GPU'nun kurmay karargâhlığını yapıyormuş. Mahzenlerde, hepsi de enselerinden kurşunlanmış iki yüz ceset yerlere seriliydi. Daha ertesi günden başlayarak, 'Propaganda Bakanlığı'nın adamları, alışılmış fotoğraf çekimleri için yığınla geldi. Fotoğraflar çekildikten sonra, kurbanlar çiçek tarhlarına gömüldü, çünkü yumuşak topraktı. Park, cesetlerle beslenmişti ve daha da çok besleneceğe benzerdi, çünkü biz oradan ayrıldıktan sonra, SS Heydrich'in Özel Bölümü (SD) ortaya çıkıverdi. Ve herkes, SD'nin işinin ne olduğunu pek güzel bilir.

İçimizden çoğu çok gençti ve delikanlılık çağının zevkini hiç bilmiyordu. Daha yaşamaya başlamadan bizleri savaşa göndermişlerdi. Besbelli ki, şu sırada önemli bir şey hazırlanıyordu: Her iki saatte bir yola koyulmak, yeni Maybach motorlarıyla; bu çok zorunluydu. Çok fazla bekleyince, yeniden zor hareket ederler ve zırhlı birlikler de, H. Saatinin ne zaman vuracağını bilmezler. Tatlı tatlı akıp gider, savaş unutulmaya başlanır, ama birden emir yankılanır: «İleri, marş!»

O zaman, derdemez, hemen cehennemdesin, biraz önce kendisiyle gevezelik ettiğin humbaracı çoktan kireçleşmiş bir mumya oluvermiştir. En felaketi, alevmakinelerinin yağıdır: Bu şeytan icad silaha hedef olan zavallılar, haşlama et gibi yavaş yavaş pişer dururlar. Öyle olur ki, yanlarına vardığınızda hâlâ yaşamaktadırlar; ne var ki, bir yerlerine dokunacak olsanız, etleri elinizde kalır. Her ne olursa olsun, eninde sonunda ölürler, bunları, tanktan düştüklerinde oldukları yerde bırakmak daha iyi olacaktır, ama ne yaparsınız ki, yönetmelik sahra hastanelerine nakledilmelerini emreder. Hinoğluhin bir asker de yönetmeliğe uyar.

«Orduda düzen gerektir,» diyor Porta, «yoksa elveda savaş! Büyük bir milletin de, kendisinin tam formda olduğunu komşusuna ispatlamak için zaman zaman savaşa ihtiyacı vardır. Her serseri kendi başına buyruk olsa, halimiz nice olur? Herkes daha ilk gün kirişi kırardı, ee, o zaman politikacılar ne iş yapacaklardı? Güzel bir savaşı tezgâhlamak için çektikleri tüm sıkıntıyı bir düşünsenize,» diye bitirdi sözünü Porta, tankın kapağını çarparak.

Gecenin karanlığında tekrar yola çıkıyoruz. Yağmur sicim gibi yağıyor ve yanık kokusu genzimizi tıkıyor. Zırhlı birlikler piyadesi geliyor, ıslanmış, donmuş, çadırları sırtlarında ve kasketleri kulaklarının üzerine devrilmiş. Eskiler, daha deneyimliler; otomatik silahlarını yağlı kağıtlara sarmış, fakat buna ses çıkartacak bir tek takım komutanı olmayacaktır. Çok kez, aldatmaca alarm verilir, o halde, yararsız yere silahları neden kirletmeli? Gerçi bu yasaktır yasak olmasına, ama öyle yasaklanmış şeyler yapılıyor ki! Örneğin; ırza geçmenin cezası ipe gitmektir; ne ki, bu yüzden asılan bir kişiden söz edilmesi pek seyrektir. Drogubosch köyünde, gerçekten perişan durumda güzel bir kız bulduk; yirmi beş kişinin üzerinden geçtiğini bize kesinlikle söyledi. Doktor, bunun çok olası olduğunu açıkladı, hepsi o kadar. Lanet polislerden bir teki bile gözükmedi, oysa orduya karşı olan en küçük bir ayrıntı belirtisiyle birlikte, hepsi ortaya çıkıverirler.

«Sıhhiyeciler!» diye bağırıyor bir ses. «Bir elim kopmuş!»

Doğru tabii. Her alarm verilişte, hödüğün biri, dikkatsizlikle elini bir silahın ağzına koyuverir. Bir ıslık... yanmış insan eti kokuyor, işte ancak kemik kalmış. Adam, kuşkusuz ki hödüklüğü nedeniyle cezalandırılacak; altı hafta kodeste, ama cepheyle ölçülürse ne hoş tatil! Bir hastabakıcı herife sövüp sayıyor. Savaş Divanından söz ediyor. Gönüllü sakatlık. Eğer herifin şansı yoksa, pekâlâ oradan geçecektir. Geçen

pazar, iki ayağı kesilen biri vardı; ayakta ölmesi için kendisini bir tahta dikmeye bağladılar. İnfazlar da yönetmeliğe göre yapılıyor.

«Bunun da defteri dürülecek,» diye önceden kestiriyor Küçük Kardeş, Gargantua gibi «demir tayınlarını» silip süpürürken.

«Nasıl oluyor da böylesine oburluk edebiliyorsun?» diye soruyor Moruk, şaşırarak.

«Bilmiyorum. Daha sekiz yaşımdayken bir tavuğu, tüm kemikleri ve kanatlarıyla gövdeye indirebiliyordum. Bir işin gizine erince, onu nasıl kıvıracağını bilirsin. Üstçavuş Edels'in Noel ördeklerini anımsarsın değil mi?»

O ördekler hiç unutulur mu! Ordunun sekiz yağlı ördeğinin çalınması olayını ortaya çıkarmak için gizli polis geldiği zaman, suçluları bulmak için bütün bölüğe kusturucu şeyler uygulanıdı. Ördekler, çok iyi düşünüldüğü gibi yeniden bir araya getirildiler, fakat siyah meşin paltolu adamların şefi Porta'nın arkadaşıydı. Böylece sorgulama, büyük bir kağıt oyunuyla sona erdi ve polisin adamları, meşin paltolarından da olarak oradan ayrılıp gittiler!

«Zırhlı birlikler, ileri!» diye uludu radyo-telsiz.

Maybach motorları hırlıyor. Moruk, koruma gözlüğünü indiriyor. Ormandan hafif bir uyarı gürültüsü; bizim humbaracılar, düşman piyadesiyle çatıştılar. Yaylım ateşler, mevzileri hallaç pamuğu gibi atıyor; bunlar birer şekilsiz mağmaya dönüşüyor.

«Rusya'ya hiç girilmeyecekti,» diyor kötümserlikle Stege. O, işler kızışınca her şeyi hep kapkara görür.

Makineliler, kızgın kediler gibi miyavlıyor, 80'lik havanlar, makinelilere doğru mermiler, bombalar kusuyor; toprak bir gayzer gibi kaynıyor. Pocinok'a doğru giden asfaltlanmış pist, bir pamuk beyazlığında gözden kayboluyor. Biz Pocinok'ta hiç bulunmadık, fakat bütün köşelerini biliriz. Kimse yerini açıklamasa da, PAK'ların (tanksavarların) nerde olduğu biliniyor; eğer tankları varsa, kesinlikle okulun arkasında ka-

mufle edilmişlerdir, orası ideal bir meydandır. Bununla birlikte, onları gizlemeye bile gerek yok. çünkü bizim şu kısa namlularla, onların ağır KW-1 ve KW-2 lerine hiçbir şey yapamayız. PAK'a gelince, Parti binasının yakınında olmalı, çünkü son terk ettikleri yer Parti merkezidir.

Hey cümlemizin Efendisi, Tanrım! Yağmur da yağarmış ki, ne yağarmış! Sular, artık etkili olamayacak gazların boşalma aralıklarına sızıyor. Özenle, gaz maskesini ve iki filtreyi elden geçiriyorum; birincisi, alkol yapmak için kullanıldı. Alkol kokuyor! Bir zehirli gaz saldırısı pek öylesine korkunç olmamalı; klorla boğulduğunun farkına varıncaya kadar, insan çoktan körkütük sarhoş olur.

Yolun kıyısında, bir hendeğe kamyon yuvarlanıp devrilmiş: Ağır topçuların koca kamyonlarından biri. Parçaları, uzağa, bir meyve bahçesine kadar savrulmuş. Jantlarından biri, bir sıra ağacı devirip geçmiş. Olgun meyveler her yana dağılmış. 1941 Sonbaharı, iyi bir meyve mevsimi olmuştu, devşirici kadınlar harıl harıl çalışmaktaydı. Tüm biçilmiş merdiven, dairevi bir bıçkıyla kesilmiş gibi. Kadınlardan biri, basamaklara yamanmış, giysileri yırtılmış, sol ayağında hâlâ tek pabuç, boynunda da kolyesi var. Merdivenin bir parçası karnını delmiş, ucu arkasından çıkmış. Kamyonun çevresinde, ölü topçu erleri. İçlerinden biri bir şarap şişesi tutuyor; içerken ölmüş. Meyve bahçesinin çit kapısı yanında, ancak on yedi yaşlarında bir Alman piyade eri. İki yumruğunu, sanki tutup bastırmak ister gibi bağırsaklarına gömmüş ve gövdesinin yanları işlenmiş fildişine benziyor. El bombasının açtığı büyük siyah delikten su, kan ve et parçalarını sürükleyerek akıyor.

«Garip şey,» diye mırıldanıyor Porta. «Savaş hep sonbaharda başlıyor, ilkbaharda duruyor. Neden böyle?»

Doğru. Piyade çarpışmaları duruyor, sonra geceden geceye, birbiri ardına komşu motorların gürültü-

leri işitilince, gerçekten yeniden başlıyor. Birdenbire, ün ağarmasından az önce, tamam! İlk gün, daima en berbatıdır. İnsanı öldürür, öldürür! Sonra düzelir. Hayır, düzelmez de, ölümle birlikte yaşamaya alışılır.

Gerçekten, üç haftadır, aralıksız olarak taze birlikler geliyor ve beyaz şatonun önünden geçiyorlardı. Bölükler, taburlar, alaylar, tümenler. Başlangıçta, bu dalgile merakla seyrediliyordu. Bu askerler Fransa kokuyordu! Çünkü zengindi oranın insanları! Porta ile Küçük Kardeş büyük iş çeviriyordu. Düşününüz ki, bir «Obermaat»la işbirliği yaparak, hizmete girmeye hazır, zarif bir kontr-torpidoyu bile satmaya kadar işi ileri götürdüler! Küçük Kardeş, savaştan sonra güzel bir ingiliz madalyası umuyordu, gemiyi alan iki esmer adam, ona bunu vaat ediyordu.

Bir direnişle karşılaşmadan köyün içinden geçiyoruz. Egzoz borularının sıcaklığı bizi bunaltıyor. Porta, yürüyüş halindeki birlikler içinde bu ağır aracı kullanmakta güçlük çekiyor. Bir dalgınlık anında, bütün bir bölüğü çiğneyip ezebilir... Arkamızda, tank piyadesi, karbon oksitten yarı zehirlenmiş durumda. Motorun üzerinde, iki egzoz borusu arasında yatacak tedbirsiz için ölüm tehlikesi var, ancak bunu kim yapmaz ki? Orası öylesine tatlı bir sıcaklıkta olunca!..

Küçük Kardeş, el bombalarının üzerine yan gelip yatmış, uyuyor; horultusu, motorunkini bile bastıracak kadar müthiş! Dört iri bit yüzünde dolaşıp duruyor; bunlar, sırtlarında haç bulunan özel ırktan. Tehlikeli de olmalılar, çünkü sıhhiye çavuşuna teslim edilen her bir bit için, bir mark toka ediliyor; çavuş da bunları bir tüpe koyup Almanya'ya yolluyor. Porta, bunların, bitler için kurulan bir toplama kampında biriktirildiğini ve orada özel aryen bir bit ırkı yetiştirildiğini, bunların sağ bacağını kaldırıp Nazi selamı vermeyi talim ettiklerini iddia ediyor. Heide, bunları duyunca kızıp gitti. Moruk, Küçük Kardeş'i uyandırıyor ve üzerinde dolaşan serveti dikkatini çekiyor. Dev, bunlardan üç tanesini yakalamayı başa-

rıyor ancak dördüncü kurtuluyor ve Porta'nın boynuna atıyor kendini, Porta hemen ona sahip çıkıyor. Hayvancıkları, bir toplu iğne ile optiklerin kauçuk muhafazasına iğneliyor; sıhhiye çavuşu görünürse, hemen elimizin altında olmalılar.

Birden, koskoca bir ateş köpüğü, kolbaşı tankın üzerine yıkılıyor. Adamlar dehşetten çıldırmış; kalpleri çarparaktan kendilerini araçtan dışarı atıyorlar. Ölümü bekleyerek, çamurun içinde yatıp kalıyorlar. Toprağı bir şey süpürüyor: Mermiler, çelik zırhlar üzerinde sekip duruyor, önümüzde bir alev duvarı yükseliyor, tersine kıvrılan bir ateş perdesi. Orman yönünden geliyor, uğursuz bir gökkuşağı gibi yükseliyor, bir kavis biçiminde açılıp yayılıyor ve üzerimize geliyor.

«Stalin'in orgları,» diye mırıldanıyor Heide, gönülsüzce telgrafçı makinelisinin altına uzanırken. Bir kıyamet günü gürültüsü içinde, her şey taranıp, dümdüz ediliyor.

«Zırhlı araçlar ileri!» diye bağırıyor radyo-telsiz. Fakat, daha vites atamadan ikinci salvo iniyor.

Porta, tam gaz gidiyor, suya ve çamura gömülüyor. Maybach motorları tam randımanla hırlıyor, tırtıllar çamuru, çiğneyip saçarak, havaya savuruyor. Spas Demensk köyü, bir kıvılcım yağmuru altında eriyor zırhlı araç kolları üzerine kor halinde kalaslar fırladıkça fırlıyor. Bir şeker fabrikası, gözleri kör edici beyaz bir yansımayla yanıyor ve tam biz geçerken, uzaklara kaynar bir kitle fırlatarak infilak ediyor. Patlamalar ve korlar, topçu ateşi, humbaralar, makineli tüfekler, zırhlıların gök gürültüsüne eş uğultuları, homurtuları; bütün bunlar, bir ölüm ve yıkım uçurumu oluşturuyor. Bizim tank, yavaş yavaş, duvarların yıkıntıları ve çarpıklaşmış demiryolları içinden, insanı boğan bir duman içinde ilerliyor. Kolbaşı tanklar, bize radyoyla rehberlik ediyor. Dünyanın hiçbir ordusu, haberleşme bağlantısını koruma bakımından, Alman ordusu kadar mükemmel eğitilmemiştir. Biz, hatta ar-

kımızdaki ağır topçuyla bile bağlantı kurabiliyoruz. O korkunç Rus KW-2'leriyle karşılaşıp, onlara karşı bizim 7,5'larla hiçbir şey yapamadığımız zaman, bu koca zırıltıların paletlerini parçalayıp, onları hareketsiz bırakmak için ağır topçumuza başvuruyoruz.

Birinci tabur, daha şimdiden düşman siper piyadesi ve PAK'ı ile çatışmaya girdi. Kanlar içinde asker sürüleri yolda karşımızdan geliyor. Bizimkiler korkunç kayıplara uğramış olmalılar.

Adım adım ilerliyoruz: Porta, kolbaşı aracın alevli egzozunu izleyerekten gidiyor. İzli mermiler, aralıksız olarak düşman mevzilerine uçuyor. Birden, ters bir yoldan koca bir BT-6 (*) ortaya çıkıveriyor, yalpalıyor, ağırlığıyla yola düşüyor, bir P-III'ün üzerine atılıyor, onu deviriyor, bir topaç gibi dönüyor ve bize doğru hızla geliyor.

Çarçabuk, nişan almadan ateş ediyorum. Bir kıvılcım demeti içinde, bomba, tankın kulesini buluyor, fakat iki zırhlı araç birbirlerine toslayarak eziliyor; bunun şokuyla tankın dibine yuvarlanıyoruz. Moruk, hemen aracın kapağını açıyor, aynı anda. Rus tank komutanı da aynı şeyi yapıyor; fakat Moruk daha atik davranıyor ve otomatik tüfeği, Rusunkinden daha önce kusuyor. Küçük Kardeş, elinde bir S mayını dışarı atlıyor. Bir deli gibi bizim tanka tırmanıyor ve mayınını Rusun kulesinin içine savuruyor. Birkaç saniye içinde, BT-6'dan, ancak kömürleşmiş bir enkaz kalıyor.

Bizim tank, enkazın içinden çekilip çıkarılıyor, bu sırada, bölük komutanı Oberleutnant Moser, bizi sıkıştırıyor:

«Hız yükselmesi dört saate, düşman PAK'ı 125 metrede, mermiler, Ateş!»

PAK yeniden atışa başlıyor, ama sanki bize leblebi atar gibi. Bizim ateş edişimizle patlamanın gürültüsü, bize aynı anda geliyor. PAK topundan geriye hiçbir şey kalmıyor.

(*) BT-6 : Rus orta boy tankı.

Bizim tank, birdenbire, önündeki derin bir bomba çukuruna düşüp, burnu çamura gömülüyor. Porta geri vitese veriyor, fakat tırtıllar patinaj yapıyor. Yalpalayarak kurtulmaya çalışıyor. Boşuna. Küçük Kardeş, cephane dolabına çarpmış, yanağı yarılmış; Heide, Funk M.G. ile radyo arasına sıkışmış. İnleyerek bir elinin koptuğunu söylüyor, ama aslında bir parmağı kırılmış. Çok yazık! Parmak kırılması istirahat almak için yeterli değil. Moruk, bir cephane sandığı üzerinden kaymış ve kolunu incitmiş; bana gelince, Porta'nın üzerine düştüm ve makineyi motora bağlama düzeni bacaklarımın arasına geldi, beni acıdan deli etti, ama sıhhiye beni yatırmaya tenezzül etmiyor. Çukurdan çıkmak için bir çeyrek saat gerek. Komutan Moser, küfürleriyle geceyi inletiyor ve bunu bizim bile bile yaptığımız kanısında gibi gözüküyor.

«Bir kez daha olursa, Savaş Divanındasınız!»

Yanmış hastanenin yanında mevzileniyoruz. Kimse ne olup bittiğini doğru olarak bilmiyor. Bölüğün yirmi iki tankı, namluları çevrili, dizilmiş duruyor; şeker fabrikasının yanında, taburun geri kalan bölümü hazır bekliyor.

Yoğun bir sis içinde gün ağarıyor. Nehirlerin yakınında öylesine korkunç olanı işte bu: Ne bir şey görülebiliyor, ne de işitilebiliyor. Ağır silahlar sustu. Yalnızca, bazı mitralyözler nehrin öteki kıyısında takırdıyor. Piyade nerede? Düşman cephesini yardı mı? Bu uçsuz bucaksız Rusya'da unutulduğumuz izlenimimiz var. Yavaş yavaş sis kalkıyor ve evlerin, ağaçların gölgeleri beliriyor. Tank piyadesi sıra halinde geliyor ve araçların yanında toplanıyor. Toplar gürlüyor, mitralyözler takırdıyor, yer titriyor; topların ağzından çok geniş alevler çıkıyor; bir izli mermi perdesi, muharebe meydanı üzerinde yükseliyor. Muharebe hattı piyadesi sıçramalarla ilerliyor. Biz, onların başları üzerinden, gayet hesaplı destek atışı yapıyoruz, fakat uluyan bomba atışları altında ileri sıçramak öyle şakaya gelir bir şey değil! Bir kısa atış olursa, ensenizden

vuruldunuz demektir, ki bu oldu da. Sonra, isterse Savaş Divanına düşülsün, hiçbir şey çıkmaz!

Geride, çok uzakta, koyu şekiller sıçrıyor ve sis bulutu içinde kayboluyor. Yüzden fazla tank, düşman hatlarına doğru uğultularla ilerliyor. Ruslar, çekilme mevzilerine doğru panik halinde kaçıyorlar; bizler, bizlerse bir eğitim alanında sıralanmış gibiyiz, ancak burada hedefler canlı. Birden, her şey değişiyor! Uzun bir Rus avcı dizisi, bizim hareketsiz tankların önüne çıkıveriyor. Ne cenkleşme! 8'inci bölükten, birinci tank havaya uçuyor, Barcelona, kendi kulesinin isabet aldığını bildiriyor, topu saf dışı kalmış, onarılması gerekiyor. Bir yağ borusu ayrılmış, çıkmaya başlıyor ve eğer tankın önünde, üst kısma tespit edilmiş tırtıl parçaları olmamış olsa, bomba zırhı deler, bizlerden de geriye bir şey kalmaz.

Bu kez de, Lejyoner bir topun işe yaramaz duruma geldiğini sinyalliyor, onun da onarımı gerek. 4'üncü bölükten üç tank alev alıyor, içindeki üç adam da kebap oluyor. Vites kutusunu parçalayan yeni bir isabet alıyoruz; bu kez artık manevra da yapılamaz, bir tank için bu, öldürücü bir darbedir. Sürekli mevzi değiştirilmezse, PAK en kısa zamanda tankı harabeder. Ufak ufak çalıştırmalarla, Porta, iri iri ter taneleri pahasına tankı bir tepenin gerisine çekmeyi başarıyor, şükür ki, sonunda vites kutusu değiştiriliyor. Onarılacak bir de tırtıl var, zor iş, bereket bir tamir zırhlısı imdadımıza yetişiyor ve yeniden hareket ederek, bizimkilerden yedi tanesinin mahvedilmiş olduğunu görüyoruz!

Karşıda, ormanın sınırında gri arabalar görüyoruz, bunları önce, motorize kundaklar üzerine yerleştirilmiş tank-savarlar olarak değerlendiriyoruz. Fakat üç bölük karşı saldırı için dönüş yapıyor. Bambaşka bir şeymiş bunlar... Beş tane T-34 ve on tane T-60. Sekiz yüz metre uzaklıkta, ilk T-60'lar, bir ateş ve duman bulutu içinde havaya atılıyorlar. Bize gelince, T-34'ler ve onların öldürücü bombalarından korunmak

için deliler gibi dönüş yapıyoruz. Bunlar, bu savaşta elde bulunan tankların en tehlikelisi ve Kızıl Ordu'nun en iyi silahı. Bizim P-IV'lerden üçü yanıyor, öteki ikisi iyice şaşkına dönerek, muharebe meydanından kaçıyor; bir P-II, sadece buharlaşıyor, iki bombaya birden hedef olmuş.

8 cm.'lik bir Flak bataryası imdadımıza geliyor ve düşman tanklarını çabucak tahrip ediyor. Yeni bombaları öldürücü. Nihayet, kendi sırası gelince 27'nci zırhlı birlik saldırıya geçiyor ve az bir zaman içinde Rus topçusu ezilip, susturuluyor.

Bizim tankın çok çabuk ve sıkı bir onarıma ihtiyacı var: Kulesi sıkışmış, bazı tırtıl halkalarının da değiştirilmesi gerek. Bununla birlikte, tümen bağırmaya ara vermiyor: «Saldırın! Saldırın! Düşmanın yeniden bir araya gelmesine, hazırlık, düzen kurmasına meydan vermeyin! Hırpalayın onu!» Yorgunluktan, uykusuzluktan çılgına dönmüş, sinir sistemimiz artık tüm laçka, kopmuş, bütün dayanılmaz nevraljilerden acı çekiyoruz. Kimse ne dediğini bilmiyor. Geçilen bütün kentler, tüten birer yıkıntı yığını halinde ve betonlanmış pistlerin kenarları boyunca tank enkazları ve kadavralar uzanıyor. İskeletleri çıkmış köpekler, zavallı ölüleri dişleyip kemiriyorlar, tavuklar henüz sıcak insan bağırsakları üzerinde birbirleriyle didişip, dövüşüyorlar; önceleri onlara ateş edilirdi, fakat artık hiçbir şey, hiçbir şey yapılmıyor, yapan da yok!

Bütün telefon direkleri yerlerde, tankların tırtılları altında kalmış, evler, sırayla dümdüz edilmiş, geçilmiş; evlerden çıkan Ruslar ise, bizim paletlerin altında bulamaca döndürülmüş. «Mujikler, geriye! Kurtarıcılar geliyor! Mutluluğunuz için Alman olmalısınız!» diye haykırıyor Berlin propagandası.

Bakım için kısa bir duruş, yağ boşaltma, kafa filtrelerinin temizliği, zincirlerin onarımı. Fakat, uyumak için bir saniye bile yok, işler bitince komut çınlıyor: «İleri!»

Birkaç yüz metre gidiyoruz ve bu kez de işte Ja-

bo'lar! Pike yapıyorlar ve mitralyözler yerleri tarıyor, birinci bölük temizlendi, toplar alev alıyor, humbaracılar dehşet içinde kaçıyorlar; birdenbire yonca tarlasından bir Rus askeri dalgası yükseliveriyor.

«Yaşa Stalin! Yaşa Stalin!»

Bunlar, GPU'lu gençler; yeşil haçlı kasketliler; süngü hücumuna kalkan o fanatikleşmiş siyasi polisler. Düşman nişancılarına üç yüz metre kalmadan önce, radyo-telsizin sesi: «Havan topları, tüm otomatik silahlar, ateş!» İki yüz otomatik tüfek ve yüz havan topu Rus dalgası üzerine ateş ediyorlar, o yığın eriyor fakat, yerden biter gibi işte ötekiler, daha ötekiler ardarda çıkıyorlar. Her şey, çelik ve ateş içinde kayboluyor. Gökyüzü bile alev almış gibi, en ufak canlı, tankın tırtılları altında eziliyor, binlerce kişinin yaşamına malolmasına karşın, bu çarpışma öylesine önemsiz sayıldı ki, resmi savaş bildirisinde bile yer almayacaktır.

Yatışmış gibi bir hava var. Şimdi, tam kuzeydoğuya yürüyor ve Smolensk-Moskova otoyoluna ulaşıyoruz. Yol, bataklıklar, ormanlar arasında kıvrılıyor, nehirler üstünden geçiyor ve güzel çimento kavisleriyle, kentleri kuşatıyor. Bitmez, tükenmez piyade ve atların çektiği topçu dizileri uzun kollar halinde geçiyoruz; motorize birlikler önde; bu, yolların kenarlarında yatan sayısız enkazdan belli oluyor. Hele bir yerde, bir darbede yıkılmış tüm bir alay yatıyor.

«Hava basınçlı bombaların işi,» diyor Moruk.

Kocaman havan toplarının attığı bu şeytan icadı bombalar, insanın ciğerlerini söker. Bütün alay orada, gayet düzenli, sıradaymış gibi yatmış: Ölüme, ileri marş! Dalları sıyrılmış bir tek ağaç kalmış ayakta, ölmüş bir ata darağaçlığı eder gibi.

Alçak, yapışken, ekşi bir sis; nemli bir kefen donukluğunda, ölüm kokan peyzaj. Otoyolunda, piyade tek sıra halinde yürüyor, fakat adamlar yürürken uyuyor, bunu eski piyade erleri çok iyi bilirler. Bataklık, sisi yola sürmüş, bu beyaz bulamaçta, bir metre ilerisi

görülmüyor. Yürüyüş kolları, yürüyen, başsız kolsuz gövdelere benziyor, çukur bir yerde tüm kaybolup, öbür yanda yeniden ortaya çıkıyor. Tanklar, kapakları açık ilerliyorlar, fakat hiçbir şey görülmüyor, bize telsiz rehberlik ediyor. İlerleyen bir ordu için sisten daha kötü bir şey yoktur. Kalpler çarpa çarpa, her an bir düşmana toslamak, daha «off!» demeye vakit bulamadan, üzerinize bıçakla çullanılacağı korkusu içindedir insan...

Önümüzde, üç tank çarpışıp birbirine giriyor, biri devriliyor; «Sabotaj, Savaş Divanı!» bağrışları işitiliyor. Bütün yürüyüş kolu, artık içinden çıkılamaz bir tıkanıklığa uğruyor. Devrilen tankta iki ölü var. Hava Kuvvetlerinden bir kamyon karşıdan geliyor, fren yapıyor, kayıyor ve bir bölüğü hendeğe süpürüyor.

«Bu ölüm demek be!» diye uluyor havacı öfkeden kendini kaybetmiş, «Havacıların artık burasına geldi. Ordu, başından beri bizim ağzımıza sıçıyor. Telsiz! Reich Mareşali Kurmay Başkanını bulun bana!»

«Teğmenim, telsizin kullanılmaz durumda olduğunu arzederim.»

«Sabotaj!» diye bağırıyor teğmen, sisin donuk beyazlığı içinde. «Reich Mareşalini bulmanızı kesinlikle istiyorum. Telsiziniz bozulmuşsa, bağırın öyleyse, ya da Berlin'e gidin. Bu bir emirdir!»

«Başüstüne, teğmenim,» diye yanıtlıyor telsizci, topukları üzerinde bir dönüş yapıyor ve Batı yönünü tutuyor.

Bizim tankın önünde duruyor, Porta paletlerden birinin üzerine yatmış, titreyen bir jöleyle canını beslemede.

«Berlin yolunu biliyor musun arkadaş?»

«Yayan gidersen epeyce vakit alır! En iyisi, sen gel bizimle Moskova'ya, buradan 160 kilometre çeker. Oradan telefon edersin.»

«Daha iyi olurdu ama, bizim teğmen, Reich Mare-

şaline kendisini görmek arzusunda olduğunu haber vermemi istiyor.»

«Öyleyse, git oraya. Emir emirdir; bu, her iyi Almana daha beşikten başlayarak öğretilir. Smolensk'e ve daha sonra Minsk'e kadar otoyolundan gidersin. Minsk'te, «İşeyen Bayan» çeşmesini bul, onu herkes bilir. Tahıl tüccarı İvan Domasliki'nin evinde yatabilirsin; kendisi bir Çek sürgünüdür, Ramasch sokağında oturur. Ama dikkatli ol, bir sokak serserisi tavrı takınma, çünkü şıp diye ihbar edilirsin, ister şu polis hergelelerine olsun, ister partizanlara, yani birinden birine kesinlikle. Kim çok para verirse, o seni ele geçirecektir; 50 marktan 150 marka kadar gider, öyle düşünüyorum ki, en çok partizanlar veriyorlar. Bizler, orduda bizlerin değeri ancak 50 mark, fakat bir SS olursa istemiyorlar onu, birtakım hikâyeler çıkıyor.»

«Havacıların o kadar pahalı olduklarına gerçekten inanıyor musun?»

«Tabii, sizler savaşta az bulunur türdensiniz. Sizler ancak madalya dağıtımı törenlerinde ya da tayın şölenlerinde görülürsünüz.»

«Biliyorum.»

«Minsk'ten sonra, Lemberg yakınında Drohobitz'den geç. Orada otoyoluyla, Münih ve Plon'dan Berlin'e doğru yönelirsin. Baltık denizi boyunca Kuzey yolundan da gidebilirsin; fakat, Reval'den geçmek gerek; SS'ler ve Yahudilerle kokuşmuştur, orayı kesinlikle salık vermem. Şayet havacı olarak, eskaza bir ellerine düşersen hapı yuttun demektir! Ne çengel burunlular ne de SS'ler senin Reich Mareşaline sempati duyarlar.»

«Bu toprakta her zaman ölüm tehlikesi içindesin!»

«Tam öyle. Bak, sana bir dostumun öyküsünü anlatayım, olduğu gibi başından geçmiştir. Berlin Moabitt'de boş şişe ticareti yapardı. Bir gün, Bielefeld'e

gitmek zorunda kaldı, çünkü halası ölmüş ve noterden de şöyle bir mektup almıştı:

«Pek Saygıdeğer Bay Nielbelspang,

«Halanız Bayan Schluckebier, komşusunun çamaşır ipini, mutfağında sıkıca boynuna geçirip, tabureyi devirerek ölmüştür. Tek mirasçısı olarak, ölünün servet ve borçlarını kabul edip etmediğinizi bana hemen bildirmeniz gerekmektedir. Bu arada, komşunun yeni bir çamaşır ipi istediğini de size bildiriyorum.»

«Yaşşa be! diye haykırdı bizim Moabittli şişe tüccarı konacağı mirası düşünerek, fakat şık mahallelerde çaputçuluk eden arkadaşı eskici Puppermenn, ufak bir sözcüğün altını çizince sevinci kursağında kaldı. Sözcük: «Borçlarını» idi. Ancak, Bay Niebelspang, bu akıllıca öğüde kulak asmadan hemen Berlin'den Bielefeld trenine atladı; kapkaranlık da bir geceydi ve varacağı yere indiğinde kar yağmaktaydı; bir çarşamba günüydü ve kendisinin, cuma günü, Leipzig'den gelecek bir şişe teslimatını alması için o gün Berlin'e dönmüş olması gerekiyordu. Bu nedenle, vaktin geç olduğunu filan düşünmeden, doğru noterin evine gitti. 'Kim bu gecenin üçünde insanın kapısını çalan budala!' diye bağırdı bir ses o güzelim Alman nezaketiyle. Bay Niebelspang çabucak oradan ayrıldı ve kilise parkındaki sıra üzerinde kestirdi. Ertesi gün, üşümekten yarı ölü, notere gitti ve güvenle, kendisine uzatılan tüm belgelere imzayı bastı. Daha sonra kendisine, bütün mirasın borçlardan ibaret olduğu açıklandı ve adam tümden mahvolup battı.

«Bütün şanssızlıkların son şansı ordudur. Niebelspang orduya yazıldı, 46'ncı piyade alayına kaydoldu ve çavuş rütbesiyle Fransa'ya girdi. Fakat, Tanrı onu açıkça koruyordu. Alman topçusu, baraj ateşini çok kısa ayarladığından, zavallı piyade alayını kıyıma uğrattı, böylece demir haç nişanını verecek pek fazla kişi kalmamıştı. Böylelikle Bay Niebelspang da, 10'un-

cu Kolordudan gönderilen nişanı aldı. Daha sonra, kendisini motosikletli postacı olarak 9'uncu Kolorduya gönderdiler, işte dertleri de o zaman başladı.

«Rüzgâr gibi uçan, çok önemli yükler taşıyan görkemli, harika bir motosiklet. Yazın mükemmeldi, ne var ki kışın pek öyle sayılmazdı: Kar ve binbir rezalet yüzünden. Günün birinde, bizim postacı üzerinde kendisinin gizli bir görevli olduğunu belirten Reich kartalı simgesini taşıyan güzel bir siyah çantayla Berlin'e gönderildi. İyi dostlar, ona Stuttgart'tan geçmesini öğütlediler; oradaki insanların tek bir düşüncesi varmış, güzel Mercedeslere sahip olmak. Fakat, budala adam, Hamburg'dan geçmeyi yeğledi. Brémen'de, «schupo»lar kendisini tutukladı, bunlar, siyah bir çantayı koklama hakkına sahip olmak için Reich'ın izni gerektiğini dört gün sonra anladılar. Schupo'lar, Reich kartalını taşıyan postacıyı serbest bırakmaya sertçe davet edildiler. Öylece, zavallı dostum Çileli Yol'unu, geri vitesli ve dikey silindirli görkemli motosikleti üzerinde sürdürdü. Hamburg yakınında, SS Der Führer alayının kara adamlarından oluşan bir baraja tosladı. Bunlar, Hamburg'u kendi çöplükleri sayıyorlardı. Motosikletçi Langehorn kışlasına götürüldü, orada, kıçına SS'lerin tekmelerini yiye yiye ancak üç gün geçirdi.

«Sonra, gene hep öyle, çantası ve motoruyla, Lübeck yolunu tuttu ve bu kez de Güvenlik polisinden kıçına hayli tekme yedi, nedeni de, Hitler selamı verirken kolunu yeterince yükseğe kaldırmamış olmasıydı. Nihayet, Hal yakınında otoyola ulaştı, orada yapılacak kesinlikle bir şey yoktu. Bu kez de, terkisine bir orospuyu almak tedbirsizliğinde bulundu, kadının izinde ahlak zabıtası vardı. Tam Wilmanstadt'ın yanında, eski işkence çarmıhının yükseldiği yerde, jandarmalar avlarını bekliyorlardı: 'Dur yoksa tetiği çekerim!' diye bağırdı bir Unterwachtmeister; acayip bir tipti, 1916'da, Somme cephesinde bir Fransız mermisi, o aklına gelen yerini alıp götürmüştü. Ona H. Müller

derlerdi, çünkü öteki Müller, ambülansçıların yanındaydı. 'Casus!' diye bağırdı II. Müller, 'sana çabucak itiraf etmeni salık veririm, çünkü benden hiçbir şey umma! Ben, Unterwachtmeister II. Müller'im, Herbert Carl, Hal polisinden; senden çok daha ızbandut gibilerini enselemişimdir: İki katil, dört hırsız, üç kaçakçı, bir hain. Hepsinin de kafası kesildi,' diye ekledi çok memnunlukla. 'Olsa olsa sen bir Sovyet dostu ve Reich düşmanısındır. Arkadaşlar, atılın üstüne.'

«Emrindeki ızbandut mangası, coplarını kavradı. bizim eskici polis ambülansına sürüklenirken bizim dostun ne halde olduğunu var sen tahmin et artık! Bunun arkasına, Berlin III. genel karargâhıyla uzun bir telefon görüşmesinden sonra, Yüzbaşı Sauerfleisch ile II. Müller arasında müthiş bir zılgıtlamadır gitti.»

«Bana bu saçmalıkları neden anlatıp duruyorsun?» diye sordu havacı.

«Seni, Berlin üzerine yürüyüşe ve bizim Nasyonal Sosyalist Reich'taki müthiş durumlara karşı hazırlamak için.»

«Protesto ediyorum!» diye bağırdı Heide. «Vatan hainliği, düşman propagandası!»

«Bu herif de neyin nesi, kimin fesi?» dedi havacı şaşırmış.

«Üzme tatlı canını; her sirkin palyaçoları vardır. 5'inci Bölüğün palyaçosu da, işte bu astsubay Julius Heide'dir.»

«Şu anda görülebilen! Zaten...»

«Ne gevezelik edip duruyorsunuz burada?» diye uludu gür bir ses havacının arkasından doğru. «Size, Reich Mareşali'ne gitmenizi emrettim mi, etmedim mi? Karabina gergin kollar üstünde, yirmi kez diz-çöküp kalkma, haydi yay gibi fırla!»

«Dirseklerinle çok alçalma,» diye fısıldadı Porta. «Kaldırmak için çok güç ister.»

«Kalkın, Obergefreiter,» diye gürledi teğmen, çevresindeki alaylı tavırları fark ederek.

Kısa bir an, bizim havacı bayılma numarası ya-

yor; bu hemen hemen her zaman etkisini gösterir. Bu tür gülünç angarya cezalar Alman ordusunda yasaklanmıştır, çünkü bu acemi er cezaları, birçok damar kopmalarına malolmuştur, ayrıca bu tür bir hikâye de, adama Savaş Divanını boylatır. Hoş olmayan bir iş.

«Teğmenin sana hazrola geçme komutu verdi.» diyor Porta açık kalplilikle.

Teğmen, öfkeyle Porta'ya dönüyor:

«Kapa çeneni, onbaşı! Karşında bir hava teğmeni olduğunu görmüyor musun?»

«Uyumakta olduğum için hiçbir şey görmediğimi teğmenime arzederim. Yönetmeliğe göre, tank sürücülerini sinirlendirmek ya da onları her ne olursa olsun, verimsiz işlerde kullanmak yasaktır. Tank durur durmaz, sürücüsü dinlenmek zorundadır. Bu, Komutanım Albay Hinka'nın emrîdir.»

Teğmen, gözleri yuvalarından fırlamış, devrilmiş kamyonuna doğru çekip gidiyor.

«Hep böyle olur,» diyor Porta sakinlikle. «Barut gibi fitillenirler, kös kös giderler. Subay olsaydım, onbaşılarla iş görmezdim. Onlarsız savaşırdım.»

«Ve de kaybederdin,» diye alaylı sırıttı Barcelona.

«Nasıl olsa kaybedilmiş. Onbaşıları ortadan kaldırınca, hiç olmazsa onlar benimle alay etmeden kaybetmiş olurdum. Zaten olmuş olacak.»

Üstçavuş Edel, bu sırada, tam üstçavuşlara özgü bir biçimde, yani iki yumruğu kalçasına dayalı, ağır ağır ilerledi. Bizim tankın önünde durdu ve Porta'ya öldürecekmiş gibi bir bakış fırlattı.

«Porta,» diye gürledi, ince solgun dudakları arasından, «bir askeri iptе sallanarak can vereceksin, bunun da beni memnun edeceğini söylemezsem, yalan olur. Daha akıllıca yapacağın bir şey varsa o da, bir kahraman olarak ölmenin yolunu aramaktır, hem de en tezinden. Kıdemli-Onbaşı Porta, siz büyük Alman ordusunun yüzkarasısınız. Şayet Führer sizin cephede olduğunuzu bilse, istifa eder.»

«Bunu kendisine bir kartpostalla bildirirse iyi olacağını, üstçavuşuma arzederim.»

Üstçavuş Edel gözden kayboldu. Porta'ya saldırmamanın daha iyi olacağını deneyimiyle biliyordu Bu nedenle, kısa bir süre sonra, jandarmalar gözüktüler, fakat, daha tanka ulaşamadan, Rus havan topları yeniden gürleyip, ortalığı inletmeye başladı ve yürüyüş emri yankılandı.

Bir kahkaha basarak, Porta kulesine gömüldü. Maybach motorları homurdandı, tırtıllar gıcırdadılar Savaş, bizi yeniden anımsıyordu

«Her bireyi öylesine saygı değer, fakat bütünüyle acınacak haldeki Alman halkını düşünürken, çok kez derin bir üzün-duymuşumdur.»

Goethe

Tümen Siyasî Komiseri Malayin; hastane koğuşundan ağır ağır geçti. Doktorların protestolarına rağmen, yaralıların sargılarını söktü ve onları, bir yığın üniforma ile teçhizatın bulunduğu büyük hole doğru, önüne katarak sürüp götürdü.

«Sizler ancak kaytarıcı domuzlarsınız!» diye bağırıyordu. «Aslında temizlenmeyi hak ettiniz, ama ben öyle kıyımcı değilim, bu işleri faşistlere bırakıyorum. Böylelikle, sizler gibi bir boka yaramaz takımından ancak birkaçını ibret olsun diye cezalandıracağım; ötekilerinkini de onlar ödeyecekler.» Kanlı sargılar içindeki çok genç askerlerden rasgele bir düzine kadarını işaret etti. «Sığır bokları! Sovyet vatandaşları, vatan ve Stalin uğruna savaşırken, sizler hastane yataklarında yan gelip yatıyorsunuz.»

«Yaralıyım, Sayın Binbaşım,» diye karşılık verdi, tamı tamına onsekizinci yaş gününü kutlayan er Andrey Rutiç.

«Omuzlarının üstünde bir başın, iki kolun ve iki bacağın yok mu?»

«Evet, fakat ciğerimden yaralıyım.»

«Öyleyse, tek ciğer sana yeter,» diye kestirip attı başhekime dönen komiser! «Bu on haydut, ölüm cezasına çarptırılmışlardır.»

Palaskasını sıktı ve düz kasketini başına geçirdi.

«Hem ibret olsun hepsine! Bunları, iki yol kavşağında temizleyin. Olabildiği kadar çok sayıda tanık bulunsun istiyorum.

«Sonumuz geldi!» diye düşündü genç Andrey Rutiç. Babası, cephedeki orduda, yüksek rütbeli bir subaydı. «Kimse mezarımı bulamayacak; beni, köpek gibi bir

çukura atacaklar ve cinayetlerini örtmek için üzerime toprak dolduracaklar.»

Tan ağarırken, on ölüm hükümlüsü kavşağa götürüldüler. Hastanedeki bütün yaralılar duvar boyu dizilmişti, bunların arasında büyük bir bölümü, hastabakıcıların desteğiyle ayakta durabiliyordu. İlk genç askeri kavradılar ve yüzüne bir bez parçası atıverdiler. Yaylım ateş on kez takırdadı; sonuncu, er Andrey Rutiç idi, fakat bayılıp kaldığı için onu kurşuna dizme kazığına taşımak gerekti. Her şeyin kurallara uygun geçmesi için, yüzüne bez geçirilmeden önce bir doktor mahkûmu ayılttı.

Üç saat sonra, alayın komutanı Albay Kubişef, komiser Malanjin'in öldürüldüğünü öğrendi.

«Gerçek bir intihar,» diye hayret etti yardımcı! «Bu zebani, elinde silah olarak yalnızca bir MP-I ile bir tankın üzerine atılmış ve tabii çiğnenmiş.»

«Rezil herif,» diye homurdandı albay. «İyi olmuş. Çekiliyorduk. Kalmak çılgınlıktır. Bu domuzun yüzünden, mevcudumuzun yarısını kaybettik. Çekilme emri hem de çarçabuk.»

Yürüyüş kolu albayı izledi, fakat bu kez de Sovyet güvenlik birliklerine tosladı; bunlar, uyarıya falan gerek görmeden, 436'ncı Omsk avcı alayı kaçaklarını biçiverdiler. Pek azı bu kıyımdan kurtulabildi ve bunlar da, bir hafta sonra enselerinden birer kurşun yediler.

«Nicevo!» dedi milis takımından yaşlı bir adam. «Bunu bilmeliydiler. Çekilmelerde hep böyle olur. Gelecek sefere, nazikçe kolumu kaldırır, Fritzlere de bir selam çakarım. Bu işten kurtulmanın hâlâ en iyi çaresi bu.

Boyunlu-topuz mikrofonumu pozisyonuna yerleştirdim, çünkü PAK'ın gece süresince gelen topları ateşe başlıyordu.

Kan rengi bir ateş duvarı göğe doğru yükseliyor. İçi yaylı neft bombalarıyla ateş ediyorlar. Orman yanıyor, korlar, sararmış mısır tarlalarına kadar yayılıyor, oraya gizlenmiş askerler, canlı meşaleler halinde her yöne koşuyorlar.

Bir gök gürlemesinden beter gürleme! İki P-IV havaya uçuyor; avcı erlerin kömürleşmiş kalıntıları, koca bir çama takılmış, asılmışlar gibi sallanırken, kirli siyah renkte bir duman, mantar gibi göğe yükseliyor.

«Zırhlı birlikler ileri!» diye komut veriyor Albay Ilinka tankının telsizinden.

İki yüz altmış tank düzene giriyor. Başta ve kanatlarda, P-IV'ler; geride, demode 5 cm'likleriyle P-II'ler; hırçın foks-teriye köpekleri gibi P-III'ler Skodalarla onları izliyor. Hava, yalnızca motor harlamalarıyla dolu. Rus mevzileri ezildi, yüzlerce düşman askeri lapaya döndürüldü; dev gibi çelik kitleleri arkasından, mavimsi ve zehirli bir duman kokusu yayılıyor.

Birdenbire duruş. Toplar, ateşten dillerini çıkararak kusuyorlar; atışla merminin düşüp patlaması bir oluyor. Öbür tarafta, fosforlu bombaların patladığı yerde bir alev sütunu yükseliyor; ard arda değişik olarak, bir fosforlu bomba, bir ihtirakli bomba atılıyor, sonra her şey, yaralı, ölü çiğnenip geçiliyor. Birden, Rus topçusu tarafından çekilen bir ateş duvarı bizi stop ettiriyor.

«Geriye, yolun üzerine,» diye komut veriyor Moruk. «Alev makineleri arkadan, makineli tüfekler önden.» Tedbirlice, üst kapağın üstünden bir bakış kaydırıyor ve ayağıyla Porta'yı dürtüyor.

«Tam gazla!»

P-IV'ler yolun üzerinde hırıldıyorlar ve ben, bir-

den bir ağaçlık içinde, bir T-34 görüyorum. Kulesi dönüyor, uzun namlusu çamın bir dalına asılmış ve apaçık ki, nişancısı ağacı devirmeye uğraşıyor. Bütün hızla, kuleyi döndürüyorum, görünge üzerinde rakamlar, çizgiler dans ediyorlar. Eğer T-34 geri çekilirse ateş edebilir, o zaman mahvolduk demektir, şu halde kurtulmamız çabuk davranmamıza bağlı. Ruslar, bağışlanamaz bir hata yaptılar; T-34'lerde ancak dört kişilik mürettebat bulunuyor; yani beşinci, gözetlemeci yok, bu da nişancıya vakit kaybettiriyor; çünkü hem hedefi bulması, hem de kuleden, tankın kumanda aletlerini harekete geçirmesi gerekiyor.

«T-34, iki yüz metrede. Bombacılar,» diye komut veriyor Moruk.

Sarımsı bir duman, mantar biçiminde yayılıp gelişiyor, müthiş bir patlama T-34'ü havaya uçuruyor. Bizim tanka doğru fırlayan bir insan gövdesi, olgun bir meyve gibi patlıyor; gene tankın gerisinde bir fosfor bombası her şeyi yakıp yıkıyor; olası bir tehlikeye karşı güvencede olmak için bu gereklidir, sonra enkazı biz eziyoruz. Şimdi, yolun toprakla doldurulmuş bölümüne varıyoruz, tank enlemesine tırmanıyor, kulenin üzerinden bir PAK mermisi uçuyor. Porta küfrediyor ve vites atıp tam gazlıyor. Paletler çatırdayarak yola çıkılıyor, bu sırada koca 75'lik top, atış üzerine atış yaparak gürledikçe gürlüyor. Bir piyade takımı süpürülüyor, yaralılar, pelte olmadan gizlenmeye çalışıyor, hepsi de farların ışığına düşüyor.

«Doldurun ve emniyet mandalını çekin,» diye mırıldanıyor Küçük Kardeş.

Aynı anda acı bir bağırış kaçıyor ağzından; kaskını giymeyi unutmuş ve emniyeti alnıyla düzenlemekte!

«Hey Tanrım!» diye haykırıyor yarasından akan kanı eliyle silerken, «bir de acırsa!»

«Aldırma,» diye sırıtıyor Porta. «Senin o koca kafanda acı çekecek kabiliyet yok. Zaten içindeki de,

onu bir kof kütük yerine koyup, oraya yuva kuran bir serçe kuşu.»

«Mesafe 500 metre.» diye komut veriyor Moruk. «İhtirakli mermiler. Ateş!»

Bir av hayvanı gibi, sürgü kolu mermi üzerine kapanıyor.

«Doldurun, emniyeti çekin,» diyor makine gibi Küçük Kardeş, Heide'ye bir tekme atarak, beriki telsizin üzerine düşüyor.

«Bunu kasten yaptın, hergele!»

«Ben değil, ayağım yaptı. Bende demokrasi var, her bir vücut parçam hareketinde özgürdür.»

Tanklar pis bir koku içinde ilerliyor, düşman PAK'ı ezildi ve bir tekerlek bizim aracın kulesinin tepesine kondu. Mürettebattan kalan yok, fakat komşu toptan, bir P-IV'e doğru bir ateş köpüğü fışkırıyor. Bu Rus topunda ancak iki topçu var; biri komutan biri de top eri, tüm geri kalanı ölmüş. Bu, Piyotr Vaska'nın çok gurur duyduğu yeni bir top. Sekiz gün önce oluşturulan milis alayı, şimdiden yok edildi.

«Bravo, Alex!» diye haykırıyor Piyotr. «Senin ezdiğin şu faşist zebanilerden bu dördüncüsü. Vur şu Alman domuzlarına!» diye bağırıyor bir daha, komiserin yazısında verdiği talimatı harfi harfine uygulamaya kararlı olarak: «Bir adım çekilmemek.» deniliyordu o yazıda.

Çamurlara bulanmış iki Rus topçu eri, gene de iki hedefte başarılı oldular. Başındaki miğferiyle bir Alman kellesi yanlarına düştü, bu onları kıs kıs güldürdü. Hayırlı bir belirti!

«Ezin götlerini!» diye bağırıyor fanatiğin teki Piyotr.

Doğrusunu söylemek gerekir ki, iki asker pek yaman dövüşüyor, ne biri ne öbürü kaçmayı düşünüyor; bununla birlikte, bunu öneren hemen yere serilir. Kulaklarında, hep siyasi komiserin bağırışları çınlıyor: «Her Rus askerinin görevi; kendisi ölmeden önce, en azından yüz faşist öldürmektir. Bu rakama ulaşma-

yan, bir haindir ve bunun bedelini ailesi ödeyecektir. Yaşasın Stalin, yaşasın Kızıl Ordu!»

Piyotr'un tanksavar topunu keşfedince, Moruk, sakin bir sesle:

«Doğru düşman PAK'ı üzerine,» diyor.

«Gördüm,» diyorum yankı halinde.

PAK topu, bize güpegündüz görünür gibi gözüküyor. Kısa bir aydınlanma içinde Rus komutan uzağa fırlatılıyor, top eri olduğu yerde bir dönüyor ve hemen bir pelte gibi yere yassılıveriyor. Bizim tank onu bir süre sürüklüyor, bir kolu bir yandan, bir bacağı öbür yandan fırlayıp gidiyor, gövdesi ise araca takılı kalıyor.

«Bari tüm o kan, aracı öylesine kirletmemiş olsaydı!» diyor Porta hırçınlıkla. «Arabayı yıkamak için hiç çare yok. Tanrı, dünyayı yaratırken tankları da düşünmüş olsaydı, kanları da ona yapışmayacak sıvılıkta yapar ve biz de, yoklamadan önce jet gibi onu yıkayabilirdik.»

Yavaş yavaş, köy içinden ilerliyoruz. 41'inci piyade alayının iki bölüğü yere serilmiş yatıyor, enselerinden bir kurşunla öldürülmüşler. Hitlerci propaganda, bunun, NKVD'nin eseri olduğunu bildiriyor. Ne var ki, çok sayıda Alman boş kovanları da cesetlerin yanına serpilmiş. Kulaktan kulağa dolaşan fısıltıya göre, SD, asker kaçaklarını böyle yere sermiş, kadavraları incelemek de yasakmış. Bir havan bombası, orada bir grup SD arasına düşüyor, kopmuş bir kol, hâlâ tabanca elinde olarak Porta'nın önüne düşüyor, bizimki, kanlı nesneyi almakta acele ediyor.

«Arkadaşlar! Büyük Adolf'ün büyük ordusunun ne olduğunu işte görüyorsunuz. Kopmuş bir kol bile bir tabanca kavramış. Bu bana, Potdsdam 67'nci piyade alayında babamın savaşa gittiği zamanı anımsatıyor. Kendisi, vatan uğruna ölmek için güllerle donanmıştı. Daha üçüncü günden, herkes durumu anlamış, ordan tüyüyordu, ancak; hainee: 'Prusyalılara ölüm!' diye bağıran bir yığın Avusturyalıyı kırbaçla-

mudan önce değil. Bu 67'ncide, Mateka adında alkolik bir çavuş varmış, herkes de böyle aptal birini görmediğini söylermiş.»

«Nerden geliyormuş?» diye sordu Küçük Kardeş.

«Prag'dan. Anası, Lembergli bir Polonyalıymış ve babası bir Yahudi at cambazıyla evlenmiş. İskandinavya'ya götürmek için Steplerden at satın alırmış, öyle yaşlı, hantal beygirler ki, gemiye yüklemeden önce kirpiklerini boyamak gerekirmiş. Yolda, karınları şişkin olsun diye çok tuzlu ot verilirmiş ve ayrıca, en bitkinlerinin kıçına da biber sürülürmüş, müşteriye çıkarılırken, böylece gençleştirilirmiş hayvancıklar. Nihayet, bir hayvan, biber de para etmeyecek kadar hapı yutmuşsa, o zaman, arsenikli alkolle bir yatak hazırlanır ve bu yöntemle bir çeşit zırhlandırılırmış.»

«Sen şu çavuş Mateka'na gel, n'olmuş ona?» dedi Moruk.

«Ha, bak onu unutmuştum. Süvari yüzbaşısının karşısına çıkıp, kendini takdim etmiş, o da onu, tüm yaşkın jandarma Jozef Malan'a emanet etmiş. Birinci şişeden sonra birbirlerini vatan hainliğiyle suçlamışlar, fakat üçüncü şişede vatan ezgileri marşlar söylemeye başlamışlar, sonra kol kola girip Libyatka sokağının bir başından öbür başına delip geçmişler, komutanın karısına da rastlamışlar, onun da bir yanına dokunmuşlar. Kadın, tabii, albaya şikâyet etmiş, o da jandarma yüzbaşısına telefonu açıp, kasabadaki disiplinsizlikten dolayı adama gürlemiş, esmiş yağmış! O esnada kendisi de fitil gibi sarhoş olan bu yüzbaşı da, olay üzerine ötekilere sövüp saymış ve yeni bir tokay şişesi devirdikten sonra, bir jandarma müfrezesi toplamış, üçe ayırmış. Birinciler, sayın subaylar sokaktaki adama rastladıkları zaman âdet olduğu gibi kamçılanmışlar; ikinciler, kurala uygun olarak kıçlarına tekme; üçüncüler ise, ancak üçüncü geldiklerinden, suratlarının orta yerine birer çift sille yemişler. Bu yüzbaşı, dangalaklığıyla herkesçe bilinirmiş,

sarhoş olduğu zaman küfür kusarmış sanki; aslında da sarhoşluk, alışılan haliymiş. Bir küfür selinin ardından, disiplinden konuşmaya başlamış:

'Sokağın ortasında, subay karılarının kıçına dokunan, hergele, it herifler, kelepçeli olarak postalanacaklardır. Kadınlar da, fakat tanık oldukları için onlar kelepçesiz olarak. Hayvanlar, haydi çekin arabanızı buradan! Göreve; rapor isterim. Olayın nasıl geçtiğini tam anlatan bir durum saptamasına gidilebilir.

Dediğim gibi, bu Zagreb kasabası jandarma yüzbaşısı, saygın bir budalaymış, her cumartesi, hafta sonu subay eğlencelerinde soyunurmuş. Gene bir gün, Hierre Meydanında, Thihomil heykeli önünde, böyle çırılçıplak ve kıçında da bir zargana balığıyla yatmış; gelene geçene kendisinin Karadağ'da gezide olan bir deniz kızı olduğunu açıklarken işin rengi nerdeyse tüm değişip, kötü bir durum meydana gelmek üzere olmuş. Gene bu da bir şey değil, bizim akıl fukarası, bir de çıplak beline bir kılıç kemeri kuşanıp, kalçasına kılıcını takıp, kasketini de o aklınıza gelen yere asmamış mı!.. Daha sonra, bunu utançtan yaptığını özür dileyerek söylemişse de kodese tıkmışlar. Ertesi gün, cezaevinin gardiyanı, bir subaya karşı gereken saygıyı göstermemiş olmaktan, iki derece rütbe indirilmesi cezasına çarptırılmış. Adamcağız, yüzbaşının çıplak haliyle, bir lanetli sivilden hiç ayırdedilemediğini ileri sürerek karşı çıkmışsa da hiçbir işe yaramamış. İşte öylece...»

«Porta!» diye bağırdı Moruk, kafası kızarak. «Şu masallarınla kafamızı ütülüyorsun. Kapa gagani ve haydi yola, bu mavala devam edeceğim dersen, beynini dağıtırım!»

«Nasıl? Yani siz avanaklar sürüsü, albayı, yeni silahları küçümseyen şu 7'nci Uhlan alayının başına gelenlerin öyküsünü öğrenmek istemiyor musunuz? 'Otomatik tüfekler mi? Geç; hiç kıymet-i harbiyesi yok' diye açıklamış yardımcısına, 'Bak, şimdi alayı safa geçirip, öyle yürüterek bunu ispatlayacağız. Fransızlar bi-

zim o güzel koyu mavi üniformalarımızı görünce, korkudan öylesine götleri tutmaz olacak ki, osuruklarına zaban taşı yetişmeyecek, otomatik, makineli falan hepsini unutacaklar...'»

«Bir tek sözcük daha ekleyeceğim dersen,» diye uludu iyice tepesi atan Moruk, «kurşunu ensene yerdim. Yeter be, yetti artık!»

Yanımızda, bir PAK Alman topu, tarım araç ve gereçlerinden meydana getirilmiş bir engel arkasında, arka hendeğe toprağa sokulmuş. Bombası, kolbaşı T-34'ün tam üzerinden geçiyor. Hafif bir nişangâh düzeltmesiyle bir sonraki atış tam hedefi buluyor, mürettebat nişancıyı alkışlıyor. Sinirleri çelik gibi, mesleğinde iyice pişmiş bir eski nişancı bu. Tanksavar topçusunda bulunması gereken niteliklerin hepsine sahip. Atış hedefi buldu, tamam ama, bomba kulede patladığı zaman yalnızca bir kıvılcım yağmuru meydana getirdi.

«Ateş!» diye uluyor artık iyice zıvanadan çıkan yüzbay.

Gene aynı etkisiz sonuç: Top gürlüyor, sanki leblebi atıyormuş gibi.

«Bu canavar da ne ki böyle!» diye haykırıyor topçu. Ömründe ilk kez bir T-34 görüyor. Şimdiye dek onlar ancak ayrı, tek tek görülüyordu, fakat işte karşımızda tam teşkil edilmiş haliyle bulunuyorlar. «Ve bizi de, İvan'ın hapı yuttuğunu anlatıp duruyorlar!»

Top mürettebatı dehşet içinde devi seyrediyor: İnsana şaşkınlık veren paletleri, yana eğilmiş gövdesi, tepesinde kızıl yıldız parlayan yuvarlak kulesinden çıkarak yükselen kocaman namlusuyla T-34, karşılarındaydı.

«Atış serbest! Hep aynı yere,» diye bağırdı umutsuz ses.

Sonuç, hiç! Homurdayan ve dönen canavarın üzerine yağmur gibi mermi, bomba iniyor. Duran bir kamyon toz ediliyor. Birden tankın üst kapağı açılıyor ve deri giysili bir siluet beliriyor, yumruğuyla tanksavar bataryasını tehdit ediyor. PAK'ın mürettebatı artık son

öldürücü darbeyi bekliyor, 2 No.lu top doldurucu paniğe kapılıp koruluğa doğru kaçıyor, ne var ki, T-34'ün kustuğu bir kurşunla yere seriliyor. Tanktaki dört adam gülmekten kırılıyor; şu anda, savaşın başında yumurta kabuğu gibi ezilen BT-5'lerinin öcünü almış oluyorlar.

«Niçin ilerlemiyorlar, bitsin artık bu iş» diye inliyor batarya komutanı.

«Üstünlüğünün tadını çıkarıyor,» diye yanıtlıyor bir nişancı, 1939 yılından bu yana dövüşen bir onbaşı.

T-34; ağır ağır dönüyor, 7.65'lik koca namlu alçalıyor. Bir uluma, ormanın kıyısında bir ateş denizi ve bir Alman mitralyöz yuvası buharlaşıp, uçuyor! Bir havan bataryası da aynı sonuca uğruyor. Dizel motorları çalışıyor, ekzoz borularından ateşten diller uzanıyor, yanmış bir yağ kokusu, zehirli soluğunu tanksavar barajına doğru üflüyor. Nişancı, alev alan bir çöple sigarasını yakan nişancı, kaçışan gri bulutlara bir göz atıyor ve acı, isyankâr bir gülümsemeyle, T-34'ü komutanına işaret ederek:

«Hans, savaşı kaybettin. Az bir zamanda, Senyörlerin milleti, köleleri tarafından yutulacak.» Matarasını arkadaşına uzatıyor. «Bak, gene de al bunu sen. İnsan yeterince kafayı bulursa, bir düşman tankından da gelse artık ölümü iplemez.»

«Ölümün acı verdiğini mi sanıyorsun?» diyor subay, gözlerini dehşetle projektörü, ormanı tarayan T-34'e dikerek.

«Hiç denemedim,» diye alaylı sırıtıyor topçu eri. «Eğer, meslektaşlarımız demir tabutlarında bizi dürüstçe yakalarlarsa, öldüğümüzü bile bilmeyiz, yoksa bu iş hoş olmayabilir.»

«Kendi sonumla kendim meşgul olacağım,» diyor subay P-38'in emniyetini çekerek.

«Adolf bunu kesinlikle uygun bulmayacak. İki yıl önce alayın kahramanıydın ve günlük emirde adın geçmişti, şimdiyse, şu az gelişmiş adamlar karşısında

korkudan beynine kurşun sıkıyorsun. Sen, vatanın yüz karasısın.»

«Yeter! Şu Sovyet zebanileri bir anda bizi ezecek.»

«Başka şey mi umuyordun?» diye dalga geçti topçu eri. «Sen, evet sen de, İvan'ın, ilk Alman çelik miğferi karşısında teslim olacağına inanıyordum değil mi? Onları bir ele geçirince, savaş karşı tutsak kamplarında bitsin artık, öyle mi?»

«Bolşevikler bizi temizleyecekler.»

«Abartma bu. Aslında o kadar kötü değiller. Babam, sonuncu savaştan sonra sekiz yıl tutsak kalmıştı, ben biliyorum. Zaten komünist oldu.»

«Peki, Hitler'in adamları buna ne dedi?»

«Bizim moruğu Fuhlsbuttel'e gönderdiler. Günün birinde telörgüleri aşmayı başardı fakat Oberscharr führer Zack, köpeğini onun üzerine saldı. Varsın olsun, ben Zack'ın tepesine inmenin bir çaresini bulacağım elbet.»

«Çoban köpeklerinin insan yediğini bilmiyordum, garip?»

«Bu köpeklere, ne olursa olsun yaptırılır. Sırtlarında tanksavar mayınlarıyla koşma öğretilebilenler, tek onlardır. İngiliz dog'larıyla iş yürümedi, fakat bizim Alman çoban köpekleri mayınlarla koştular.»

T-34, engele ancak birkaç metre uzaklıkta bulunuyordu ve bir an durdu. Canavar, çelikten bir dağ gibi, PAK namlusuna egemen durumda bulunuyor ve ısınmış yağ kokusu, korkudan felç olmuş top erlerini sarıyordu. Her şey geniş tırtıllar altında eziliyor fakat araç öne doğru ağırlık verip dengesizleşiyor; tırtıllar iyi tutunamıyor ve büyük bir çatırtıyla T-34'ün ön kısmı gömülüyor; namlu da su, kan ve çamur deryasına dalıyor.

Top nişancı eri, tankın yanına yuvarlanıyor. Soğukkanlılıkla, üç bombayı hemen bir benzin şişesinin etrafına bağlıyor ve Rus'un arkasına tırmanıyor; kin ve öcalma arzusuyla çılgına dönmüştür. Dişleriyle, bombaların kenetlerini açıyor, patlayıcısını savuruyor

ve kendini yere atıp siniyor. İki tırtıl rulosu havaya atılıyor. Tank duruyor, motor hırlıyor, fakat T-34, bacakları koparılmış bir sinek gibi ancak yerinde dönüp duruyor. Otomatik tüfek de hazır, nişancı, engel olarak kullanılan kamyonun gerisine gizleniyor. Kulenin kapağının açıldığını ve oradan deri giysili üç adamın, onarım için yere atladıklarını görüyor. İçerde yalnızca tankın sürücüsü kalmıştır.

Silah takırdıyor. Üç Rus devriliyor. Üçü de ölüyor. Bunun üzerine bizim avcı, çizmesinden bir el bombası çekiyor, kapsülünü çekiyor ve bekliyor. Çok uzun sürmüyor. Pek az sonra, sonuncu Rus arkadaşlarını aramak için gözüküyor. Bomba uçuyor ve işte bir ateş sütunu içinde T-34'ün sonu...

Nişancı eri, yavaşça ormana doğru yöneliyor, fakat orada koruluğu yarıp gelen bir Alman P-IV tankını görmüyor, araç, adamı tırtılları altında eziyor. Bir kahramandan, geriye ancak bir kan birikintisiyle, yerde yassılmış bir çelik miğfer kalıyor.

Bizimkiler, belden atış yapan Rusların ateşi altında, sık sıralar halinde devriliyor. Birinci mevziler ezildi; artık bıçak, kama ve küreklerle dövüşülüyor; ilk vurabilen, yaşama şansını elde ediyor. Alev-makineciler imdada yetişiyor ve bir ateş çarşafı yeri kaplayıp her şeyi biçerek geçiyor; yanmış et kokusu mide bulantısı veriyor, bir mahzenin baca gibi hava deliğinden, bir mitralyöz havlıyor. Humbaracılar Parti binasına saldırıyor, oradan elleri başlarının üzerinde bir grup çıkıyor fakat acımasızca taranıyorlar. Bizler artık insan değiliz; bizleri kana susamış, ceset iştahlısı birer canavar haline getirdiler.

Tanklar, yanan yıkıntılar arasında homurdanıyor. Bir duvara sıkışıp yamanmış bir sıra asker görülüyor ve iki otomatik tüfek birden patlıyor; bunlardan biri Heide'nin elinde, kendinden geçmiş, bir çılgın gibi sayıklıyor:

«Bunlar bizimkilerdi be sersem soyu! Haki renkle gri rengi fark edemiyorsun artık!»

«Eyvah, Ey İsa!» diye inliyor Heide. «Ne yaptım ben!»

«Senin Führer duysa, o Yahudi adını anmandan hiç hoşlanmazdı!»

«İsa Yahudi değil. Rosenberg öyle söyledi. Cermen ırkındanmış.»

«İşte bu harika!» diye bağırıyor Moruk kulenin tepesinden katılasıya gülerek.

Bir patlama hepsini susturuyor: Tank tehlikeli bir biçimde kalkıp yola eğiliyor, bir benzin borusu kopuyor ve yakıt içeri sıçrıyor.

«Sol palet avarya oldu,» diyor Porta sakince. «Araba bozuldu.»

Motoru durduruyor ve koca bir yudum votka yuvarlıyor. Moruk, ihtiyatla kule kapağını açıyor. Yanlarımızda, acımasız duman kıvrımları arasında iki P-IV yanıyor; kömürleşmiş mürettebat, kule kapaklarının dışında asılı, sarkmış duruyor. Köyle, kuyunun yanında öldürülmüş bir grup humbaracı eri. Yalnızca dudaklarının birleştiği yerde bir parça kan, sanki uyuyormuş gibiler. Yeni, yakınlarda görülen şu komprime havalı bombalarla öldürülmüşler.

«Gerçek bir intihar günü,» diye homurdanıyor Stege.

Albay Hinka, kulesinden dürbünle, yeni bir saldırıya hazırlanan T-34'leri gözlüyor. Bu tankların ilk gerçek saldırısına uğruyoruz, çünkü şimdiye kadar bunlar ancak piyadenin desteği olarak, gruplar halinde gözükürlerdi. Albay mikrofonu kavrıyor ve alayın bütün tanklarına sesleniyor:

«Dikkat! Dinleyin,» diyor sakin bir sesle. «Bunlardan kurtulmamız için tek umut, harekettedir. Çılgınlaşmayın. Tüm ileri! 400 metre yaklaşacak ve sonra birden dönüş yaparak, onlara kıçtan bir top ateşi açacaksınız. T-34'lerin hassas noktaları, kulelerle paletlerdir. Fakat, hareketli olacaksınız, her şeyden önce hareketlilik, kıpır kıpır olmak! Ateş etmek için stop etmeyin. Giderken ateş edin.»

Devrilmiş bir engelin tam arkasında, gizlice ilerleyen ilk tanklara rastlıyoruz. Bu manevrayı da bizden öğrendiler. Haziranda, şaşkın amatörlere saldırıyorduk, fakat şimdi karşımızda uzmanlar var.

«Daha çabuk, daha çabuk!» diye komut veriyor Yarbay Moser.

Rus mürettebat, Almanların kendi top menzillerine yaklaştığını görerek sevinçten hopluyorlar. Yüzbaşı Gorelik, o yepyeni ve hiç şüphesiz avangard anlayışıyla dünyanın en iyi tankı olan T-34'ünün içinde, kendini şimdiden galip sayıyordu. Bu ölüm saçıcıyı yapan mühendisler, çamur mevsimini düşünmüşler ve bu nedenle tırtılları öylesine genişti ki, gülünç bir görünüşleri vardı. Fakat, bu fikir yabancı mühendisler tarafından çabucak kopya edildi. Bundan başka, su sırt kemiksiz kaplumbağa ile şu ölçüsüz uzunluktaki 7.5' luk namlu, kuşkusuz ki bir buluştu.

T-34'lere varmaya 400 metre kala, Alman tankları yere gömülmeye başlıyor! Mürettebat, umutsuzlukla çamurdan kurtulmak için manevra yapıyor, fakat gömüldükçe gömülmekten başka bir sonuç elde edemiyor. İstihkâm erleri buldozerlerle yardıma koşuyor. Ruslar ateş ediyorlar, fakat her vurulan istihkâmcının yerini, ormandan fırlayan bir yenisi alıyor ve tankların önüne devrilen ağaçları sürüklemeye yardım ediyor.

Yüzbaşı Gorelik'in bölüğünde takım komutanı Tarsis, sevincinden tepiniyor. Bu, bir garnizondaki sakin yerini, savaşın patladığının üçüncü günü gönüllü olarak terk eden, Zolostaya Zvezda nişanı sahibi bir eski askerdi. Belli bir memnuniyetle, düşman tanklarının çamurda debelenip durduğunu seyretti ve bundan gururlandı. Çok vaktimiz var daha! Bırakalım şu faşist domuzları iyice yorulsunlar, öylelikle daha kolay av olurlar. Şimdi, Kiev'de tankında tutsak edildiğinin öcünü alma sırası ve zamanı. Ne aşağılanma, ne utanç verici bir şeydi o! Alman kampında geçen dört gün; orada, düşman için çalışmayı kabul eden kendi askerlerin-

dön üçünü, kendi elleriyle kamçılamıştı. Sonra kaçmayı başardı, tekrar Rus hatlarına döndü ve o üç zavallı işbirlikçiyi ihbar etti. Döndükleri zaman enselerine birer kurşun sıkılmayı hakedenler; zaten aileleriyle meşgul olunmaya başlanmıştı bile. Sovyetler'de, yalnız temiz olanların yaşamaya hakları vardır. «Öldürün onları!» demişti İlya Ehrenburg, tankların cepheye hareketleri dolayısıyla verdiği söylevde. «Analarının karnında bile komayın onları, öldürün!» Bunlar en azından vatanseverlik konuşmalarıydı.

«Hönig!» diye bağırdı albay, 1'inci tabur komutanına. «Ben gizlice saldırmayı emrettim, bakıyorum siz hep bir araya toplanmışsınız.»

«Albayım, hep şu lanet çamur yüzünden! Bütün tabur çakıldı, tanklar gömülüyor. Yalnızca, 2. bölük manevra yapmayı başardı, fakat İvan her an ateş edebilir ve bizleri haşlanmış ete çevirebilir.»

«Biraz soğukkanlı olun, size dağ tankları gönderiyorum. 2'nci tabur sizi destekleyecek. Sis bombası kullanın. Düşman ancak emin hedefe ateş eder.»

1'inci tabur, sarı ve zehirli bir perde içinde kayboluyor, fakat düşman bir çelik köşe gibi saldırıya geçiyor; geniş tırtılları sayesinde çamur falan dinlediği yok, üzerinden uçar gibi ilerliyor.

400 metre mesafeden, bomba üzerine bomba yolluyoruz, dönüş yapıyoruz, ilerliyor, çekiliyoruz; sürekli bir hareketlilik içindeyiz. Almanlar, hareket ve çeviklik bakımından Ruslara üstün. Hiç umulmayan bir sonuç! Rus tankları çabucak, çılgınca bir düzensizlik içine düşüyorlar.

«İblisler!» diye uluyor Yüzbaşı Gorelik öfkeden kudurmuşcasına kendinden geçerek. Biliyor ki, bu durum kendisi için ya kurşuna dizilmek ya da bir disiplin alayını boylamaktır. «Daha çabuk yüklenin düşmana köpekler,» diye bağırıyor adamlarına.

Tam bizim periskopun önünde, nişan çizgisinin ortasında, bir kızıl kan bulutu patlayışı: Teğmen Sinevirskiy'in tankı isabet aldı. Arkasından da üç korkunç

T-34 havaya atılıyor. Yardımcı Tarsis'in öfkesi yatışmıyor. Yirmi kez hedefi tutturamadı, çünkü düşman yerinde durmuyor, hep oynak.

«Tarsis, ne öneriyorsunuz?» diye bağırıyor telsizden endişeli yüzbaşı.

Yardımcı Tarsis'in keyfi artık son kerteye çıkıyor. İlk kezdir ki, bir subay kendisine fikrini sormaktadır. Sürücüsünün ensesine savurmayı düşündüğü tükrüğünü yutuyor, mitralyözünün önünden kaçan üç Alman piyade erine boş veriyor, tankın tepe kapağını açıyor ve dirsekleri üzerine doğruluyor. Siyah deriden kaskı altında gülümsüyor. Kendinden bu kadar emin şu yüzbaşı ona fikrini sorsun, işte yaşamının en güzel günü bu gündür.

«Komutan yoldaş, yeni alev-makinelerini kullanalım. Bu köpekleri bunlar dehşete düşürecek. Ormana girelim ve kıyıdan dönüş yapalım. Onlar düşmanın kaçmasına alışkınlar, bir sürpriz yapacağız kendilerine.»

Fakat, Yüzbaşı Gorelik endişeli olmakta haklı. Her T-34'ün gerisinde birkaç metre uzaklıkta, alev dilleri püskürten bir faşist tankı fır-fır dönüyor.

«Nasıl da yapıyorlar, vay canına?» diye merak ediyor yüzbaşı. «Bu bitler hayvan da değil ki.»

Ormanın örtüsünden faydalanılarak çekilme emri veriyor, ne var ki, P-IV'ler peşlerinde. Şimdi, tırtıllarının altındaki toprak sağlam, bir tank ateş alınca mürettebat iniyor, otomatik tüfekler koltukta, dövüş sürüyor. Nehre varmadan hemen az önce, bizim tank alev alıyor, ancak komutanın emrini duyuyorum:

«Tank alev aldı, çıkın!»

Tanktan biraz uzaklıkta yere yatıyoruz, araç yanıyor, fakat onu tüm kireçleşmeden önce terk etmeye cesaret edemiyoruz. Moruk, tankın terk edildiği zaman tam bir enkaz halini almadığı takdirde, ilk asılacak olanın kendisi olacağını biliyor, ne var ki mübarek de iyi yanmıyor; duman tütüyor fakat alevlenmiyor.

«Aksiliğe bak sen!» diye söyleniyor Porta. «Nor-

mal olarak bu bok, daha içinden çıkmaya vakit kalmadan yanar.»

Küçük Kardeş, bir T mayını kavrıyor ve yan kapıktan içeri savuruyor. Bu kez, tanktan geriye bir şey kalmıyor ve ormanın içine sıvışıyoruz, orada üç at ölüsü yatmakta. Porta için ne biftek olur!

Birden, palet gürültüsü! Kim o? T-34.. Umutsuzca kenara yuvarlanıyoruz, ben çamura gömülüyorum. İnen sisin içinden, tank kulesinde parıldayan ıslak siyah üniformasiyla komutanı görüyorum. Porta, bir yaban gelincik hayvanı gibi T-34'ün üzerine atlıyor ve kapak arasından, tam komutanın arkasına bir el bombası savuruyor. Müthiş bir gümleme. Komutan 40 metre havaya fırlıyor, mürettebat canlı meşaleler halinde, tümü yere atlıyor, Ruslar, alevleri söndürmek için ölü yapraklar içinde yuvarlanıyorlar..

«Al sana;» diye bağırıyor Moruk 08'ini doğrulayıp ateş ederken.

Adamlardan sağ kalan olmadı. Terk edilmiş bir makineli tüfek yuvasına sığınıyorduk ve Küçük Kardeş silâhlardan birini çoktan kavramıştı ki, Moruk müthiş korkulu, tiz bir sesle bağırdı: «Geriye»

Arkamızda, orman içinde bir T-34 ilerliyor. Yeşil canavar öne doğru terazileniyor. Ben, çamura gömülmüş, korkudan titreyerek çelik karnının hemen yanımdan geçtiğini görüyorum... kalbim duruyor, soluğum tıkanmış, boğuluyorum. Ama sonra, gri gökyüzünü yeniden görüyorum, yüzümde yağmuru hissediyorum... Demek hâlâ yaşıyorum!

«Almanlar ilkeli bir halkdır. Şayet bir fikir kafalarına iyice yerleşirse, onun gerçekliğine inanırlar ve bundan güç vazgeçerler.» .

Lenin.
Türkiye Büyükelçisi Ali Fuad Paşa'ya
Moskova, 3 Nisan 1921

Kolordu ve tümen komutanları, büyük salonda toplanmıştı; avizelerden saçılan ışık, madeni düğmeleri parlatarak madalyalarda yansıyordu. Sigaraların dumanı tavana doğru kıvrıla kıvrıla yükseliyordu. Atmosfer, gürültülü ve neşeliydi, şampanya içiliyordu; savaşın çabuk sona ereceği şerefine içilmekteydi.

Birlikler Başkomutanı Guderian, siyah deriden, uzun kaputunun tozunu silkti, eski arkadaşı Mareşal von Bock'un elini sıktı. Ve iki yüksek rütbeli subay alçak sesle son haberleri yorumladılar. Sonra, mareşal masaya doğru gitti ve dokümanların sayfalarını çevirmeye başladı.

«Sayın baylar, Führer Moskova'ya saldırma emrini verdi,» diye başladı heyecanlı bir sesle. «Bu geniş kapsamlı muharebe ile savaşın son safhasına başlamış oluyoruz. Moskova, tarihin en büyük zaferi olacaktır. Komünist canavarını ezmek de, ordumuz için sonsuz bir şereftir.»

Mareşal, duvarda asılı büyük haritaya doğru döndü.

«Tayfun Operasyonu iki aşamada yürütülecek. Önce, Smolensk-Moskova otoyolunun kuzey ve güneyinden bir yarma. Sonra, tank tümenlerinin Viasmad'da yığınağı. Daha sonra, kaçacak düşman birliklerinin takibi ve mahvedilmesi, doğrudan Moskova'yı tazyik, kentin kuşatılması ve ele geçirilmesi. Atak, her şeyi göze alan bir plan. Baylar, Toplam 24 zırhlı tümen ile 46 piyade tümeni, Moskova'ya saldırmak üzre muharebe hattında bulunacak. Ordu, bu 300 km.'lik yolu kat etmek için üç hafta veriyor; demek hayli zaman ayırmış. Dördüncü

hafta, artık Adolf Hitler Meydanı olarak yeniden adlandırılarak Kızıl Meydan'da, Führer önünde büyük geçit töreni yapılacak.» Kartal burunlu yaşlı mareşal, pabuçlarının uçları üzerinde yükseldi. «Führer bir dâhidir!»

«Ne olduğunu Allah bilir,» diye fısıldadı Zırhlı Birlikler Generali von Hunersdorff, General Hoepner'in kulağına.

«Öyle olsaydı,» diye alaylı gülümsedi Hoepner, «Moskova zırhlı birliklerimiz önünde savunmasız dururken, Smolensk'i almaktan vazgeçmezdi. Clauscwitz, başlangıç, temel anlayıştan, ancak en son haddinde vazgeçmek gerektiğini hep söylemiştir.»

«Führer de Clauscwitz'i okumuş, incelemiştir,» diye sözünü kesti Tümgeneral Conradi. «Moskova'ya doğru devam edecek yerde, birlikleri Ukrayna'ya sokmakta haklıydı. Ben, Führer'e inanıyorum,» diye sözünü sürdürdü, Hoepner'e tehdit edici bir tavırla gözlerini dikerek; beriki bundan endişe duydu.

«Saldırı planı hakkında ne düşünüyorsunuz?» Hunersdorff, General Strauss'a döndü.

«Resmen başaracağız, başka türlü nasıl olabilecektir?» dedi öteki kahkahayı basarak.

«Ya resmi olmayarak?» diye ısrar etti Hunersdorff yandan bir gülümseyişle.

«Bunu söylersem, Savaş Divanı'lık olurum,» diye yanıtladı topçu generali.

«Öyleyse, şüphe ediyorsunuz?»

«Bu Bohemyalı onbaşı fazlasıyla uzun süre bekledi,» diye mırıldandı Strauss. «Atak bir plan belki, fakat o kadar da budalaca. Sonbahardayız, yağmur tehdit ediyor, bir yağmur yağarsa, pılıyı-pırtıyı toplamalıyız. Ruslar ise ne olacağını biliyor, hem onlar inatçı, direnişlidir. Moskova elden giderse, saygınlıkları hapı yuttu demektir. Bu nedenle, son adamlarına kadar, cinler-şeytanlar gibi dövüşeceklerdir.»

«Bizim ordumuz, dünyanın en mükemmel ordusudur!» diye haykırdı Von Hunersdorff. «Hava bozmazsa,

gayet iyi varılabilir, fakat yığınak yapmak ve camur mevsiminden önce gece gündüz akmak gerekir.»

«Peki, ya kış teçhizatı?» diye sordu ihtiyatlıca General Hube.

«Führer onun imalatını durdurttu,» diye yanıtladı Feldmareşal alçakgönüllü bir tavırlar. «Kış donatımından söz etmek bozgunculuktur. Savaş, buna ihtiyaç duyulmadan çok daha önce bitecektir. Bazı tümenlere dağıtılan kış techizatı toplanmalı ve depolara geri yollanmalıdır. Bu, Führer'in emridir, Baylar.»

Bazı generaller birbirlerine bakıştılar; fakat kimse sesini yükseltmedi.

4/PORTA, PEDERE YARDIM EDİYOR

Meyve ağaçlarının altlarına serilmiş keyif çatıyoruz. Yapraklar dökülüyor. Sıcak bir sonbahar günü, ancak Rusya'da bulunan günlerden biri.

Hatlardan oldukça geride olan alay, yeniden kuruluşu bekliyor. İki yüz tankımızdan, ancak on altı tane kaldı; kuvvetlerin % 68'i yok edildi. Yenileri gelmeye başlıyor. Böylece, beş gün dinlenme. Bazıları, bu günlerin, savaşın en güzel günleri olduğunu öne sürüyor, çünkü levazım bir hata işlemiş harika bir hata! Bölük, 220 kişilik tayın alıyor, oysa 60 mevcudümuz var! İaşeci astsubay, yalnızca 60 kişi bulununca bundan bir şey anlamamıştı.

«Ben şimdi ne yapacağım?» diye inledi. «Ben 220 kişi için tayın istedim! Ulan, götoğlu götler, neden ben tayınlarımı teslim etmeden bu aşağılık sürünün eline düştünüz? Birisini kurşuna dizmeli bunun için!

Sıkı bir tartışma başladı, iaşeci, Küçük Kardeş'in tehditleri karşısında bile tereddüt ediyordu. Şükür ki, oradan geçmekte olan Albay Hinka, bize hepsinin tes-

limini emretti. İşte böyle, şimdi elma ağaçlarının altında uzanmışız ve şu iki saatlik zamanda, kesinlikle her birimiz birer kilo almışızdır! Porta, yalnızca kendi tayınını yutmakla kalmadı, bütün 4'üncü bölüğünkilere de konmayı başardı. Boş bir yağ tenekesi üzerinde oturuyor; bu da onu kenefe gitme sıkıntısından kurtarıyor. Her şey seçkin bir biçimde yürüyor: Kocaman sigaralar tüttürüyor ve bardaklarla konyak içiyoruz. Bu, büyük bir gün olduğu için, Porta monoklünü takmış; Küçük Kardeş de, her bir yanında iki tavuk tüyü takılı o yakışıklı, malum melon şapkasını giymiş. Biz de, altı haftadır ilk kez çizmelerimizi ayaklarımızdan çıkarıyoruz. Ne güzel bir zevk bu! Ne rahatlık!

«Taburun papazı sarhoşun biri,» diye belirtiyor Küçük Kardeş, birayla birlikte iki yudum konyak yuvarlarken. «Bu kutsal adam, akşam öylesine sarhoştu ki, oradaki salcının kulübesi yanında, ihtiyar kambur kadına neredeyse kur yaptı. Bir Yahudinin, bir avuç altın parayı denediği gibi kadının orasını, burasını yoklayıp duruyordu. Ne yazık ki geceydi ve ben görmekten çok seslerini işittim, fakat dibi delik bir kova gibi, adam içiyor da içiyor. Hem zaten onu Leipzig'ten de biliriz, kimse kendisini kabul etmek istemezdi. Son vaazı sırasında, tam da felçliyle ilgili parabolda, kürsüsünden, komutanın dizleri üzerine düşüverdi!»

«Bak, bu bana Münih'te, papaz Kurt Wienfuss'ün yanında birinci ilahici olduğum zamanı anımsattı. Bu papaz, kendisinin işi olmayan her yere burnunu sokan ünlü bir budalaydı. Bir gün, kentin bozulan ahlakı hakkındaki ısrarlı söylentileri araştırıp, incelemeye karar verdik, ve işe tam yerinden; yankesiciler, dolandırıcılar ve benzeri namlıların tıkınmak için buluştukları Hofbräuhaus'tan başladık. Oraya, tıklım tıklım olduğu sırada; saat sekize doğru vardık. Bütün bizim millet oradaydı, hatta papaz da, planlarımızı yapmak için bir köşeye oturduk. 'Porta,' dedi kutsal adam bana, 'sizi takdir ederim, Alçakgönüllü, elinize ayağınıza tezsiniz ve şu savaş rahipliğinin ne demek olduğunu

anlıyorsunuz. Sizin ne içki ne de sigara kullandığınızı gördüm. Ayin şarabından da, bir damla olsun çalmadınız ve sicilinizde, kadınlarla ilgili can sıkıcı hikâyeler yok. Bundan başka iyi arkadaşsınız, sayman, sizin hiçbir zaman avans para istemediğinizi bana kesinlikle söyledi. Üstelik, para bile artırdığınızı, hatta tüm gömleklerinizi çevirterek iki kez kullandığınızı fark ettim. Hiçbir ilahici, ayin görevinde sizi geçemez, siz hiç yanılmıyorsunuz. Bu nedenle size önemli ve tehlikeli bir görev emanet ediyorum, fakat iğvaya kapılmayın, kötü yola sapmayın! Şimdi şu haydutların toplandığı ine inin ve orada olup bitenleri bir görün bakalım. Cebinizden harcamamanız için, alın size on mark. Bana gelince, ben yukarıya, Ludwig'in salonuna çıkıyorum; subaylar orada toplanıyorlar ve yarın, gördüklerimiz hakkında bir rapor vereceğiz. Buluşma, bu akşam saat 9'da papaz evinde.

«Sayman Astsubay Balko'nun yanına indim beni keyifle bekliyordu. Kendisinde bulunan 700 markın gelirini istemeden, dört litrelik bir kadeh birayı hak etti.»

«Daha o zamandan yüzde 80'ci tefecilerden miydin?» diye sordu Barcelona Blom.

«Daha Münih'te ilahi okumaya başlamadan çok evvel, bitli piyadenin kurtarılması uğruna öyleydim zaten!»

«Senin papaz da hiçbir şey bilmiyordu ha?» dedi Moruk.

«Bilmiyordu; ancak hakkımda bilmesini istediğim şeyleri biliyordu. Ben gene hikâyeme devam edeyim; şimdi, Ludwig'in salonunda benim yüksek muhterem Peder'in kötü bir çevre içine düştüğünü hayalleyin. Bir grup subay, kendisine kutsal frambuaz şarabı içirirler, böylece, saat dokuzda papaz evinde buluştuğumuzda, adam tam kafayı bulmuştu. Bana Rahibe'yi peşkeş çekecek kadar, doğal ki ona kendisi hiç dokunmamıştı! Daha sonra, bana teklifler de bulundu ve nihayet ağlamaya koyuldu, günah işlediği için benim kendisini cezalandırmamı istiyordu. Ben de bunu zevk-

le kendisine uyguladım. Ne yazık ki, öylesine kuvvetli vurmuşum ki dayak atarken, alaya bir rapor düzenlenerek papaz hastaneye gönderildi. Beni, tören çizmelerinin içine sıçmakla suçladı, oysa bunu yapan kendisiydi; Hofbräuhaus'daki subaylar çetesi, eğlenmek için kendisine, ishal olsun diye ilaç yutturmuşlar! Bana üç hafta âdi disiplin hapsi verdiler; albay daha fazla verilmesine karşı çıktı. Bu sürede, artık sarhoşluğu geçen papaz sakinleşmişti, hatta bana bir paket sigara hediye etti ve gardiyana, bana karşı insanca davranmasını tenbihledi. Ben, Tanrı korkusu taşıyan, ancak kötüler tarafından yoldan çıkarılmış biriydim! Ertesi gün bana emireriyle bir sebep yiyecek ve açık yeşil kaplı bir Kutsal Kitap gönderdi. Kitabın kabına şunları yazmıştı: 'Asker, Tanrı'ya dön, duayı unutma, umudun yıldızı senin karanlık hücrende parlayacaktır.' Ama, aslında ışık, asetilen lambası sayesinde hücreden eksik olmuyordu, böylece, Tanrının oğlu İsa cereyandan ekonomi yapabilirdi. Benim hücre arkadaşım olan bir nakliye eri, her tür hayvanların taklidini yapabiliyordu. Orduya girmeden önce zaten mesleği buymuş. Mesleğini özellikle köylülerin karşısında icra edermiş; onlar da bir kentlinin domuz gibi homurdanmasından ya da tavuk gibi gıdaklamasından pek hoşlanırlarmış. İkimiz de ölüm cezasına çarptırılanların hücresini işgal ediyorduk. Yazılarla kaplı duvarlar pek ilginçti. Son ölüme gidenlerden biri, kısa ve askerce yazmıştı:

Elveda enayiler çetesi!
Çavuş Paul Schluntz.
Ben, Führer'le aynı gün geldim dünyaya, 20 Nisan'da
3 Mayıs 1938'de de gidiyorum,
Ne yazık ki o benimle birlikte gelmiyor.

3/5/38

«9 No.lu hücrenin misafirlerinden, bir siyasi filozof da tavana şöyle yazmış:

Nedir Marksizm aslında?
Nasyonal Sosyalizmin âri ırktan olmayan büyükannesi.

«Dördüncü gün peder görmeye geldi ve biz de vaftizi yenileme duasını kabul ettik. Öylesine ciddi bir tören oldu ki, nakliye eri ağlamaya başladı, bu da bizlere sekiz gün daha hapse maloldu; komutan, papazla alay ettiğimizi bahane ederek yapıştırmıştı bize bu cezayı.

«'Vaftizinizin pekiştirildiğine yemin edebileceksiniz!' diye sözverdi albay alaya rapor düzenlendikten sonra. 'İşte, istediğinizden de fazlası! Telörgüler içinde, artık Kutsal Kitabı yutmaya çağrılısınız!'»

Pek iyi anlattığına inanmıyordu. Bitti artık tatlı tenbellik! Sık saflar halinde, hâki giyisili Rus piyadesi ovalardan dolup taşıyordu. Binlerce, binlerce adam; stepin dalgalı bitkisi arasından, dalga dalga bir insan seli, insandan oluşan bir su baskınıydı bu. Bakır çalığı rengindeki üniformasıyla Alman piyadesi, yoğun ateşe aldırış etmeden, süngü takmış ilerleyen bu sürülerin içinde bir su damlasına benziyordu.

Çılgınca bir kaçış içinde, bizim piyade mevzileri terk ediyor; subaylar onları durdurmaya çalışıyor. Alman silahları Alman askerlerine ateş ediyor; fakat paniğe kapılmış adamlar, subayların gövdelerine, cesetlerine basıp geçiyorlar. Vatan, doğru, fakat önce kendi postunu kurtarmanın peşindeler. Gökyüzünde topçu için sinyal yükseliyor. Ruslar üzerine açılan korkunç bir topçu baraj ateşi, bu vahşi sürüyü biçip kırıyor. Tanklar yavaş yavaş ilerliyor ve bir tepeye tırmanıyor. Oradan görüş, Doğu'ya doğru kilometrelerce uzanıyor: Görünenler ancak Ruslar, her yerde Ruslar. Ruslar.

Tanklar piyademizi destekleyerek, yayılmış düzende, yıkıntılar arasında ilerliyor. Çelik titriyor; bizleri bir avlama nöbeti tutmuş, hedefini bulan bir atış yapınca çılgınca gülüyoruz, bir saniye olsun bunun insanları öldürdüğünü düşünmüyoruz.

Zaman duruyor, bu sonbahar gününde sıcaklık dayanılmaz halde. Acaba, bir saatten beri mi, yoksa beş saattir mi dövüşüyoruz? Artık bilemiyoruz. Hara-

beler arasına gizlenmiş tank avcıları, mıknatıslı bombalarıyla üzerimize atılmak için fırsat kolluyor. Vahşi bir zevkle onları alev makineleriyle yakıyor bizimkiler.

«Düşman tankları saldırısı!» diye bağırıyor telsiz.

Ufuktaki tepeden, üç yüz ya da dört yüz T-34 gözüküyor. Bir cehennem gürültüsü içinde, bütün tanklar hep birlikte ateş ediyor. Bu cehennemin şiddetinden yer titreyip, sarsılıyor; ilk T-34'ler alev alıyor, fakat rekor denilecek bir zaman içinde, sayısız P-IV'ler, akkorlaşmış koca kütükler gibi infilak ediyor ve yakıtın simsiyah dumanı parlak gökyüzüne doğru yükseliyor. Mürettebatın pek azı kurtulabiliyor, çoğu bu ateş okyanusu içinde yitip gidiyor; işte tankçıların alışılmış kaderi de budur.

Birden, T-34'ler kıyıdan dönüş yapıp, bütün hızlarıyla tepelerin ardında gözden kayboluyor. Bir an, onların kaçtıklarını umuyoruz, ama hayır! Bu bir manevra. Tekrar dönüyor ve hatta hiç durmadan, bizim piyadenin kuzeye doğru birkaç kilometrelik zayıf perdesini yarıyorlar. Bu domuzlar, bir Alman taktiği kullanmaktalar: Tersine kilitleme ve sonra cepte kalan ne varsa yok etme.

Albay Hinka tehlikeyi derhal görüyor ve ani çekilme emri veriyor. Zırhlı birlikleri kurtarmak için, siperlerdeki yiğitleri kaderlerine terk etmek gerek! Bir dakikalık stop ediyoruz: Arka kapaktan yaralıları gelişigüzel içeri alarak taşımak için... Eldiven takmaya bile vakit yok! Bu zavallılar nereye tutunabilirlerse, asılıyorlar: ön plakalara, kule üzerine, hatta tank engebeli bir toprakta gittiği sırada, sallanırken tutunulması insanüstü bir güç isteyen, aracın boyu sıra yapışıp gitmek isteyenler bile var. İç paralayıcı bağırışlar, çığlıklar yükseliyor:

«Arkadaşlar bizi de alın, bizi de götürün! Bırakmayın bizleri!» Uzanmış eller, yalvar yakar oluyorlar. Başımızı çeviriyoruz, Porta, tam gaz basıp uzaklaşıyor, hem zaten çatışma olursa, dışarıya asılanlar, düşman mitralyözüyle taranıp delik deşik olacaklar.

Korular ve sel yatakları arasından son hızla kayıp gidiyoruz; 25 tonluk tank, çalkantılı bir denizdeki gemi gibi sallanıyor. Ölüme karşı bir yarış! Biz çıkamadan, kazanın kapağını bir kaparsa, içinde piştik demektir.

«Daha çabuk, daha çabuk!» diye bağırıyor aralıksız telsiz. Barcelona'nın bozulan aracını yedekte götürmek için kısa bir durma, fakat kablo kulak delici bir sesle kopuyor ve bizim tankın arkasına asılan bir çavuşun kellesini de bir çırpıda biçip düşürüveriyor. Küfrederek, kan ter içinde, römorkaj kancalarına bir ikincisini geçiriyoruz, hızımız azalarak alevler içindeki köylerden geçip gidiyoruz. Topçu buralarda çok hasar yapmış. Her yanda kanlı gövde parçaları, uğultulu bulutlar halinde bunlara konmuş milyonlarca sinek, insanın midesini ağzına getiren çürümüş ceset, leş kokusu. Köyü geçer geçmez, o da bozulmuş bir T-34, bize bir bomba savuruyor ve Barcelona'nın tankının tırtıllarını uçuruyor, fakat, bizim yaralıları düşünmeden, ben de namluyu çeviriyor ve düşman tankına ateş ediyorum. Bir patlama, tank falan yok ortada! Yalnız, bizim P-III'ün de hesabı tamam, artık onu yedekte çekmek yararsız. Küçük Kardeş, birkaç bombayla işini tam bitiriyor ve Barcelona'nın mürettebatı da bizim yanımıza geliyor.

Tüyüyoruz ki ne tüymek! Bizi ancak sürat kurtarabilir! Telsizden Albay Hinka'nın sesi duyuluyor: 38 tonluk Skodasıyla gömülen bölük komutanını azarlıyor. Nehir boyunca kestirmeden gidebileceğini düşünmüş bu, daha az ağır ve daha geniş tırtıllı bir P-IV ile olabilirdi.

«Yarın sizi bir dağ gereciyle kurtarmaya çalışacağız. Geceyi tankın yanında geçireceksiniz Moser.»

«Ölüme mahkûm etmek,» diyor Porta sakinlikle. «Kıçının bataklığa gömüldüğünü hiç itiraf etmemeliydi. Akıllı adam olsaydı, onu havaya uçurur ve bir T-34'ün tam gözünden vuran bombasıyla ilgili bir rapor düzenleyip yollardı. İvan'ın cephanesinin tam kont-

rolü daha yapılmış da değil! Bilin ki bunu da göreceğiz, arkası gelecek.»

«Amma görev anlayışı!» diye bağırdı Heide öfkeyle. «Tank, ancak son kertede havaya uçurulur.»

«Kabul, ancak gömülmüşsen Bay Parti Yiğidi, o zaman görürüm seni, karşındakiyle nasıl ateşle oynayacaksın! Bak, işte şu araba bozuntusu da laçka olmakta. Bir tek motoruna bile güvenilmeyecek durumda! Günümüzde, her şey hainlik içinde.»

«Ne var?» diye soruyor Moruk endişelenerek.

«Şu zırıltı, bir SS kışlasına gitmek üzere yolda olan bir Yahudi kadar bela,» diye yanıtlıyor Porta dümene bir tekme atarak.

Çabuk, çabuk, kukuletayı çıkarmak gerek, fakat hiçbir şey görülmüyor. Her şey düzenli gözüküyor.

«Gel!» diye bana bağırıyor Porta bacağımdan çekerek. «Fakat, benim vites kutusuna zarar verirsen canından kork!»

Hoyratça beni oturduğu yere çekiyor ve sürme işini bana devrediyor, ben heyecandan aracı bir sel çukuruna sürüyorum, nerdeyse devireceğim. Porta'yla Heide motor üzerinde çalışıyorlar.

«Amma bok iş!» diyor Moruk öfkeyle. «Tam da İvan'ın yürüyüş kolları arasından geçerken. Bundan daha bombok durum olamaz!»

«Aynı fikirde değilim,» diye yanıtlıyor Porta. «Bozuk bir motor, kıçına iki T-34 bombası yemekten çok daha iyidir.»

«Lejyoner'i çağır da bizi yedeğe alsın!»

Fakat, Lejyoner çoktan tepeyi tutmuş, uzakta, telsizi işitmiyor bile, ama bir an sonra tankından mavimsi bir alevin çıktığını dehşetle görüyoruz. İki adam kuleden dışarı atlıyor. Çok şükür! Bunlar, Lejyoner'le «Profesör». Öteki üçü kebap olmalılar. Porta, yarı gövdesi motora gömülü vuruyor, vidalıyor, sövüyor; Ruslara, Parti'ye ve özellikle Julius Heide'ye ağzına geleni söylüyor.

«Bu senin yüzünden, bok herif! Sizler gibi kaz ka-

falı zavallı Naziler bir şeye karışmasıydınız, şu ağzına sıçtığım savaş çıkmazdı ve ben de bu Maybach motorunu görüp bilmezdim. Git şimdi kendini düzdür, hadım pezevenk!»

Kireçleşmiş bir vantilatör parçası Heide'nin kafasını buluyor ve motor, zevkten dört köşe bir kedi gibi mırlamaya başlıyor. Yeniden hareket ediyoruz.... ve hiç durmaksızın, yolumuzun üzerinde Lejyoner ile «Profesör»ü kaptığımız gibi araca çekiyoruz.

«Ruslar yaralıları öldürüyor,» diye uyarıyorlar.

«Onları toplamak için dursak mı acaba?» diyor Moruk tereddütle.

«Olanaksız.» Almanların kare düzeni kafalarını görünceye kadar gaz pedalına dayanıyorum.

Aynı anda, tankın içinde şimşek gibi bir kıvılcım çakıyor ve tankın bütün kapaklarını attırıyor. Kendimi, otürduğum sürücü yerinin dibinde, namlunun altında buluyorum; büyük bir kan fışkırmasıyla gözlerim körleşmiş gibi oluyor; Küçük Kardeş elbombaları arasına baygın düşüyor, Barcelona'nın yanağı öylesine yarılmış ki, ölü kellesininki gibi dişleri görünüyor. Moruk'a gelince, sırtı ezilmiş gibi bir duygu içinde. Şükür ki öyle değil; kemiklerin yerine yerleştirilmesine çalışılıyor, fakat ulumaları çok uzaklardan bile işitilebilir.

«Bu sefer tamam,» diyor Porta, «gondol safası bitti! Aracı havaya uçuracak ve artık yaya döneceğiz.»

«Çıkın!» diye emir veriyor Moruk. «Kundaklayıp uçurun tankı!»

«Hem de onları acele ettirelim,» diyor Porta bizi gözetleyen Rusları uzaktan göstererek.

Barcelona, öteki mürettebatla çoktan ortadan kayboldu. Bizler de koşar adım izliyoruz; kan kulaklarımda vınlıyor, ciğerlerim ağrıyor; genzim onca gaz ve barut, toz duman koklayıp yutmaktan acı içinde. Ruslar bizi çok iyi görüyorlar, şu halde ne bekliyorlar?

«Daha hızlı!» diyor Moruk. «Tepeleri aşmalıyız, ötekiler çoktan uzaklaştı.»

«İvan neden ateş etmiyor, merak ediyorum,» diyor Porta soluğu tıkana tıkana. «Bizleri tavşan gibi görebiliyorlar.»

Heide'nin ayağı bir miğfere takılıyor, tökezleyip yere seriliyor, bir taşa çarpıyor ve hareketsiz kalıyor. Oldukça sertlikle ayağa kaldırıyoruz, fakat artık dermanı kalmamış.

«Kalalım artık burada en iyisi,» diyor yüzündeki kanı silerek. «Nasıl olsa bizi yere serecekler. Ellerinden kaçıracaklarını sanmayalım.»

«Haydi kımıldan bakalım Nazi bozuntusu, hıyar ağası! Tepeyi aştıktan sonra bir gamalı haçı hak edeceksin.»

«Ben artık bittim, pes!» diye inliyor Moruk yere yığılarak. «Çok ihtiyarım, böyle koşamam.»

«Hele şöyle bir arkana bak,» diyor Porta pis pis sırıtarak. «Adolf'e kavuşmak için kanat takarsın!»

Rusların niçin ateş etmediklerini şimdi anlıyoruz bizi diri diri ele geçirmek istiyorlar ve ancak 500 metre arkamızda bulunuyorlar. Moruk, bir yay gibi yerinden doğruluyor, tüm yorgunluğunu unutmuş olarak! Statlardaki şampiyonlar gibi koşuyoruz ve işte yüksek otların arasında yatan yaralı bir teğmenin üzerine varıveriyoruz. Kendisini sürüklüyoruz. Kırık bacağından kemikleri fırlamış, sivri uçları çıkmış gözüküyor.

«Sağolun arkadaşlar,» diyor hıçkırarak.

Fakat Ruslar, acımasızca izimizde ve bizde silah olarak ancak süngü ve kama var. Otomatik silahlar tankta kaldı. Yalnızca teğmenin bir revolveri var, ama bir takıma karşı tek tabanca ne yapar?

«Ah bir makineli olsaydı şimdi,» diye içini çekiyor Porta.

Heide ile benim sürüklediğimiz teğmen, yalvar yakar oluyor:

«Beni bırakmayın arkadaşlar!» Ne olursunuz. Ancak on dokuz yaşlarında ve cephede bulunalı uzun süre geçmemiş olmalı. Hiçbir nişanı yok. Ama Parti'de nişan pek cömertçe dağıtılır.

«Fritz, Fritz! Gelmek bize!» diye sesleniyor Ruslar. «Bizde var yastık gibi kızlar!»

Bizi ha yakaladılar, ha yakalayacaklar... Heide'ye bakıyorum, ilgisizce bir burun kıvırıyor ve ikimiz birden yaralıyı bırakıyoruz. Yürek paralayıcı bir çığlık atıyor ve yere yığılmadan önce can havliyle kendini ileri atıyor.

«Bırakmayın beni! Terk etmeyin! İvan şimdi yakalayacak.»

İyi ama, bizim de postu kurtarmamız söz konusu. Zavallı tırmanmaya çabalıyor, vazgeçiyor, gizlenmek için sözümona bir çukur açıyor.

Soluğumuz kesilerek, yorgunluktan ölü gibi tepenin doruğuna ulaşıyoruz; oradan aşağı, üç dört kilometre genişliğinde bir vadi iniyor. Sakin sakin otlayan yüzlerce sığır gözüküyor. Çabuk! Çabuk, haydi, doğru ineklere. Hâlâ ölmemiş olmamız bir mucize. Silah sesleri, vızıldayan, ıslık çalan kurşunlar, biz de bunlar arasında sürüye varıyoruz, fakat bu canlı rampayı harabetmek için topçu gerekli. Tepeden, yaralı teğmenin çevresinde hora tepen Rusları fark ediyoruz, uluyorlar, sonra silah sesleri ve uzun kahkahalarla gülmeler.

«İşini bitirdiler,» diyor Porta.

«Zavallı,» diye inliyor Moruk. «Daha çocuktu.»

«Gönüllü bir çocuk,» diye karşılık verdi soğukça Porta.

«Nerden biliyorsun?»

«Yaşı pek küçük, ama teğmen olmuş? On altı yaşında miğfer giymiş. Subay olmak isteyenlerin miğferlerinden.»

Yukarıda, Rus zebanileri tepinip debelenip duruyorlar; teğmenin kafasını kesip bir sopaya geçirmiş bize doğru sallıyorlar.

«Sibiryalılar,» diyor Porta. «Böylece, bizi yakalayınca başımıza gelecekten haberimiz oluyor. Ötekiler ne cehennemdeler?»

«Tüydükleri o hızla, Berlin'de olmalılar!»

Bir otomatik tüfek havlıyor, kurşunlar sürünün

içine düşüyor ve hayvancıklar koşuşmaya başlıyor.

«Asılın direksiyona!» diye bağırıyor Porta, bir ineğin kuyruğuna yapışarak.

Harika fikir! Rüzgâr gibi uçuyoruz, fakat Küçük Kardeş'in daha güzel bir fikri var: Yakaladığı ineğin üzerine atlamayı başarıyor ve hayvan, çılgıncasına batıya doğru koşmaya başlıyor. Herkes onu taklit ediyor, bir kovboy oyunudur gidiyor; Heide birçok kez yere yuvarlanıyor ve bir boğa üzerinde gittiğini görerek korkudan ölüp ölüp diriliyor. Barcelona, birkaç metre havaya fırlatılıyor. Ruslara gelince, hep tepede, bu kez yamaçlarda duruyor ve hayvanları korkutmak için havaya ateş ediyorlar. Bu, gerçekten de alışılmamış bir manzara, pek tuhaf! Hız artıyor. Hiçbirimizin, sığırların koşu yetenekleri hakkında en küçük bir fikri yoktu! Bu, duvarcıklar üzerinden atlayan, çitleri delip geçerek üniformaları paçavralara çeviren ve askerlerin derilerini dikenlerde bırakan canlı mermiler üzerinde tutunup kalabilmek için neler çekmek gerekmiş meğer!

Çılgınlaşan sürü, bir Rus takımının arasından geçip gidiyor ve askerler öylesine şaşırıyorlar ki, bize ateş etmeyi bile unutuyorlar ve bir toz bulutu içinde nihayet Alman hatlarına varıyoruz.

Alman alayının bir kurmayı, meydanda bir durum tartışması yapmaktaydı; tepetakla olup kâğıtları havaya savruldu. Böğüre böğüre koşan sürü, çoktan köye doğru gözden kaybolmuştu; oradaki nakliye kolu da Ruslarla çatıştık diyerek kaçıyordu.

Porta zevkten dört köşe, sarı şapkasını sallıyor, fakat aynı anda ineği zınk diye duruyor ve kıç tarafı kalkıyor, bacakları geriliyor, Porta, bir roket gibi, yumuşak bir gürültüyle, kokuşmuş bir gübre yığınının üzerine iniş yapıyor.

«Aldanıyorsunuz! Ben, sizin hayal ettiğiniz gibi, tükenmiş biri değilim. Hepiniz yanılıyorsunuz! Halktan geldiğim için, hiç kültürüm olmadığı ve sizin kuş beyinlerinize dehalık eden o nezaketli davranışı bilmediğim için bana az değer biçiyorsunuz.»

Hitler
Senato Başkanı Herman Rauschning'le
bir konuşması sırasında.

Hoparlörde, Hitler'in şeytani ve boğuk sesi gürlüyordu :

«Alman erkekleri! Alman kadınları! Şundan emin olunuz ki, düşman, benim yenilmez ordum tarafından tamamen ezilmiştir. Bu gelişmemiş, insanaltı yaratıklar. asla bir daha baş kaldıramayacaklardır...»

Hoparlör sanki çatlıyor ve birayla iyi gönenmiş binlerce boğazdan yırtılırcasına çıkan «Hurra»lar, odanın duvarlarını titretiyordu.

«Benim şanlı birliklerim önünde, iktidarı aldığım 1933 Almanyası'ndan dört misli daha geniş, mağlup bir ülke uzanıyor. Ve sizleri temin ederim ki, bizim vatanımız yüz misli daha büyük olacaktır. Bizi hiçbir şey durduramaz. Bizim hayat sahasına ihtiyacımız vardır ve buna engel olacaklar acımasızca ezileceklerdir.»

Bürgerbräukeller'de, Parti'nin sadık üyelerinin alkışları çılgınlaştıkça çılgınlaşıyordu : «Heil! Heil! Heil!»

«Tarihin en büyük savaşlarına girmeye hazırlanan yiğit subay ve erleri saygıyla selamlıyorum. Bana inanmış arkadaşlarım! Her şeyin en çok üç ay içinde bitmiş olacağını sizlere vaat ediyorum. Birliklerimiz Noel'de yuvalarına dönecekler ve de yeni bir savaş çıkmayacaktır; çıksa bile, bin yıl çıkmayacaktır!»

Çılgınlıktan kendinden geçerek sayıklamalar doruğuna ulaşıyordu :

«Sieg heil! Prosit! Sieg heil! Prosit!»

Milyonlarca Alman, bu çılgınca sayıklamayı, bu delicesine kükreyişleri, bu nutku dinliyordu. Her biri istediğini düşünüyor, ancak söylemeye cesaret edemiyordu. III. Reich'ta ihbarlar yağmur gibi yağmaktaydı. SS'in gözü Obergruppenführer Heydrich her yerde, hatta, taa yatak odalarına, zifaf yataklarına kadar her köşe bucaktaydı.

«Tiksindiğimiz bu düşmana, şimdi son darbeyi indireceğiz,» diye uluyordu Hitler gerçek bir trans, bir kendinden geçme ruh hali içinde. Ter yüzünden iniyor, kançanağına dönmüş gözleri sabit kalıyor ve iki yumruğuyla birden kürsüye vuruyordu. Kravatı yana kaymış, gömleğinin düğmeleri kopmuştu.

«Stalin'in sürüleri, artık hiçbir zaman bu bozgundan bellerini doğrultamayacaktır. Teslim olmak isteseler bile, bunu kendilerine bahşetmeyeceğiz. Bu kutsal savaşı, bolşevizmin mahvolup, yıkılıp ortadan kalkmasına kadar sürdüreceğime and içiyorum.»

General von Hunersdorff bu erken bunama, delilik alameti nutku dinlerken, bir aşağı bir yukarı yürüyüp duruyordu. Bir hastanın hezeyanlarıydı bunlar. Büyük Alman ordusunda, Rus askerinin değerini küçümseyen bir tek asker yoktu ve kimse bu düşmanın yenildiğine inanmış değildi. Gelecek, korkunç şeylere gebeydi.

Von Hunersdorff bir emirname aldı ve alçak sesle. Kurmay Başkanı Albay Laut'ya okudu :

«Rütbesi ne olursa olsun, emirlerime aykırı olarak geri çekilecek her asker, derhal Savaş Divanı'nda muhakeme edilecek ve ölüm cezasına çarptırılacaktır.»

General, büyük Moltke'nin sözlerini anımsadı :

«Hiçbir harekât, zamana dayatılamaz. Yılın dönemlerini fazlasıyla hesaba katmak gerektir.»

Ve, Tayfun Harekâtı sonbaharda yapılmakta, diye düşündü ufukta bozgunu görerek.

5/TEPLUŞKALAR

Ünlü Rus kasım fırtınaları stepte kol geziyor, önlerinde dev gibi kar yığınları yükseltiyor, kış bütün görkemiyle giriyordu. İlk kar 10 Ekimde düşmüştü ki, bu, özellikle çok erkendi. Sanki, Tanrı, tanrısızlardan yanaydı.

Alman ordularına gelince, bunlar Moskova'ya ancak 145 km. uzaklıkta bulunuyordu ve şayet hava kararlı olsaydı, on iki günde orada olacaktık. Fakat mevcudu azalmış Rus tümenleri, yeniden kurulmak, bir çeki düzen verilmek için, bir soluk alma zamanının geldiğini görüyorlardı. Onlara, pırıl pırıl yepyeni, görkemli kış üniformaları dağıtılırken, bizlerin tek parmaklı eldivenlerimiz bile yoktu ve biz bunları ölülerin üniformalarından uydurup, imal etmek zorundaydık. Kürk ceketler yerine, elbise ile tenimiz arasına gazete koymak, çizmelerin içine saman kaydırıp bir çeşit astarlamak, değerli bir buluş oluyordu.

Genelkurmay, kışın bizi aniden yakaladığını bildiriyordu, oysa Ruslar bunu nice önceden bekliyordu. Şayet bu kırmızı şeritli baylar, üzerine çullanmadan önce Rus halkını inceleselerdi, onların kış başlangıcını da öğrenirlerdi. Gri-mavi bulutlar ufukta doğuya doğru kaymaya ve nehirler coşmaya başlar başlamaz, Rus köylüsü yakmaya elverişli bulduğu odun parçalarını hemen çekip içeriye doldurur; hatta bu bir gecede bile olur. Babuşka bu işi bitirince, pencere kafeslerinin aralıklarını, kendilerine parasız dağıtılan «Yeni Rusya» kâğıdıyla çok özenli bir şekilde, sıkıca bantlar; bu bantları da, kasaba Sovyeti ziyarete geldiğinde, ona göstermeye vatandaşlar hep öncelik verirler.

İki günlük dondan sonra, ağaçlar 75'lik bir topun gürültüsüyle çatlamaya başladılar. Kurt sürüleri, Alman ordusunun arkasında gözüktü. Kurtlara karşı çok şükür, hep kızaklar vardı. İlk günler üzerlerine ateş

diliyordu ve bu bir eğlenceydi, fakat şimdi, bu bizi eğlendirmiyor. Yürüyüş kolu ilerledikçe yaklaşmayı göze alamıyorlar, ama ayrılanın vay haline, hatta silahlı bile olsa! Daha ikinci atışı yapmaya vakit kalmadan üzerinize atlarlar. Soğuk, saatten saate berbatlaşıyor. Her yanda donmuş hayvanlar ve insanlar yatıyor; doğa, ilkbaharı bekleyerek kış uykusuna yatmış gibi. Fakat, sıfırın altında 50 derecede, stepin poyrazı uğuldar ve sizi buz parçalarıyla sararken kim ilkbaharı düşünebilir ki...

Erzak azalıyor, sentetik kahve mataralarda donuyor, Alman ordusu bu müthiş iklime göre hazırlanmış değil. Silahlar için donmaya karşı yağımız yok, normal yağ ise mekanizmada donuyor. Böylece motorize kollar, tamamen terk edilmiş olarak yolların kenarlarında yatıyor; donmanın etkisiyle her şey çatlıyor ve iki saat dinlendirilen bir motor kullanılmaz hale geliyor.

«Hiç kuşkusuz, Napolyon, Moskova önünde buna dikkat etmişti, fakat Adolf'ün eline geçecek götü çıplaklığı göreceksin!» diye bağırıyor Porta bölükte. «Bana karşı çıkmıyorsun ha Heide?»

Julius Heide, yoğun soğuktan daha da mavileşmiş gözünü, bir ölü gözü gibi ona dikiyor.

«Haydi bir yanıt ver,» diye üsteliyor inatla Küçük Kardeş. «Adolf'ün savaşı kaybettiğini söylüyor.»

«Seni ihbar edeceğim,» diye homurdanıyor karnından Heide.

«Marş söyleyin!» diye emrediyor bir ses.

«Bu da piyazı!» diye uluyor Porta. «Hele gel biraz da kulağına üfleyeyim, donan nefes beynini bir katılaştırsın!»

Bir tuğgeneral koşar adımla geliyor ve kimin karşı gelmeye cesaret ettiğini öğrenmek istiyor.

«Benim karşıma çıkayım demeyin, karışmam ha!» diye bağırıyor, karışıklık içinde.

«Bunu arzulayan yok zaten,» diye mırıldanıyor Porta.

«Haydi söyleyin!» diye komut veriyor Moser bıkkınlıkla.

Sol kollarımızı uzatıp, aramızdaki mesafeyi koruyoruz:

«Memlekete giden yollar uzun, öyle uzun, öyle uzun ki!
Orada, yıldızların, ormanların, kıyılarını belirttiği, orada,
Mutlu zamanlar başlar,
Evet, mutlu zamanlar!
Her yiğit bombacı gizlice seni düşünür,
Uzundur yuvaya dönüş yolu, öyle uzun, öyle uzun ki!
Orada; denizler üzerinden kayan bulutlar koşuşurlar, orada,
Ama insan bir gelir dünyaya ve ölür sonsuza kadar.»

Tuğgeneralin memnun olması için marş dört kez yankılanıyor. Ormanda bizleri, içimizde kurtların endişesiyle, böyle önüne katmış götürüyor; berikiler, öyle marş delisi generalin falan bulunmadığı yerde tabanları yağlıyorlar.

Bir saat sonra, bu aptal herif bizlerden bıkıyor ve Kübel arabasıyla, yanındakilerin ve bizim lanetlerimizin eskortuyla gözden kayboluyor.

Alman ordusu yavaş yavaş, kuzeydoğu'ya doğru sürünen, ölü ruhlardan oluşan boz-yeşil bir yılan haline geliyor. Rusya'nın kalbinin attığı Moskova, onu çeken mıknatıstır. Yüzleri kırağıyla örtülü her adam, önündekinin omuzundan gözlerini ayırmıyor. O kımıldadıkça, kendi bacakları da kımıldanıyor. Kilometrede iki bin adım ve Moskova'ya kadar 140 kilometre. Büyük bir şey değil, ama Rusya kışında hayal edilemeyecek bir tür cehennem bu. Şeytanın kendisi bile, bunu sadece düşünmekle kaçardı. Tayfun Harekâtı'ndan dönebilen pek nadir askerlerin belkemikleri öyle derinliğine donmuştu ki, felç oldular.

Molalarda, her çeyrek saatte bir nöbet değiştirmek gerekiyor, yoksa donmuş kadavralar olarak bulunur tüm nöbettekiler. Artık yavaş yavaş, soğuk böyle berbatlaştıkça, Hitler'e de Tanrı'ya da inancımız yıkılıyor.

«Bu, cehennemin zevki!» diyor Porta donmuş bir balık parçasını yutarken. «Afrika ya da İspanya isyancılarıyla olmayı daha çok isterdim, hiç olmazsa oralarda bütün yıl sıcak olur. Tehlikeli de olsa, uçak kolilerle saatinde gelir. Bakın, Laponya'ya bile imreniyorum, en azından istiridye olsun vardır.»

«Laponya'da istiridye mi?» dedi Stege çok şaşırarak.

1939-1940'da, Alman askerleri Fin üniforması giydiği ve bizlerin de, Teğmen Guri'nin komutasında, Rus üniforması giyip Laponya'ya düşman hatları gerisine sızdığımız zaman bizimle birlikte olmadığı içindi bu şaşkınlığı. Nerede olduğumuzu bilmediğimiz günler olurdu! O kadar sık üniforma değiştirirdik ki! .

«Koda nehrinde pek az, fakat Umba'da bulunması çok olası. Harika şeylerdi; görkemli, oval biçimde ve bazıları hemen hemen mavi renkte Laponlar, onlara teleffuz edilemeyen bir ad verirler. Dondurucu soğukta bu yumuşakçaları aramaya çıkardık. Hatta, tüfek ve miğferi bile unuturduk, fakat bir gün İvan bizim izimizi buldu ve bu da artık bizlerdeki istiridye toplama arzusunun sonu oldu.»

«Evet, işimiz işti Finlandiya'da,» diye beni destekliyor Moruk dudaklarında geniş bir gülümseyişle. «Akşamları, ucu eğri zıpkınla avlanan alabalığımız bile olurdu. Teğmen Guri'den öğrenilen bir hileydi bu av.»

«Fakat, daha da eğlencelisi dönüştü,» diye anımsadı Porta çok neşelenerek. «Bir Reich ekspresi gibi saatinde dönmek gerekirdi, yoksa o iblis Finliler üzerimize ateş açardı. Kamyonla dönülürdü ve İvan'ın içine girerek topladığımız bütün kirlerden temizlenmek için, saunaya girmek hakkımız vardı. Daha sonrası, tam Finliler gibi süt içerdik. Ama, o denize atla-

mak gerektiği gün, ne soğuktu, ne soğuk! Kıçımız donmuştu.»

«Bizlere de kordonlu albay muamelesi yaparlardı,» diye abarttı Küçük Kardeş o günlerin özlemi içinde. «Fin ordusu, insana tam yakışan kusursuz üniformasıyla, işte sana gerçek bir ordu; Fin ordusu!»

«Teğmen Guri'nin ne olduğunu merak ediyorum,» dedi düşünceli bir halde Moruk.

«Gene silah altına alınıp yüzbaşı olmuştur muhakkak.»

Bizim bu eziyetli, çekilmez yürüyüşümüz boyunca birçok asker karların içine, yarı ölü kendini bırakıverip düşüyor. Fakat ne önemi var! Daha yürüyüş kolu gözden kaybolmadan, tozaran karla üzerleri iyice örtülecek ve iki gün bile geçmeden ölüp gidecekler. Donarak ölmek pek o kadar korkunç bir şey değil, en kötüsü, donduktan sonra tekrar canlandırılmak. İşte bu acıyı ancak çeken bilir, o kokuyu, o çürümüşlüğü ancak başından geçen tanır. Hiçbir şey bir donuk kadar pis kokmaz.

Harabe halindeki bir köyün yanında duruyoruz. Burası, savaştan önce küçük bir demiryolu kavşağıymış; bugün her şey yanıp yıkılmış. Depodan biraz yanmış, kömürleşmiş mısır çıkarmak istiyoruz. Fakat, Küçük Kardeş kemireyim derken dişini kırıyor, sanki granit mübarek! Fakat, işte bir garaj yolunda tüm bir tepluşka dizisi! Nasıl olmuş da bu vagonlar geri kalanlar gibi yanmamış? Herkes onun çevresinde ihtiyatla dönüp duruyor. Acaba içinde ne olabilir? Kapılar içerden sürgülenmiş.

Porta tabancasıyla kilide vuruyor, fakat bütün tren kilitleri gibi o da çok sağlam. Başını kaşıyarak düşünüyor.

«Bu kadar iyi kapatılıp kilitlenmiş vagonlarda değerli şeyler olmalı. Neden Kremlin'in hazinesi olmasın? Yaşamım boyunca hep altın çubuk arzu etmişimdir. Böyle bir parçayla neler satın alınabileceğini hiç düşündünüz mü?»

«Ben, bunların içinde yiyecek bir şeyler bulunmasını isterdim,» diyor Stege tayın torbasının kayışını geverken. «Öylesine açım ki, yamyamları anlıyabiliyorum artık!»

Hayalin kanatları var; tepluşkaların içinde olanlarla ilgili varsayımlarımızın sınırı yok.

«Belki de bu Rus vagonları yulaf doludur.»

«Hey Kutsal Ana! O halde, içine sıçmak için daha iyisi bulunamaz!»

Kimse kilitleri zorlamayı göze alamıyor, bir tepluşkaya daima ihtiyatla yaklaşmak gerektir. Trenler sefere başladığından beri, Rusya tepluşka kullanmıştır. Başlangıçta bu arabalar yalnızca askerlere ayrılmıştı. Bunlar, Sibirya ağacından, sağlam ticaret vagonlarıdır. Ortasında, tepesinden çıkan küçük borusuyla demir bir sobacık; onun yanında, döşemede açılmış bir delik, susuz kenef; bütün Rusya'dakiler gibi kolay ve pratik! Vagon; 30 asker, 12 at alacak şekilde düşünülmüş ya da ölüm kampına gönderilecek 70 mahpus için: Kolyma, Novosibirsk, daha başka benzeri kamplara sürülenler, Kremlin'e kafa tutanların son durakları. Bir tepluşkada yolculuk edenler askerse, o harika ve acımasız Rusya içinde giderken, vagonlar saman ve ot kokar; mahpuslar götürülüyorsa, kilometrelerce çevrede hissedilen bok kokardı, çünkü kenefin borusu çabucak donar ve sürgünlerin bağırsakları, içtikleri balık çorbasıyla perişan olurdu. Bu şüphelilere sempatisi olduğu kuşkusunun uyanmaması için, gardiyanları onları sopalarıyla dürter durur ve tekmelerdi. Mahpuslar sinekler gibi ölürdü. Rusya'da bu hep böyle olmuştur ve böyle devam edecektir. Eskiden, tepluşkalar Çarın askerlerini ya da mahpuslarını taşırdı, Çarın kumanda ettikleri, karanlık bir 1915 Ekim gününe kadar kutsaldı; şimdiyse, tepluşkalarda gitmek sırası, dünün özgür kişilerine geldi, çünkü Çarlığın kartalının yerini kızıl yıldız aldı. Bütün teplüşkalarda ortak bir şey vardır: Yolcuları hep vatan için ölürler, ister bir savaş meydanında, isterse Stalin'in ve ondan

sonrakilerin kurşun madenlerinde olsun, hep vatan için.

Porta, bir otomatik tüfeği kaldırıp, var gücüyle kilide vurmaya karar verdi, sonra bir demir çubukla kapıyı açmayı başardık.

«Başımdaki miğfere bahse girerim ki, içinde donmuş et var,» diye bağırıyor Küçük Kardeş umutla.

Beş gündür hiçbir şey yemedik. Geri çekilirken, Ruslar her şeyi havaya uçurmuş ki bu, dünya kuruldu kurulalı uygulanan taktiktir.

Yavaşça ilk vagonun kapıları aralanıyor ve ayağımıza yuvarlanıveren donmuş bir ceset görerek dehşete düşüyoruz.

«Gene de donmuş et imiş,» diyor Küçük Kardeş; «benim tarafımdan teşekkürler!»

Ümitsizliğe düşüp, «demir tayını»ndan kalanı aramızda paylaşıyoruz, bu sırada ormanda bir makineli tüfek takırdıyor. Bu, bizim denenen yeni silahlarımızdan biri, sesi de kötü ayarlanmış bir motorunkine benziyor. Barcelona; tepluşkadan düş kırıklığına uğramış, sinirinden sessizce ağlıyor. İşte bu tehlikeli. Gözyaşları, pınarlarında anında buz keser ve böylece kör olur insan. İlk zamanlar, bu gibi kör adayları sahra hastanelerine götürülebiliyordu, fakat şimdi, hastabakıcılar ve sıhhiye erleri bunlara gözlerini çevirip bakmak bile istemiyor. Sizi beraberinde sürükleyen bir arkadaşınız olmazsa hapı yuttunuz! Her şey bembeyaz olur, zilzurna sarhoş gibi kendi etrafınızda döner durursunuz. Yanlışlıkla bir başka yürüyüş koluna karışan böyle bir zavallı, hoyratça oradan atılır ve unutulur; kar yığınlarından birinde çilesini çeker durur. Şayet güce benzer bir şeyi kalmışsa biraz daha yol alır, ancak gene de karların içine düşer ve orada can verir. Israrlı bir söylentiye göre, Moskova yolunda, soğuktan yüz binden fazla Alman askeri ölmüş, fakat Hitler'in emirleri üzerine Almanların cesetlerinin sayısını saptamak yasaklanmış. Yalnızca alçaklar ölür, bir Al-

man askeri ölmez... İşte, bıyık altından güleceğimiz yaveler bunlar!

Günlük gazetesini elinde tutan «profesör», tüm uyarılarımıza karşın saymaktan kendini alamıyor. Bu da tehlikeli. Jandarma öğrenirse, vay başına gelecekler, ayrıca her yer gammazlayıcı, insanların bir arada bulunmak zorunda oldukları her taraf jurnalci dolu. Hiç kimse, komşusundan emin değil, özellikle bu komşunun ailesinden toplama kampında biri bulunuyorsa, çünkü, 1933'ten bu yana rehine olarak kullanılıyor bu gibiler. «Profesör» bölüğe geldiği zaman, Nasyonal Sosyalizmin teorilerine, demir gibi sağlam bir inançla inanıyordu, şimdi tümden bitti! Artık ancak gördüğüne inanıyor.

«Böyle tepluşkalarla dünya turu yapılır,» diye inliyor Moruk, iyice bitkin, kendini karlara atarak. Bir pipo yakmaya çalışıyor. «Arabalara gayet güzel sap döşenir, sobanın üzerine de içinde nefis bir çorba pişirilebilecek bir koca tencere, ufak bir kazan, bir karavana yerleştirilir...» Dalarak, kırağıyla çevrili göz kapaklarını kapıyor. «İvan, kölelerine daha bir özen gösteriyor. Erzak torbası boş bir mujik gördünüz mü? Ama ya Prusyalı kahramanlar, onlar ne? Savaş kazanılınca bizim olacak cennet hakkında 500 sayfalık propaganda rezaleti.» Nihayet piposunu yakmayı başarıyor ve ucunu bize çevirip, söyleyeceğini vurgulayarak, «Şunu bilesiniz ki, çocuklarım, savaş kaybedilmiştir ve biz bundan sevinç duymalıyız.»

«Vatan haini..»

Julius Heide sözünü tamamlayamıyor. Küçük Kardeş, bir sopayı indiriveriyor ve tepeliyor. Moruk konuşurken herkes susar, çünkü hiçbir zaman boşuna konuşmaz. Böylece, 2. Takım, Moskova'ya 115 km. kala, Adolf Hitler'in savaşı kaybettiğinin birden farkına varıyor. Kuşkusuz, biz bundan çoktandır şüphe etmeliydik, ne var ki Führer'in o esip gürlemeleri bizleri körleştiriyordu, ayrıca o yollarda sonu gelmeyen Rus tutsak kafileleri, yollarda dolup taşan o tutsak yürüyüş

kolları da bizi zafere inandırıyordu. Ama sonuç olarak, binlerce tutsağın Stalin için ne anlamı vardı? Diyelim ki, hatta birkaç milyon olsun? Bu, bizim için bir tümen neyse, onlar için ancak o demektir. Öldürülen her bir Rus'a karşı, yerine on tanesi gelir.

«Alman ordusu, mahvına koşuyor,» diye yeniden söze başlıyor Moruk. Şu halimize bir bakın, biz zırhlı birlik askerlerine, o kadar pahalı tanklarımızla, adi piyadeler gibi yaya kaldık. İvan çok daha kurnaz, tank askerinin değerini biliyor. Saf dışı bırakılmış bir zırhlı aracın adamları onu terk eder etmez, yeni bir T-34 veriliyor yönetimlerine. Çocuklar, Rusya'dan postu kurtarıp çıkabilirsek, İvan'dan çok şey öğrenmiş olacağız.»

«Bozguncu! Führer'in utancı oluyorsun!» diye bağırıyor ayılan Heide.

Küçük Kardeş yeniden sopayı kaldırıyor.

«Bırak,» diyor Moruk omuzlarını silkerek.

«Neden? Böyle küçüklükler yapmaması için onu tımar etmeli.»

«5. Bölük yürüyüş kolu, marş!» diye komut veriyor Yarbay Moser.

Güçlükle yerimizden doğruluyoruz. «Haydi, kalk ayağa!» diyor Stege bir kar yığınına yuvarlanıp kalmış Barcelona'yı sarsarak.

«Rahat bırak beni! Canınız çekiyorsa, siz gidin Moskova'ya, Alman değilim ben!»

«Bu ödlek, arkadaşları bırakmak mı istiyor?» diyor Küçük Kardeş. «Şimdi görürüz.»

Barcelona'yı yakasından tutuyor ve haşinlikle, soğuktan morarmış suratına bir yumruk atıyor.

«Yürü, götü boklu, büyük Adolf Moskova'ya gitmeyi emrediyor. Ruslar evlerine dönmek istiyorlar!»

Barcelona doğrulabiliyor ve ağzından akan kanı siliyor.

«Tam Torgau'luk! Onbaşı Creutzfeldt,» diye homurdanıyor çavuşla matrak geçerek.

«Bunu gönülden isterim ve şu Nemrud Demir Gus-

tav'ın ağzını öpeceğime sana söz veriyorum. Torgau' ya gidebilsem, onun kıçını yalarım.»

«Benim kim olduğumu yakında öğreneceksin,» diye uluyor Barcelona tepesi iyice atarak.

«Seni, çok çok iyi biliyorum, hödük ahbap!»

Barcelona tabancasının emniyetini açıyor; uzun süre birinci hatta bulunan askerlerin yakalandığı hastalığın işareti, o garip parıltıyı gözlerinde görüyoruz.

«Sen bir çavuşa el kaldırmaya cesaret ediyorsun...» Tanık olanlar var mı diye görmek ister gibi birden dönüyor ve tabancasını havaya kaldırıyor, bir yandan da yüksek sesle, kendi kendine anlamsız sözcükler söyleyip duruyor.

Kendimizi bir ağacın arkasına atıyoruz... Bir anda, bizleri Rus sanıp ateş edebilir.

«Ne, bir Rus iblisi, bir Alman çavuşuna el kal dırmaya cesaret edebiliyor ha!»

Göz açıp kapayıncaya kadar bölük toz oldu. Küçük Kardeş, kendini yere attı, MPI'si ateşe hazır. Bu delinin hesabını görmesi işten değil, ama ne var ki tehlikeli hale de gelse ve yakındakileri düşman da sansa, bir arkadaşa ateş etmek hiç hoş bir şey olmaz, yapılacak şey değildir.

«Haydi Çavuş Blom,» diyor Moruk, «barış imzalandı.» Barcelona'ya doğru gidiyor. «Atın silahınızı. İşte görüyorsunuz ki benim silahım yok,» diyor kollarını açarak.

«Sen bir hainsin, rezil bir komünist,» diye kükrüyor Barcelona, «ama şimdi işini bitireceğim!»

Bir kaplan sıçrayışıyla, Küçük Kardeş delinin üzerine atlıyor ve kurşun yağmuru tam Moruğun ayakları dibinde erirken, onu yere yuvarlıyor. Barcelona hayvanlar gibi böğürüp, çığlıklar atıyor ve herkes aynı zamanda uluyup bağırıp çağrışıyor, hatta bazıları, zavallıyı iyice zırdeli olmadan öldürmeyi bile öneriyor: Çok şükür ki, ikinci tabip koşup yetişiyor ve yatıştırıcı bir iğne yapıyor: Barcelona kendine geliyor. Herbirimize gelip özür diliyor. Ne acayip hastalık! Bütün

kriz geçirenler, kendilerine gelince aynı şeyi yapıyor. Bir süre önce bir astsubayımız vardı, sarı kanatlı kara meleklerden sözeder ve kendisinin gökyüzünün garajcısı olduğunu söylerdi. Gözlerinin parıldadığı anı görmek için gözetlenirdi, fakat bu hemen kötü sonuç verdi. Silahı elinden alınabilinceye kadar beş kişiyi öldürmeyi başardı ve o da özür dileme turunu yaptı, hatta ölülerin bile ellerini sıktı. Herkese, kimseye kızmadığına çok inandırıcı bir biçimde güvence veriyordu. Aynı akşam gene kriz geldi ve bu kez İvan'ın yanına tüydü, barış yapmak için diyordu. Kendisini bir daha hiç görmedik.

Tekrar hareket. Gökyüzü karşımızda, kan kırmızısı renkte. Patlama şimşekleri. Bir SS tank tümeni homurdanarak bizi geçiyor. Fakat, birkaç saat sonra onu tekrar buluyoruz. Ancak, tanklar pelte olmuş; SS ler donmuş kadavralar halinde, kapaklara asılı olarak.. Ağaçlarda, hurda Rus tank parçaları, Rus kadavraları yığını ve içlerinde bir düzinesi enselerine birer kurşun sıkılarak öldürülmüş. Olabilir ki, kaçaklar. Soyguncular gibi cesetlerin ceplerine yumuluyoruz, ama boş! İki ordunun da ortak bir yanı var: Açlık.

Bir kulübede, öldürülmüş beş sivil. «Enselerinden kurşunlanmışlar, naganla,» diye tanımlıyor Stege. «Şu halde, hainler.»

«Şu hainlerde yetti be artık!» diyor Moruk kızarak. «Bilinen sözcüklerden en çok kullanılanı bu. Kendi rezillikleri için birinin, bir şamar oğlanına ihtiyacı olur olmaz, hemen bir hain bulunur ve hep de kendini savunamayan bir zavallı yeğlenir.» Odunluğun yanında, yüzü pestil gibi ezilmiş bir genç kız cesedi gösteriyor. «Bunun ihanet ettiğini hiç düşünür müsünüz? Hem kime etsin?»

«Fakat savaşta daima hainler olmuştur. Okulda, Alsaslıların hain bir halk olduğunu öğrenirdik. 1914 de, onlar bize ateş ediyorlardı. Yaman tokat atmasını bilen benim öğretmenim de oradaydı ve o nemrut Al-

«aslılardan biri, onun Alman omzuna bir kurşun sıkmıştı.»

«Kapa çeneni!» diye bağırdı Lejyoner. «Alsaslılar Fransızdır ve Almanlara ateş etmek de onların görevi̇ydi. Fakat sınırda oturanlar hep iki tırnak arasındaki bit gibidir. 1917'de, Fransa'nın ilk bozgunundan sonra Alman oldular ve Berlin'e itaat etmek zorunda kaldılar. 18'de, yeniden Fransız oldular ve şimdi kumanda eden Paris'ti. 1940'da yeniden Alman oldular ve biz bu savaşı kaybedince, gene Fransız olacaklar. İnsanın nerede bulunduğunu bilmesini kolay mı sanıyorsun?»

«Fakat,» dedi Barcelona beş cesedi göstererek, onlar Rustular, şu halde problem yoktu.»

«Yo!» diye karşı çıktı Moruk, piposunu içerek, bize ateş etmeleri ısrarla istenmiş olmalı, tartışma çıkmıştır ve NKVD'nin de hiç şakası yoktur.»

Her birimiz için ikişer kaşık mısır buluyoruz, açlık acımasız ki ne acımasız, soğuk da daha yoğunlaşıyor. Bitkin, perişan, bir tuğla ocağında kömürleşmiş ve donmuş Rus cesetleri arasında mola veriyoruz.

«Alev makinelerinin işi,» diye saptıyor Stege.

Herbirimiz, yorgunluktan iyice güçten kesilmiş, rasgele yere düşüyoruz; çizmelerin içinde soğuktan donmuş, kaskatı kesilmiş ayaklarımız kurşun gibi ağır, kimseden çıt çıkmıyor. Porta bile susuyor. Tuğla fırınının içinde ona iyice sokuluyorum, biraz ılık, iyi bir sığınak burası. Bazıları uyuyor. Yarbay Moser, bir kül yığını üzerine bir top gibi kıvrılıp yatmış, sırtına da bir Rus yüzbaşısının kürkünü çekmiş. Tutsak olursa çok tehlikeli. Moruk yanımıza sıkışıyor ve şişkin cebinden bir şey çekip bize uzatıyor. Biraz şeker ve bir parça koyun salamı.

«Nerede bulabildin bunu?»

«Sus ve ye. Ancak üç kişilik var. Öbürleri bir öğrenirse!»

«Daha var mı?»

«Biraz salam, bir parça ekmek, biraz da hazır, toz halinde çorba.»

«Ne şölen! Getir ekmeği. Çorbayı yarına saklayalım.»

«Donuyor musun?» diye soruyor bana Moruk, koluyla omuzumu sararak.

«Korkunç şekilde.» İnce kaputumun içinde titriyorum; «kış teçhizatı hiç almadık»

«Sırtını bana dön.»

Ense kökümü kuvvetle ovuyor ve bir yandan da sırtımı yukardan aşağı hohluyor. Yavaş yavaş sıcaklık beni sarıyor ve ben ısınınca, aynı şeyi ona yapıyorum. Daha sonra, sıra Porta'da. Şimdi artık rahatlayınca, uyumak için tostoparlak oluyoruz.

Gece, aramızdan dokuzu donarak ölüyor. Çok yazık oldu, çünkü bu sabah, yaşamımızın en güzel sabahından birine benziyor. Aşçı erbaş, seyyar mutfakla geliyor! Kişi başına yarım karavana kipjotek ile bir ringa balığı, hele hele en harikası: 250 gram ekmek! Daha neden şikâyet etmeli? Hint prensleri gibi zenginleştik!

«Çocuklar!» diyerek keyfinden oynuyor ortada Moruk. «Bizleri gene de tümden unutmamışlar.»

2. takımdan geri kalanlar, çepeçevre oturuyoruz, hepimizin ağzında dondurulmuş ringa. Tek kılçık ziyan edilmiyor, fakat tuzlu bir ringa yemek için vakit gerekli. Çok küçük bir parça kırılır, ağıza konur, ağızda yavaş yavaş donukluğu çözülür. Ne nefis şey bu, Tanrım! Kutsal bir sessizlik süzülüyor havada. Yuvalardaki kuş yavruları gibi birbirimize sokulmuş, birbirimizin sıcaklığıyla zevkten dört köşeyiz; çoktandır böylesine mutlu olmadık, her parça, kutsal bir şeymiş gibi yeniyor. Bir zırnık olsun ziyan olmuyor, kedi bile bir balığı daha iyi silip süpüremezdi. Ekmeği şekere batırıp, ağzımızda, yanaklarımızın iç yüzünde uzun süre tutuyoruz; salyamızla şişiyor ve kocaman bir lokma etkisi yapıyor, sonra şeker boğazımıza harika bir kaymayla tüm vücudumuzu canlandırıyor.

«Şekere banılmış bir lokma ekmekten daha iyisi dünyada yoktur,» diyor Porta Moruk'a bir küçük parça uzatarak.

Moruk yalnızca bizim takım komutanımız değil; bu kılıksız çavuş üniformalı, Berlin'in yoksul mahallelerinden gelmiş, çarpık bacaklı marangoz, aynı zamanda bizlere ana-babalık ediyor. Bizler için Moruk'a sahip olmak bir ölüm-kalım sorunu. Onu bir kaybedersek, bizler de yok olduk demektir ve herkes de bunu bilir.

Yarbay Moser, adamlarına sokuluyor. Onda çay var. Dolu, koca bir çaydanlık ve her birimizin bir yudum almaya hakkı var. Sonra, Porta üç «papyross» (sigara) çıkarıyor ve hazır bulunanlara üç kez dolaştırılabiliyor. Güzel bir sabah!

«Hiçbir şey anlamıyor, bu yeteneksizler, bu alçak ruhlu bürokratlar. Ordunun şu yüksek rütbeli subayları, Genelkurmayın şu hayvan sürüsü: bunlar tek bir isme layıktır: Yardımcı! Benim karşımda nasıl titrediklerini ve bana boyun eğdiklerini fark ettiniz mi?»

Hitler
Obergruppenführer Heydrich'le bir
konuşması sırasında.
23 Aralık 1936

«Baylar, yarın erkenden Borodino'ya saldırıyoruz,» diye başlıyor Tümgeneral Weil. «Bu tarihi mevkide, Napolyon, 7 Eylül 1812'de Rus Generali Kutuzof'u yenmişti. Almanya'nın, yeni bir zaferle efsaneye girmesinden mutluyum. Borodino düşünce, yol Kremlin'e kadar açılacak ve artık yenilmesi gereken pek zayıf engeller kalacaktır.»

General, bir püro yakmak için bir an sustu. Dışarda top gürlüyordu, küçük şato titriyor, avizenin kristalleri şıngırdıyordu. General, subay halkasına memnun bir tavırla baktı.

«Baylar, bu tarihi yerde ölmenin güzel bir şey olacağını da söyleyebileceğim...»

Kulakları sağır edici bir gürleyiş sözünü kesiverdi ve güneş sanki odada infilak etti. Tavan çöktü. Piyade Birliği Komutanı Albay Gabelsberg, generalin gövdesi üzerine eğildi ve kurmay başkanının yardımıyla onu kanepeye taşıdılar. Bir bomba komutanın sırtını parçalamıştı. Başhekim hemen koştu, ama bir şey yapamadı.

«Baylar, generalimiz öldü,» dedi albay sakinlikle. «Kendisine layık olduğu saygıyı burda sunalım.» Topuklarını vurup, elini kasketinin siperliğine götürdü ve bütün subaylar da aynı hareketi yaptı. «Tümgeneral Weil, olağanüstü cesaret sahibi bir askerdi. Tümenimizi, uzun süre zaferden zafere koşturdu ve O'nun sayesindedir

ki daima birinci hatta dövüşmek onurunu kazandık. Gene O'nun sayesindedir ki, daha Waterloo'da dalgalanan tarihi sancağımıza, bu savaşın başındanberi birçok haç, nişan taktık. Komutanımız, dünyanın en mükemmel ordusunda, arzu ettiği ölüme kavuştu. Arkadaşlar, Sieg Heil! Kahraman ölülerimize saygı!»

Subaylar, kasketleri ellerinde, hüzünle onayladılar. Onlardan beklenen de buydu.

«En kıdemli subay olarak, tümenin komutasını ele alıyorum,» diye devam etti çabucak albay, bu beklenmedik terfiden duyduğu sevinci de güç saklayabiliyordu. «Bizim zırhlı birliğimiz, büyük Alman ordusunun en güzel geleneğine sahip olan birliktir ve ben bu tümenin komutanı olarak, bu geleneği sürdüreceğim. Ölülerimize ağlamayalım, tümenin şerefi uğruna can verdikleri için onlara ancak teşekkür edelim. Baylar, ben de ilerde, saati geldiğinde, Führer, millet ve vatan için ölmekten gurur duyacağım.»

Resmi bir hava içinde ayrıldılar. Bütün bu iş, bir davranış inceliği isterdi. Kimse püro yakmadı, kimse kadından konuşmadı, subaylar kendilerini tutmasını biliyorlardı. Yeni tümen komutanı, Kübel arabasının içinde uzaklaştı; araç, arkasından çok uzaklara kadar çamur sıçratarak gidiyordu. Ağır araba, iki kirli kar duvarı arasında, tanımlanamayan bir pislik içinde kayıyor ve patinaj yapıyordu.

«Hele şükür!» diye içini çekti şoför, altında sağlam toprağı hissederek.

Yeni komutan, üç örtü içine sarındı, ayaklarını kürklü bir ayak koyma yerine soktu, ayı postu yakasını kaldırdı ve kestirmek için geriye doğru kaykıldı. Alayı Yarbay Renff'e teslim edecek ve kendisi de kurmay karargâhına dönerek iyi bir yatağa kavuşacaktı. Savaş, daha da konforlu olmaya başlıyordu ve kendisi de buna hakh olarak layıktı! Konyak matarasından uzun uzun içti.

Zavallı General Weil, diye düşündü, Moskova'yı hiç görmeyecekti, fakat şimdi kendisi; Albay Gabelsberg,

Kremlin'e girecekti ve hiç şüphe yok ki, pek az sonra generalliğe yükselecekti. Böyle bir savaş, şu yapılanların en kötüsü değildi.

Tam bu sırada müthiş bir patlama, arabayı parça parça etti. Albay, emir subayı, şoför havaya uçtular ve kanlı gövdeleri karlara gömüldü.

Kara gölgeler, koruluğun içinde kayboldular. Partizanlar, mayın koymuştu.

6/ET DEPOSU

Üstçavuşun dirsekleri yazı masasına dayalı, gözleri boşluğa dikiliydi. Kürklü bir palto giymişti; güzel bir astragan başlık, koca kafasını tamamen örtüyordu. Porta ile Küçük Kardeş esas duruşa geçip üç kez topuk vurarak kusursuz bir Hitler selamıyla sağ kollarını kaldırdılar ve gürültülü bir yürüyüşle adama doğru ilerlediler. Sağlam bir kavrayışla, onu yerinden havaya kaldırdılar ve tatlı bir eğri çizdirerek karların içine atıverdiler.

Çok doğal bir poz alacak biçimde düştü çavuş. On piyade eri, donmuş cesedin karşısında esas duruşa geçti, bu sırada Porta ile Küçük Kardeş büroyu didik didik ediyordu. Bütün belge ve mühürleri ele geçirince, artık bundan böyle, tüm alaya ek izinler ve Avrupa turu yapacak kadar yolculuk permisi verecek durumdaydılar.

İki kafadar çoktan dışarı çıkmıştı ki, Küçük Kardeş elini alnına vurdu: «İnsan belleğini yitiriyor! Adamın altın dişi olup olmadığına bakmayı nasıl da unuttum!»

İki asker, geldikleri yoldan geri dönerek üstçavuşu otomatik tüfeklerinin ucuyla çevirdiler; bir el çabukluğuyla Porta iki diş çıkardı.

«Savaş sırasında gözleri dört açmalı! Her taraf hırsız dolu. Şu domuz gibi yağlı herif donarak ölmeyi başarmış, çenesi sanki bir buz dağı. İnan ki, bizim gibiler çenesini açıp da içindeki değerli madenleri bulmasınlar diye mahsus böyle yapmıştır.»

«Bu savaştan birer kapitalist olarak çıkacağımıza inanmıyor musun?» dedi Küçük Kardeş sırıtarak, bir yandan da altın diş dolu meşin keseyi koynuna yerleştiriyordu.

«Olabilir. Savaşta tek bir tanesi yoktu, fakat bizi bir daha gördüklerinde, subay eski-püsküleri içindeki rüküş Yahudiler gibi olacağız.»

«Hayır! Subay olacağımızı sanıyorsun anlaşılan!»

«Hiç olası değil, ancak kesin konuşmamak gerekir. Adolf'ün emrinde her şey olabilir.»

«Kendimi, pantolonlarının yanlarında pembe çizgi uzanan şu generaller gibi görüyorum. Yüzbaşı Hoffmann'ı en boktan yere süreceğim; hele o Heide'yi, gaz maskesinin içinde, güneşin doğuşundan başlatıp, batışına kadar, 'Sieg Heil!' diye bağırtacağım.»

«Bak hele! O da ne?» dedi birden Porta, yarısı kara gömülmüş yazılı büyük bir levhayı göstererek.

Kar kazınınca, şu okunabiliyordu:

III. ORDU ERZAK DEPOSU
GÖREVLİ OLMAYANIN İÇERİ GİRMESİ YASAKTIR.

«Şunu daha bir yakından görelim.»

«Umalım ki, üzerimize ateş etmesinler! Yiyecek ambarlarına burunlarını sokanlara ateş etme huyu olan şu tiplere hiç güvenemem.»

«Kurula gözünü, evlât! Musa, bütün kavmini Firavun'un zırhlı birlikleri peşindeyken denizden aşırmayı başardı; o halde, biz ikimiz de, Alman domuz yağı deposuna el koyabilecek yetenekteyiz. Sen çeneni kapa bırak ben konuşayım. Sen, sol elin otomatiğinde, sağ koltuğunun altında makineli tabancan, parmağın tetikte mükemmel bir SS rolü oyna.

«Ateş edeyim mi?» diye bağırıyor Küçük Kardeş neşeyle coşup.

«Yok be, hıyar ağası! Bu şarküteri ateşe karşılık verecek kadar çılgındır. Onları korkutarak felç indirmek gerek, sen hani bize lokomotifi teslim eden ateşçilerin hesabını gördüğün günkü gibi, bir gorili taklit ederek, gözlerini yuvarlayıp homurdanmalısın.»

«Olur, bana göre bir iş.»

Bizim iki ahbap çavuş, avaz avaz bir türkü tuttturarak depoya doğru yürüdüler.

«Bak gör işte,» dedi Porta, sanki tüm bunlar kendisininmiş gibi geniş bir el hareketi yaparak.

Kocaman bir depoyu çeviren telörgülerin içine dalıverdiler, burası eski bir Rus askeri kampıydı. En küçük bir kaygı duymadan, oraları iyice öğrenmek için kampın içinde dolaşmaya başladılar. Birden, karşılarına bir çavuş dikilip yollarını kesti.

«Ne bok yiyorsunuz burda lan, dangalaklar,?» diye uludu tabancasını çekerek. «Buranın yasak bölge olduğunu bilmiyor musunuz hödükler?»

Porta, bacaklarını ayırıp heykel gibi dikildi. Küçük Kardeş de onun arkasında muhafızı pozunda ve bir SS gibi olduğu yerde ileri geri sallanarak çavuşun ayaklarına doğru hakaretle tükürerek konuştu:

«Dinle, orospu çocuğu, hele dur senin şu ağzını bir Sovyet bokuyla doldurayım, seni Targau'ya Demir Güstav'ın yanına yollamadan...»

Çavuş, nihayet bir askerdi ve durum korkunç gözüküyordu. Ne yapacağını hiç bilemiyordu: Bağırmak ya da hemen toz olmak. Ancak bir şey daha biliyordu: Bir çavuşun karşısında bok yedirmekten söz eden bir onbaşı, sıradan bir onbaşı olmazdı; böylece toz olmayı yeğledi.

«Gördün ya?» dedi Porta herkese kesinlikle yasak olan barakaların ortasında dolaşırlarken. «Onlarla, bölgenin bir orospusu ağzıyla konuştun mu, hemen korkudan ödleri boklarına karışır. Şimdi, bu Güney

Afrika Zencilerine zamanın bizim için önemi olmadığını göstermeli.»

«Tam da, şu, adamı gece süren Gestapo için olduğu gibi,» dedi Küçük Kardeş zevkten dört köşe.

«Tastamam. Sen, öyle göründüğün gibi aptal değilmişsin.»

«Fakat burada ne yapıyoruz? Şu kasap bozuntularını korkutmak için bu kadar sıkıntıya girmeye değer mi?»

Porta şaşırarak birden durdu: «Onbaşı Wolfgang Greutzfeldt, sen herhalde aç değilsin?»

«Ben mi? Ben her zaman açım. Ömrümde karnım doymadı.»

«Ordunun et kazanının içindeyiz ve sen burada ne yaptığımızı soruyorsun? Burayı şöyle bir karıştırıp yiyecek arayacağız. Bir şeye el koyacak durumda olmadığımızdan, kafayı kullanacağız.»

Gökyüzünü çizgileyen telefon telleri, inanılmaz haberi çoktan iletti: Deponun ani kontrolü! Herkesi hummalı bir faaliyettir aldı. Saklı konserveler ortaya dökülüyor, ayarsız kantarlar, teraziler hemen ayarlanıyor, defterler düzeltiliyor. Kaybolan beş kamyon, büyü yapılmış gibi ortaya çıkıyor, yükleri teslime hazır. Neredeyse bomboş kürk depoları, rekor denilecek bir hızla dolduruluyor.

Endişeli bakışlar, karlı yollar boyunca gidip gelen bu iki «kontrolörü» izliyor. Küçük Kardeş çakmağını benzin deposundan doldururken, bir felâket tam vaktinde önlendi. Şef, hazır valizini kavradı ve bir Mercedesle kaçtı. Kimse tasadan kurtulmadı.

«Habersiz bir ziyaret, karnının üzerindeki bir düzine tahta kurusundan daha kötüdür,» diye belirtti Porta, keşfe gönderildiği besbelli süpürgeleri omuzlamış bir grup askeri göstererek. Fakat, iki kafadarın et depolarında gözden kaybolduğunu gören herkes rahat bir nefes alıyor. Böyle belalılarla başı dertte olan Çavuş Brumm'e içtenlikle acıdılar.

«Tanrı bizi koruyor!» diye bağırıyor ekmek devi

Çavuş Wilinsky. «Bu koca domuz epey ter dökecek. O sıska kızıl saçlıyı gördünüz değil mi? Galiba şef o. Adam, kilometrelerce öteden Gestapo kokuyor. Hani, dükkânı işleten kabadayılardan biri; heriflerin üniformaları bile kamufle edilmiş SS olduklarını gizleyemiyor.

Levazım kurmayının çavuşu Brumm, Gestapo'nun gizli kontrolörlerinin geldiğini henüz bilmeyen tek kişi.

«Boku yedi,» diyor Wilinsky pis bir sevinç gösterişiyle.» Torgau'luk olur tam, belki de hemen temizleyiverirler,» diye ekliyor, ışıl ışıl.

Şimdi, Porta ile Küçük Kardeş geniş bir hole geldiler; yüzlerce gövde, arkası arkasına dizili olarak asılmış.

«Nerde senin üstün?» diye soruyor birden Porta, domuz gibi yağlı ve bir tabureye oturmuş, güzel bir tabureye oturmuş, güzel bir salamı iştahla dişleyen erbaşa.

Adam, balık gözü gibi soğuk bakışlarıyla, bu yanıt vermeye değmediği kanısına vardığı yabancıları şöyle bir süzerek, elindeki salamla, mezbahanın en sonunda bir kapıyı işaret ediyor. Fakat, Küçük Kardeş, şimşek gibi bir hızla salamı kapıyor ve bir boğa yılanının tavşanı yutuşu gibi hemen yutuveriyor.

«Bağırma, asker,» diyor tehdit ederek. «Salamın yok oldu, hem ağzımdan geri çıksa bile, artık onu yutacak değilsin ya!»

«Çok iyi ettin. Şimdi bu şişko kibar davranmayı öğrenmiştir ve sorulan soruya karşılık verecektir. Böyle de olsa, bunu nereye sürmeli Creutzfeldt? Glatz'a mı, yoksa Torgau'ya mı?»

«Gemersheim daha iyi olur,» dedi Küçük Kardeş iki geğirti arasında.

Şaşıran erbaş, gene de depodaki büro kapısının çarpıldığını işitmeden önce, koca bir kemiği Küçük Kardeşin ardından fırlatmayı başardı.

Levazım kurmayı çavuşu Brumm, öyle sıska falan biri değildi. İki metre boy, belçika aygırınınki geniş-

liğinde bir göğüs, tüm dazlak bir alın ve mavimsi bir boksör burnunun her bir yanında projektör gibi parlayan, inanılmayacak kadar çirkin, pis bakışlı gözler. Bir hayvan gövdesi parçalama masasına, başının altında bir yastıkla uzanmış, kasaturasıyla dişlerini temizlemekteydi. Bir yabancı varlığının farkına varmak tenezzülünde bulununcaya kadar on dakika geçti.

«Şu iki pisboğaz ne istiyorlar?» dedi aşağılarcasına.

«Kısa bir görüşme, Çavuş,» dedi Porta hecelere basarak, bir yandan da masanın üzerine bırakılmış bir bifteği aldı. «Bana, dostlara el uzatmaya bayılan iyi, babacan bir adam olduğunu söylediler.»

Brumm doğruldu, bir çeyrek kiloluk et parçasını duvara tükürdü, parça, «şrak» diye, tam Hitler'in portresinin altına çarpıp düştü. Acımasız bakışlarını, kocaman bir kahkaha atarak Porta'ya dikti.

«İşte bu çok hoş!» diye haykırdı sarhoşların sesiyle. «Yer solucanları Çavuş Brumm'dan huzura kabullerini istiyorlar! Hangi iblis gönderdi, sizi buraya maymun soyları? Kafanıza şunu sokun ki, ben babacan adam falan değilim ve arkadaşlara da el mel uzatmam. Hem sonra, arkadaşım neyim de yoktur. Ben şeytanın ta kendisiyim.»

Ayakları üzerine atladı ve yumruğunu Porta'nın burnuna dayadı. Öyle kocaman bir yumruktu ki, bizim hayvanın tüm yüzünü kaplıyordu.

«Ne dersin buna?» dedi, kaba, kalın bir gülüşle. Bütün tank nişancıları ezilince, gelip o T-34'lerinizi bir yumrukla darmadağın edeceğim!»

«Kocaman olduğu doğru,» dedi Porta sakinlikle, fakat biliyor musun babalık, koca bir ağız ya da koca bir yumrukla daha kimse bir savaş kazanmadı. Bizim de bu türden bir blok komutanımız vardı, Germersheim da, Liebe diye biri. Avucunda koca bir kediyi saklayabilir ve bu tükürüklü hayvanı tutarken, Tutsak kölelerden birini çağırır ve ona: 'Bil bakalım elimde ne saklıyorum, hergele soyu?' derdi, 'Eğer bi-

lirsen, seni kalafatlama atölyesine göndereceğim, bilemezsen kılıcımla suratını parçalayacağım.' Bu böylece iki yıl gayet iyi sürdü, taa ki, kıdemli onbaşı kıyafetinde bir kontrolörün Gemersheim'da neler olup bittiğini görmeye geldiği güne kadar, iş yürüdü. Reichsführer'in emriyle tabii. Tam bu günkü gibi bir pazartesi sabahıydı, kar da yağıyordu. Hiçbir şeyden şüphelenmeyen Teğmen Liebe, o güzel adına karşın, her zamanki gibi bağırıp çağırıyordu, fakat daha olup bitenlerin farkına varmadan kendini Doğu cephesi yolunda buldu ve az sonra bir ileri karakolda vurulup düştü kaldı. Siz, kurmaylık çavuşu; Führer, millet ve vatan uğruna ölmek ister misiniz?»

Çavuş yutkundu, çünkü karşısındakilerin kim olduğunu iyice kestiremiyordu: İki Gestapo mu, yoksa iki soytarı mı? Şu halde, çok çok dikkat etmeli! Şayet Gestapo ise yandık demektir!. Hitler'in büyük bir fotoğrafının taçlandırdığı duvarı gösterdi:

«Heil Hitler!» dedi gururla.

«Tabii, tabii, fakat bu size hiç de kahramanlık havası vermiyor! Böyle toplardan, tüfeklerden uzak, elden gelebildiği kadar yaşamın tadını çıkarmak hoş ha? Zaferden şüpheniz var mı?» dedi Porta, parmağını suçlayıcı bir biçimde uzatarak.

«Kesinlikle hayır!» diye yalanı bastı Brumm. (Ne aptalca bir soru, dedi içinden, buna yalnızca bir ahmak, evet, diye karşılık verirdi.)

«Führer'in son söylevini dinledin mi?»

«Gayet tabii! Harika bir şekilde konuştu...» (Ve gene içinden, Hitler'in ne gibi şeyler zırvalayabileceğini merakla bulmaya çalıştı.)

«Ailenizde Yahudi var mı?» diye sürdürdü sorularını Porta şüpheci bir bakışla. Küçük Kardeş'ten de homurtular geliyordu.

«Benim aryen ırktan olduğuma dair sertifikam kesindir,» diye yanıtladı kuşkusu açıkça belli olan Brumm, çünkü bu sertifika ancak büyük annesine kadar gidiyordu. Taşradan geliyordu, oralarda ise yal-

nızca aryen büyük anne isteniyordu. Şu iblis Yahudiler!

«Şu büyük anne, onun adı Raşel değil miydi?»

«Hayır, Ruth,» diye mırıldandı Brumm, bu adın sağlam aryen bir ad olduğu kanısıyla.

«Çok ilginç,» diye neşeyle pis pis sırıttı Porta. «Büyük Alman Ordusu'nda, soyunda Yahudilik olanlardan şüphelenilirse, Irk Komisyonu'na bilgi vermek herbirimizin görevidir. Böylece, geçenlerde kendine bir aryen burun ameliyatı yaptıran General Hosenfelder'in ne olduğu ortaya çıkarıldı, bir onbaşı onun hiç domuz eti yemediğini saptadı. Bunu söylemek onun göreviydi ve bir sabah ırk eksperleri geldiler ve generalin aryen burnuyla ortadan kayboldular. Bir yüksek rütbelinin böyle bir sahtekârlığı, bütün orduyu bulaşıcı bir hastalık gibi sarabilir ve biz Moskova'ya asla varamayız.»

«Sieg Heil!» diye uludu Brumm sahte bir sesle, kolunu Nazi selamı için uzatarak.

«Yiğit askerlerimiz, tarihin bu en büyük haçlı seferinde, ne olursa olsun hiçbir şeyden mahrum kalmamalıdırlar. Nasyonal-Sosyalizmin amacı, mazlum Alman milletine ihtiyacı olan hayat sahasını sağlamak için bolşevik şeytanlarının yıkılıp, yok edilmesidir.»

«Bu da gene Parti'nin şu kaçıklarından biri,» dedi içinden Brumm üzgünce, «fakat bu tür fanatikler, son derece tehlikelidirler.»

«Bir millet, bir Devlet, bir Führer!» diye bağırdı Küçük Kardeş coşkuyla.

Büroda bir ölüm sessizliği. Üç adam bakıştı. Uzaktan, savaş gürültüleriyle karışık yürüyüş marşları da yankılanıyordu.

Sancak dalgalanıyor!
Saflar sıklaşmış
SA yürüyor...!

«Çavuş,» dedi Porta birdenbire, elini masanın üzerinde yayılı dosyaların üzerine koyarak. Çavuş'un ben-

zi attı ve Savaş Divanı'nın hayalini görür gibi geriye sıçradı. «siz bir et deposu yönetiyorsunuz. Böylesine önemli bir depo, şaka değildir,» diye ekledi Porta asık suratla. «Bu, öyle rasgele birine emanet edilemez. Çalışma arkadaşları olarak uzmanlarınız var mı bari?»

«Bütün astlarım, Dresden mezbaha okulunu bitirmiş uzmanlardır.»

«Gövdeleri ayırıp parçalamak için,» dedi Porta bir öğretmen edasıyla, «kafalı ve matematikten anlayan delikanlılar gerektir.»

«Matematik!» diye tekrarladı Brumm alnı terden nemlenerek. «Fakat, ben bir askeri et deposu yönetiyorum, İstatistik Enstitüsü değil! Et ile ilgili ne varsa bilirim ve matematikle kesinlikle ilgilenmem. Bir bölüğün, 175 porsiyon et istihkakı olduğunu bilirim, bunun yüzde ellisi kemiktir. İaşe servisinde bundan başka bir şey istenmiyor. Benim küçük yuvarlaklardan sayacım var: 175 kırmızı yuvarlak sağda olunca, demek bölük, yönetmeliğe göre tayınını almıştır.»

«İşte burda tümden aldanıyorsunuz,» diye karşılık verdi Porta soğuk bir tonla. «Gövdeyi kesip parçalamadan, vereceği fireyi hesap etmek gerektir. Bir askerde olduğu kadar, hayvanda da şaşılacak miktarda su bulunur. Örneğin, siz depoya 400 Kg.'lık bir domuz sokuyorsunuz; öyle bir su ve kemik orantısıyla ki, buna aç bir asker aynı değeri biçmez. Fakat size gelince, siz 400 Kg. almışsınız ve öbür yandan 400 Kg.'lık dağıtım yaparak bunun yönetmeliğe uygun, doğru olduğunu düşünürsünüz, öyle mi? Bu arada kontrolörler gelir ve % 35'lik bir kaybı, suç teşkil eden noksanlığı saptarlar. Sonucunda sizin başınızın pamuğu yanar, çünkü verdiği fireyi hesap etmemişsinizdir. Kadavralar mı? Bunda daha da sinsice kotarılır iş! Ben bunu, hastanenin mahzeninde cesetleri parçalara ayırırken öğrendim.»

«Etin parçalanmasını ben hiçbir zaman böyle düşünmemiştim,» diye kekeledi Brumm sarsak sarsak sallanarak. «Porsiyonları, yanımda bir kontrolörle hep

alayın kantarında tarttım. Burada çift hesap tutulur,» diye ekledi gururla. «Kemiksiz şu kadar kilo et, kemikli şu kadar ve nihayet şu kadar parça sinirli, yani yenilmeye elverişsiz et diye saptanır. Hesap hiç yanılmaz!»

«İşte!» diye haykırdı Porta üstün gelmiş olmanın sevinciyle. «Ambarın kapanmasından biraz önce 50 tonluk et alıyor, aceleniz olduğu için hemen 50 tonluk bir makbuz veriyorsunuz. Doğru muyum, değil mi?»

«Doğal ki öyle,» diye yanıtladı Brumm, hemen hemen iki katını almak için kaç kez kantarın terazisini ayarladığını düşünerek. «Kantar fişleri hiç yalan söylemez.»

«İşte geldik oraya,» dedi tepeden bakan bir tavırla. «Ya! fişler hep doğru söylermiş? Savaş Divanı için ne sağlam bir kanıt! Bir süre önce, IV Ordu'nun et deposunun gözetimcisini kurşuna dizdirttim. Sizi temin ederim, Çavuş, herkes onun suçsuz olduğuna inanıyordu, başta da kendisi. Ama bir düzine kurşunu yedi gene de.»

«Siz bir tasfiye takımına komuta ettiniz demek!»

«Ne sandındı! Daha iyi bir âleme az levazım askeri yollamadım. Bırakalım bunu, gene dönelim şu çılgın gibi kabul ettiğiniz elli ton et konusuna. Sizin budalalar porsiyonları ayırmaya başladıkları zaman, siz kulağınızın üstüne yatmış rahat rahat uyumaktasınız. Sonuç, 45 ton. Kantar kontrol edilir, fakat büyük Almanya'nın kantarı doğrudur. Siz 50 ton almışsınız, gel gör ki, aç askerlere 45 tonu ulaşabilmiş ancak, çünkü, sinsi et 5 tonluk bir sıvı koyvermiş. Şu nedenle ki, ne siz ne de sizin o budalaların bu kimyasal gelişmeyi bildiğiniz yok. Gizli Komisyon sizin şu domuz oyunlarınızı saptadığı zaman, paparayı iyi yiyeceksiniz. Siz kurnaz olduğunuzdan, Komisyondan çok önce 5 ton malın esrarengiz bir şekilde ortadan kaybolduğunu keşfedersiniz; ben ayrıca, deneyimlerimle derim ki, sizin de bildiğiniz gibi her insan çalar, elinizdeki kölelerin üzerine bir fırtına gibi esersiniz. Şayet personeli-

niz arasında nitelikli budalalar varsa, paçayı kurtardınız. Bu sersemler, gece karanlığında 5 tonluk etle gece sıvıştıklarına inandırılabilir, eğer böyle aptallar bulunmazsa, Torgau'da Demir Güstav bunun hesabını sizinle nasıl göreceğini çok iyi bilir. Bu tür konularda uzmandır kendisi, dokuz dakika yirmi bir saniye yeter ona. Bunu size ben söylüyorum. Bir gün, Demir Güstav'ın 5'inci zırhlı tümenin bir levazımcısını nasıl ele aldığını gözlerimle gördüm. Aptal herif Savaş Divanı'na hiçbir şey itiraf etmemişti, hatta, askeri yargı subayı ve ikna metodlarıyla ünlü Vjebada kendisine, her şeyi söylemenin daha iyi olacağını ısrarla söyleyip onu buna inandırmaya çalışmasına rağmen konuşmamıştı. Demir Güstav'la iş uzun sürmedi. Levazımcı, saklı 5 ton eti bir gecede yiyip yuttuğunu itiraf etti. Ertesi gün kendisini kurşuna dizdiler. Bak Çavuş, Demir Güstav'dan postu kurtaran, şeytanın götünü bile parmaklayabilir. Onunla tanışmaktan korkun. Adam, miğferiyle uyur.»

Çavuş Brumm, gittikçe daha çok terliyordu.

«Bu duruma göre, 5 ton etin esrarengiz bir biçimde ortadan yok oldu diyoruz, pekâlâ,» dedi Porta bir yargıç tonuyla.

Brumm'un beyni bozuk bir makine gibi çalışıyor. Servisinde birçok kaçak olduğunu kötü kötü anımsamak için az bir zaman gerekli ona. Bir an, şu cehennemlik Gestapolara bir sağlam inip işlerini bitirivermek fikri geldi. Yeni kıyma makinesine, orduya porsiyon porsiyon kıyma olmak için ne de yakışırlardı... tam bir cinayet! Oradan üç metre uzaktaki koca et satırına gözü kayıyor. Fakat, Küçük Kardeş bakışını izliyor ve açık bir gülümseyişle satıra doğru yöneliyor. Brumm'un sinirlerinin gerginliği görünür bir şekilde de artıyor.

«Ama siz kimsiniz, nerden geliyorsunuz?» dedi şüphelenmiş bir tavır ve tonla nemli alnını silerek.

«Onbaşı Jozef Porta, Berlin Moabit't'ten,» diye yanıtladı Porta nazikçe. «Ve bu da arkadaşım, meslek-

taşım, Onbaşı Wolfgang Creutzfeldt, Köning Allee, Hamburg.»

«Maskesini atıyor, domuz,» diye düşünüyor Brumm masanın altına asılı lobutu arayarak. «Köning Allee, bu İçişleri Polisi. Berlin Moabitt, bu da Levazım Kontrol Servisi! Sırtıma salıverdikleri bir çift tahta kurusu. Böyle uğursuz bir günde, al bir daha!.»

«Çavuş, porsiyonları dağıtmak için kaç levazımcınız var?»

«Kırk adanım var.»

«Uzman mıdırlar?»

«Hem de uzmanların uzmanı. Robot gibi çalışırlar».

«İşte bağıran bir örnek! Robotmuş! ileri hatlardan kaytarmak için gelip levazıma yamanan robotlar ha! Tabii burada tüfek sesi yok, yalnızca ensenize bir kurşun sıkılıverme tehlikesi var, fakat aldanıyorlar, bu yağ kahramanları fena yanılıyorlar! Et parçalamak, şakaya gelir iş değildir bu! Çavuş, hani şu bir tür domuz sucuğu yapılırken, karışım sağa mı, yoksa sola mı çevrilir?»

«Çevirmek mi?» diye inledi şaşkınlık içinde Brumm.

«Bunu sola çevirecek tek bir aptal Alman yoktur. Bunu ancak İngilizler yapar ve bu azaltılmış hızla kan pıhtıları oluşur. Gelelim sizin robotlarımıza, onların sorumluluğunu siz taşıyorsunuz, işi yürütmek görevi de sizin olmalı. Söyleyin bakalım; umarım ki, biz girdiğimiz zaman, herhalde 'Kavgam'ı okumaktaydınız?» dedi Porta sert bir sesle.

«Tabii,» diye yalanı kıvırdı korkudan Brumm, bir yandan da okuduğu açık saçık romanı bir domuz yağı parçasının altına sürerek. Yazarın adı da Lévy'ydi! Ve bu tür kitaplar, sizi doğru Irk Komisyonu'nun karşısına götürür ve oradan da Torgau'yu boylarsınız.

«Bakalım doğru ve dürüstçe bir parçalama yapıyor musunuz?» dedi Porta et parçalama holüne doğru yönelerek. «Bu iş için zekâ gerekli olduğunu size şim-

di göstereceğim, Çavuş. Et mütahhitliğini isteyen bir yığın alık vardır. Aptallık! Bir hardalın yardımıyla bile, bir kunduracının kasaplığa geçtiği zaman ne olup bitebileceğini anlayabilirsiniz, değil mi mesela? Peki, ya bu ne?» diye bağırdı yapmacık bir öfkeyle, levazımın adamlarını titreten bir sesle, elini büyük bir et parçasını üzerine koyarak.

«Arka kısımdan bir parça,» diye yanıtladı Brumm bitkinlikle. Bu kısım, Levazım albayı için ayrılan parçaydı ve adam ordu kontrolleri sırasında buna hep göz yumardı.

«Utanılacak şey bu! Bunun bozulmuş bir et olduğunu kim olsa anlayabilir. Çavuş, burada gördüğüm şey üzerinde çok ciddiyim. Şayet Führer çok nefis bir kebap isteše, bunu hazırlayabilmeliydiniz.»

«Führerin vejetaryen olduğunu biliyordum?» diye karşı çıktı Brumm çok şaşırarak.

Aptallar istediklerine inanabilirler, haklarıdır. Kebap sevmek şefimize yasak mı?»

«Kuşkusuz ki hayır,» diye haykırdı Brumm korkuyla. «Şayet Führer kebap istese, bunu ben kendi elimle hazırlarım,» diye gururla bir doğrama bıçağı kaparak. Bıçak şimşek parıldıyor ve rekor denilecek bir sürede, dünyanın en güzel filetosu tahta tezgâh üzerine düşüyor.

Porta küçümseyerek, cebinden bir büyüteç çıkardı, kanlı etin üzerine dayadı ve Küçük Kardeş'e:

«Şu akrabalara layık et hakkında ne düşünürsün?»

«Yemeğe elverişli değil,» dedi Dev bir yandan da ağzının suyu akarak.

«Görüyorsunuz işte! Onbaşı Creutzfeldt, savaştan önce, Reperbahn üzerinde özel bir takım yönetiyordu. Bölgesi, Altona'da, Königstrasse'nin öbür tarafına uzanıyordu.»

«IV2 A, Gestapo Seksiyonu!» diyor içinden Brumm. O sıralarda, kendisinin de Heyn Hoyer Strasse'de küçük, güzel bir lokantası vardı. IV2 A'nın iki ziyareti, ona yedi aya mal olmuştu. Müthiş dikkatli olmalıydı!

«Hey Tanrım, bırak da Almanya şu savaşı kaybetsin!»

«Gene de bunun kötü bir kebaplık olduğunu söyleyemeyeceğim, fakat ağzının tadını bilenler için, sizde bir bilginin anatomik formasyonu eksik. Bizim askeri topluluğumuzda pek güçlük yok, bu kesin. Kıçlarına bir tekme atılacak neleri var içlerinde! Konfor; tembellik ve ilgisizlik doğuruyor, her biri yamanacak iyi bir yer peşinde ve hiçbir şey yapmadan daha iyisini arayarak emeklilik yaşını bekliyor. Bu tür yaşantı ancak hainler türetiyor, ki bozguna doğru en sağlam yoldur. Ve bunun adı da sosyalizm, miskinlerin cenneti!»

Brumm kulaklarına inanamıyor. Nasyonal - Sosyalist devletin böyle bir eleştirisi, işittiklerinin en kötüsüydü, fakat Porta'yla gönülden birlik de olsa, bunu söylemekten gene de sakınacaktı. Bu sırada, Porta meslekten biri gibi koca bıçağı kavrıyor ve tüm bir inek döşünü kendine çıkarıyor.

«İşte bu kez güzel bir kebaplık parça,» diyor koca et parçasını okşayıp.

«Evet, gerçekten kebaplık,» diye destekliyor Brumm şaşırarak. «Feldmareşal'in masasında yer alabilir, fakat o bunun varlığını bilmediğine göre güzel bir akşam bunu biz yiyebiliriz pekâlâ, doğru değil mi?»

«Buna karşı çıksam, yalan olur,» diyor Porta gülümseyerek. «Açlık, çok güzel donanmış bir masanın etrafında iyice doymuş olduğunu sansan da, en büyük problemdir. Çavuş, bizim bu umulmadık karşılaşmamızı kutlamak için masaya oturduğumuz zaman, çift porsiyon istiyorum!»

Brumm uzun ve gürültülü bir kahkaha salıveriyor, nedenini de bilmeden, fakat bunun daha iyi olduğunu düşünüyor.

«Birkaç şişe de 1936 şarabım var.»

«Benim sınıfın yılı! Gelsin şaraplar!»

Çavuş, koca kebaplık parçayı kucaklıyor, göğsüne bastırıyor ve Gizli Komisyona layık bir yemek hazırlanmasını emretmek üzere mutfağa koşuyor. Yemek ilerledikçe, sofranın havası içtenliğe dönüşüyor. İki

saat sonra, ancak yemeğin yarısına geliniyor ve eski Vikingler gibi parçalar avuçla kavranıp, oburlukla kemirilip sıyrıldıktan sonra, kemikler omuz üzerinden fırlatılıyor. Porta tıkındıkça tıkınıyor ve çatlayacak kadar içiyor, Küçük Kardeş'le Brumm da öyle, Brumm, birden boğazında kalan lokmadan neredeyse boğulacak hale geliyor; hemen yetişen bir sıhhiyeci hizmeti karşılığı bir asker tayını alarak vaktini hoşça geçiriyor.

«Hayvanların da ağızlarına koyacak bir şeyleri olmalı,» diyor Brumm, «fakat kimse onların doyması için emir vermedi şimdiye kadar. Biz rütbelilere düşen bu danaları mat etmektir, yoksa bizim için de iş bitmiş demektir. 'Proleterler birleşin' çığlığı, benim için pek az anlamlıdır; birleşilebilecek tek yer, ortak çukurdur.»

«Korkunç bir şey ama gerçek,» dedi Porta gürültülü bir osuruk salıvererek.

«Enayi sözcüğünü üç noktada hak eden seçkinler; onları da beğenmiyorum, hiç tutmuyorum,» diye destekledi Küçük Kardeş.

«Çok haklısın,» dedi Brumm karamsar bir tavırla. «Benim şef, Levazım Başkanı Blankenschild, çavuşlarının kıçına çizmeyle tekme atabileceğini düşünenlerden. Kıçının derisini kulaklarının üzerinden sıyırabilseniz, soframda seçkin bir yeriniz olacaktır.»

«Bizim için bu bir çocuk oyunudur,» diye yanıtladı Porta sıhhiyenin bulunduğu yöne doğru bir kemik fırlatarak.

«Şu tatar bifteklerini de getirin bakalım,» diye seslendi Brumm iaşe servisinde kullanılan tutsak uşaklara.

Bunların çoğu sivil tutsaklardı. Bir tanesi, eskiden Kaminski lokantasında denetmenmiş, Brumm'un özel sâkisi: Cepheye ve kahramanın ölümüne karşı bir sigorta.

«Senin şefle meşgul olunacak,» diye vaat etti Porta, tatar bifteğinin tepesine bir jambon oturtarak.

«Böyle domuzların tatlı yaşam sürdürmelerine göz yumulursa vatan nereye gider, bunun sonu ne olur?»

«Denetimleriniz sırasında hoş olmayan şeylerle karşı karşıya bulunmuyor musunuz?» diye sordu birdenbire Brumm çok bilmiş bir tavırla Küçük Kardeş'e bir dirsek vurarak.

«O! işin bütün püf noktalarını, hinoğlu hinlikleri biliriz. Bize böyle oyunlar oynamaya kalkışılmamalı.»

«Burada sık sık denetleme olur mu?» dedi Porta önemsemez bir tavırla. «Çoktandır yapılmadığı söyleniyor da?»

«Eh, pek o kadar uzun süredir değil. Bu müfettiş hergeleleri her yere burunlarını sokuyor. Bir devrim lazım... Pardon!» dedi çabucak, çok gizli bir düşüncesini belirttiğinin farkına vararak.

«Bir şey değil,» diye gülümsedi Porta tatlılıkla. «Söyle bakalım, hiç avlandın mı? Yani demek istiyorum ki, Kontrol Komisyonu rolünde herhangi bir soytarı çıkıp geldi mi buraya?»

Odada, bir büyük tehdit suskunluğu bir an için havada süzülüyor.

«Sıkı mı! Biri Çavuş Brumm'a böyle bir şey yapmaya kalkışırsa, önce kıyma makinesinden geçer sonra da oradan özel tayınlar olarak çıkıp, cephenin yolunu tutar!»

«Gene de sana güvenmemeni tavsiye edeceğim,» diye uyarıyor Porta dostça. «Memurların yemelerinden nasıl çektiğimizden senin de şüphen yoktur. Bunlardan bazılarını çoktan enseledik.»

«Benim yanımda asla olamaz!» diye gürlüyor Brumm. «Ben bu develerin yüzlerini kilometrelerce uzaktan görmeye katlanamam! Bunları ölüm cezasına çarptırmalı.»

Bu nasıl adlandırılacağı bilinmeyen pisboğazlık yarışından dört buçuk saat sonra, taptaze bir elma turtası geldi sofraya.

Kaminski lokantası eski denetmeni, şampanyayı adam başına bir şişe olarak servis yapıyor. Almanya'

da bir beyefendiler sofrasında da ancak bu kadarı yapılabilir. Herkes birbiriyle sarmaş dolaş, ebedî dostluk yemini ediyor.

«Pürolar, hem de en göz alıcılardan!» diye emir veriyor Brumm sıhhiyeciye, adam anında emredileni yerine getiriyor. Cepheden kaçınmak için neler yapılmaz ki?

«İşte buna disiplin derler,» diyor Brumm Küçük Kardeş'e ve alçak sesle ekliyor: «Bir düşmanı, uzun süre acı çektirdikten, iyice kıvrandırdıktan sonra nasıl öldüreceğimi de çok iyi bilirim.»

«Biz de biliriz.»

«Kumanda etmesini bilmek, zekâ meselesidir,» diye gülümsüyor Porta çok bilmişlikle. «Bu sayede, burnunu hemen defterlere ve depolara sokan ani ziyaretçilerden korkmaya da gerek kalmaz. Fakat, siz dürüst bir adama benziyorsunuz, Brumm arkadaş.»

Ani ve bunaltıcı bir suskunluk. Bir kin ve kuşku karışımı güvensizlikle karşılıklı bakışmalar.

«Giderken küçük bir paket hazırlayacağız size izin verirseniz,» demekte acele ediyor erbaş kasap. «Ben de, sizlerin gerçek bire 'Demir kafa' olduğunuzu en azından, derhal anlamıştım. Açık söyleyeyim ki, ilk baştan şüphelerim vardı,» diye ekliyor gözlerini Porta'nın mavi ve sinsi gözlerine dikerek. «Sizleri olduğunuzdan başkaları yerine koymak da olasılık içindeydi.»

«Aziz dostum, Ocak 33'den bu yana kim şüphe edemez ki?» diyor Porta yumuşak, kaypak bir dille. «Ya politik olarak sorumsuz bir tehlike ya da daha tehlikeli bir vatansever olacaksın. Herkes için tehlikelerle dolu bir devirde yaşıyoruz. En namuslu görünen, haydut çıkıyor. Sana dediğim gibi Brumm, kim olursa olsun masana davet etme.»

«Sen orduda gönüllü müsün?»

«Gönüllü demek fazla olur, fakat sivil yaşamın daha çekici olacağı güne değin, toplar kulübüne karşı diyecek bir şeyim yok. Şimdilik, koruyan üniforma oluyor.»

Kahve ve konyaktan sonra, yeni sosis makinesini şöyle bir gözden geçirmeye çıkıyorlar.

«Nasıl buldunuz?» diyor Brumm gururla tam randımanla çalışan ve kilometrelerce sosis imal eden makinenin önünde durarak.

«Sanki, sıcak bir ahırda sıçan bir inek,» diye yanıtlıyor Porta çok da hayret ederek.

«Benim kurmay levazım domuzun teki,» diye sır verfiyor Brumm yeni dostlarına, bir yandan da onları taze sosis yemek için masaya buyur ediyor. Sosisler kırmızı şarapta yüzüyor.

«Olabilir,» diyor Küçük Kardeş. «Şeflerden kaçınmak için daima dolambaçlı yollardan gideceksin, bu bilinen bir şey.»

Şölenin en coşkun anına, neşenin doruğuna, sabahın ikisinde varılıyor. Bağırış-çağırış, ulumalar, gırtlak patlatırcasına şarkı söylemeler, voktayla bira karıştırmalar gırla gidiyor. Kampın kadın personeli de çağırılıyor ve striptiz programı renklendiriyor. Sabahleyin, konuşmalar öylesine pervasızlaşıyor ki, Savaş Divanı'nın bile benzi atar. Führer ve hempalarından, sanki herkesin kendileri için dilediği işkenceyle çoktan ölmüşler gibi konuşuluyor.

Ancak ertesi gün çok geç vakittedir ki, üç adam ayılmaya başladılar. Üçü de, Brumm'un Bulgaristan savaşından miras kocaman karyolasında yuvarlanıp duruyorlardı. Porta, uyanırken yere konmuş şişeyi yakaladı ve gürültüyle içmeye başladı. Küçük Kardeş, su dolu kovaya doğru sürünüyordu, başını sokup çölde susamış bir deve gibi kana kana içtikçe içti, ancak kova boşalınca durdu. Yarı yeri karyoladan dışarda kalan Brumm acayip gürültüler çıkarıyordu.

«Bu iki herif, iki sahte Gestapo.» diye kekliyordu kusarken.

«Onları kurşuna dizmeli.» diyordu ona yankı gibi Küçük Kardeş.

«Kurşuna dizmeli!» diye inledi Brumm.

Tabancasını çekti ve tavana üç kurşun sıktı. Bu,

ancak kahvaltı sinyali anlamına geldi. Birkaç saat sonra, herkes acıklı bir biçimde ayrılıyordu birbirinden. Yaşam boyu bir dostluk. Porta'yla Küçük Kardeş, omuzlarında patlarcasına tıka basa dolu birer erzak torbasıyla dönüyordu.

Brumm, kapıdan, onların kar fırtınası içinde gözden kaybolduklarını gördü. Acaba sırtlanların oyununa mı gelmiş, yoksa gerçekten «Demir kafa»ların şerrinden şükür kurtulmuş muydu, işte bunu merak ediyordu.

«Beni aldattılarsa, vay hallerine! Herbirinin kafasına on iki kurşun,» diye düşündü, anlatılamayacak bir kinle.

Bununla birlikte, Porta'yı uzaktan selamlamak için bir işaret yaptı ve hazrola geçti.

«Milletlerimizi birleştirmek amacını güden kavgamıza bütün karşı çıkanlar için ölüm cezası verilmesini istiyoruz. Keza, halka karşı işlenmiş bütün suçlar, tefeciler, hainler, kötümserler, ne bizim inancımıza, ne de ırkımıza inanan toplum asalakları için de ölüm cezası istiyoruz.»

Nasyonal-Sosyalizm Programından alınmıştır.

Minsk kasabasının partizanlarının şefi Rus Binbaşı Mihael Gostonow, uzun boylu, sert, astlarının nefret ettiği bir adamdı.

Ahşap köy evinde hazır bulunanlara küçük, çirkin gözleriyle bakıyordu. Oda, ıslak çamaşır ve ter kokuyordu.

«Yarın, gece yarısı köye saldırıyoruz,» dedi kestirip atan bir sesle.

Otomatik tüfeğiyle; kambur, partal bir ceket giyinmiş ve ayağında, binlerce Rus köylüsünün olduğu gibi, paçavralar dolalı bir ihtiyarı gösterdi.

«Köyünü gece sen ateşe vereceksin. Her şey alev alıp, Naziler durmadan koşmaya başladıklarında biz saldıracağız ve bu köpekleri tepeleyip temizleyeceğiz.»

Ağır ve sefil bir çalışmanın yıprattığı belli olan yaşlı adam, ellerini acı ve umutsuzlukla ovuşturarak:

«Tovariş, Gospodin, ya çocuklarımız, ya kadınlarımız! İhtiyarlar, hastalar! Müthiş bir soğuk var, her gün artıkça artıyor. Ben böylesine acımasız bir kış anımsamıyorum.»

«Gevezelenme mujik, savaş bu. Herkes acı çekmek zorundadır. Sovyet vatanı için savaşımda sizlerin hayatının hiçbir değeri yoktur. Senin o lanetli köyün gece alev almazsa, seni şeytan korusun artık moruk!»

Naganını çıkardı ve ihtiyarın yüzüne vurdu. İki diş fırladı ve kan adamın burnuna sıçradı.

«Sen stratostasın, unutma. Sana iş ve ekmek veren

Stalin'e karşı görevini yap. Vatan kurban ister, sende bunda şüphe edecek tavır görmüyorum. O kümesini benim emrimle yak ve oradan tüy!»

Binbaşı, yanındaki adamlarına döndü:

«Bu miskin mendeburlara yumruğumuzu hissetirmeliyiz,» diyerek pis pis sırıttı. «Faşistlerin, yataklarında yatmalarına, kendileriyle birlikte yemek yemelerine müsaade ediyor, onurlu olarak açlıktan ölmek varken, ellerindeki yiyecekleriyle tıkınıyorlar.»

Ağzına koca bir jambon attı ve bir lokmada yuttu. Bir şişe Fransız konyağı, elden ele bir devir yaptı; bu, bir Alman yürüyüş koluna saldırıdan elde edilen ganimetti.

«Bu köpekler ancak yumruk zoruyla, korkuyla yola gelir, elde tutulabilir. Ancak, düşmandan çok bizden korktukları zaman bize yardım ederler. O halde, ya zafer ya ölüm. Unutmayın ki, hiçbir partizan, bu işten kaçarak kurtulamaz,» diye ekledi tehdit ederek. «Almanların tutsak ettiklerinin hepsine, asılmalarından önce korkunç işkenceler yapılmıştır. Hiçbir yardıma güvenemeyiz ve hayatımızın da hiç önemi yok. Bizler için ancak vatan ve yoldaş Stalin için yapılacak görev vardır.»

7/MOSKOVA ÖNLERİNDE

Acımasız bir soğuk var. Piyade çukurlarımızdan gecenin karanlığında çıkıp, ormanın yanındaki yeni mevzilerimize doğru yürüyoruz. Hemen hemen bilinçsiz bir halde, düzensiz bir yürüyüş kolu biçiminde serpilmiş, her yanımıza gazete kâğıdı sokuşturmuş, gidiyoruz. Bu üstlerimizin son fikri. Bu yetkililere göre gazete kâğıdı, kürk değerinde.

Karlara yatmak yürekliliğini gösteren yiğitler öldü. Bizler gibi öylesine gözü pek, yiğit olmayanlar, güvenle sürdürdük ve bizlere gençliğe davranıldığı gibi davranıldı. Bir süre yanınızda, sizinle birlikte giden birden çöküp yığılıveriyor, eli tüfeğine kilitlenmiş öylece kalıyor. Sizde de ufacık bir güç kalabilmişse, ölünün üzerine eğiliyor, künye plakasını çıkarıyorsunuz: Geride bıraktıkları, ta orda, uzaktakiler, onun öldüğünü bilsin ve yararsız aramalarla vakit kaybetmesinler.

Nehirden sis yükseliyor ve bizler, yarı kendimizden geçmiş, bilinçsiz halimizle rüya görüyor gibiyiz. Doğal ki, başta Porta, yiyecek içecek taşan, donanmış masalar. Küçük Kardeş, kocaman bir domuz yağı parçası, ama bütün bulabildiği, Heide'nin içi kırağı dolu sırt çantası. Bir an, çantayı yoklayan boş elini şaşkınlıkla seyrediyor. Nee! Yağ parçası yok mu? Gördüğü hayal öylesine gerçekti ki, kokusunu bile duymuştu!

«Karamba! Yaşasın!. Soğan yumrusu biçimindeki kubbeleri gördünüz mü?» diye bağırıyor Barcelona soluğu tıkana tıkana.

«Geldik! Bu akşam Kremlin'de yatacağız!» diye bağırıyor Stege rahatlamış olarak.

«Hay canına, Moskova mı bu? diye mırıldanıyor Moruk piposundan bir nefes çekerek, neşeyle. «Çan seslerini işitiyor musunuz? Ama neden sokakları aydınlatıyorlar?»

Morufun işittiği Kremlin'in çanları değildi, o ışıklar da Moskova sokaklarından gelmiyordu. Bunlar, ateş pınarlarıydı, yoğun sisi dağıtmak için açılan şiddetli baraj ateşinden doğan bomba sesleri ve şimşekleriydi.

Bölük, düzensiz sürünen bir sürü halinde, bomba sesleri kulakları delerken, orman kıyısına kadar yayılıyor. Bu delici küçük misket parçacıkları, kemiklerinizi cam gibi kırıp ufalar; bombanın patlamaları da bir felakettir, korkunç yaralar açar ve bu, soğukta gık demeden ölmektir.

«İleri!» diye bağırıyor Yarbay Moser kalın bir sesle. Bir an duruyor ve otomatik silahına dayanıyor.

«Hasta,» diyor Moruk. «Sıhhiyeci bana, idrarından kan geldiğini söyledi. Böbrekleri boku yemiş, fakat hastaneye yatma hakkını elde etmeden önce kellenizi almaları gerekiyor.»

«İleri!» diye yineliyor Moser, kansız yüzünü tümden ter kaplanmış.

Yorgunlukla kolunu kaldırıp bize yön gösteriyor. «5'inci bölük, ileri!»

Bölük gruplar halinde saldırıya geçiyor. Her adım bir işkence, çizmeler donmuş, odun gibi sert; Alman çizmeleri, Rus kışı gözönüne alınarak yapılmamış. Tabii ki, Porta, kendi çizmelerini Laponların kanarya sarısı çizmeleriyle değiştirmenin yolunu buldu, hem de çoktan. Rus ordusu deposundan çıkanlardan hayal edebildiği her şeye sahip; kimse, onun bu işleri nasıl yürütüp, içinden nasıl sıyrıldığına akıl sır erdiremiyor, ama o, kendisine gereken ne varsa hep buluyor. Geçen gün, Djil'den geçiyorduk — tam, demiryolu hattına girdikten sonra — Porta birden durdu: «Hele dur biraz! Şu tahıl ambarında ele geçirecek bir şeyler var gibi geliyor bana!» dedi.

Demesiyle, alçak yapılar arasından kayıp gözden kayboluyor ve az sonra sırtında bir koyun, elinde bir bidon votkayla yeniden gözüküyor. Şimdi, bir kar çukuruna sokulmuş, tıkınıp duruyoruz.

«Önünü aydınlatmasını bilirsen,» diye açıklıyor Porta, «bir dünya savaşından sağ çıkabilirsin.»

Çünkü bizler ebedi açlarız. Ordu bizler için daima aç kalacağımız ve uykusuzluktan öleceğimiz bir yer olarak kalacaktır.

Nihayet dinlenip rahata kavuşmamız için, nehri geçmemizin yeterli olacağı söyleniyor. Doğru mu? Dinlenmekten başka şey istenmiyor. Bu öldürücü soğuk birkaç gece daha sürerse hepimizin işi bitiktir. Her şeyden önce, biraz sıcaklık! Sıcaklık, asıl olan bu!

Bu yol, en garip biçimlerde at ölüleriyle dolu. Bir

süvari alayı, ciğerleri söken Stalin'in orglarının tek darbesiyle biçilmiş. Öylesine boğuluyorki insan, morarmıyor bile ve biz bu şeytan orglarını, o alçak atışlı humbaralara yeğ tutarız. Hiç olmazsa roketlerin sesi duyulur ve gizlenecek bir yer bulunabilir, oysa bu humbara iblisi, daha bir şeyin farkına varılmadan varacağı yeri bulmuştur. Çıkışla varış aynı anda işitilir ve şimdi ayrıca bir de yaylıları atılıyor. Heide, bunların Cenevre Antlaşması gereğince yasak olduğunu doğruluyor, ancak alev makineleri de öyle, bir patlayışta kafanızın yarısını koparıp atıveren dumdumlara ise hiç söz yok. Heide'de, yasak silahlarla ilgili kırmızı bir kitapçık var, yasak bir silahın kullanılışını her saptadığında, yerini, saatini ve tanıkları kara kaplı bir not defterine kaydediyor. Dediğine göre, daha sonra bu kara kaplıyı, savaş suçlularını muhakeme edecek uluslararası bir komisyona teslim edecekmiş.

«Sen gerçekten rüzgâra karşı işemek için yaratılmışsın,» diye sırıtarak dalga geçiyor Porta. «Sanıyor musun ki, ömrü boyunca gamalı haçla şişinmiş ve kendinin küçük Nazilerden olduğundan emin olmak için gîysisinin kolunu kahve rengine boyamış bir Nazi erbaşını hesaba alıp, onunla uğraşacaklar?»

Korkunç soğuk, ormanı kristal şıkırtılarıyla doldurıuyor: Rüzgârda nesneler ıslık çalıyor, kar bizi yutuyor. Kocaman kar kümeleri içine yuvarlanıyoruz, arkadaşlarımız oradan bizi çekip çıkarmak zorunda kalıyor. «Profesör» neredeyse delirmek üzere; gözlüksüzken, körden farkı olmuyor ve kar, gözlüğünün camlarını kapladığından kendisini Barcelona'ya bağladık. Bu küçük Norveçli üniversiteliyi pek seviyoruz; başlangıçta, SS'lerin yanından geldiği için alay konusu oluyordu. Bizim içimize neden düşmüştü? Kimse bunu bilmiyor. Çeyrek Yahudi kırması olduğu söyleniyor; SS'lerin onu aralarından defetmeleri için yeterli bir neden. Bizde de «üç çeyrek» yahudi kırmaları var ve Porta, hep yarı-Yahudi olduğunu doğrular durur, fakat bu ancak Heide'yi çileden çıkarmak içindir.

Bir karış tarla parçası da olsa, yere yapışmak gerek, düşmanın baraj ateşi amansız, acımasız. Ruslar, bizim nehre ulaşmamızı engellemek için ellerinden geleni yapıyor gibiler. Bombalar kara düştüğü zaman acayip bir gürültü işitiliyor; «plump!» gibi bir ses çıkıyor, daha sonra kar, çok geniş beyaz bir lüze gibi havaya savruluyor.

Karşıda, bu zebaniler bizden dört kişiyi astılar ve ertesi gün, her düşmanı ipe çektiklerinde yaptıkları gibi, bunu da resmen ilan ettiler. Önceleri, bizleri bu hasta ederdi fakat sonra her şeye alışılıyor.

«İnfazlar, savaş sırasında zorunludur,» diye açıklıyor Porta üç asılmışın sallandıkları ağaca rastladığımızda. «Kibarlar buna pedagoji, eğitim derler, gerçekten de bu önlem, bitli piyade takımında muzırlık yapma isteğini söndürüyor. İnanın bana, darağaçlarının çokluğu iyi bir orduya işarettir!»

«Yürü, yürü!» diye emir veriyor Moser.

«Daha çabuk!» diye yırtınıyor takım komutanları yumruklarıyla havayı tehdit eder gibi, kollarını kaldırıp indirerek ki bu askerlikte, «Daha hızlanma hareketi» anlamına gelir. Topçuyu geçmek gerek, öyle denir. Görünüşte çok kolay! Kuvvetleri topçu ateşinin koruyuculuğunda toplarsın, çabuk ilerleyerek ateşten sıyrılırsın. Bundan kolay şey yok! Askeri el kitapları, talimatnameler size bu türden çok şeyler öğretir ve koca HDV, Alman askerinin Kutsal Kitabıdır. Hatta, özel yaşamlarında bile HDV'yi uygulayanlar vardır; örneğin, Torgau'daki Demir Güstav gibi. Bu yüzden, karısını üzüntüden neredeyse delirtti adam! Çarşaflar ancak altı haftada bir değişecek, tabi HDV'ye göre; banyo, her cumartesi saat 10-12 arası, su 18° ve banyo, yedi dakikalık bir duş. Ve karısı, yirmi yıllık evlilik yaşamından sonra bile, kendilerinin olan banyo teknesinin niçin kullanılamadığını bir türlü anlayamamıştır; hatta, kocası kendisine yirmi kez, bir banyo teknesinin ancak subaylarca kullanılabileceğini açıklamış olduğu halde... Demir Güstav'ın oturduğu bina-

nın üzerinde gotik harflerle: «ICH DIENE» (Hizmet ediyorum), yazılıdır, bütün aile de buna uyar.

Makinelilerin ateşi gittikçe daha fazla sürüyor. Tepenin doruğundan aşırmaca atıyorlar; yaylım ateş ağaçlardan parçacıklar koparıyor ve buz blokları çatlıyor. 5'inci bölük, yere girip mevzilenme çarelerini arıyor; ne var ki, kolbaşı olan7'.nci bölüğü desteklemek için mitralyözleri mevzilendirmek gerek. Tepenin altında topçu mevzileniyor ve az sonra, bizlere güven veren kendi humbaralarımızın gümbürtüsü başlıyor. Düşmanınkiler olursa korkunç, bizimkiler olursa hoş!

«Süngü tak! Göğüs göğüse çarpışmak için hazır ol!»

«Kolla göbeğini kokmuş İvan!» diye nara atıyor Küçük Kardeş, şaşırtıcı bir hızla ve Heide'nin destek ateşiyle çukurundan fırlarken.

Bana gelince, görevim kocaman bir makineli tüfek yuvasını tahrip etmek. Dört el bombası savuruyorum, ama hedefi tutturamıyorum.

«Haydi çabuk!» diye bağırıyor Moruk. «Sustur şu felaket yuvasını!» Fakat, karda bir sinek uçsa makinelinin önünde vurulup düşerdi. «İleri, yoksa ihbar ederim seni!» diye bağırıyor Moruk öfkeden çıldırmış gibi.

Pimleri çekilmiş elbombalarını koşarken savuruyorum. Makineli tüfek, mürettebatıyla birlikte uçuyor. Başımız ilerde, düşman siperine dalıp içine yuvarlanıyoruz; şimdi tehlike yarı yarıya azaldı, ancak, aptal gibi sıçan yolunda koşmaya kalkışmamak koşuluyla. Bir siperi elbombasıyla taramayı çok iyi biliriz; daha ilk üç dakikada, düşmanın «of!» demeye bile vakti olmamalıdır. Bombaları geçerken bütün koruganlara savuruyorum, arkamdan birer birer havaya uçuyorlar. Tam köşeyi dönerken, orada bir grup var, son bombam da onlar için: Kar kıpkırmızı oluyor. Makineli tabancamı omuzumdan sıyırıp tüm şarjörü kımıldayan ne varsa üzerine boşaltıyorum; sonra da delik deşik olmuş gövdelerin arasına yığılıyorum.

«Çok iyi başardın bunu,» diyor Moruk memnunlukla.

«Radyoda bugün kahraman olarak adı geçecek,» diye matrak geçiyor Küçük Kardeş sırıtarak. «Ama, sonunda pis bir Yahudi olduğunu anlayacak ve çüküne bir Davut yıldızı takıp ipe çekecekler!»

«Dinlenme!» diye komut veriyor Yarbay Moser. «Beş dakika.»

Birçoğu anında uyuyakalıyor, ben de öyle, Porta'nın bir eşek konusunda söylediğini işitince...

«2'nci Takım başa geç! Yola, marş. Haydi tembeller!» diye komut veriyor Moser.

Bombalar yağıyor. Omuzlarımızın üzerinden geriye bir göz atınca, başta olduğumuzdan mutluluk duyuyoruz, çünkü, siperin bulunduğu yer, şimdi bir alev ve çelik perdesi.

«İşte nehir,» diyor Moruk rahatlayarak, tabancasıyla bir çeşit geniş ve kirli hendeği gösteriyor. Üzerini kaplayan buz bile tozdan kararmış.

«Haftalardan beri şu korunakçığın peşinde mi koşuyoruz!» diye haykırıyor Porta. «Bundan neden hiç söz edilmediğini şimdi anlıyorum!»

«Nara Nehri,» diye mırıldanıyor Moser. «Eh! Nihayet vardık! Artık Moskova uzak değil.»

«Bir tramvay olsa, bari yok mu?» diye soruyor Porta. Dizlerim paytaklaşmaya başladı.

Bir süreden beri, her şey garip bir biçimde düş kırıklığı oluyor. Hatta, bitmez tükenmez tutsak yürüyüş kollarıyla karşılaşıp onları geçsek ve zaferden zafere koşsak bile, içimizde savaşın mutlu sonuna inanan gene de bir tek Heide var. 3. Bölük, donmuş ırmağı bizim otomatik silahların koruyuculuğu altında geçmeye başlıyor. Irmağın ancak ortasına ulaştığı anda, su infilak etmiş gibi oluyor. Sarı ve kokmuş sular yüz metre kadar havaya yükseliyor; bir ateş sütunu buz bloklarını çatlatıp parçalıyor ve 3. Bölük, adamı ve teçhizatıyla kaynayan suyun içinde kayboluyor. Stalin'in orgları da ulumaya başlıyor. Evrenin bütün

gezegenleri dünyaya çarpıyor; gökyüzü, kuyruklu yıldızlar gibi kayıp uçuşan roketlerden çıkan kor çubuklarıyla örtülüyor. Bunların düştüğü yerde, yaşayan ne varsa kayboluyor.

«İnekler!» diye bağırıyor Heide.

«Neden?» diye yanıtlıyor Porta. «Ellerinde olanı kullanıyorlar ve bizi şişlemeden önce de durmayacaklar. Senin Führer, sanırım kendini güzel bir sürprize hazırlamış. Ayrıca, şu Avusturyalılar da hep hile düşünür! Dağları başlarına vurur.»

«Jozef Porta, seni NSFO'ya ihbar etmek benim görevimdir. Bu sözü, olmuş bil!»

«Yeter dırıltınız!» diyor Moruk öfkeli. «2'nci takım, beni izle!»

Porta, boynunda şövalye haçı nişanı taşıyan bir Alman binbaşısının cesedine ayağı takılarak sendeliyor.

«Kahramanlar birbiri ardına geberip gidiyor,» diye mırıldanıyor Küçük Kardeş, kadavranın üzerine yerleşip matarayı çıkararak kendi çevresindekilere dolaştırırken.

«Sen de bunu amma çalkalamışsın,» diyor öksürükten boğularak Porta, bir yandan da yanan boğazını tutarak. «Zehir zemberek bir şey bu, kezzap mübarek!»

«Neler yapıyorsunuz orada miskinler?» diye bağırıyor tanımadık bir çavuş.

«Bir binbaşıyı diriltmeye çalıştığımızı arzederiz, Çavuş.»

«Kımıldanın haydi ve koşun!» diyor çavuş kendisi de ormana doğru koşarak.

«Baktın mı?» diye mırıldanıyor Porta.

«Hay bok kafa, unutmuşum!» diye yanıtlıyor öfkeyle Küçük Kardeş, binbaşının çenesini ayırarak. «Üç altın diş var.»

«Nerelerde yellenip duruyordunuz gene?» diye homurdanıyor Moruk. «Hohlayın bakayım ağzınızı biraz! Gene ne içtiniz? İğrenç bir şey!»

Birden, bir makineli tüfek kusuyor, kara siluetler gözüküyor, anlaşılmayan sesler işitiliyor. Bir el bombası savuruyorum. Acı çığlıklar.

«Aydınlatma füzeleri!» diye emir veriyor Moruk.

Fosforışıl füze yükseliyor ve gölge, gözü köredici bembeyaz bir ışıkla aydınlanıyor.

«Durun!» diye bağırıyor Moruk sıkıntılı. «Burası 27 ZBV Zırhlı Alayı.»

«Burası, 106'ncı Avcı. Parola?»

«Çürük elma» diye yanıtlıyor Moruk.

Yerimizden doğruluyor ve koruluğa doğru yürüyoruz.

Aa! bak sen, biraz önceki çavuş «Gene siz!» diye bağırıyor öfkeden kudurmuş gibi. «Haydi gidin kendinizi düzdürün!» Ve adamlarını topluyor.

«Zavallı budalalar,» diyor Küçük Kardeş. «Kendilerininkilerin ateşini üzerlerine çekecekler!»

«Şükür ki, buradasınız Çavuş.» diye homurdanıyor tek gözlü bir albay Moruğa seslenerek. «Kızıllar, nehrin kıyılarını mayınlamışlar, fakat köprüyü atmayı başaramamışlar, böylece çabucak geçmek gerekiyor. Sizin takımla geçin ve bir köprübaşı tutun, ben sizi bölükle izliyorum. Haydi, yola, Çavuş!»

«Başüstüne Albayım,» diyor Moruk vurdumduymazlıkla köprüye doğru yönelerek.

Emir ve komutasında bulunmadığımız bu albaya itaat etmek neye yarayacak? Adam bizi, bir köprübaşı tutmak için Tanrı'nın armağanı gibi görüyor. Kendisini kutlayacaklar ama ceremesini biz çekeceğiz.

«Önce sen,» diye emir veriyor Moruk MPI taşıyan Porta'ya.

«Aklını kaçırmadın ya!» diye yanıtlıyor Porta hiç kendini sıkmadan. «Bana, Adolf'ün kendisi bu köprüye ayak atmamı emretseydi, olmaz derdim. Julius'a söyle.»

«Sen beni deli mi sandın?» diye protesto ediyor Heide öfkeyle.

«Parti üyesi olman zaten bunu kanıtlar.»

«Yeter!» diye bağırıyor Moruk. «Porta, ileri! Şimdi, Moskova söz konusu. Köprünün üçüncü ayağının yanında mevziye gireceksin. Sven seni destekleyecek. Ordan el bombalarını atacaksın.»

Binbir özenle, bir çelik kalas boyunca dengeleye, dengeleye ilerliyoruz, öylesine de kaygan ki birkaç kez neredeyse yuvarlanacaktık. Bende yalnızca taşınacak el bombaları değil, mühimmat çantası da var. Ruslar da üzerimize ateş ediyorlar.

«Komşu bizi karşılayıp, buyur ediyor,» diyor Porta sarı şapkasını kaldırarak.

Porta, yavaş yavaş mitralyözü dolduruyor ve mekanizmanın üzerine yarım şişe Rus yağı döküyor.

«İyi yağlanan, iyi işler,» diyor, «ben bunu 1937'de Çinli bir genelevciden öğrendim. Her cumartesi sabahı, orospularına bir kilo vazelin sağlardı; kendilerine girip çıkanın farkında olmamaları için bu önlemi düşünmüş adam!»

Ağır bir gürültü, bu, kendini makinelisiyle yere atan Küçük Kardeş.

«Merhaba yiğitler!»

«Güm!» diye inliyor Barcelona, bu bana, İber yakınlarında kara gömlekli makarnacılarla olduğumuz o eski zamanı anımsattı.

Bir Rus havanı köprü ayağının yarısını havaya atıyor. Altımızdaki nehre, iki adam yaralanıp birbiri ardına düşüyor. Öbür kıyıdan, otomatik bir top gürlüyor. Bu küçük bombalar korkunç, beton parçacıkları kopartıp kulaklarımızın dibinde vızır vızır uçurtuyor: işte şimdi de üzerimize ateş eden iki ağır Maxim.

«Geriye!» diye emir veriyor Moruk kaygılı.

Fakat, daha çekilme hareketimizle birlikte, üzerimize ateş edecek bu kez o tek gözlü albay olacaktır ve böylece yerimizde kalıyoruz.

«Sıkı durun yiğitler!» diye bağırıyor bir ses nehrin yamacından. «Alev makineleri geliyor!»

Gerçekten doğru. İşte alev makineciler ve patlayıcılarla yüklü istihkâmcılar, püskürtme ve atışları

nehrin üzerinden uçuyor. İlk genel saldırı, koruganlara; içindekiler inanılmaz bir vahşilikle savunma yapıyor. Bunlar, endüstri bölgelerinin komsomolları. Bana, yeni ve müthiş tahrip edici elbombalarından bir torba dolusu verdiler. İstihkâm subayı beni uyardı: «Bu sıvıdan el üzerinde azıcık bile kalsa eti eritiyor; bir köpeğin üstünde yaptığımız deneme bizi şaşırttı. Köpek, iki üç sıçradı, uludu ve az sonra ancak iskeleti kaldı.»

Torbamla yapayalnızım, ötekiler sakınımlı bir uzaklıktalar. İki istihkâm eriyle ilk korugana hücum ediyoruz; bu, içinde asansör bulunanlardan kubbesi, köstebek kapanı gibi yükseliyor. Kızıl haçlı üç el bombası savuruyorum ve sanki kalın zırh eriyor. Taşıdığımız yeni maskelere rağmen, gözlerimizi ve ciğerlerimizi yakıyor.

«Ben tüyüyorum.» diyor istihkâm erlerinden biri. «Kalmak deliliktir.»

«Kalacaksın,» diye dişlerini gıcırdatıyor arkadaşı, alev makinesini ona çevirip nişan alarak. «Unutma ki, sen bizim yanımızda cezalı olarak bulunuyorsun. Sen daha Gemersheim'da temizlenmeliydin, hain! Komutan, senin burada götünün terlemesini, korkudan gebermeni istiyor, Moskova'yı hiçbir zaman görmeyeceksin..»

Ben susuyorum. Rütbesi indirilmiş bir teğmenin, alev makinesi erleri arasına verilmesi beni ilgilendirmiyor. Ne isterlerse yapsınlar. Daha sonraki çukura koşuyorum, iki bomba daha savuruyorum ve kendimi içine atıp, dibine yamanıyorum. Erler, yanıma koşuyor ve ıslıklı uzun alevler korugana doğru fışkırıyor. Aynı anda, eski teğmen çukurdan çıkıp kolları havada Rus siperine doğru koşuyor.

«Savur şuna bir bomba!» diye bağırıyor arkadaşı bütün kiniyle.

«Kendi işinize bakın siz. Öldürmek gerekiyorsa, bu bana düşmez.»

«Tovariş, tovariş nicht schiessen!(*) diye uluyor teğmen Rus siperine birkaç adım kala.

Bütün kalbimle oraya ulaşmasını arzu ediyorum. Yoksa, Gemersheim'da bir hücrenin dibinde korkunç bir ölüm vardır. Biz biliriz onu, bizler, 5'inci Bölükten olanlar; Fransa savaşından sonra orada Muhafız Birliğiydik. Özel Takım Komutanı Oberfeldwebel Schön'ün yanına varılamazdı. Suratına bir meşe masayı fırlatan Küçük Kardeş'in nerdeyse kemiklerini kırıyordu. Dev, bu arkadaşlık jestinden sonra biraz sakatlık geçirdi... Her şeyden önce, cezaevi komutanı, Yarbay Ratcliffe'ın yanına çağrılmaktan kaçınmalıydı. Bu subaydan çok kendinden nefret edilen bir subay olmamıştır. Gemersheim, sözcüğün anlamıyla, tüm eli bıçaklı bir yerdi ve muhafız bölüğü elinden geldiği kadar işin içinden çıkıyordu. Her bölük orada ancak birkaç ay kalabiliyordu. Fakat en acınacak durumda olanlar, oranın sürekli personeliydi; ellerinde anahtar bulunsa bile yaşam boyu çalışmaya hükümlüydüler.

Hiç kimse cezaevinden yalnız çıkmaya cesaret edemezdi; izinli oldukları sırada, zindanını «ziyarete» gelen, salıverilmiş bir hükümlüyle karşılaşıvermek herkesin korkusuydu! Bir gün, Porta'yla ikimiz, bir kartpostala benzeyen, göğsü öylesine nişan dolu bir teğmene rastladık. Bir gece, Rus hatlarının gerisinde, uzak bir yerde bize, Gemersheim'a dönmeyi çok istediğini; orada, sürekli çalışanlardan üç mikrobun hesabını görmek için bunu çok arzuladığını söyledi. «Ne ki, onlar beni daha önce öldürecekler,» dedi deli gibi kin ve umutsuzlukla. Fakat teğmen Gemersheim'a hiç dönemedi. Rus avcı kayakçıları bir gece onu vurdu.

Gene de ilginç; işkenceciler hemen hemen daima işin içinden sıyrılıyorlar. Gün gün ardına, yasal olarak cinayet işliyorlar, her gün onlara kendilerini öldürecek yeni düşmanlar kazandırıyor, ancak bu çok seyrek olabiliyor; bu gidişle onlara, torunlarının ellerin-

(*) Yoldaşlar, ateş etmeyin!

den tutmuş, dizlerine oturtmuş yetmişlik ihtiyarlar olarak rastlanabilecek.

İstihkâm eri, alev makinesini kaldırıyor, şimdi Ruslara çok yaklaşmış olan teğmenin önüne özenle nişan alıyor.

«Hain rezil!» diye homurdanıyor maskesinin altından çıkan boğuk bir sesle.

Alevin dili karmakarışık arazide uzanıveriyor ve teğmen, tam düşman siperinin kenarına vardığında, vücudundan ancak kara bir yığın kalıyor. İki saniye önce varsaydı kurtulurdu.

Aptalcasına hareket eden birisine hiç acımam. Gerçekten kaçmak istenirse, bunun üstesinden gelebilmek için önceden özenli ve ayrıntılı bir hazırlık gerekir. Bu budala, Gemersheim'da bulunmuş olmaktan daha pahalı ödedi, kendini kollamasını bilmeliydi.

Saldırı sürüyor. Moskova savunmasının ileri çalışmalarının örnekleri olan koruganlar, birbirleri ardına yıkılıp harap ediliyor. Daha önce havaya atılmış köyler, bir kez daha uçuruluyor. Her bir metre toprak için çarpışılıyor; uzun tank ve ağır batarya dizileri için nehrin üzerine durmadan köprüler kuruluyor, buralardan geçişleri profilden görülüyor, uzaktan ve net olarak. Bütün gece, yorgunluktan bitmiş fakat toprak yakma taktiğini tamamı tamamına uygulayan inatçı, çetin, acımasız bir düşmanla dövüşüyoruz. Böylece, hiçbir şey bulamıyoruz ve soğuk da her saat artıyor. —52 derecede don oluyor ve en kötüsü de, silahlarımız için donmaya karşı yağ yok. Sıkışmalarını önlemek için mekanizmaların etrafına ısıtılmış çakıl taşları sarmak zorunda kalıyoruz, çünkü yaşamımız otomatik silahlarımıza bağlı.

Dahası, gece basar basmaz, işte sana «kahve değirmenleri»: Uçak çatısı altında asılı küçük bombaları taşıyan eski yarım-motorlar. Geldikleri işitilir. Motorlar çalıştıkça iyi, fakat sessizlik başlar başlamaz derhal yatın! Bir ıslık, karda bir gölge, hemen arkasından bombanın gürültüsü ve yaralıların çığlıkları. Ge-

çen gece Porta bunlardan birini düşürdü, fakat pilot, intihar etmeden önce bizimkilerden üç tanesini öldürdü, böylece bir Rus pilotuna yaklaşma arzusu hastalığımızdan iyileştik.

Öyle soğuk oluyor ki, müthiş tehlikeye rağmen büyük ateş yakmak isteğimize karşı gelemiyoruz, bu da bize hiç olmazsa sıcak çakıl taşları sağlıyor. Ateşler alevlenir alevlenmez, 75 mm'lik cehennemlikler gürlüyor: Rus gözetlemecileri, nerede bir ateş varsa orada bir düşman olduğunu bilerek, ateşleri görmezlikten gelemezler.

«Çok üşüyorum, çok üşüyorum,» diye sızlanıyor Stege üzgün. «bir yaralanabilseydik de, bari buradan gönderselerdi. Güzel bir hastane yatağı uğruna bir bacağımı verebilirdim.»

Barcelona, şimdiden tehlikeli bir biçimde beyazlaşmış burnunu kurtarmak için yüzünü oğuşturup duruyor.

«Çok kuvvetle değil, yoksa o koca burnun fırlayıverir. Karla ov. Donan bir yeri kurtarmak için tek çare budur!»

Barcelona, burnunu kaybeden ilk kişi olmayacak! İnsan, birden burnunu elinde bulur, yerinde de bir delik kalır.

«Kıl bitleri gene de enerjik,» diye haykırıyor Porta, pirelenmiş bir köpek gibi kaşınarak. «Bu pis tayfalar gemiyi terk edinceye kadar, insanın donmadık yeri çükü kalacak! Dur, hele biraz ısınalım ve uyumak için tortop olalım, gene karışık hava çalmaya başlarlar.»

«Savaş bu,» diye yanıtlıyor, «ufaklıklar bile istilacı faşistlere karşı.»

«Fakat, ben hiçbir zaman faşist olmadım; Julius Heide'nin üzerine doğru yürüsünler, o Nazi kanıylā yüklü.»

«Gene de Moskova'da olmak ilginç bir şey!» diye haykırıyor Stege. «Altı ay önce bu hiç düşünülmüyordu, fakat şimdi, kente girmek söz konusu ve on beş

gün içinde barış. Kızıl Meydan'a vardığımız zaman Stalin hapı yuttu.»

«Düşündüğünden daha uzakta o Kremlin,» diyor Porta tabanını vurarak.

«Kremlin mi? Ama, işte buradan gözüküyor!»

«İngiltere de gözükebilir, ama hiçbir zaman oraya çıkılmamış'tır. Lordların, ancak sıkı durmaları gerekecek, diye iddia ediliyordu. Sonra, yok şöyleymiş, yok böyleymiş! Biz Almanlar, büyüklük delisiyizdir. Tanrı İngiltere'yi cezalandırsın, diyordu Kayzer. Ama, kendini cezalandırdı Tanrı! Şimdi de sıra Adolf'ün, fakat korkarım ki, iş üzerine yıkılacak.»

Nöbet değiştirme sırasında, Ruslar yönünden öldürücü atışlar. Ateş, aralıksız, hiç kesilmeden sürüyor ve donmuş toprakta geniş kraterler açıyor. İşte, ormandan düşman piyadesi çıkmakta! Alman takımları yorgunluktan bitkin, yıkıntılardan çıkıyorlar; füzeler, vahşi çığlıklar atarak, denizin med hali gibi, baskın şeklinde gelen Sovyet sürülerini aydınlatıyor. Hararetli bir çabuklukla mitralyözler yerleştiriliyor, süngüler parlıyor, bombalar siperin bayırına yerleştiriliyor. Fakat buraya kadar gelirlerse, iş bitmiştir. Göğüs göğüse çarpışmak için sayımız pek az. 22 Haziran genel saldırısına geçenlerden, bugün geriye çok kişi kalmadı. Çoğu, Minsk ile Brest-Litovsk arasında ve Kief'ten Moskova'ya kadar bir kadavra çizgisi oluşturuyor. Binlercesi Volga ve Dinyeper sularında dalgalanıyor, bunlar, büyük Almanya'nın ve Führer'in uğruna can vermiş şanlı ölüler.

Bir piyade eri, çılgın kahkahalar atarak kara ve kızıl nemlilik içinden çıkıyor; tüfeğini atıyor ve yaralı bir hayvan gibi toprakta, çelik yağınurunun kırbacı altında sürünüyor. Hiç kimse onu durdurmayı düşünmüyor, hatta, şu köpek muhafız jandarmalardan biri bile onun delirdiğini görürdü, çünkü bağırışları aldatmıyor; kesinlikle bir numaracı değil. Jandarmalar onu hastaneye gönderecekler, fakat rahatlıkla kendisinden kurtulmak için kurşunlayabilirler de...

Alman atışları da dehşetli olmakta hiç geri kalmıyor, ancak Ruslar öldürücü ateşe doğru kendilerini ileri atıyorlar. Ölülerin hattı yerini, derhal bir diriler hattı alıyor. Bu bir insan denizi baskını; tüm hâki giysiler arasında, üzerinde orak-çekiç bulunan kürk kalpaklı o yeşil haçı da ekleyin. İlerlemekte duraksama gösterecek Sovyet askerinin vay başına geleceğe! Bu işi komiserler yükleniyor. Bombalar uçuşuyor, bizim gerimizle ulaşım hatları tahrip edildi. Bir irtibat görevlisi olarak gönderilmek, ölüm cezasına çarptırılmak demektir. Onlar, süngü takmış, sık saflarla hücum ediyorlar, bizim silahlar biçiyor.

«Ne kıyım,» diyor Heide, «bunların tümü fanatik!»

«O kadar değil. Onlar da insan; cephane ve gereçten daha ucuza mal oluyor. Yarısını yere sermeden önce, atacak bir şeyimiz kalmayacak. Deneyen ilk biz değiliz. Rusya ele geçirilmez.»

Birden, iki Rus sipere atlıyor ve eğer Küçük Kardeş orada olmasaydı, Yarbay Moser ve Moruk şişlenirdi. Fakat Küçük Kardeş, dev pençesiyle onları boyunlarından yakaladığı gibi boğuveriyor.

Aynı anda çekilme emri yankılanıyor, takviye için bir topçu bataryası geliyor. Düşman üzerine sıkı bir fosforlu bomba ateşi, ardından, bir an içinde bir insan dalgası meşaleye dönüşüyor. Duraksıyorlar. Komiserler yığınlar üzerine ateş ediyor fakat nafile; adamları, tüm kollar halinde paniğe kapılıp, kaçıp çekiliyorlar. İşte, karşımızda «no man'sland» (*) bomboş... Boş mu, hayır! Kadavra yığınları ve sık koruluğun her yerinde, rüzgârda sallanan insan kalıntıları.

Silahlar temizleniyor, şarjörler dolduruluyor, durup dinlenmeden çalışıyoruz. Artık ne zaman döneceklerini kim bilir? Motorlu erzak, gereç kızakları arkamıza gelmiş, nakliye askerlerine gereç ve cephaneyi boşaltmaları için yardım ediyoruz. Bunlar, geçen savaştan kalma yaşlı askerler, cepheye gönderilmemeleri

(*). Vahşi arazi.

için bu hizmetlerde kullanılıyor; ne var ki, onlar da partizanlar ve mayınlarla çarpışmak zorundalar. Artık kadından falan konuşamayan zavallı fosiller, ancak içleri geçmiş ve Almanya üzerine atılan bombalardan dehşete düşmüş kadıncıklarına mektup yazmakla yetiniyorlar. Birçoğunun, bizim yaşlarda ve ileri hatlarda oğulları var.

Tam gece basar basmaz Rusların yeni saldırısı; omuz omuza yürüyorlar. Çok şükür ki, topçu onları biçiyor ve bütün gece, insan mezbahası ova üzerinde işliyor. Kadavra yığınları üzerinden ve donmuş toprakta kaymamak için, kasılmış kollara tutunarak ilerliyoruz. Sabaha doğru yeni saldırı. Bu kez baraj ateşini yarıyorlar ve biz son vuruşmamıza hazırlanıyoruz, fakat olağanüstü bir şey oluyor, bizi hava durumu kurtarıyor! Müthiş bir fırtına nehrin üzerinden uluyarak geçiyor ve toprağı bir kar örtüsüyle kaplıyor. Dostu düşmanı ayırt etmek olanaksız. Kör gibi yürünüyor, parola isteniyor bağırarak, eğer yanıt gereğince çabuk gelmezse, süngü bir gövdeye saplanıveriyor. En çabuk davranan ömrünü uzatıyor, fakat bazen aldanılıyor ve bir arkadaşın karnı deşiliyor. Ne önemi var, yeter ki sen sağ kalasın! Böylesi bir savaşı öğretmemişlerdi bizlere garnizonda; buna, ancak büyük vahşi hayvanların savaşı denir. Kısa aralarda siper kamalarını biliyoruz, öyle keskinleştiriyoruz ki, tıraş olunabilir.

Kudurmuş fırtınadan korunmak için yüzlerimizi bezlerle sardık, yalnızca gözler serbest. Fakat silahların yağı donuyor ve makineli tüfekler kullanılamaz hale gelme tehlikesinde. Bıçak ve küreğin bizler için en iyi silah olduğu göğüs göğüse çarpışmalar kalıyor. Şükür ki, Rus cesetlerinden soyduğumuz piyade kürekleriniz var, çünkü İvan'ınkiler bizimkilerden çok daha iyi. Küçük Kardeş'in elinde, Alman piyade küreği ilk vuruşta kırılıyor, buna karşılık, Rusların ilkel küreği daha sağlam, hele tam kulağın altına tutturunca, adamın kellesi bir top gibi kasılmış olarak fırlayı-

veriyor. Kaputun kalın kumaş yakasının koruduğu boğaza vurulmayacak.

Uzatmayalım, bir elde kürek, bir elde tabanca, çukurdan çukura atlıyor, biraz soluk alır ve perişan yüreğimiz biraz sakinleşirse, yeniden sıçramaya hazır oluyoruz. Ağır topçu, cehennemi bir baraj kurdu. Ormandan çok geniş beyaz alevler çıkıyor ve ağaçlar, dev bir orağın ağzındaymışlar gibi, birbiri ardına devriliyor. Rusların, kendi ölülerinin arkasına siperlendikleri görülüyor, çünkü bir kadavra, kum torbası kadar yararlı bir korunak; duygusallığa gelince, cephede bunun yeri yoktur. Zavallı askerlere bulmayın kabahati, asıl savaşları kışkırtan gerçek katilleri suçlayın!

Atış ve saldırı yavaş yavaş duruyor. Şimdi duyulan, yaralıların bağırışları ve tam bizim hattın önünde, bunlardan biri var ki, bütün gün haykırıp inleyip duruyor. Onun bulunabileceği yere bir el bombası atıyoruz, fakat her kar eriyişinde ve kendisine isabet ettirdiğimizi sandığımızda, acı acı inleyişlerine yeniden başlıyor. Moruk, adamın karnından bir patlayıcı yediğini ve bu yüzden ağır ağır öleceğini düşünüyor. Bu, ciğerinizi delip sizi çabucak soluksuz bırakıp boğuveren bir mermi olamaz, gerçi çok acı verir, ama o müthiş ıstıraba karşın çabuk ölünür. En iyisi de, oylukta patlayan bir el bombası kuşkusuz; oradan geçen şah damar, daha siz bir şeyin farkına varmaya vakit kalmadan kanınızı boşaltıverir. Karından ve kafadan vurulmalar en berbatıdır. Postumuzu ortaya koyup gidip bu zavallıyı alıp gelsek ona ne yapabiliriz, ya da o neye yarar ki? Hapı yutmuş. Kimdir? Bir Alman, çünkü hep «Mutti, Mutti! Helf mir!»(*) diye bağırıp inliyor. Bir Rus olsa «Matj!» diye bağıracaktı. Sonra, bu kesinlikle çok genç biri, yoksa annesini imdadına çağırmazdı; en yaşlılar karılarını çağırır.

Dayanamıyoruz artık. Tan atarken Moruk, yara-

(*) Anneciğim, anneciğim! İmdat!

lıyı alıp getirmek için gönüllüler istiyor. Kimse ortaya çıkmıyor.

«Sersem sürüsü!» diyor piyade teskeresini omuzuna dikerek.

Moser kendisini durdurmak istiyor, fakat hiç saygı falan göstermeyen, Moruk, yarbayı itekleyiveriyor.

«Bok!» diyor Porta, teskereyi Moruğun sırtından alarak. «Gel Küçük Kardeş gidelim şu çığırtkanı getirelim, ama dönüşte kafasını kırarız. Belki de, savaşın bir büyükler takımı maçı olduğunu sanan şu gönüllülerden biridir.»

İki büklüm olup, vahşi arazide koşuyorlar. Küçük Kardeş beyaz bir bez sallıyor, yararsız sayılmaz, çünkü bu uluma ve inleyişlerden karşı komşularımız da bizim kadar çekmişlerdir. Ateş kesiliyor. Bir bombanın açtığı çukurda gözden kayboluyorlar, fakat birden Alman «haubitzer»leri ateşe başlıyor, bir piyade için «haubitzer»lerin ateşi altında bulunmak hiç de hoş bir şey değildir. Moser, çarçabuk arkaya bir haberci yolluyor ve öte yandan Rus komutan da beyaz bayrak sallıyor. Onların topçusu susuyor, işte bizimki de aynı şeyi yapıyor. Porta, düşman siperine çok yakın bir yerde çukurdan çıkıyor.

Ağır yaralı, ancak on yedi yaşındaydı ve Moruğun dediği gibi karnından bir patlayıcıyla vurulmuştu. Porta'yla Küçük Kardeş kendisini getirdi, ancak az sonra öldü ve ona kıymetli bir morfin dozunu feda ettik. Gömmeye vakit yok, üzerini karla örttük.

Herbirimiz sırayla ateşe yaklaşıyor, silahlarımızın buzlarını eritiyor ve donmuş kemiklerimizi biraz ısıtıyoruz. Ruslar, soğuğa karşı maske takmış; bizlerinse, eşarplarla yetinmemiz gerekiyor; bu yüzden, maske ve astarlı çizmeleri için düşman cesetlerini soyuyoruz.

«Bugün 1 Aralık,» diyor Heide. «Savaş az sonra bitecek.»

Şaşırarak, kar yığını kenarında tabanlarımızı vurmayı kesiyoruz:

«Nerden çıkardın bunu? Stalin mi telefon etti?»

«Führer, bu böcek kurdunun Noel'den önce ezileceğini söyledi.»

Kahkaha öylesine patlıyor ki, Parti üyeleri, cephede hiç çoğunlukta olamazlar.

«Aman Tanrım bu ne soğuk!» diye inliyor Lejyoner, çıtırdayan kor ocağına bir odun parçası atarak.

Ormanın içinde bir makineli havlıyor; bu, bombalarınkiyle ölçülünce çok komik, önemsiz kalıyor. Daha çok ateş yakılıyor. Bazı havan topları kusmaya başlıyor, bombalar büyük ışıklı izler bırakarak uçuyor, fakat endişe etmeyecek kadar uzaklıktalar. Yalnız, atış yönüne korkuyla bakan Stege:

«Sakin olun. Buraya kadar gelmeleri biraz zaman alacak. Ancak kar sıçramaya başladığı zaman, yere sokulmak gerekecek.»

«Ama neden buradan bekleyelim!» diyor Barcelona hoşnutsuzlukla.

«Çünkü bunlar emir gereğidir. Savaş, savaştır.»

«Yani, sonuçta bok! Şu kokmuş orduya ayak attığımızdan beri ancak bunu duyuyoruz. Emir, emirdir! Hepsi bu; çünkü yakası sırmalı bir aptal bunu böyle kararlaştırmıştır.»

«Şu senin alüminyum yıldızlar ağır geliyor olmalı, Çavuş Blom,» diye takılıyor sırıtarak Porta. «Ama, bunlardan kurtulması kolay. Artık, burana geldiğini söyleyiverirsin yeter! Gemersheim'da, apoletlerden yıldızları sökme uzmanları var.»

Bir havan bombası ormanın kenarına düşüyor; ötekiler onu izliyor, sonra bir ıslık, arkasından bir inleme. Şimdi gereğini yapmalı, yoksa 50 metrelik bir alan içinde, yuvarlanıp gidilir. Daha biz örtünmeyi başaramadan, büyük bir patlama oluyor; patlayışlar, öfkeli eşek arıları gibi vızıldayıp ıslık çalıyor. Korku ancak yatışmıştı ki, bir yenisi daha! Kendimi sipere atmam için yarı doğrulduğum sırada, daha ben yatmadan önümde patlıyor ve bir kar çığı üzerimi kaplıyor. Bir kar topağına dönüp Porta'yla Stege'nin yanlarına sürünüyorum, onlar da bombanın açtığı çukura

kendilerini atıyorlar. Orası, hemen hemen sıcak; su, çukurun ağzının kenarından doğru akıyor. Gene uzun bir ıslık, sonra korkunç bir patlama, arkasında sıcak hava bir öldürücü soluk gibi geçiyor.

Bir kasırgadaki ölü yaprak gibi vahşi arazide uzağa fırlatılıyorum, fakat telörgüler beni sertçe tutuyor, kendime geldiğim zaman kara çamların arasında silah sesleri işitiyorum. Umutsuzluk içinde, deli gibi kendime hemen çarçabuk, bir çukur kazmaktayken yeni bir bomba bana gelir gibi oluyor. Öylesine şiddetli bir patlama ki, soluğumu kesiyor. Bir öteki bunu izliyor. Mevzie doğru kendimi atıyorum, başımın üzerindeki gürültüyle yarış edercesine koşarak, nihayet bir külçe gibi kendimi sipere atıyorum, tam bu anda, gerimizde bir bomba patlıyor ve bizleri karla ıslatıp örtüyor.

Birden havan ateşleri kesilir gibi oluyor. Köyün yıkıntılarında toplanma. Moruk, kıyımcı bir edayla künyeleri istiyor, çünkü ölmüş olmanın hiç önemi yok. Her şeyden önce, ölündüğünü kanıtlamak için kayıpların hesabını yapmak gerek. Bütün bunlar, kaçak bulunmadığını saptamak, bundan emin olmak ve hele aksi durumda, kaçakları hemen jandarmaya haber verebilmek içindir. Birinci Dünya Savaşı boyunca, 8916 cephe kaçkınından yalnızca yedisi paçayı kurtarabilmiş, bu da jandarmanın gururu oluyor. Bizlere, aynını yaparsak iyi bir gözdağı örneği! Aramızda sonuncusunu, alayın haberi olmadan yedi gün sakladık. Karısı kendisine, denizin bentleri yıktığını ve ıslanan otların çürümeye başladığını yazmıştı. «Ah, sen burada olsaydın Herbert!» diye yazıyordu, kocasının idam hükmünü imzaladığından hiç kuşku duymadan. Köylü Herbert Damkhul yola koyuldu, fakat onu Brest-Litovsk yakınında yakaladılar. Ancak on dokuz saat yok olarak bildirilmişti. Paderborn kampında ölüm cezasına çarptırıldı ve Sennelager toprağında kurşuna dizildi. Yağmur yağıyordu. Ve otlar, çökmüş bentlerin arkasında, Frise'de çürüyüp durdular.

Lejyoner, kocaman Fransız matarasını, içindekini

eritmek için sabırla ateşin üzerinde tutuyor. Sallayınca, buz taneciklerinin birbirine çarpıp şıkırdadıkları işitiliyor ve bütün hareketlerini sessizce izliyoruz. Porselen bir fincan çıkarıyor ve Fransızların gösterdikleri o saygınlıkla, matarasından ona sıcak kahve koyuyor. Bizim arkadaş, Fransızların yaşantısını o kadar uzun süre paylaşmış ki, bizden başka birisi oldu.

«Bu sanki aynı, 'Café de La Paix'de bir bahar akşamı oturmaya benziyor,» diye hayal kuruyor bir sigara sararak. Ve sigaraya, özel bir koku veren bir çeşit Rus filtresi yapıştırıyor.

«Tanrıya şükür! Yarın, Moskova,» diye bağırıyor Heide parlak olmalarına rağmen çizmelerini çılgınca boyarken. Özenle saçlarını tarıyor, tabancasını temizliyor. Daima yönetmeliğe uyarak; kuşkusuz yatağına kadar süren yönetmelik kaygısı içinde olarak.

Lejyoner, kara çamları memleket özlemiyle seyrediyor.

«Siz Paris'i bir mayıs akşamında görmelisiniz. Kızların üzerinde öyle ince giysiler vardır ki, üzerinden üflenebilir ve en hafif bir rüzgârla dalgalanıp havaya kalkar. Bütün herkes, 'Café de la Paix'ye randevu verir. Önemli bir olaydır bu. Orada bulunmayan, ömründe hiçbir şey görmemiş demektir!»

Şiddetli bir humbara atışı sözünü kesiyor. Bu dördüncü oluyor ki, «Profesör» telörgülerin içine fırlatılıyor, biz kendisini alıp gelirken de bir eşek gibi ağzını açıp sanki anırıyor. Gözlüklerini yitirdi, şimdi kör; bu onu deliye döndürüyor.

«Sersem,» diyor Küçük Kardeş, «savaşta görmeye ihtiyaç yok. Namluya göre yürü yeter. Nerede patlarsa, orada bir şey olur.»

Komutan yardımcımız Teğmen Jansen, siperin dibinde inliyor. Üzerini öldürülenlerin kaputlarıyla örttük, fakat gene de yüksek bir hararet ve böğürlerinde müthiş sancıyla titreyip donuyor. Komutan yardımcısı olmasına rağmen çoğumuzdan genç. Subay «fabrikası»ndan doğrudan bize gelmiş; ne biliyorsa bunu

kendisine biz öğrettik, bu yüzden bizlere çocuksu bir korkuyla bakar. Kendinin ancak bir ağırlık, bir yük, bir sıkıntı olduğunu anlayacak kadar zekidir. Çabuk ölmesini istesek, kimse bize kabahat bulmaz. Mevzide kaldığı sürece, eh ziyanı yok; fakat harekât olursa, gülle gibi ağırlaşacak. Zavallı, burda ya da şurda, kendisinin güzelce sarılıp sarmalanıp, yanında bir paket sigarayla karların üzerinde bırakılacağını önceden görüyor. Orada rahatça, ölünceye kadar donacak.

«Cameron!» diye bağırıyor Porta. «Üç diyorum...»

Jansen bizi gözetlediği için sıkıntılıyız ve silahlarla meşgul olmak için uzaklaşıyoruz. Moruk gelip teğmenin yanına oturdu ve dalgın bir tavırla, tütün çiğneyerek:

«Nasıl?» diye sordu genç teğmenin ense kökünün altına bir gaz maskesi kutusu yerleştirerek.

«Kötü!» dedi Jansen canından bezmiş bir tavırla, kirli bir paçavrayla nemli alnını silerek. «Beni mahkûm ettiler.»

«Ne aptallık! Peki neden?»

«Porta 'cameron' yaptı ve bana üç gün verdi.»

«Bir şişe votkasına oynuyorlardı,» dedi Moruk gülerek.

«Benim ne kadar dayanabileceğime iddiaya girdiler, buna oynadılar. Porta, hep üç gün deyip duruyordu,» diye mırıldandı teğmen inatla.

«Kendinizi toparlayın Teğmen, hatırlayın ki, siz bir komutan yardımcısınız. Bu bir görevdir!»

«Bütün bunlara ben bir son vereceğim,» dedi teğmen kararlı bir tavırla tabancasını göstererek. «Ben hastayım ve sizleri sıkıyor, ayak bağı oluyorum hepinize.»

«Haydi, sakin ol,» diye karşılık verdi Moruk, «o kadar önemli bir şey değil bu. Silah altına alınmadan önce ne iş yapardınız?»

«Banka memuruydum,» dedi genç adam yorgun bir tavırla; «bende subay olmak için gerekli şeylerden hiçbiri yok. Siz subay olmalıymışsınız Çavuş.»

Moruk bir kahkaha patlatıyor. Subay subay olmalıymış ha! Gerçekten komuta etmek için doğmuş olmasına karşın, nasıl çavuş olduğunu bile bir türlü anlayamamıştı, Moruk.

«İvan ne yapıyor,» diye sordu teğmen.

«Dün, tutsakların sorgulamalarında bulunmak için 3'üncü takımdaydım. Komşumuz, toplayabildiği ne varsa topluyor, diyorlar. Dağ gibi yığılı giyecek ve silah çeşitleriyle donatılan taze kıtalar. Sayısız Sibirya taburları, faşistleri ezerlerse, kendilerine aya gitme bile vaat edilen fanatikler. Baskı altında tutulan yüzlerce T-34. Şayet bütün bunlar doğruysa, bize yol göründü demektir, göçer gideriz öbür dünyaya...» Moruk dişlerinin arkasına, çiğnemek için yeni bir tütün yapıştırıyor ve inceleyici, dikkatli bir gözle otomatik tüfeğinin şarjörünü çıkarıp inceliyor. «Alaydan bizim için hâlâ bir emir yok, değil mi?»

«Henüz yok.» Ve yeni bir nöbete tutulmuş Jansen, titremeye başlıyor. «Fakat, elbet bir şey gelecek! Bizi böyle bırakamazlar ve terk edip sıvışamazlar!»

«Bu onları ne de ırgalar,» diye yanıtlıyor Moruk acı bir alayla. «Bir alay kurtulabilirse, bitli bir bölüğün hükmü mü olur? Çoğunluk, azınlıktan önce gelir: Parti'nin yasasıdır bu!»

«Parti'sini de, Führer'ini de, şu lanet savaşını da Şeytan götürsün,» diye fısıldıyor teğmen dişleri arasından.

Şiddetli bir atış, sessizliği birden bozuyor. Her şey, yakıcı ve alevli bir dumana bürünüyor. Çukurlardan fırlatılan adamlar karlara düşüyorlar; bazıları oradan da fırlatılıp, geri kalan gibi alev alan ağaçlar üzerinden öteye atılıyorlar. Bir anda, yanmakta olan madenin yendiği kar ve toprak, birlikte pişiyor.

Koyu, boğucu, içine girilemeyecek kadar yoğun, fakat hiç olmazsa bizleri Rusların gözlerinden saklayan bir duman arasından geriye doğru kaçıyoruz. Bir albay, bir ağacın üzerine fırlatılmış. Alçak gülümseyişiyle dişleri meydanda, iki kolu kayıp. Kazak-

lar kılıçları havada, dumanın içinde gözden kayboluyor. Dörtnal bir Alman koşumu, kanlı bir bulamaç gibi ezilip gidiyor. Önümüzdeki toprak, bir depremdeki gibi yarılmış; taşlar, topraklar, karlar uzaklara savrulmuş; dört katlı bir evin içine sığabileceği dev bir krater açılmış. Bir kamyon havada uçuyor, direksiyondaki şoför, sanki aracı yönetiyor gibi, arkasından, bir hurda demir yığını kraterin dibine konuyor. Dışarda, bağırsakları fırlamış bir asker, ağzı alabildiğine açık bağırıyor ve bir ateş gayzeri içinde kayboluncaya kadar gövdesinin içinden dışarı taşan ne varsa, onlara dolaşıyor, sendeleyip sürçüp duruyor. Koca koca ağaç gövde ve kütükleri, üzerlerinde insan vücudu kalıntıları da olarak, bir Titan gücüyle havada uçuyor ve devlerin fırlattığı mızraklar gibi yerlere kakılıyorlar. Porta'yla ben ağır mitralyözü taşıyoruz, Küçük Kardeş, teğmen Jansen'i bir çuval gibi omuzuna almış. Bir Yabo bulutunun kızıl gökyüzünü kapladığına bakarak, yıkıntılar içinde mevzi alıyoruz.

«Bundan böyle Adalet'e başvurmak yararsız. Devlet suçlularının idamları için Führer'in bir emri yeterli olacak.»

Himmler, Polis Müdürü SS Gruppenführer Kurt Daluege'ye.

3 Ocak 1942

Duvar saatinde üç saat geçti, Genel Karargâh'ta Hitler, öfkeden kuduruyordu.

«Alçaklar çetesi, hainler, âcizler!» diye uluyordu büyük meşe masanın iki yanında sessiz oturan subaylara karşı.

Mareşal Keitel kalemle oynuyordu. General Olbricht, büyük operasyon haritası üzerinde tırmanmaya uğraşan bir sineği seyrediyordu. Sinek, renkli iğneler arasında kayıyordu ve büyük bir kırmızı lekenin üzerinde durdu: Moskova. General Jodl, tank üretiminin yetersizliği üzerine bir belge tomarının sayfalarını karıştırıyordu. Mareşal Göring, yeni üniforma projesi desenleri çizmekteydi. SS Reichsführer Himmler ise, Führer'in ağzından dökülen karışık emirleri çabuk çabuk not ediyordu.

«Guderian'ı derhal azledin!» diye bağırıyordu. «Şu Hoepner denilen hevesli; o suçlu da gözümden yıkılsın! Ben birliklere, savaşa tam bir fanatiklikle asılınması ve son mermiye, son kurşuna kadar dövüşülmesi emrini vermedim mi? Peki şimdi bana ne deniliyor? Şu ilkel yabanıllar ateş etmeye başlayınca, şu iğrenç asker bozuntuları tavşan gibi kaçıyorlarmış! Alman milleti adına utanıyorum. Bir görev adamı olmasam, derhal istifamı veririm.»

Bir sandalyeye bilerek bir tekme vurdu, sandalye, General Fellgiebel'in dizine çarptı, adam canı yanarak inledi. Hitler ona öldürücü bir bakış fırlattı.

«Feldmareşal von Bock komutanlıktan alınıyor ve kendisine üniformayla gözükmesini yasak ettim. Halder bana, bir milyon beş yüz bin ölü ya da yaralımız

olduğunu bildirdi... Fakat, nihayet ne demektir bu? Felaket demeye mi cüret edilecek! Hayır, güzel bir temizlik bu! Bu aşağı ırkın karşısında, ancak alçaklar vurulup düşerler. Ordu onurunu kurtarıncaya kadar, bütün nişanları ve terfileri yasak ettim.»

Hitler, otuz sekiz generalin daha atılmasını istedi. bunlardan on biri idam edildi. Zırhlı Kuvvetler Generali Model, Napolyon'un Rusya'ya 22 Haziran'da saldırdığını ve 14 Eylül'de Moskova'ya vardığını anlattı -demek ki, seksen altı gün sonra, kaldı ki Büyük Ordu'nun askerleri yaya idiler. Oysa, 14 Eylül 1941 günü Hitler'in motorlu birlikleri henüz Moskova'ya 341 km. uzaklıkta bulunuyordu.

Beş dakika sürece Hitler, bir ölü gibi kaskatı, ağzı açık, bu ufak tefek generale baktı, sonra uzun bir ulumayla patladı ve bir tomar kâğıdı onun kafasına fırlattı.

«Demek, benim, Büyük Almanya'nın Führer'inin, şu Korsikalı gülünç adamdan daha aşağı olduğumu söylemek cüretini gösteriyorsunuz? Böyle bir kişiden, ancak dejenere, soysuzlaşmış Fransız halkı gurur duyar! Model, görevden alındınız. Artık bir daha karşıma çıkmayın. Büyük Almanya'ya hakaret ettiniz.»

Sekiz gün sonra, Hitler, gene de çekilme harekâtına kumanda etmek için Model'i geri çağırıyordu. Ötedeki altı general, bu onuru reddetmişti. İçlerinden ikisi toplama kamplarıyla tehdit edildi, fakat kararlarından dönmedi.

Hitler'in zalimliği sınır tanımıyordu. Düşman karşısında bir gedik açan hainleri vurmak için cepheye kıtalar gönderildi. Böylece, Rus kuşatmasından kaçınmak için kahramanca savaşan birçok asker, gene Almanlar tarafından öldürüldü. Hiçbir soruşturma, yerinde araştırma yapılmaksızın kurşuna dizildiler. Silahsız dönenler mahvolmuş demekti. Bir dipçikle çenelerini kırıyor ve idam mangasının önüne yolluyorlardı.

8/MOĞOL YÜZBAŞI

Askeri özel otoparkın gözetmeni Wolf, tuttuğumuz mevziin önüne kadar gelmek cesaretini göstermiş. Tıknefes haliyle gelip, bir top kundağı kalıntısı üzerine oturuyor ve yalnız kendisi ve Führer'in çevresindekilerin içtikleri o nefis sigaralardan birini, düşünceli bir tavırla yakıyor.

Alman ordusunun özel arabalarına ait en büyük ayrıcalıklara bir o sahip. Güçlü dövizle ödemek koşuluyla, ondan her şey satın alınabilir. Sarı ve parlak gözlü iki Alman çoban köpeği, ayaklarımın dibinde yatmış bizi gözetliyor. Efendilerinin bir işaretiyle, bu canavarlar bizi parça parça ederler.

Wolf'ün üzerinde pahalı bir kürklü subay paltosu var ki, kendisini Viyana'nın aşağı mahallelerindeki bir tiyatrodaki operet generallerine benzetiyor. Düğmeler ve rütbe işaretleri saf gümüşten; üstelik, yüksek bir kürk kalpak ve bir turpu bile kesemeyecek bir kılıç. Bu karnaval kılığı için kim olsa cezalandırılırdı, ama Wolf'ün bütün hakları saklıdır.

Yalnız Porta bu hayduda kafa tutabilme yürekliliğini gösterir, içimizden hiçbiri böyle bir işe girişemez.

«Seni buraya hangi rüzgâr attı, paytak bücür?» diye soruyor Porta güvensizlikle.

Wolf, hoşgörürlükle sırıtıyor, ağzı altın kıvılcımlar saçıyor, çünkü, içinin altın dişlerle dolu olmasını çok zarif bulmakta ve bundan göğsü kabarmaktadır. Bir Rus diş kliniğine bütün personeliyle el koyduğumuz gün, Wolf, tüm dişlerini altın kaplatmıştı. Eskiden az gülerdi, şimdi bahar güneşi mübarek!

«Seninle vedalaşmaya geldim buraya,» dedi yumuşak bir dille.

«Gidiyor musun?»

«Hayır ben değil. Sen.»

«Bu da ne demek ulan hergele?» diye sordu Porta çok kötü bir duyguya kapılarak.

Wolf'ün, bir şeyi haber vermek için ileri hatta kadar gelmeyi göze alması, tabiiki iyiliğe alâmet değildi.

«Yani ben biliyorum, demektir. Askeri otolarda, ilişkiler vardır. Çaldığın üç ZIM kamyonuna orada ihtiyacın olmayacağını da biliyorum. Öyle olunca, ikimizin küçük bir iş kotaracağımızı düşündüm. Sana bir şölen donatımı ve birinci sınıf cephane, gereç teklif ediyorum; her adamın bir kalaşnikofu ve alabildiğine cephanesi olacak: Hem de bütün bir takım için. Sana gelince, 150 Kg.'lık ekstra bir çuval. Gelecek günler için buna çok ihtiyacın olacak. Ama gene de sen istersen, benden söylemesi. Eğer üç günlük bitli piyade tayınıyla yaya yürümeyi tercih edersen ve de kursağına bir gram fazla domuz yağı inmezse, taa Berlin'e kadar karnın zil çalarak gidersin de gidersin!»

«Tamam ulan hergele, anladık,» dedi Porta güvensizliği gittikçe artarak. «Ne öğrendin?»

Wolf, düşünceli bir tavırla kendine koca bir salam parçası kesiyor ve Porta'nın sabırsızlığının kendini eğlendirdiğini de ondan hiç gizlemiyor.

«Beş tonluk bir ZIM karşılığında bendeki sırrı öğrenirsin.»

«Vız gelir bana senin sırrın,» dedi Porta ilgisiz bir tavırla otomatik tüfeğiyle oynayarak. «Benim ZIM'ler, Berlin'e dönüş biletleridir benim için.»

«Verdiğin bilgi için teşekkürler,» diye gülümsedi Wolf zaferle ve bütün altın dişlerini de göstererek. «Emin ol bundan şüphem vardı. Şu halde, 15 cm.'lik bir haubitzer bataryasını da bir yana koyduğun doğru mu?»

«Aptal! Ne yapacağım ben haubitzeri? Topçu değilim ki, sen de bilirsin bunu benim kadar.»

«Büyük Alman ordusunun, felaketin yüzeyinde ancak kıçının derisiyle tutunduğunu göremiyor mu-

sun? Top noksanı öylesine ki, özel bataryanla canın istediği zaman istediğin şeyi elde edebilirsin.»

«Enayilikte üstüne bulunmaz hani! Adamın elinden alıverirler onu!»

Wolf bir kahkaha attı ve karşısındakine bir damla ikram etmeden, gümüş renkli içkiden bir yudum yuttu.

«Şu söylediğine kendin de inanmıyorsun ya. Bu gibi işlerin nasıl döndürüldüğünü pekâlâ bilirsin.»

«Abartmamaya dikkat et,» dedi Porta canı sıkılarak. «Sana yemin ederim ki, Alman hırdavatçı kafilesi geriye doğru yürümeye başlayınca, İvan senin araba parkına bir köpek bile vermeyecektir! Kolima'ya doğru yürüyeceğin gün de, senin kurşun madenlerinde zıbardığını görmeye gönüllü olarak gideceğim. Senin şu pis köpeklerinin kuyruklarını kesecekler ve sen, hiç olmazsa yolları süpürebilmek için onları götünün deliğine sokacak, süpürge yerine kullanacaksın.»

«Benim hakkımda fazla fikrin yok,» dedi Wolf bozularak, «fakat emin olabilirsin ki, benim araçlarım çoktan senin yolunun dışında olacak. Son yükleme için, elimde yalnızca ZIM'ler yok. Benim depomun nerede olduğunu da şimdi sana söyleyeceğim. Libau' da, oğlum, hem de orada bir liman var. Şayet hep zafer kazanan ordumuz biraz uzağa çekilirse, ben her zaman için İsveç'e bir vapurla geçebilirim. Onlar sosyal demokrat, iyi bir toplumdan gelen her şeyi kabul ederler.»

«Nasıl yapabildin bunu?» diye sordu Porta besbelli etkilenmiş olarak.

«Kutsal Rusya'da böyle bir başarı elde edebilmek için araba parkı gözetmeni olmak ve başçavuşluk okulunda öğrenim görmek gerek,» diye yanıtladı Wolf şişinerek.

«Bir gün seni asacaklar,» diye karşılık verdi Porta dostça bunun, kendisinin en iyi dileği olduğunu da gizlemeyerek.

«Hiçbir zaman,» dedi Wolf, «ama sen, sen o köpek yaşamını bir ipin ucunda sona erdireceksin, fakat kargalar gövdene üşüşmeden önce ipini keseceğime sana söz veriyorum.»

«Sen gördüğüm en iğrenç adamsın,» diye doğruladı Porta enerjik bir dille.

«Basura! (*)» dedi Barcelona.

Kapa çeneni sen!» diye azarladı Wolf, Barcelona'ya yeşil gözlerini dikerek. «Eğer bir daha açacak olursan, yemin ederim ki bütün yıl bu yüzden sıçırtır durursun seni! Ee, nasıl?» dedi Porta'ya dönerek, «anlaştık mı, yoksa hayır mı? Benim vereceğim sırra karşı, senin ZIM'lerden en küçüğü.»

«Koca bir oturak gibi kokuyorsun.» dedi Porta tiksintiyle burnunu sıkarak.

«Damızlık olarak tek mark bile kazanmayacak!» diye sırıttı Küçük Kardeş Wolf'ün aşırı kokulu mendilini göstererek.

«Bu senin son şansın,» dedi Wolf Dev'in orda olduğunu bilmezden gelmeyi yeğleyerek.

Porta kahkahayı patlattı: «Şu lanet savaşta tek şansınız varsa, o da, ölür de çok kez yeniden dirilirim! Senin sırrın da umurumda değil.»

«Yeter artık soytarılık Porta! İşimize gelelim. Senin ZIM'erin benim canımı sıkıyor, açık konuşayım.»

«İşte bak! Senin canını sıkan bir şey var, benim hiç! Bu, müthiş bir fark aramızda. Sana ZIM'lerimi neden satacak mışım? Sen de, ben de biliyoruz ki, bu Sayın Baylar yuvalarını arzu ediyorlar, aynı zamanda, araç ve yeterince benzin fiyatları da günden güne yükseliyor. Gene de gönül adamı olduğumdan, sana paletsiz bir beş tonluk sağlayabilirim.»

«Ne yapayım ben o boku? Komünist karında yerinden bile kımıldamaz! Son kez teklif ediyorum: Bir ZIM, anahtar teslimi ve deposu dolu olarak. Ben dürüstüm Porta ve dostluğa sadıkım.»

(*) İspanyolca, basur memesi.

«Şu heriften bir bifteklik kes kendine,» diye bağırdı Küçük Kardeş iyice kızarak

«Şu Hamburglu adam da hiç medenileşmeyecek galiba,» diye mırıldandı Wolf. «Her şeyin yumrukla halledilebileceğine inanan adi bir işçi ve hep öyle kalacak.»

Uzun ve boş laflarla gizli bir tartışma, karşılıklı palavralar sonucu, Porta'yla Wolf, ZIM üzerinde gene de anlaştılar. Wolf, ZIM'i, bir saatli bombaya karşı emin olmak için, her tarafını, inceden inceye gözden geçiriyor. Fakat her şey düzenli ve şimdi, yalnızca bir turluk, kadehle içki ikram ediyor.

«Sen,» diyor Küçük Kardeş'e, sen bir şeye layık değilsin. Fakat, bu topraklardan az sonra ayrılacağın için sana da bir kadeh veriyorum. Sevinmelisiniz! Brandenburg alayına komando olarak gidiyorsunuz.» diyor zaferle ve pis bir gülüşle.

«Bir SS boku mu?» diye soruyor Barcelona.

«Budala!» diye sırıtıyor Wolf. «SS'ler, karşılarında diz çökseniz bile, size bir hela süpürgesiyle olsun dokunmazlar. Brandenburg alayı ordunun çirkef kuyusudur, ölüm komandoları birliklerinde, yalnızca yüzde beşi Almanca konuşur. Geri kalanı, bizim tarafa geçen Rus vatan hainleri. Bu güzel haberi öğrenince, bunu bir şişe şampanyayla kutladım, oysa onu zafer için saklıyordum.»

«Albay Hinka asla kabul etmeyecek!» diye haykırdı Porta kırgınlıkla. «Bizler tankçıyız. Yetkililer yanında bunu protesto edecektir.»

«Çoktan yapıldı o dediğin, ancak kendisini başlarından savdılar,» diye yanıtladı Wolf kahkahayla. «Alman Tanrısı, sizlerin Moskova'da gebermenizi kararlaştırdı.»

«Brandenburguların yanında ne yapılacak?» diye sordu Porta güvensizlikle.

«Son zamanlarda korkunç kayıplar verdiler,» dedi Wolf yerine uyan bir hüzünle. «Komando konusunda, boşluklar ordunun ve donanmanın döküntüleriy-

le doldurulуyor. İşte, seni ve senin kulübü bunun için davet ediyorlar oraya. Moskova'ya, bir zırhlı araçlar fabrikasını havaya uçurmak için gidiyorsunuz.»

«Ama bu hava kuvvetlerinin görevi! Bu pisliği, kıymetli Alman kanını koruyarak ezmeliydiler aslında.»

«Önerilmedi. Sen ve senin beyaz kölelerin ise, Yahudilerin sidiğinden fazla değer taşımıyorsunuz. Kısacası, sizlere bir ton plastik patlayıcı ile rehber olarak çekik gözlü birini verecekler. Sarı ırktan, bir insan-altı yaratık; 'yağ' sözcüğünü Almanca doğru dürüst söyleyemeyecek kadar geri. Öylesine kurnaz ve öylesine sahtekâr ki, bir eşini Kutsal Kitap'ta bulamazsın!»

Telefon uzun uzun çaldı. Wolf, ahizeyi Moruk'a uzattı.

«Bak iş alevleniyor sonunda,» dedi babaca. «Bunun beni üzdüğünü söylersem yalan olur; çoktandır, sana rastladığım 36'dan beri senin ölüm komandosuna gideceğin anı bekliyordum. Fakat, aslında kötü bir adam değilim, ancak acımasız bir işadamıyım. Zaten sağ kalabilmek için de bu gerek. Burada, «aktörlere yakışır bir jestle göğsüne vurdu» burada büyük bir kalp çarpıyor, hatta senin için bile Porta, daha da fazla bir şey için atıyor bu yürek. Yani kısacası, senin çabucak, acı çekmeden cartayı çekmeni dilerim, daha kötüsüne layık olmana rağmen dileğim bu. Senin için bir mum yakacağım. Gurur duy! Tarihi bir toprakta vatan uğruna ölüyorsun.»

«Sen çirkefin, bokluğun birisin» diye bağırdı Porta kudurmuş gibi. «Sizinle yeterince vakit kaybettim, onbaşı Porta,» dedi kısaca Wolf. «Ya senin öteki ZIM' ler ve toplar? Eski dostluğumuzun hatırı için, seni o yükten memnuniyetle kurtarırdım.»

«Senin teslim edeceklerine karşı bir şeyim yok,» diye belirtti Porta, «fakat sen de benim araçlarımı satın alacak durumda değilsin. Bunu başka bir biçimde hallet: Senin yiyecek ve cephane yükünü poliçeyle satın alıyorum.»

Wolf, gülmekten neredeyse çatlayacaktı. «İşte bu harika! Sen sirk palyaçosu olmalıymışsın! Poliçe ve sen! Kremlin'e sekiz kilometre kala! Tam da giyotine gidip kelleyi düşürteceğin anda! Yok öyle şey, ama sen beni kaçık mı sanıyorsun ne? Ben, kafama, bir miğfer yüklenmesine hiçbir zaman izin vermedim ve bu lanet orduya da, vatana ve Führer'e hizmet için değil, tatlı işler çevirmek için geldim. Hainler mi? Yok öyleleri benim yanımda. Ha, gerekirse, olsa olsa bir ipotek düşünülebilir, ama bu, albaylar ve hem de sağlam gayrı menkuller için geçerlidir ancak.»

«Sana, ancak bir büyük adamın kıçının kenarı olduğunu söyleyen hiç olmadı mı?»

«Çook», diye sırıttı Wolf hoşnutlukla. «Bana bunu yazdılar bile, ama bu konuda Yahudilere benzerim. Hiç umurumda değil, yeter ki paramı versinler. İşte böyle Porta, şimdi topların ve ZIM'ler?»

Telefon çaldı. Porta, büyük bir şirketin PDG'siymiş gibi, ahizeyi kaptı. Sert bir yüzle dinledi, sonra zarif bir jestle ahizeyi yerine bırakıverdi.

«Borsa kapandı,» diye kıkırdadı çok neşeli «Artık iş konusu bitti, Tovariş Wolf. Şimdi Libau'ya doğru tüyebilirsin, senin burada bulunman mideme bulantı veriyor, kokmuş hayvan, kusacağım şimdi.»

«Telefonda ne dediler sana?»

«Gekados (Çok mahrem), diyerek gülümsedi Porta hilekâr bir tavırla. «Sana anlatsam, ödün patlar.»

«Bak, sen sandığımdan da aptalmışsın,» diye kükredi Wolf öfkeyle.

«Haydi, senin İsveçli demokratlarının yanına geçmek için hemen vapura bin. Burada bulunuşuna iyice içerliyorum, bir ayna satın al da şu suratına bak; hemen, karanlıkta kenefin yolunu tutardın.»

Wolf, tehdit edici bir tavırla, avından emin vahşi bir hayvan gibi doğruldu.

«Eğer, güzel bir tekerlekli şeyler mağazası kafana koymuşsan, seni uyarıyorum! Senin o yağlı işinin, o

arpalığının bulunduğu yerde taşaklarını havaya uçuracağım.»

«Bir senyörler milletinden olduğunu sansan da, infilak etmekten sakın,» dedi Porta neşeyle kâğıtları dağıtarak.

«Şuna bir fare kapanı yapıştır!» diye öğüt verdi Küçük Kardeş.

«Sen! Bir öküz gibi kuvetlisin, ama bir dana kadar da aptalsın. Canım istediği zaman seni ezerim de,» diye homurdandı Wolf giderken.

Rus kayakçıları üniformalı bir Brandenburg takımı, az sonra gelip kendini Moruk'a takdim etti. Hemen sonra da, yüzü geniş bir gülümseyişle aydınlanan, ufak-tefek şaşı bakışlı bir Moğol gözüktü. Üzerinde, NKVD yüzbaşılarına ait bir üniforma vardı. (yarı-uzun, siyah meşin kaput, göğüs üzerinde çaprazlanan, çift omuz kayışlı kemer ve sol tarafa asılı büyük bir nagan. Koltuğunun altında, bir ananın yeni doğan çocuğunu bağrına bastığı gibi sıktığı bir kalaşnikof.)

«Vasili!» Kendini takdim ediyor ve hepimize elini uzatıyor. «Kung-Fu aşkına, burada şnaps kokmak! Hoş!» diye haykırıyor alkolün kokusunu alarak. «Vasili de şnapsı çok sevmek! «Çarçabuk Porta'nın matarasını boşaltıyor ve bir çadır bezine sarınıyor.» Bizler, yok geçmek Rus hatları, iyice yapmadan karanlık. Olacak en iyisi, Starodanil yakınından, orda var Karabat çok sefil. Gece oldu, onlar sıçmak donlarına. Biz gelmek. Demek büyük kontrol NKVD. Onlar korkmak. Karabat adamları hep kötü yandalar. Hainlerle ilişki kurmak ve grifas (sigara) satmak.»

«İlginç,» diyor Porta umut dolu olarak.

«Şimdi ben uyumak,» Ve Vasili, kamuflaj ceketini başının üzerine çekiyor. «İki saat, siz uyandırmak beni. Ben size yol göstermek. İş tehlike çok, Moskova'ya büyük atlamak. Sonra rahat bırakmak beni.»

Birkaç saniye sonra, Vasili horluyordu.

«Ne cehennemden geliyor bu herif,» diyor Barcelona.

«Onu temizlemeli,» diye açıklıyor düşüncesini Heide tiksintiyle.

Moruk bir Moskova haritası açıyor ve görevimizi Brandenbourg'ların çavuşuyla görüşüyor. İşte, tam o sırada Albay Hinka çıkageliyor.

«Tanrı sizi korusun;» diyor. «Tümünüz bize dönmeye dikkat edin. Özellikle, Rus üniforması taşıdığınız sürece onların ellerine düşmeyin. Casuslara ve komando askerlerine karşı nasıl davrandıklarını bilirsiniz.»

«Bamberg'de 35'inci zırhlı birlikteyken,» diye başlıyor Porta, «evli subayların mahallesine suyu ben taşırdım. Komutan sertti ve subayların kesinlikle sabahın yedisinde görev başında olmalarını istiyordu. Saat yedi buçukta, 1'nci mahalleye; 3'üncü bölükten Teğmen Potz'un evine götürürdüm suyu. Sekize doğru, karısına hizmeti bitirmiş olurdum. Sonra Yarbay Ernst'in evinde devam ederdim işime. Onun karısının hesabı da tamamdı. On buçukta, o kadar çok kadın gerisi görürdüm ki, bunu düşünmekle bile keçileşiyordum. Ama, Binbaşı Linkowsky'nin karısının evinde, kanapede gerekiyordu; kadının çok dindar olduğu söyleniyordu. O ve kocası, bize, Königsberg'den, 15'inci süvari birliğinden gelmişti. Bana, Königsberg'de, bir kemer takmak zorunda kaldığını anlatmıştı, fakat burada, Bamberg'de bu zorunluluğu gidermişti. Ben de, Bamberg'de bu kadınların sliplerinin koleksiyonunu yapmaya başladım. Fakat, gelin görün ki, günün birinde polis benim eve geliyor, şapkaları yana devirmiş meşin uzun paltolular. Sadece bir hırsızı kovalamak için. Benim slipleri bulurlar ve tutanağı imza ederler. Düşünün artık, ne hikâye! Kadınlar tabii inkâr etti, fakat yürümedi. Meşin giysililer içinde, rütbelilere tahammül edemeyen bir de onbaşı bulunuyordu; tip ki, tip adam! Öylece, benim kıç kılıflarına el koydular ve Berlin'e, Reich Polisi labora-

tuvarına, hepsini incelenmeye gönderdiler. Alex'in adamları işe burnunu soktuktan sonra kadınlar gönderildi. Bizim komutan, Albay Kackmeister polis raporunu okumayı başarmıştı; bu yüzden neredeyse kendisine inme ineceği kesinlikle söylendi. Bütün boynuzlu subaylar sınır birliklerine sürüldü. Bazıları istifa etti, ancak kabul edilmedi. Bu Sayın Baylar, evlerinde disiplini yerleştirmek, korumakla yükümlüydüler, ama ne var ki, karılarının bekâret kemerleri ellerine veriliverdi.»

«Ya sen?» diye sordu Barcelona. «Sen de sürüldün mü?»

«Evet, Westfalya'ya 2inci zırhlı birliğe, Paderborn'a. Fakat, bir daha su taşımadım.»

«Kapa çeneni,» diyor Moruk, canı sıkılmış. «Uyumamız gerek. Bamberg'deki tavuklarınla canın cehenneme.»

Üç saat sonra, bir piyade eri bizi uyandırıyordu.

«Saat kaç?» diye sordu Moruk, iyice uykulu olarak.

«İki buçuk.»

«Sana, saat ikide denmişti,» dedi Moruk dişlerinin arasından kızgınlıkla, çizmesini çekerken.

«Nöbette uyudun, asker,» dedi Heide çok soğuk bir tonla. «Seni, görevini unuttuğun için ihbar etmeliyim. Kellene mal olabilir.»

Barcelona yavaş yavaş kalkıyor, geriniyor, bir çatırtı; Brandenbourg'ların çavuşunun MPI'sini deviriyor. Genel bir küfürleşme. Sonuçta, hatlar arasından kayıyor ve dosdoğru bir Rus siperi içine varıyoruz. Yüzbaşı Vasili, güzel bir NKVD ağzıyla Rus teğmeni azarlıyor ve onu Kolyma'ya sürmekle tehdit ediyor. Rüzgâr çıkıyor. Koca bulutlar bize doğru kayıyor. Bana gelince, çizmemde bir çakıl taşı var, onu düşünmemeye çalışıyorum aslına bakılırsa yalnızca onu düşünüyorum. Sanki bir kaya mübarek! Yere oturuyorum, üzüntülüyüm.

«Neyin var?» diye soruyor Lejyoner.

«Çizmemde bir çakıl.»

«Hepsi bu mu? Git de gör, Gemersheim'da talim yaptırmak için çizmelerine çakıl doldururlar!»

Çizmemi çıkarmama yardım ediyor. Taş da öylesine ufakmış ki, sanki yalan söylemişim gibi oldu. Ama o kadar canımı acıtıyordu ki!

«Ne sersem! Bu denli önemsiz bir şey için bağırmak!»

Yorgunluktan bitkinleştiren bir yürüyüşten sonra, kar fırtınasının karşısında, Danilovskoye mezarlığı yanında mola. Porta, bir parti barbut oyunu teklif ediyor, kimseden de karşılık alamayınca, tek başına oynuyor ve her atışında kazanıyor.

«Az sonra yapmak büyük gürültü,» diye açıklıyor sevinçle Vasili. «Ama büyük dikkat! NKVD, Eğer onlar bizi almak, bitti komedi.»

Geniş Varshavskoe caddesinin bir yanından öbür yanına geçerken, bir T-34 kolu bizi öyle sıyırıp geçiyor ki, egzos borularının sıcaklığını hissedebiliyoruz.

«Neden nehrin bayırından gitmiyoruz?» diyor Moruk. Daha kestirme ve hangarların gerisine yamanabiliriz de.»

«Nik karoş! (*) diye bağırıyor Vasili üstün bir tavırla, koca bir gülüşle beyaz dişlerini göstererek. «Bölge korkunç tehlike var. Şaşkın Almanlar, budala oraya gitmek, uzun bıçaklarla boyunları kesilmek. NKVD olmak orda. Büyük Alman ordusu general demek Vasili'ye: Götürmek komando asker itleri büyük fabrikaya ve yapmak bomm! Ben yapmak hep ne dedi general. Sen yapmamak ben dediğim, çavuş, ben bitmek büyük generale ve söylemek sen çavuş hain. Hitler çok memnun. Ben, nişan ve hepsi gözler kocaman, kıskanmak ne zaman ben dönmek Çita.»

«Sempatik de oldu artık bak şu sarı maymun.» diyerek sırıtıyor Porta.

(*) İşe yaramaz.

«Sevmiyorum ben onu,» diyor Heide. «İçten biri değil çünkü.»

«Sen Führer'den başka kimi seversin ki? O çizmeli onbaşının kıçını öpeceksin seve seve!»

«Haydi yola, Vasili,» diye bağırıyor Moruk sabırsızlıkla. «Şu barakayı havaya uçuracağız ve çekip gideceğiz! Buralarda dalga geçmek hiç işime gelmez tamam mı,»

«Şu bok ZIM fabrikasına varmak tam zamanda. Kung-Fu, hep demek yavaş yavaş ve güvenli gitmek. Biz değil ekspres tren varmak yarın Pekin! Biz yapmak büyük dolanma. Eğer sen istiyor, git doğru ve atmak Alman kafa!»

«İyi, öyleyse büyük dolanma, yeter ki şu lanet fabrikaya gündüz varalım.»

«Sen çok budala. Biz yok görmek fabrika üç gün önce, sonra beklemek çok karanlık gece uçurmadan önce. Bugün çok sıkı koruma fabrika yanında. NKVD bilmek Almanlar var burda. Eğer biz yok gelmek yarın ya sonraki gün, onlar sanmak biz gitmiş ve onlar dönmek yerlerine.»

«Nasıl biliyorsun bunu sen?»

«Moğollar bilmek çok. Biz bilmek budalalar ne düşünürler. Ben görmek casus kadın Alman hatlarında. Ne zaman ben dönmek, orospu geçirmek uzun boynunu ipe.»

«Peki, neden hemen bildirmedin onu?» diye soruyor Lejyoner.

«Yalnız budala öldürmek hemen casusu,» diye yanıtlıyor kurnaz Vasili. «Harbinli akıllı Moğol, komünist tavuk okşamak. O bize göstermek öteki casusları ve biz öldürmek hepsini birlikte, daha kolay.»

«Moskova'da birçok gün kalacağımızı düşünüyor musun?»

«Moskova güzel kent. İnsanlar gelmek uzaktan görmeye böyle güzel kent.»

«Gerçekten de başardı,» diyor Porta ellerini böğ-

rüne bastırarak. «Eğer hemşerileri de böyleyse, ben Çin'e asla gitmem!»

«Söyle bana Vasili,» diyor Moruk Moskova planına eğilerek; «niçin Starodanil Bulvarına girip sonra da yanlamasına nehrin rıhtımlarına çıkmıyoruz?»

«Kesinlikle yasak bölge! Fabrikayı u'çurmadan, Nazi kadavralarında komünist kurşunları. Ulu Kung-Fu, Vasili'ye emir vermek: Git NKVD'ye ve söylemek sen yakaladı kötü Almanlar. Eğer ordan siz gitmek, ben artık tanımamak sizi. Moğollar değiller o kadar aptal düşündükleri gibi beyazlar.»

«Çok yazık! Bizim hakkımızda ne düşündüğünü hiç saklamıyor» diyor Porta dalga geçerek.

Kalabalık bir birlik bizi geçiyor ve küçük bir parka gizleniyoruz.

«Ne öneriyorsun, Vasili? Şimdi komuta sende.»

«Niyet, Niyet! Tovariş çavuş, ben, yok sevmek komutanlık. O general demek: Vasili, sen götürmek komando fabrikaya ve sağ getirmek bomm'dan sonra. Benim değil umurumda siz ne yapıyorsunuz. Siz söylemek: Vasili defolup gitmek, biz dönmek emirlere karşı, o zaman ben gitmek NKVD ve anlatmak hepsini. Alıyorum kızıl yıldız göğsüme, belki de affolmak hapisten...»

«Ne diyorsun, Sarı Şeytan?» diye bağırıyor Porta. «Kodesten mi kaçtın?»

«Da, da», diye itiraf ediyor Vasili, sanki bir cezaevi kaçağının, Moskova'da bizim rehberimiz olması dünyanın en güzel komedisi, en hoş eğlencesiymiş gibi. Bütün çok iyi adamlar zindanda. Sovyet cenneti için büyük şeref.

«İş bok öyleyse! Anlaşılan sen bir cezaevi kaçağısın ve senin de peşinde komandolar var, öyle mi?»

«Da, da, işte bunun için ben inanmak Nazi Führeri'ne. O general yok sormak bana: Sen hapis? Benim baba çok akıllı Moğol, Çita'da yaşar ve demek on sekiz oğluna kendinin: Hiç söylememek sen hapissin

eğer sormadılar. Alman general bir şey sormak yok. Sen bulmak yolu Vasili? Ben demek, evet. Eğer ben demek; Hayır, yalan söylemek.»

«Sersem sürüsü! Bir haydut bize rehberlik ediyor! Allah bizi korusun!»

«Sakin, sakin ol asker. Rus şaşkınları yok zamanları koşmak zavallı bir Moğol arkasından, hoşça kal demeden. Hitler canlarına okumak hem de çok iyi.»

«Ne yapmıştın sen? Umarım ağır bir şey değildir?»

«Vasili iyi biri, hiç kötü şey yapmak yok. Yalnız küçük bir şey. Başka bir yatakta yatmış aptal kadının boynunu kesmek ve Yahudilere hayvan satmak.»

«Karı katili!» diye mırıldanıyor Porta. «Küçük bir şeymiş! Allah bilir büyükleri nasıl şeylerdir!»

«Bir de bu bok sarıya güvenmek!» diye homurdanıyor Heide. «Bizi NKVD'ye satmanın avantajlarını bile gizlemiyor.»

«Hayır, öyle değil,» diyor Lejyoner, «bu Küçük Asya şeytanlarını bilirim ben. Bunlar, Gobi Çölü'nü aşarak Çin Hindi'nde bizim yanımıza gelmişler ve bazıları da bir süre bizimle kalmıştı. Eğer hoşlanmadılar mı, geldikleri gibi yavaşça sıvışır gider ve düşman üniformalarını giyerlerdi. Bunlar son derece dindardırlar ve pek çoğu ceplerinde bir Buda ile dolaşır. Sovyetler'ce bu yasaklanmıştır, işte onların bu rejimle ilgili her şeyden nefret etmelerinin nedeni budur. Onun emrettiği şeyi yapmazsak, hiç vicdan azabı duymadan bizleri de NKVD'ye veya Gestapo'ya teslim edecektir. Artık, kendi çıkarı hangisinde daha çoksa ona satar. Kendine sadık olmayan bir kadını boğazlamak, onun gözünde hiçbir şeydir. Vasili'ye döndü ve onunla çabucak Çince konuştu.

Vasili gülmekten kırıldı ve çizmesinden bir hançer çıkardı, gururla başının üstünde sallayıp dolandırdı.

«Çok doğal,» dedi lejyoner, «emindim zaten. Üç yıl Gurkalar yanında kalmış.»

«Ya beş yıl mahpusluk! Kaç yaşında olabilir?»

«Bilinmez, zaten kendisi de bilmez. Pek çoğu yirmi beş yaşında yaşlanır ve yüz yaşına kadar da yaşar; o yirmi beş yaş haliyledirler daima. Bunları asanız bile, ceplerinde Buda'ları bulunuyorsa hep gülümserler. Sadık olmayan bir kadın yüzünden cezalandırılmak, bir domuz ya da keçi öldürdüğü için cezalandırılmak kadar anlamsız gelir ona. Anlaşılmaz bir iştir bu ona göre. Karısı, bir mobilya gibi onun malıdır.»

«Demek kendimizi buna emanet etmişiz,» diye inliyor Stege. İlk fırsatta bizi satacaktır!»

«Sovyetler'e olan kini, onu Almanlara bağlı kılıyor,» diye sürdürüyor sözünü Lejyoner. «Onlar kendisine yaya dünya turu yaptırırlar. Hem sonra, başka seçeneğimiz de yok,» diyor bir sigara sararak eski bir kâğıt parçasıyla.

«İyi,» diye kestirip atıyor Moruk Vasili'ye sözü yönelterek. «Herkes uyacak, anlaştık, şimdi karar ver.»

«Sen akıllı, öteki Almanlar gibi değil kalın kafalı, değil o kadar aptal. Biz yapmak büyük dolanma, güzel eski köprüye varmak, hani turistler bakarlar hep. Köprü öte yanda, Taganskaye zindanı. Orda, biz yok rastlamak çok NKVD. Bilir herkes, çok korkmak politik cezaevi. Yalnız, ahmaklar geçerler gönüllü, bilmez.»

«Ahmaklarla zindanlar konusunda doğru muhakeme ediyor,» diyor Porta.

«NKVD adamlar da aynı düşünce,» diye sürdürüyor Vasili. «Bizler, sahte Ruslar, orda yürümek, onlar sanmak biz gitmek koruma nöbet almak Kohukhovo torpi fabrikası ve yok el uzatmak istemek için 'Pripusk'. Ben, yürümek yanınızda büyük komutan ve selam çakmak iyi subay sovyetik gibi, hani yalar kıçını NKVD'nin hepsi de.»

«Peki daha sonra, cezaevi geçilince?» diye soruyor Moruk şüpheyle, kızıl yıldızlı kaskını örten kürk kapüşonu kaldırarak.

«O zaman yürümek fabrikaya doğru,» diye açıklıyor Vasili «bir turist grubu rehberiymiş gibi. Dubrovsky pasajına girmek ve NKVD muhafızını geçmek, sıra kestirmeden, tam Ugrezhskaya'da, eski tramvay yolundan NKVD muhafızlar, yok bizi görmek, hep uyurlar. Ben bir arkadaş, bir gün çalmış çok güzel şeyler dolu kamyon. NKVD bulmak üç gün sonra. Onlar da hep uyumak, muhafızlar. Sokak çok tehlike. Onlar sanmak hiçbir şey olmamak ve doğru da, hemen hiçbir şey olmamak. Yalnız, Vasili arkadaşlarla gelmek, ona gülmek çok.»

«Peki, neden doğrudan Simonovoslobodsk Caddesinden gitmeyelim,» diye kesiyor Moğol'un saçmalamalarına canı sıkılan Moruk. «Ugrezhskaya garı koca bir dolaşma, yolu saptırıp uzatma.»

«Ben sanıyordu sen akıllı, Tovariş çavuş. Kocaman fabrika NKVD nehir kenarında çıkarmak gizli şeyler. Öyle olunca, gitmek dosdoğru yasak bölge. Biz yok hakkımız görmek çıkardığı şeyler fabrika.»

«Nedir bu?» diye soruyor Brandenburg çavuşu çok ilgilenerek.

«Çita'dan dost, olmak NKVD teğmen, bana anlatmış.»

«Bize de söyle öyleyse!»

«Budalalar çok fazla bilmek yok,» diye karşı geliyor Vasili. «Ben, yalnız Nazi bilginlere söylemek. Onlar güzel para vermek. Ne zaman savaş bitecek, ben paylaşmak NKVD dost teğmen, oturmak Çita'da.

«Bu oğlanı hiç sevmedim, suratına katlanamıyorum bunun,» diye homurdanıyor Barcelona. «Mayorka adasının sahte incileri gibi kerata.»

«Siz yok gitmek nehrin kıyı yamacından. Birçok kötü NKVD ve onlar size ateş etmek, ya da seni yakalamak, işkence etmek Vasili'yle dolanıp gitmek ve postu kurtarmak.»

Biz mezarlığa yaklaşırken, üç kişilik bir NKVD devriyesi çıkıyor karşımıza, komutan kolunda şeritleriyle enerjik bir onbaşı, elini uzatıyor: Bu, kâğıtları istemek için milletlerarası bir jesttir. Brandenburg çavuşu, besbelliki tek sözcük anlamıyor. Vasili onu itiyor ve onbaşının koluna dostça vurarak, kendisine bir Rus askeri kimliği uzatıyor.

Bir zırhlı takımı geçiyor ve kar bulutu içinde gözden kayboluyor. Onbaşı, Vasili'ye bakıyor ve kimlik cüzdanına öfkeyle vuruyor. Apaçık ki, bir eksiklik var. Almanların bütün dikkatine rağmen bir mühür unutulmuş. Rusların ve Almanların ortak bir tutkuları var: Mühür ve kâğıtlar.

«Job Tvojemadj!» diye küfrediyor Vasili, komiserlik kızıl yıldızına vurarak.

«Propusk komandatura!» (*) diye bağırıyor onbaşı öfkeden çıldırmışçasına.

«Öyle sert yapma kardaş,» diyor Vasili Rusça sakin bir tonla. «Yoksa, benim komutan kıçına bir tekme atıp sana Kolyma'da soluğu aldırır; Çok önemli bir görevi geciktiriyorsun.»

«Propusk» diye ısrar ediyor inatçı onbaşı, kalın siyah meşin eldivenli elini uzatarak.

Vasili itaat eden bir jestle, başka kâğıtları çıkarıyormuş gibi kürk ceketini açıyor.

«Bunu sen istedin kardaş, eh, anan ağlayacak!»

Bir çeliğin parıltısı ve onbaşının kellesi yerde yuvarlanıyor; gövde bir an sallanıyor, boyundan kan fışkırıyor. Lejyoner'le Küçük Kardeş şimşek gibi bir hızla öteki iki devriye erini boğazlayıveriyorlar. Tam o sırada, bir T-34 kolu gürültüyle geçiyor, komutanların siluetleri kulelerden fark ediliyor, cesetler bir mahzenin girişine atılıp karla acele örtülüyor.

Vasili, bir ayak darbesiyle kesik başı mahzenin hava deliğine yolluyor; kafa, orada uyuyan iki kedi-

(*) Komutanın izin belgesi.

yi korkutuyor. Miyavlayarak kaçışıyorlar, bu Moğolu pek güldürüyor.

«Tüyelim:» diyor Moruk iyice canı burnuna gelmiş.

Tabanları esaslı yağlayıp daracık sokaklardan, bilmediğimiz yönlere doğru kaçışıyorken birdenbire bir NKVD takımının kontrol ettiği kalabalığın içine düşüveriyoruz; silahları çekilmiş ateşe hazır. Yol, iki T-34 tarafından kesilmiş.

«Hay kör şeytan,» diye homurdanıyor Vasili. «Soyguncular. İnsanları soymayı öğretmek için, üçünden birini kurşuna dizmeli. Çok tehlikeli.»

Bir teğmen, otoriter bir işaretle bizi çağırıyor. Vasili görevli bir muhafız subayı olarak kendini takdim ediyor.

«Propusk!» diye homurdanıyor soğuk bir tonla subay kâğıtlara ilgisiz bir tavırla bakarak:

«Tüy haydi cehennemin dibine adamlarınla!» diyor.

Bir daha ağzını açmaya vakit bırakmadan, sıvıştık. Fakat, biz daha köşeyi dönmeden silah sesleri. Bir sivil dizisi temizleniyor. Soyguncularla uğraşma bitmiyor bir türlü ve bu her yerde böyle, Berlin'de olduğu kadar Moskova'da da. Yarın her sokağın köşesinde, önemli uyarı olarak kurbanların adları okunacak.

«Bu maymunun, Rus'un kellesini nasıl uçurduğunu gördünüz mü?» dedi birdenbire Küçük Kardeş takdir edici bir dil şaklatmasıyla. «Hamburglu haydut Balta Alois bile daha iyisini yapamazdı. Yemin ederimki, çok iyi antrenman yapmış. Kripo yakasına yapışmadan önce dokuz kafa kesmiş. Nass ve hergele jandarmaları sadece grifas (sigara) hırsızları peşin deydiler ve Kıyı Aktarma Köprüsünün üçüncü taşıma asansörüne yeni girmişlerdi. Birden, bir 'glup!' işitiliyor ve kesik bir baş ayakların dibine yuvarlanıyor! Bunu gözlerimle gördüm, bir sepet balıkla ora dan geçiyordum.»

«Balıklarını ne yaptın artık?» diye soruyor Porta külyutmaz bir tonla. «Grönne Gunthers Nakliyat Şirketi'nde çalışıyordum. Bütün ringaların içi grifalarla doluydu, bu yüzden, çevremde deliler gibi dolanarak koklayıp duran Nass komiserinin çoban köpeklerinin gerrinden kaçmak gerekiyordu. Nass ve onun Kripo zorbaları, hayvanların benim ringaların kokusunu aldıklarına doğal olarak inanmışlardı. Bir Yahudi yemeği olan ringa dolmasının delisi Doberman çoban köpekleri vardır. İşte böyle, benim içkili küçük bir lokantada bulunduğum geç bir akşam vakti, salyaları akarak beş Yahudi Doberman köpeği çıkageldi; kendisi de yarı Yahudi olan ahçıbaşının bir Alman usulü sığır dolması yaptığının kokusunu almış olmalıydılar. Lokantaya beklenilmedik bir anda giriverdiler: aşçı, damarlarında dolaşan pis kan nedeniyle ordudan yeni kapı dışarı edilmişti. Dikkat edin ki, oradan atılmak onu öyle pek ırgalamıyordu, ancak Yahudi mutfağını sürdürmek gerekti. Kripolar, yarı-adi Yahudi (youpin) köpeklerini aşçının ve fırınlı ocağının çevresinde oturmuş buldular. Bu bedavacı pis çoban köpekleri, kıçlarına birer tekmeyle oradan kovuldular. Gene bereket ki, gaz ocaklarına atılmadılar!

«'Führer adına tutuklandınız!' diye bağırdı Nass komiseri bütün Yahudi müşterilere. Fakat bir balta Kripo komiserine doğru uçup, berikinin de başını tesadüfen eğmesiyle, çarçabuk serbest bırakıldılar. Alois orada, bir arabanın altına saklanmış imiş! En azından, zincirli falan, tam takım yirmi kelepçe geçirdiler ve artık kimse bizleri düşünmedi. Dört yıldır onun peşinde, her yerde arıyorlardı ve kader, onu gümüş bir tepside Kripolara şimdi, bir rastlantıyla sunuyor! Bu olaydan sonra, Nass bir büyüklük çılgınlığına kapıldı: Bütün gazeteler doğal olarak ondan söz ediyordu. Bu armağanı, kaderin ona nasıl bir rastlantıyla verdiğini anlatmamak da oldukça çirkin oldu. Neyse, böylece nişanlar, sabah servisiyle bölüm komiserliği

gibi güzel mevkiler. Ne var ki, bu sürmeyecektir. Çok geçmeden kapı dışarı ediliverdi!»

Uzun bir asker yürüyüş kolu, ilginç bir biçimde giyinmişler; onların önümüzden geçmesiyle Küçük Kardeş susuyor.

«Bölük-İntihar,» diye açıklıyor ilgisiz bir tavırla Vasili. «Boş kafalar Tangskaya'dan geliyorlar. Kolyma'dan affedilmişler, Almanlara karşı daha da tehlikeli işlere koşulmak. Stalin değil aptal. Politik suçlu pis herifleri yok idam etmek. Stalin onlara demek vatan kahramanı. Alman aptallar onları öldürecekler. Stalin de kurtulmak!»

Pavlet garına doğru baraj var, orası NKVD kaynıyor. Önemli askeri üniteleri bile kontrolden geçiriyorlar. Kalaşnikofu koltuğunun altında, korkunç bir albay ortalıkta dört dönüyor.

«Kutsal Ana! Koru bizi!» diye mırıldanıyor dehşet içinde Moruk.

Biraz ötede, dört subayı ense köklerinden birer kurşunla temizliyorlar ve cesetler, kaldırımın yanındaki açık bir furgona atılıyor. Kan her yana sızıp duruyor.

Başımızda hep gülümseyen Vasili, Tatarlar sokağında gözden kayboluyoruz. Hiçbir sıkıntısız, zikzaklı izlerle yıpranmış köprünün ortasına götürüyor bizi.

«Bu tam tüy dikti işte!» diye inliyor Heide müthiş korku içinde. «Bizlerden birini kıstırıvermeleri ve bir soru sormaları yeterli. Yandık. Dilsiz asker yok Rus ordusunda!»

«Ben budala rolü oynarım,» diyor Küçük Kardeş.

«Zahmet etme, doğuştan öylesin zaten!»

Moruk ile Lejyoner MPI'lerine sarılıyor. Besbelli, çarpışmak gerekecek.

«Eğer, farkımıza varır ve yerimizi bulurlarsa, ölünceye kadar kendinizi savunun,» diye mırıldanıyor Moruk. «Bu bizim tek şansımızdır. Bizleri Rus ünifor-

masıyla bir yakalarlarsa, ölmek hakkını elde etmeden önce korkunç işkenceden geçiririz.»

Vasili de kaygılı gözüküyor. Az önce, bir furgonda uyuklayan NKVD çavuşuyla gevezelik etti.

«NKVD domuzları yakalamış başka bir Brandenburg komando,» diye fısıldıyor. «Birçok kadavra olmak hazır. Şimdi büyük tehlike. Biliyorlar turist Nazi Moskova'da bulunmak. Çok tehlike bizim için gelmek buraya sahte kâğıtlar ve çalınmış üniformalarla.»

«Güzel manzara,» diye mırıldanıyor Porta hiç güveni kalmamış, içi rahat etmemiş olarak. «Yerimize dönmek ve şu lanet fabrikayı bir yana bırakmak daha iyi olacak herhalde?»

Moruk, Vasili'ye düşünceli bir tavırla bakarak düşünüyordu. Moğol, geniş bir Çinli gülümseyişiyle, ne olursa olsun anlamında sözsüz bir yanıt verdi.

«Olanaksız,» dedi Moruk. «Bu sarı şempanze, yalnız rehberimiz değil, gözeticimiz de. Gevşeyecek olursak bizi temizletir.»

Vasili, hep gülümseyerek Moruk'un omuzuna vuruyor.

«Sen çok akıllı, Feldwebel. Sen gitmek Vasili'yle ve korkmamak Alman idam mangası.»

«Sen de sıyrılırsın!» diyor Moruk çok karamsar.

«Ben, önemi yok. Ulu Kung-Fu'nun istediğinden daha uzun süre sahip olmak yok insan kendi yüzüne. Kung-Fu bilir ve sen bir şey yapamaz.» Küçük Kardeş'i kolundan çekiyor. «Sen, Sibirya ayısı gibi kuvvetli. Komünist kafasını bir vuruşta ezmek. Vasili'nin arkasında durmak ve yerine sağ dönmek, kızlarla eğlenmek için. Eğer sen yapmamak benim dediğim gibi, yemin ederim sen ölmüş.»

Bunun anca yarısını anlayan Küçük Kardeş, üç parmağını kaldırıp onayladı.

NKVD barajını aşmayı nasıl başardık, bunu anımsamıyorum bile. Yalnızca, beni bir çavuşun tokatladığını biliyorum; bu da yeşil berelileri pek eğlendirdi.

Nihayet, Kozhukhova'ya geldiğimizde, bütün gökte gördüğümüz alçak bulutlar altında gözüküveren bir Stuka bulutuydu.

Şimdi, binaları ve demiryollarını toz eden, eritip bozan, yakıp yıkan fosforlu bombalardı: Tren, Alman havacıların mitralyözleriyle taranıp, silinip süprüldü.

«Stukalar çok yardım etmek!» diye sevinçten uçuyor Vasili. «NKVD, kötü komünist yaşamını kurtarmak için sığınakta. Şimdi biz plastik koymak ve NKVD'nin kıçının dibinde Stalin fabrikasını uçurmak. Sonra, Hitler'in yanına dönmek ve yeni yolculuktan önce iyi uyumak.»

Birden, uçakların bombardımanıyla parçalanmış iki beton blok arasına bir Brandenburg askeri düşüyor. Onu oradan çekip kurtarmak için koşuluyor, fakat bloklardan biri bastırıyor ve yarı eziyor. Asker gecenin içinde bağırıp inliyor. Çavuş, susturucu takılı bir tabancayı ensesine sıkıyor. Özel bir silah bu. Her bir komando askeri, arkadaşlarını izleyemezse zorunlu olarak ölüme mahkûmdur. Hiç kimse düşmanın eline sağ düşmemelidir.

Uğursuz mezarı, taşlar altına saklanıyor, böylelikle bir devriye geçtiğinde keşfedilme şansı yok.

Stukaların bombaları, fabrikanın duvarını çatlatmış. Biz, Lizina Caddesi'ni tutuyoruz. Aslında Tyufelev Caddesi'nden gitmek daha iyi olurdu, fakat keşif yapmış olan Vasili, bunun olanaksız olduğunu söyledi. Bir hafif tank kolu tarafından kapatılmış.

Acaba bunlar ordu için gereç, cephane falan mı yoksa sabotajcılara karşı bir NKVD muhafız birliği mi? O da bilmiyor. Bununla birlikte mürettebat araçta. Elimizdeki iki tanksavar silahla onlara karşı savaşmak olanaksız. O halde, dışından geçiyoruz.

Vasili, Moruk ve Brandenburg çavuşuyla uyuşum içinde olarak, bir komando düzeniyle, üçerli kolda yürünmesini emrediyor. Üzerindeki yüzbaşı üniformasıyla işin içinden böyle çıkacağını iddia ediyor ve şayet kendisine «Propusk»lar sorulursa, bir koman-

donun bir fabrikaya girmek için tüm haklara sahip olduğunu ileri sürebilecek. Kuşkusuz bir parola riski var ki bu, anlamsız, akla gelmeyecek kadar saçma bir sözcük olabileceği gibi, mantıklı bir tümce de olabilir. Örneğin: «Korkunç İvan» diye bağırabilirsiniz, karşılığında da «Ölü fare» yanıtı gelebilir.

Vasili giriş yerini saptamak için dönerken, biz Kozhukhovo garındaki marşandiz vagonlarının altına yamanmış, orada kalıyoruz. Bu vagonlar, buradan Kashirskaya hastanesine yaralı taşır; onun bazı binaları da Stukaların geçişinden beri alev içinde.

«Şu kızlardan biriyle şöyle iyi bir doyurmalıydık kendimizi,» diyor Küçük Kardeş hastabakıcılara bakarak. «Çoktandır, hiç tadını almadım ve mahrum kaldığım şey de bu!»

İblis-NKVD'ler kesinlikle tüm deli,» diyor Vasili nefes nefese dönerek. «Bombardımanda pek çok budala komünist kaybolmuş. Ama biz, hiçbir şey yapamamak hemen şimdi. Yaralılarını kaldırmak. NKVD orada olmak, zırhlı birliklerin yanında. Daha iyi olmak bir saat beklemek. Kung-fu der: Asla acele etmek yok. Almak zaman ve korumak uzun zaman baş, giysi kılıf üzerinde. Onlar bağırmak: Savaş!. Biz yanıtlamak: Yeşil elma!. Ben bilmek parola. Salak albay söylemek parola, ben o zaman saklanmış arabasının altında dinlemek için. Onlar bilmek burada var Brandenburg partizanlar. Öyleyse, yakalanmamak, ne zaman büyük bomba patlamak, çok koşup oradan tüymek! Onlar ava çıkmak pis Almanlar bütün Moskova içinde.»

«Kuşkusuz öyle, fakat önce fabrika uçurulmalı!»

«Neye bakıyor sen?» diyor Vasili, Küçük Kardeş'i tabancasıyla dürterek.

«Sovyet kızlarına,» diye yanıtlıyor Dev aç gözlülükle. «Merdivenden çıkarken eteklerinin altı gözüküyor. Beni sağlık hizmetinde görevlendirmeliydiler. Burada debelenip durmaktan ve şu tapon şeyleri havaya uçurmaktan daha eğlenceli bu iş.»

Vasili de görmek istiyor.

«Çoktandır ben yok kadınım! Barış gelecek, siz yola çıkmak Vasili'yle, uzun yolculuk yapmak, Hong Kong'a kuzenime. 'Bodur Tavuk' lokantasına çok Çinli gelmek yasak şeyler satmak için. Kuzen, yapmak güzel yemek: Önce servis yapmak bir: 'Tang-ts'u yu', ekşili, şekerli balık; sonra 'Pao-yang-reo', güzel koyun, en sonunda tamamlamak 'Cheng-chiao-tze', yağda kızartılmış ilkbahar böreği. Sonra güzel canlı canlı keçiler kalabalık gelip oynamak ve sake içmek.»

«Çubukla yemek yemek de öğretilir mi?» diye soruyor Küçük Kardeş. «İki süngüyle bir buz parçası nasıl tutulamazsa, insan bir çubukla ağzına pirinci nasıl atabilir?»

«Haydi, yola!» diyor Moruk omuz kayışını kuşanarak.

Bize patlayıcı kalem tüpler ve P62 çubukları veriliyor. Patlayıcı çubukların yağlı kâğıtları sıyrılınca, kilometrelerce uzaklara badem peltesi kokusu yayılır.

«Küçücük bir peltenin böylesine bir yapıyı uçurabileceği inanılmaz şey!» diyor Porta kalem tüpleri talaş torbasına sokuştururken.

«Şimdi bununla yuvarlanmayın bakalım,» diyor Moruk. «Yaralanan takip edemez; bu gibilere, kendilerini öldürmelerini emrediyorum. Gökyüzüne doğrudan bir bilet, NKVD'nin pençesine düşmekten daha iyidir.»

«Bir papaz gibi vaaz ediyorsun!» diye alaya alıyor Heide.

«Öyle. Düşün ki yaralanmışsın ve seni terk etmek gerekiyor. Senin, kendi beynini patlatmak yürekliliğini gösterip göstermeyeceğini görmek ilginç doğrusu. Führer'in senden bunu bekler.»

«Torbalarımızı buracak bu herifler,» diyor Porta.

«Küçük Kardeş'inkini burarken mengene gerek» diye sırıtıyor Stege matrak geçerek. «Granit gibi torbaları var, herifin.»

«Sakin olmak. NKVD'nin nah bu kadar aleti var,» diye dalga geçiyor Vasili. «Lyoubyanka'da hiç yok eksik şey! Başkalarını konuşturmak için çok akıllı adamlar.»

Fabrikanın arkası alev alev yanıyor. Üç itfaiye merdiveni şimdiden oraya yerleştirilmiş ve hortumları uzatılmakta.

«Savaşta görülebilen şeyler,» diye fısıldıyor Küçük Kardeş. «Ben itfaiyecilere hayranım. Biliyor musun, itfaiyeci olmayı istemiştim, fakat kabul etmediler; biraz yakma hastalığım vardır, ama ateş tutuşmamıştı bile.»

«Deme yahu? Neyi ateşe vermek istemiştin?»

«Davidstrasse'deki adamları. Bu pis herifler, darbemi hazırlarken kıstırdılar. Çok şükür ki bir psikolog, polis üniformalarına karşı kompleks falan diye bir şeyler söyleyerek beni kurtardı. Şayet kompleksimin Otto Nass Cinayet masası komiseri olduğunu söylemiş olsaydı haklı olacaktı. Şupolar öyle oldukları sürece onlara kızmam, çok kez beni Nass'a karşı korumuşlardır. Komiserin Kopenhag'a verildiği söyleniyor. Umarım ki Danimarka partizanları onun kalıbını orada soğutur, yoksa bu Vikinglerin de yanımda değeri kalmaz.» «Kapa çeneni be!» diye fısıldıyor Moruk. «Kremlin'den duyulacak. Kapının yanında adamlar da var.»

«Yabancı dil konuşmak, tehlikenin ta kendisi,» diye homurdanıyor Küçük Kardeş. «Herkes Almanca konuşsaydı mesele yoktu. Rusça da öyle. Rusça söyle 'Babamız'ı, o zaman hepsi kıçüstüne oturur.»

«Komünistlere mi söyleyeceğiz 'Babamız'ın Rusçasını?» diyor Stege çok hayret ederek. «Ama yasak bu, 'Babamız' sözcüğü!»

Asıl yasak olduğu içindir ki, Rusya'da bunu bilmeyen tek kişi yoktur. Daha yürümeyi öğrenmeden önce, büyük annelerinden bunu öğreniyorlar.»

Çizmelerin çıkardığı ritmik şakırtıyla fabrikaya giriyoruz. Hiç de güç değil, Rus adım atışı Alman adı-

mının aynı. Bir NKVD çavuşu, artçı olarak yürüyen ve kalaşnikofunu talimnameye uygun bir biçimde göğsünün üzerinde tutan Vasili'nin karşısında hazırola geçiyor. Karşımızdan bir yürüyüş kolu geliyor. teğmeni Vasili'nin omuzuna dostça vuruyor.

«Teğmen çok memnun,» diye mırıldanıyor Moğol. «Bu gün yakalamışlar Brandenburg partizanlar, torbalarını buracaklar, özel aletlerle konuşturmak için Hitler'in gizli şeyleri hakkında. Teğmen beni çağırmış görmek için onları, ama ben demek vaktim yok. Önemli iş var. Yalan da değil yani!»

«Geniş, açık bir galeride, işte cepheye gitmeye hazır, yepyeni 500 T-34 en azından.»

«Evimize gitmek için şu arabalardan hiç olmazsa bir tanesini ele geçirsek ne olur?»

«Pek Aptalca bir fikir değil», diyor Moruk alçak sesle. «Bakın bakalım cephane var mı?»

Porta, bir yaban gelinciği gibi çoktan tankın içine atlamış, bu sırada da Küçük Kardeş ellerini geniş tırtıllar üzerinden geçirerek, sevgiyle okşuyor.

«Ne araba!» Bize bunlardan binlercesi gerekti. Ya şu, çok kıymetli bir Fransız pilicinin üzerindeki gibi yuvarlaklar!

«Böyle bir gereçle İvan savaşı kazanacak, bu kesin,» diyor Stege.

«Zaferden şüphe etmek hal Vatana ihanet!» diye homurdanıyor Heide.

«Şu Julius denen, tam bir budala,» diye onaylıyor Vasili. «Hiçbir şey anlamamak. Bütün Siyasi budalalar onun gibidir.»

«Bir incir çekirdeğini dolduracak kadar bile bir şey yok,» diye bilgi veriyor Porta bir tanka dalarak. «Benzini bile yok, fakat Julius'dan itmesini isteyebiliriz.» Bütün takım bir kahkaha atıyor.

«Yeter, haydi iş başına,» diye emrediyor Moruk. «Yirmi dakika içinde herkes dışarda olacak. Saati biliyor musunuz? İlk patlama yarım saat içinde. Haydi

kımıldanın bakalım. Bir başarırsak, yankısı Berlin' den duyulacak.»

«Umarım bu arabaların altına da patlayıcı lokum konacak? Yoksa, bunları cephede bulurüz.»

«Hayır,» diyor Moruk. «O kadar patlayıcımız yok. Bunları, zincirleme patlama olabilecek yerde kullanmak gerek. Bu çelik kutuları uçurmak hiçbir fayda sağlamaz.» Fabrika, bir arı kovanı gibi uğulduyor. NKVD'nin adamları ve işçilerin arasında dolaşıyoruz. İşçilerden biri bize bir laf atıyor.

«Job Tvojemadj! diye azarlıyor Porta onu aşağılayarak, işçi oradan kayboluyor.

Bana gelince, korkudan, ter sırtımdan aşağı iniyor. Fakat Porta rahatça bir kaplama atölyesine doğru yöneliyor, bir Rus onbaşının meraklı bakışı kendisini izliyor. Benim elim çoktan tabancamda; gürültüsü, kafamızı patlatan kaplama makinelerinin o gök gürlemelerini, yıldırımları bile çoktan bastıran gümbürtüsü içinde duyulmayacaktır. Burada, gece gündüz çalışıp delirmemek inanılmaz bir şey. Porta atölyeden çıkıyor ve profesyonelce, parmaklarını bir kenevir parçasına kuruluyor, onu gülerek onbaşının başına atıyor; beriki atılanı neşeyle geri gönderiyor. Ben, sinirden bağırıp ulumak isteği duyuyorum. Bu onbaşıyı selamlamalı mıyım? Kızıl Ordu'nun disiplini hakkında daha iyi bilgi almamız gerekirmiş... Arkadaşça selamlamaya karar veriyorum. Hiç selamlamamaktan, fazladan bir selam vermek daha iyidir; bütün orduların onbaşıları selam konusunda çok alıngan olurlar. Buz gibi gözlerini bir an bana dikiyor ve tüymemi işaret ediyor. Bir NKVD onbaşısı, astının selamına karşılık vermez.

Fabrikanın içinde ilerlemeye devam ediyoruz, Porta birden durup tavanı işaret ediyor. Koca bir vinç, bir tankı tepeme indirmekte.

O da, geniş holün dışında dizili uzun vagon sırasında az sonra yerini alacak. Her vagonda kemer lambalar altında pırıl pırıl taze boyasıyla iki T-34

var. Hitlerin adamları bunu görse, diyorum içimden, Kızıl Ordu hakkındaki fikirlerini değiştirirlerdi. Yalnızca bu fabrikada, beş tümeni silahlandıracak kadar tank var. Bunlar hareket etmeye başlayınca artık Tanrı Alman ordusunun yardımcısı olsun!

Ağır yük arabasının basamağına öyle bir çabuklukla sıçrıyoruz ki, ben patlayıcı lokumları torbamı neredeyse düşürüyordum, bir yardımsever işçi onu yakalamamı sağlıyor. 9. No'lu Hol'e gitmek için atladık arabaya. Fabrikanın büyük holünün dışında sessizlik, karına saplanan bir bıçak gibi etkiliyor insanı. Fakat, tank kulelerinin toplandığı, topların ayarlanıp yerlerine yerleştirildiği atölyede gürültü yine olağanüstü pek şaşırtıcı bir hal alıyor.

Bir elektrikli lokomotif, vagonları holün önüne getiriyor; hepsi de yaldızlı kasklı itfaiyeciler, orada işbaşında bulunuyorlar. Bir nakliyeciyi rahatsız ediyorum ki, adam bir şeyler söyleyerek beni itiyor. Kulağına: «Job tvojemadj!» diye bağırıyorum. Yumruğunu sıkarak beni tehdit ediyor, ben de kalaşnikofumu kurcalıyorum ve derhal yumuşuyor. Bir NKVD, elinde kalaşnikofla daima haklıdır.

Yük arabalarının ağırlaştığı sırada, bir zırhlı dolabın yanında bazı teller bağlamakta olan Porta'ya doğru acele ilerliyorum. Herhangi bir durumda, ateşimle onu ben koruyacağım, bütün el bombalarımın kapsüllerini çektim. Bir işçinin sardığı sigarayı teklifsizce kaptığını görüyorum ve adam nezaketle kendisine çakmağını tutuyor: Porta da buna karşılık ona sigara hediye ediyor.

«Alman sigarası!» diye bağırıyor.

«Teşekkür!» diyor işçi zevkle, zavallı insancık! Neredeyse onu kurtarmak isteğini duyuyorum. Bizleri Kremlin'e göndermeliydiler. Tavanın altında kırmızı bir ışık göz kırpıp duruyor. Bu da nesi? Yoksa bizim burda olduğumuzu biliyorlar mı? Gerçekten de küçük bir asker grubu holü çabucak geçip, küçük bir kapıdan çıkıyor. Çok telaşlanmış NKVD'ler, aksi yöne

koşuyorlar. Acaba bizimkilerden birini mi yakaladılar? İşte bir başçavuş bizi durduruyor. Porta, Rusların: «Job tvojemadj!» dedikleri zaman hep yaptıkları gibi, ilgisiz bir tavırla elini sallıyor. Rusya'da bir asker bir emre itaat etmedi mi, birisi tarafından ateş desteği görmekte demektir; özellikle ısrar edilmez. Üniformalı her Rus bunu bilir.

Çok sayıda T-34, kendi olanaklarıyla holden çıkıyor ve biz de römork halkalarına asılıyoruz; bir albay çıkışta onları sayıyor, bu sırada büyük bir meydana çıkan dar bir yolda gözden kayboluyoruz. Porta bir taşın kenarına oturuyor ve bir sigara yakıyor.

«Sanıyorum bu çok tehlikeli bir iş oluyor,» diyor dudağında çarpık bir gülümsemeyle. «Üç dakikaya kadar ilk lokumlar patlar, nihayet sıra gelir hepsine, karma karışık bir cümbüştür gider.»

«Bokları iyi yerleştirdiniz mi?» diye soruyor top holünden çıkan Moruk.

«Az sonra anlarsın. Bak, omuz kayışını sıkıla, yoksa çabucak çıkartacaklar sana onu.»

«Tüyelim!» diye homurdanıyor Moruk, «iş kızışmaya başlıyor.»

Giden bir vagona atlıyoruz ve yıkık bir FLAK'ın yanına varmak üzere fabrika bölgesini terk ediyoruz; bizimkilerin birçoğu çoktan oradalar.

«Derin gömülmek kar çukuruna,» diyor Vasili o Asya gülüşüyle. «Ben koymak bomba kimya el bombaları yanına. Ya karın içinde çok sıkı durmak ya da Çin'e kadar uçmak.»

Birden bir siren çığlığı! NKVD; kaynaşıyor ortalık. Bağırışlar çınlıyor: «Stoi Koi» (*) işitiliyor fabrikanın içinden.

«Ne oluyor?» diyor Porta endişeli.

«Seninkiler hep yanında mı?» diye soruyor Moruk Brandenburg çavuşuna.

«Hepsi burda».

(*) Olduğun yerde dur.

Alarm verdiklerine göre, bir şeyler geçmiş olmalı. Fabrikanın duvarlarının tepesinden kısa yaylım ateşler. Kentte bile, ne olduğunu bilinmeyen bir patlama. Atışlar çoğalıyor, şiddetli bir ateş geceyi yırtıyor.

«Nehre Nehre!» diye bağırıyor çıldırmışcasına Barcelona.

«Niyet, niyet,» diyor Vasili, «demiryoluna dönüş. NKVD koşmak nehre doğru. Çok tehlike orada, çok kötü şimdi.»

Tam tepemizde bir ışık füzesi yükseliyor ve her şeyi solgun bir ışıkla aydınlatıyor.

«Kımıldanma,» diye mırıldanıyor aceleyle Porta. «Ayakta kal.»

Füze, sonsuza kadar gibi gelen bir süre havada asılı kalıyor; dehşet içinde olmama rağmen kımıldamaya cesaret edemiyorum. Sonra her şey sönüyor ve ben kara gömülüyorum. Bir Brandenburg askeri soluk soluğa bize kadar geliyor, yüzü yarılmış, kan içinde.

«Bu deliler ordusuna neden geldin?» diyor Porta ona bir nefes sigara çektirerek.

«Bunun gerektiğini söylediler. Polonya'daydık, ancak bir tabur kadar vardık.»

«Tabii, hep gerektiğini söylerler,» diye içini çekti Porta bıkkınlıkla.

Gökyüzünün batısı, birden bir alev diliyle aydınlanıyor. Uzun ve çok büyük, geniş bir patlama ve arkasından, üzerimizde bir halı gibi yayılıp açılan çok geniş bir sıcak hava dalgalanması. Öteki üç patlama birbirini yakından izliyor, sonra cehennem yeli gibi bir sıcak dalgası. Ve sessizlik. Bir projektör dizisi, fabrika duvarının üzerinde parlıyor, yüzlerce ışık huzmesi araştırmaya koyuluyor; kurşun yağmuru büyük kanalizasyon borusuna doğru iniyor, ıslıklar çıkararak zifos saçıyor; başlangıçta, Moruğun fikrine karşı, biz oraya gizlenmek istemiştik. Belli ki nerde olduğumuzu bilmiyorlar.

«Hele daha iki dakika,» diyor Moruk. «Özellikle iyi sokulun olduğunuz yere! Biraz ötede bir volkan göreceğiz».

Silah sesleri arasında, yarı doğrulmuş Vasili emirleri, komutları dinliyor.

«Şimdi NKVD artık ateş etmemek. Sabotajcı domuzu yakaladılar sanmak. Bizler çabucak kaybolmak, onlar öfkeden kudurmak.»

«Yere yaman!» diye gürlüyor Moruk. «Kımıldanma!»

Yeni bir emir bize kadar geliyor ve bir NKVD takımı büyük kapıdan koşarak çıkıyor, fakat içlerinden ancak pek azı yola çıkmayı başarıyor, o sırada, fabrikanın içinde birden, bir yıldırım düşmüş gibi gürleme, cehennemi bir patlama oluyor ve gece, gündüz gibi aydınlanıyor. Gözlerimizi kör edecek kadar kocaman bir alev dili fışkırıyor. Saniyenin milyemi kadar bir an içinde, bu fantastik ışıkta asker siluetleri görüyoruz. Işık genişleyip, büyüyor ve daha beyaz bir alev, daha canavarca, hiç acımasız bir yalaz, onları tekrar gözlerimizin önüne getiriyor. Sonra, her şey bir patlama zinciri içinde gözden kayboluyor. Birden, toprak bir Titan'ın sırtında kalkıyor gibi. Bir pembe duman mantarı pesaj üzerine yayılıyor; neredeyiz? Havanın çalkalanması, bir gel-git olayı halinde yayılıp bizleri ölü yaprak misali, karların içinden çekip Moskova ırmağına doğru fırlatıyor. Ne yaptık? Ağlayanlar, sağırlar, körler, yüzlerden fışkıran kanlar, pek güçlükle yerimizden doğruluyoruz; ilk gördüğüm Küçük Kardeş'in, Moruğu derin bir kar kovuğundan çıkarışı oluyor. İlk anda onu öldü sanıyoruz... Tanrıya şükür! Yalnızca bayılmış.

«Amma patlama!» diye inliyor Porta, derin bir çukurdan yavaş yavaş karın yüzüne çıkarken. Bilmediğim bir patlama, dağınık kızıl saçlarının altındaki deriyi hayli zedelemiş.

Küçük Kardeş'e gelince öfkesi yatışmıyor; bir mermi matarasını delmiş. Artık votka yok!

Ötekileri ırmağın yanında buluyoruz, ancak sekiz Brandenburglu eksik. İşte onlardan bir tanesi, az ötede lime lime olmuş gövdesiyle Friseli bir köylü çocuğu, oysa kendisine dönüş izni için söz verilmişti; bir başkası hiç iz bırakmadan kaybolmuş, şüphesiz havanın basıncıyla toz olmuş. Fabrikadan geriye kalan, koca kıvrımlar halinde kaynayan, is renginde dev gibi bir duman bulutu ile bir yığın demir ve beton bloku yığını. Yolun öbür tarafında, torpil fabrikası, karları eriten ve suları seller gibi akıtan bir ateş okyanusundan başka bir şey değil.

Sıcaklık dayanılmayacak derecede. Hastanenin son katı, bir devin saldırmasıyla ikiye biçilmiş gibi; gar yıkılmış ve salcının ırmak kıyısındaki evini; bir sinyal direği bir yanından öbür yanına bir koca mızrağın demir ucu gibi yarıp geçmiş. Ortalıkta kimse görünmüyor. Yaşayan ne varsa, un-ufak olmuş olmalı. Bir sabotaj olarak çok güzel bir iş doğrusu!

«Ne rezillik oldu acaba?» diye mırıldanıyor Moruk.

«Bok yani! Kocaman cephane depolarını kundaklamalıydık asıl, ama onlarda da yangın çıkartıcı sıvı maddeler bulunmalıydı, şu beyaz tebeşir ışığı.»

«Zavallı adamlar,» diyor Barcelona. «Bana üzüntü veriyorlar. Onlar da savaşı bizden daha çok sevmezler kuşkusuz.»

«İyi çalışma,» diyor Vasili gülümseyerek. «Ben bakmak içeriye. Hepsi kaput! (ölü): T-34'ler, vagonlar, hiçbir şey kalmamış. Daha büyük bumm! Hiç görülmemiş.»

«Madalyadan önce kalıbı kurtarmalıyız,» diye yanıtlıyor çoktan sıra başına geçen Porta. «Tüymek zamanı şimdi!»

Canavar düdükleri! İşte şimdi de FLAK ateş ediyor.

«Bizi bombardımancı sanmak,» diye sırıtıyor Vasili «NKVD için olmak daha iyi bunu yapanlar uçaklar ve olmamak Brandenburg. Kremlin'in şefleri kor-

kunç öfkeli fabrikaları gözetlememek budalalara. Çok zor bulmak af kurtarmak için kelle.»

«Dinle!» diyor Porta kulak kabartarak.

«Ju 87 Stukalar,» diye işaret ediyor Küçük Kardeş.

«Hayır, Heinckeller» diye düzeltiyor Stege. «Bunlar, Stukalar gibi çarpmazlar.»

«Tanrım!» diyor Barcelona «Sürüyle gelmişler. Bunların altında olmak öyle laf değil, mesele yani.!»

Kremlin üzerinde bir uçaksavar ateşi burgacı fışkırıyor. Belli ki, FLAK bataryalarının en güçlüsü oraya yerleştirilmiş. Canavar düdükleri geceyi yırtıyor.

«Stukaların tam kendisi,» diye doğruluyor Porta. Kentin kuzeyinde ve güneyinde patlamalar. «Acele etmek gerek!»

«Danilov mezarlığından doğru,» diye öğüt veriyor Vasili. «Biz Serpukhovsky Bulvarına varmak, Krocyanka ırmağına devam etmek ve böylece, doğru yerinize dönmek. Gorki Parkı'nda, birçok komünist asker, daha iyi biz görmemek. Ben düşünmek yarın akşam dönmek, yoksa NKVD'ler bizi öldürmek. Ulu Kung-fu bilir, karar o vermek.»

«Kuşkusuz,» diye içini çekiyor Moruk, «umalım ki, biraz beceriklilik ve Tanrı'nın yardımıyla işin içinden sıyrılacağız.»

Yolu şaşırma ve işte Smolenskaya'nın ortasındayız, oradan görünüş Kremlin'e kadar uzanıyor. Bir an orda çakılıp kalıyor ve bu kış şafağında elmas gibi parlayan, soğan tomuru biçimindeki kubbeleri seyre dalıyoruz. Porta bile büyülendi. Fakat, Vasili birden endişelenmişe benziyor; Moğollara özgü o tehlikeyi sezme içgüdüsü var onda.

«Kremlin'in o zırıltılarına yok bakmak o kadar, çok tehlikeli komünistler için bile. Acele etmek ne kadar uzağa olursa. Çita'da, Kremlin'i gördüm demek, şu köpek yaşamda artık büyük şeyi olmamak demek.»

Borodinsky köprüsü yanından Moskova'ya doğru kayıyoruz, fakat orada, tutuklanmış kişilerle dolu bir sıra kamyon. Geniş bir arama-tarama bu. Tutuklular arasında birçok üniformalı var.

«NKVD başları avcıları! Özellikle oraya gitmemek. Onlar, general tutuklamak isterlerse. Ben, zavallı bir yüzbaşı, sahipsiz bir köpek gibi kıçıma tekme vurmak onlar. Ben onlara yapmak şaşırmış işaret, siz de o zaman hemen tüymek Smolensky sokak. Onlar sanmak bizi kötü adamlar arkasına düşmüş öldürmek için onları.»

Tabana kuvvet bütün hızımızla, küçücük sokaklarda seğirtip, koşturuyoruz. Vasili de, ayaklarına kanat takmış gibi tam peşimizde.

«Çabuk!. Avluya! NKVD'ler otomatik tüfeklerle geliyor. Onlar yok inanmak bana.»

Sıra başı önde, bir avlunun ortasından geçiyoruz ve bir sıra tahta perdeyi aşıyoruz. Bir bekçi bize sesleniyor ve tabancasını çekiyor, ancak Lejyoner'in çelik teli bir saniyede onu boğuverdi. Cesedi bir çöp variline sokuşturuyoruz ve Souvorovsky Bulvarına kadar koşuyoruz. Orada, yarı aralanmış bir kapıya sokuluyoruz. Burası bir seyahat acentası.

«Acenta kapalı, «diye bağırıyor bir kadın sesi.

«Canımı sıkıyorsun! diye gürlüyor Lejyoner kadının suratına elinin tersiyle sıkı bir sille atarak.

«Almanlar!» diye fısıldıyor kadın donakalmış «Almanlar!» diye yineliyor bize gözlerini deli gibi dikerek.

Aynı anda, yoldan bir BT-5 tankı geçiyor, tam hizamızdan ve karakteristik kulesiyle. Komutan, donmuş camdan yolu gözetliyor besbelli.

«Dikkat! Bir kuşkulanırsa, bize bir elbombası sallayıvermesi işten değildir ha!»

Rüzgâr camlarda ıslık çalıyor ve onları karla kaplıyor; tank hızlanıyor, gürültüyle duvarlara sürtünerek geçiyor. Birden, şişman kadının keskin çığlığıyla hepimiz irkiliyoruz. Şaşılacak bir süratle eli-

mizden odaya kaçıyor. Dehşet çığlığı yeniden ortalığı çınlatıyor. Lejyoner bir sıçrayışta, onu kavrıyor, ancak sıyrılıp masanın altına dalıyor, oradan metal bir lamba çıkarıyor, pencereye savuruyor.

«Öldür onu! Tehlikeli o,» diye bağırıyor Vasili.

Kadın sıçrıyor, Lejyonere hücum ediyor ve Moruğu yere deviriyor, bizimkinin tabancası yerde kayıp gidiyor. Kadını zaptetmeye çalışıyorum ve suratımı dağıtan bir yumruk yiyorum. Sonra, üçüncü kez ulumaya başlıyor. Allahtan, tank hızlanmamış olsaydı, kadının sesini duyardı. Tam kapıya ulaşacağı anda, Küçük Kardeş birden kavrayıveriyor gövdesini ve boynuyla bıçı arasına bıçağını saplıyor. Kadın, demir pençe altında vahşi bir hayvan gibi debeleniyor. Dev, bıçağını yavaşça çekiyor ve bütün kuvvetiyle, kurbanının iki memesi arasına saplıyor. Boğuk bir çığlık; hırıltılı, kısık. Ve pörsük bir külçe Küçük Kardeş'in kollarına düşüyor; Dev, cesedi biraz seyrediyor ve hançerini onun giysisiyle silip temizliyor.

«Hey Kazan'ın Kutsal Anası! Buna alışılamıyor bir türlü.» Gidip duvarın dibindeki bir kovaya kusuyor.

«Ortadan kaybet onu,» diyor Moruk asık bir suratla.

Porta'yla cesedi küçük bir giysi dolabına sokup, kapatıyoruz. Etajerin üzerinde, yeşil tüylü modası geçmiş bir şapka duruyor.

«Aptal kadın! Yok bağırmak, yaşamaktı şimdi,» diyor Vasili çekmecede bulunan bazı yiyecek kalıntılarını dağıtırken. «Ben bayılmak keçi peynirine!»

Bürodan ayrılırken kapıya bir pankart asıyoruz: «Ölüm nedeniyle kapalı.» Bu bize, nefes alabilecek bir sürecik olsun sağlar. Sonra yeniden yola çıkılıyor. Smolenskaya'nın yakınında, Brandenburglardan ayrılıyor ve onlara Rus hatları gerisinde randevu veriyoruz. Lenskaya rıhtımı üzerinde uzun yürüyüş; bir hayvanat bahçesinde geceyi geçirmek üzere gizleniyoruz. Porta, Küçük Kardeş ve Vasili, Krasnopres-

nensky parkına keşif için gönderildi; bizi, ilk gölün yakınında bekleyecekler, nehri geçmek için orada toplanılacak. O taraftan demiryolunu geçmek olanaksız; güneye doğru gitmek, Pakionnaya'nın yüksekliklerine tırmanmak için Kutosov garını dolanmak gerekiyor ve oradan da Mozhaiskoe yolunu yeniden bulmak.

Bizim keşif ekibinden saatlerdir hiç haber yok. O zaman, Moruk bütün takıma, birbirimizden olabildiği kadar uzaklaşarak parka doğru yönelmemizi emrediyor. Arkadaşlarımızdan bir ses çıkmaması kuşku verici. Yakalandılar ya da öldürüldüler mi?

«Benim kesin emrim olmadan kimse ateş etmeyecek. Gerekirse bıçak bıçağa, göğüs göğüse dövüşeceksiniz. Bu soğukta bir tüfek patlaması kilometrelerce uzaklıktan duyulur.»

Uzun bir arama ve işte büyük göle doğru, oradalar! Bütün çevreye geniş bir görüş egemenliği olan koca bir heykelin arkasına gizlenmişler.

«Ne yapıyorsunuz orada,» diye öfkeyle kükrüyor Moruk. «Hani keşif raporu?»

«Otur bakalım, sakin ol,» diyor elinde bir dürbün olan Porta. «Köprü hep meşgul. Aryen ırktan bir pire bile sıçrayamaz oradan, oysa burası bir âlem!»

Uzun uzun içini çeken Küçük Kardeş'te de bir dürbün var, gözlerini bakış yuvalarına oturtmuş.

«Bir porno filminden daha iyi!»

«Güzel keçi yavruları, yavru karacalar!» diye kişniyor Vasili, şehvetle ağzı sulanarak.

«Nedir öyle bakıp durduğunuz şey?» diye bağırıyor Moruk kızgınlıkla Küçük Kardeş'in elinden dürbünü çekip alarak. «Demek buymuş!» Öfkeden kıpkırmızı. «Anlaşılan bütün vaktinizi bu kızları dikizlemekle geçirmişsiniz!»

«Daha iyisi var mı sende?» diye soruyor Porta. «Benim için bu yeter.»

«Söyle çavuş, gidip şu asker kızları bir ele geçir-

mek çok kıyak olmaz mı ha! Tehlikeli yola çıkmadan önce, yataklardan şöyle iyi bir güç kazanırız.»

«Hepinize lanet olsun! Beni rezil ediyorsunuz be!»

«Bakın, duş yapıyorlar,» diye bağırıyor Porta bize yakın kırmızı bir binayı göstererek; gün iyice aydınlanmış olmasına rağmen bütün ışıkları hâlâ yanmakta.

«Her şey görülüyor,» diyor Küçük Kardeş ağzı kulaklarında, dürbününe iyice sarılarak.

«Güzel karacalar,» diye destekliyor Vasili. «Kılbitinden korunmak için hepsi de traşlı. Çita'da bütün kızlar traşlıdır. Çinliler başka türlü sevmez. Gel, çavuş, bakmak. Karın Berlin'de boş ver.»

«Hergeleler,» diye gürlüyor Moruk tepesi atarak. «Asker kadınlara, nihayet perdelerini kapatmalarını söyleyip buna son vermeli.»

Kızlar şarkı söylüyor, gevezelik ediyorlar.

«Ne diyorlar?»

«Ben yok iyi anlamak Kafkas diyalekti. Gerçekten de insan dili değil.»

«Neden bu kadar çok su kullanıyorlar? Duş altında yaşıyorlarmış gibi sanki?»

«Kuşkusuz çok pislik içindeler. Kafkaslı kadınlar pistir, teke kokar. Çok yıkanmak zorunda. Moskovalılar, yok sevmek kokan kadınları.»

«Bizi görseler çok hoş olur, isterim bir görsünler,» diyor öfkesi hâlâ yatışmayan Moruk. «Kadınlar, bu gibi şeylerden hep kuşkulanırlar.»

«Sen kızmamak, çavuş, sen de bak daha iyi. Savaşta böyle güzel şeyler her zaman yok görmek.»

«Şunları bir kontrole gitsek ha?» diye öneriyor Küçük Kardeş. «Bizim yeşil şeritleri görünce bir şey demeye cesaret edemezler.»

«İyi fikir,» diye destekliyor Vasili.

«Hey Kazan'ın Kutsal Anası,» diye inliyor Lejyoner öfkeyle. «Bakın, bir tanesi buraya geliyor.»

«Yaşadık yiğitler, buraya geliyor gerçekten! Haydi, pantolonlarınızın düğmelerini çözün ve hazır olun. Her zaman bu biçim 'iş görme' ayağa gelmez.»

«Tüyelim, hem de çabuk!» diye gürlüyor Moruk sert bir sesle. «Bizi görecek olursa alarm verir.»

«Bizim sert, acımasız NKVD'ler olduğumuzu unutuyorsun,» diyor Porta sakinlikle. «Bizim görünmemizle her şey donakalır.»

«Tanrım, çok korkuyorum,» diye mırıldanıyor kara gömülü «profesör», bir deve kuşu gibi kendini görmeyeceklerini sanıyor.

«Eğer onlardan biri buradan geçerse, tam yerine ortaklık bir nişan göndeririz. Moskovayı da sever olduk sonuçta.»

«Kalkın!» diye emrediyor Moruk. «Gölün öteki tarafında saklanacağız.»

Yavaşça ve istemeyerek komutanımızı izliyoruz. Çok yazık, ne de rahattık ama! Yeni gizlenme yerimizden, kuşkusuz daha da uzağı göreceğiz, taa gara kadar, ne var ki kadın askerlerin duş salonu artık görünürde olmayacak. Keyfimizce harekete koyuluyoruz, kayışlar, kemerler gevşetiliyor, titreyerek uzun Rus kaputlarına sarınıyoruz, kürk yakalar kaldırılıyor ve rüzgârdan korunmak için küçük bir kar duvarı örülüyor.

«Sanki Noel'deyiz,» diyor Porta. «Çamlara birkaç kartuş assak, bir hayalini verebiliriz Noel gecesinin.»

Birden kol kola girmiş dört kız, yalpalaya yalpalaya, şarkı söyleyerek neşeyle çıkıyor ortaya. Deliler gibi gülerek, donmuş gölün üstünde dar bir kalasın üzerinde sanki hava alıyor gibiler. Ne hayal edebilirler acaba? Buzda bir çukur kazdıklarını ve oradan oltalı ipleri sarkıttıklarını görüyoruz. Yarım düzine kadar balık, yemi yiyip oltaya takılmış. Öteki oltada bir çamça balığı, öylesine küçük ki onu oltada bırakıyorlar. Başka çukurlar kazıyor ve başka oltalar sarkıtıyorlar. Daha sonra bulabilmek için yeni delikleri otla örtüyorlar.

Sonra, işte şimdi de bizim saklandığımız yere yöneldiler ve dosdoğru üzerimize geliyorlar. Temiz ve ince kızlar. İçlerinden bir tanesinin askeri başlıktan

taşan kumral saçları altında çok çekici bir yüzü var. Tam bu sırada Küçük Kardeş, salakça dürbününü düşürüyor; alet, hafif meyilden gürültüyle yuvarlanıyor. Gürültü üzerine başlarını bize çeviriyorlar. Zavallıcıklar, yaşamlarının pamuk ipliğine bağlı olduğundan hiç kuşku duymuyorlar! Birkaç adım daha atıverecek olsalar, hemen üzerlerine atılınıp, ırzlarına geçildikten sonra öldürülecekler; Moruk bile buna engel olamayacaktır.

«Onları yakalasak mı?» diye fısıldıyor Porta. «İki kişiye bir kız düşüyor. Fena değil. Ben şu kalın şeritliyi isterdim. Ömrümde ilk kez bir çavuşu düzerdim, bana oğlancı muamelesi yapılmadan!» diyor bir kahkaha savurarak, öyle gürültülü ki, korunağımızın yakınında bulunan dört kız bakmak için doğruluyor.

«Sersem!» diye mırıldanıyor Moruk. «Bu da tuzu biberi. Eve doğru kaçmaya kalkışacak olurlarsa, atla üzerine. Alarm vermemeliler. Yoksa hapı yuttuk demektir!»

Fakat hayır. Kızlar çok sakin kalıyor. O kadar ki, Küçük kardeş bir kar topu atıyor ve kızlardan birinin boynuna isabet ettiriyor.

«Hu hu!» diye bağırıyor Küçük Kardeş bir kar topu daha atarak.

«Ben kalkmak ve yüzbaşı üniformamı göstermek,» diyor Vasili birden endişelenerek.

Tüm boyu-bosuyla ayağa kalkıyor ve kürk başlığını sallıyor. Kızlar bundan pek hoşlanarak bize kar topu atıyorlar.

«Sizler gerçekten Doğu cephesinin en korkunç çetesisiniz,» diyor çok içerleyen Moruk. «Komandoluk yaparken, düşman hatları gerisinde, savaş içinde, kar topu muharebesine tutuş! Sizi şikâyet bile edemem, inanmazlar bana.»

Kartopu kavgası kızışıyor, bütün kızlar katılıyor ve gülüşmeler taa uzaklardan işitiliyor. Cümbüş, ancak gün alçalmaya başlarken duruyor. Gayet nezaketle, ayrılmadan önce bize veda işareti yapıyorlar.

«Yabancı bir yerde yaptığım en güzel oyun partisi oldu bu,» diyor Porta çok neşeli.

Bir saat daha bekledikten sonra parkı geçiyoruz. Donmuş gölün üzerinden Dorogomilovskoy mezarlığına geçiş, orada donmuş ceset yığınıyla karşılaşıyoruz. Bunlar, Stukaların bombardımanının kurbanları. Rusça bir bağırış! Nöbetçi bize sesleniyor.

«Daha iyi ben karşılık vermek,» diyor Vasili. «Yoksa o korkmak ve çok bağırmak. Sen, Lejyoner, gerekeni yapmak.»

Bir saniye sonra, çelik telle boğulan nöbetçi de cesetlerin arasında yerini alıyor.

«Dişlerine bir baksaydık?» diye öneriyor Küçük Kardeş.

«Denesene!» diye gürlüyor Moruk. «Sen de kendini ceset yığını arasında bulursun.»

«Bok! Amma anlaşılmaz adamsın. Şu bir süredir taşıdığın kafa, o suratın bardağı taşırıyor! Senden bıkmaya başlıyorum.»

Şimdi, propaganda filmleri stüdyosundayız. Kendini general sanan yaşlı bir binbaşı soruyor: «Propusk?» Bereket bu alacakaranlıkta bizi iyi seçemiyor gözleri. Vasili ona doğru gidiyor ve adamı Lyubyanka ile tehdit ederek, müthiş bir korku salıyor. Binbaşının esas duruşa geçişini görebildiğimiz kadar uzaklıktan fark ediyoruz.

Nihayet demiryoluna varılıyor ve tabanları kaldırıp, Mozhaiskoe yoluna çıkıyor, orada da büyük bir birliğe karışıyoruz. Daha sonra da ver elini kırlar.

Rüzgâr daha da soğudu ve sertleşti. Her adım, dayanılmaz bir çaba oluyor. Dağ gibi yığılan karlar yolu kapıyor; bu beyaz cehennemde kaybolmamak için birbirimize tutunuyoruz.

Terk edilmiş bir hayvan barınağında birkaç saat dinlendikten sonra, ertesi gün cephe bölgesine ulaşıyoruz, orada, bizim sonumuz hakkında endişelenen Brandenburg yiğitleriyle yeniden buluşuyoruz. Küfürler savruluyor, çünkü soğuktan öle dirile, çok bekle-

mişler. Daha sonraki gezinti hemen hemen; rahat geçiyor pek fazla Rus'a rastlamıyoruz, hepsi, çok yakında olacağını anlamak çok kolay olan büyük saldırıyı hazırlamak için iş başında. Her yer, her çeşit silahlı birliklerle kaynıyor, herkes bir şeyle uğraşıyor. Bizim için hayra alamet değil!

«Çok iyi onlar uğraşmak büyük saldırı,» diyor Vasili. «Alman bitleri aramak yok vakit.»

Gece iyice basınca, bizim«vahşi arazi» arasından sürünerek geçmemiz gerekiyor ve güneşin doğmasından az sonra, nihayet Alman siperlerine varıyoruz.. İçeri ilk atlayan, Brandenburg çavuşu oluyor. Ama siper boş! Porta, komutanlık karargâhına seyirtiyor. Orası da boş! İki makineli tüfek yuvası... makineli tüfekler yok. Altüst olmuş bir toprak, yuvanın yanındaki bir havan topu bataryasından geriye kalan bütün şey bu.

«Fritze, Fritze, idisodar!»

Ses arkamda çınlıyor ve bir makineli bizim sağ tarafımız boyunca takırdamaya başlıyor.

Bir anda kendimizi yere atıyoruz; MPI'ler, atabildiklerince ateş ediyor; bir grup Rus düşüyor, el bombaları ıslık çalıyor.

«Tüyün!» diye bağırıyor Moruk. «Hem de tüm hızla! Sizi koruyorum!»

Boş siperin meylini aşıyor ve arkamızda hiç kesilmeyen otomatik tüfeklerin patlamalarını işiterek güneye doğru koşuyoruz. Bir kadavraya ayağım takılıyor; bir Brandenburg bu, başaşağı bir bomba çukuruna yuvarlanıyorum, daha önceden bir yığın cesetle dolmuş zaten çukur. Kollar, kacaklar donmuş; kaskatı kesilip dikilmiş, parmaklar bana doğru sanki suçlayıcı bir biçimde uzanmış: «Demek yaşamaya cesaret ediyorsun ha!» der gibiler.

Porta çukurun üzerinden atlıyor. Onu izliyorum, ne var ki, kayıyor ve buz tutmuş meyil boyunca yuvarlanıyorum. Buz kırmızı: Donmuş kan. Savaşta ancak bu görülüyor. Moruğun dediği bir ölçüde doğru: «Savaş bile güzel.»

Peşimizde Ruslar, çağrılarını sürdürüyorlar: «Fritze, Fritze, idisodar!» Bütün hızımızla, tabanları kaldırmış güneye doğru sanki uçuyoruz. Bizimkiler nerede? Küçük Kardeş'i görüyorum, atlıyor, sıçrıyor, koşuyor, yatıyor, yeniden sıçrayıp koşuyor; makineli tabancası elinde, hep ateş ederek yaman gidiyor. Pek uzağında olmayan Ruslar sapır sapır dökülüyor.

Arkama bir el bombası atmak için bir an duruyorum. Bir siperi tam temizleme tarzı bu. Çok çabuk geçecek bir film gibi, bombanın biçtiği Rusları görüyorum; bir kol tam burnumun önünden geçiyor. Daha sonra, batıya doğru yeni koşu. Fakat, nerede olabilir bizimkiler? Cepheyi düzeltmiş olmalılar.

Birkaç metre önümde Brandenburg çavuşu koşuyor. Birdenbire, kocaman bir yumruk gibi bir şey çarpıyor bana. Ayağımın altında toprak açılıyor. Çavuşun gövdesi havaya fırlıyor ve bir alev sütununun tepesinde döner gibi oluyor. Yusyumuşak olmuş, önüme düşüyor, üzerine bastığı mayın iki ayağını koparmış. Yapılacak bir şey yok! Oluk gibi kan fışkırıyor.

Koşuyorum, koşuyorum, başımı çevirmeden hep koşuyorum. Çığlıkları, bağırışları beni kovalıyor. Tanrım, acı ona, lutfet de çabuk ölsün!

Nihayet işte bizim hatlar! Anında ateş açma!

«Durun! Kesin ateşi arkadaşlar!» diye uluyor umutsuzca Moruk. «Biziz, Brandenburglar!»

«Hitler Gençliği» gözlü bir teğmen, bir siperin kenarından ihtiyatla başını uzatıyor ve parolayı soruyor.

«Hay senin ağzına sıçayım!» diye kükrüyor Porta hemen siper alarak. Demek bunlar ateş edebilecek kadar keçileri kaçırmışlar! Başlarında bir boktan çakmayan subayla korkudan ödleri patlayan dangalaklar kadar tehlikeli şey yoktur!»

«Alman mısınız?» diye bağırıyor bir ses, teğmenin bulunduğu yer olarak keşfettiğimiz bölümden.

«Gel de gör, sersem soyu! Şimdi seni boğmadan, bunu kendin saptayabilirsin!»

Bir patlamayla yerimizden hopluyoruz. Bu bir el bombası. Yerden yukarı fırlatılıp cansız bir külçe gibi düşen Vasili'yi görüyorum. Altındaki kar kırmızılaşıyor.

«Almanlar, budalalar! Bütün Almanları öldürmek. Şimdi Vasili gitmek yanına Ulu Kung-Fu. Çok üzgün. Hiç bilmek yok savaş nasıl bitmek. Bizler yok yemek kadife piliç Pekin'de kuzende.» Yerinden doğrulmaya çalışıyor, yarı doğruluyor ve Moruk'un elini sıkıyor.

«Dasvidanja, Çavuş.»

Ölüyor.

Öfkeden kudurmuşa dönerek, makineli tabancalardan ateş kusarak, hepimiz siperin sağ tarafına, teğmene doğru koşuyor ve bir saniyede tümünü silahtan arındırıyoruz. Küçük teğmen korkudan dehşete düşmüş, bet-beniz uçmuş siperin duvarına yapıştırılmış ve Lejyoner, siper bıçağıyla onun üniformasını parçalıyor.

«Öldürme onu,» diyor Moruk. «Daha çocuk işte.»

«Bu ahlaksız it, Vasili'yi katletti.»

Daha Moruk bir hareket yapmaya vakit bulamadan, küçük Hitlerci tekmelenerek sıçan yolunun dibine gönderiliyor. Bir çavuş, Porta'nın üzerine atlıyor, fakat boğazına bir hançer çalınarak yere yığılıveriyor. Vahşi hayvanlara döndük; öfkeden sarhoş, tüfek tabanca karşımızdakilere doğrultulmuş, gözlerimiz dönmüş.

«Yere yatın, eller ensede, yoksa ateş ederim!» diye bağırıyor Moruk.

Derhal, bütün bölük yerde.

«Savaş böyle mi kazanılacak!» diye inliyor Moruk cesareti kırılmış olarak. «Nerede Alman askerinin dünyayı hayran bıraktığı günler?»

Hemen hemen ardından, Albay Hinka başka subaylarla birlikte görünüyor. Ellerimizi sıkıyor, nerdeyse Porta'yla öpüşüyor ve sessizce raporumuzu dinliyor.

«Muhafız bölüğünü iyi korkuttunuz!» diyor.

Hava sert, uzakta ve apaçık iyice kötü durumda bulunan teğmene dönüyor:

«Peki siz? Niçin emirlere uymadınız? Hem de çok iyi biliyordunuz ki, ben Moskova'dan dönecek bir komando birliği bekliyordum?»

«Rus üniformasıyla geldiler ve parolayı vermediler,» diye yanıtlıyor teğmen kıpkırmızı kesilerek.

«Belki de izin fişleri ellerinde, gala üniformalarıyla geleceklerini düşünmüşsünüzdür,» diyor Albay Hinka öfkeyle.

«Fakat sanıyordum ki...»

«Sandığınız şeyi az sonra öğreneceksiniz,» diyor Albay Hinka arkasını dönerek.

Genç subay yine ağzını açmak istiyor.

«Tek sözcük yok!» diye kükrüyor Porta teğmenin ayaklarına tükürerek, «Ezerim senin o pis küçük suratını!»

Vasili, Moskova binalarının çatılarının göründüğü bir tepeciğe gömüldü. Bir asker cenaze marşı çalıyordu. Otomatik tüfeğiyle kriss'i (hançeri) yanına bırakılmıştı: Kung-Fu'nun yanına yalnız kadınlar silahsız gidermiş onların inançlarına göre.

Akşam, 2'nci zırhlı birliğe dönüyoruz ve şu Wolf domuzu Porta'yı sağ görünce gözlerine inanamıyor.

Şaşkınlığı öylesine oluyor ki, bizi hemen yaban domuzu çevirmesi şölenine davet ediyor. Doğal olarak çatlayıncaya kadar tıkınıyoruz, bütün takım karnını tutup duruyor. Wolf'un domuzu bozulmuş olmalıydı. Belki de bizi bunun için çağırmıştı!

«Hainlerin kökü kazınmalıdır, keza çocuklarının da. Hiçbir şey, kesinlikle hiçbir şey kalmamalıdır bu ayak takımından.»

A. Hitler
S.S. Obergruppenführer Heydrich'e.
7 Şubat 1942

11 Ocak 1942 günü, sabah saat üçe doğru, siyah kocaman meşin paltolu ve siyah çelik miğferli iki adam, Amiral-von-Tirpitz Ufer Caddesinde, tam Potsdamer Brucke karşısındaki kapıyı hızlı hızlı çalıyordu.

Açmadıkları için, kıymetli ağaçtan yapılmış kapıyı yumrukladılar. Üst kattan bir ikinci kapı açıldı ve robdöşambrlı bir adam, merdivenin sundurmasının üzerinden eğildi:

«Ne istiyorsunuz, Baylar? Ben Devlet Danışmanı Dr. Esmer'im ve bu şamata için şikâyette bulunacağımı size bildiriyorum.»

«Çekilin oradan!» diye gürledi adamlardan biri. «yoksa pişman olacaksınız.»

O sırada, Devlet Danışmanı, bu bilinmeyen kişilerin yakalarını süsleyen SS harflerini fark etti ve aceleyle gidip yataktaki karısının yanına sokuldu. Ertesi gün, ikisi de, kür için Bad Gastein'a gidiyordu.

Bir uşak, generalin katının giriş kapısını açmıştı.

General Ställ'i görmek istiyoruz!» diye uludu SS subaylarından biri uşağı hoyratça iterek.

«Baylar...»

«Kapa çeneni!» diye karşılık verdi Hauptstrumführer Ernst.

Adam bir sandalyenin üzerine düştü ve ağzı açık öylece, generalin çalışma odasına dalan iki ince, uzun boylu subaya bakakaldı. Bu subaya bağlı olarak hizmet ettiği yirmi yıldır, kimse, hiç kimse böyle bir davranışı göze almış değildi. General seçkin bir kişiydi ve titri konusunda çok titizdi.

«Tümgeneral Ställ siz misiniz?» diye sordu Sturmbannführer Lochner sert bir sesle.

«Evet,» dedi sabahın bu saatine kadar hâlâ çalışmakta olan general hayretle.

«Führer sizi, görevinizde kusur ettiğiniz ve emirlere karşı bozgunculuktan ölüm cezasına çarptırdı. İzinsiz olarak, birliklerinize çekilme emri vermişsiniz.»

«Siz deli misiniz!...»

General, tümcesini tamamlayamadı. Dört el silah sesi birden yankılandı. Acı bir çığlık koptu. Bayan Ställ koşarak geldi ve kocasının gövdesi üzerine kapandı.

«Bu domuz hâlâ yaşıyor,» dedi adamlardan biri, can çekişmekte olan kocasının üzerinden karısını ayırarak.

Saçlarından tutarak generalin başını kaldırdı ve tabancasının namlusunu ense köküne dayıyarak iki el daha ateş etti. Zavallının beyni fırlayıp odaya saçıldı.

«Bu tamam,» dedi Hauptsturmführer. «Heil Hitler!»

Kolunu kaldırdı ve rahatlıkla apartmandan çıktı. Caddede, bir askerin sürdüğü siyah bir Mercedes bekliyordu.

«Bundan sonrakine gidiyoruz. Nerede?» dedi subaylardan biri.

«Dahlem'de,» diye homurdandı öbürü.

Çarçabuk, siyah araba Landvehrkanal'ın üstünden gözden kayboldu.

9/GENERALLERİN KAÇIŞI

Rus cephesinden gelen müthiş bir gürleme, zaten huzursuz olan uykumuzu yarıda kesti.

«Hay Allah kahretsin!» diyor Lejyoner. «Bu da nesi gene?».

«Yüzlerce batarya ateşi,» diye yanıtlıyor Moruk apaçık bir kaygıyla. «Kim demiş İvan umutsuz bir du-

rumda diye? Umalım ki, yeni bir büyük saldırı sözkonusu olmasın. Fakat, görünüş öyle gibi.»

«Hem de bize karşı,» diye sürdürüyor Barcelona hep kötümserlikle.

Uzak ve madeni gürleme, uluyuşa kadar varıyor. Bunlar, korkunç bir artışla yaklaşan yüzlerce, binlerce bombanın gürültüsü.

Aceleyle kalkıyoruz, fakat toprağa yamanmak için, topçunun hiçbir şey yapamadığı bitleri kıskanıyoruz.

Tanımlanamayacak bir gürleme ve humbaraların savurduğu bombalar toprağı bir alev cehennemi içinde hallaç pamuğu gibi atıyor. Taşlar, buzzifosları bir ustura gibi keskin çelik parçaları, bombaların düşüş noktalarından yüzlerce metre ötelere kadar uçup savruluyor. Her şey kıymık kıymık. Uluyuş aralıksız sürüyor. Yer, gök, nehir ve Lenino kenti, dev bir makineli şahmerdanın durmadan dövdüğü koskocaman bir örse benziyor. Her şey infilâk ediyor. Ağaçlar tümüyle göklere fırlatılıyor; dünyanın taa içinden fışkırıyormuş gibi, gözüken ve gözükmeyen yanardağlardan püsküren lavların en uçlarına ulaşıyorlar. İnsan, hayvan her tür canlı parçaları, kan, kar, çamur, zifoz, çirkeften korkunç bir karışım, bu parça pörçük peysaj üzerine zehirli bir buhar yayılıyor. Bizler, bu ecinni, bu şeytan potası içindeyiz.

Koruganlar yerlerinden hoplıyor ve kabaran bir deniz üzerindeki mantarlar gibi titriyor. Delirenler var. Silleler, tokatlar yağmur gibi yağıyor; delirmeye karşı tek ilacımız bu. Orman yanıyor. Nehrin yüzeyinde, parçalanan buzlar, öldürücü seller fışkırtıyor; bu kara uçurum, binlerce Alman ya da Rusun mezarı olacak.

Yere, ölü bir yaprak gibi yapışmaya çalışıyorum. Patlamalar, bizim siperin mazgalları arasından içeriyi etikliyor ve bizi koruyan kum torbaları çoktan delindi. Bari kirişler dayansa!

Yeni bir bomba; kocamanlarından bir tanesi karargâhı tam anlamıyla gümletiyor. Karnımdan çıkan çığ-

lığı ancak hissediyorum; bu böyle uzun süre devam edemez, sinirlerim daha önce kopacak.

Moruk Sahra telefonuna atılıp, kolu çeviriyor.

«Ne arıyorsun?» diyor Porta. «Taksi istiyorsan, yarı yarıya tutarız. Fakat böyle bir gecede biraz bekleriz herhalde!»

«Bölük komutanıyla kesinlikle bağlantı kurmalıyım! Emir bekliyorum. Bu, büyük çapta bir saldırı.»

Korkunç topçu bombardımanı biraz sükûnet bulur gibi oluyor, ancak bu bir başka şeye alamet.

«Baraj ateşi;» diye uluyor sesler.

Silahlara sarılıyoruz.

«Nasıl olmuş da bu insanlığın alt-ürünleri, bu gelişmemiş-yaratıklar böyle bir saldırı için bu kadar gereci bir araya toplayabilmişler?» diye soruyor Heide şaşırmış. «Führer, bunların ezildiklerini ve savaşın sonunun geçit töreniyle kapanacağını söylüyordu.»

«Peki, haydi bakalım, tören adımıyla ilerle sersem soyu! Seni kim izleyecek çok merak ederim.»

Dördüncü vitesle, şarjörler ve ceplere cephane doldurduluyor. El bombaları çizmelerin konçlarında. Artık eli kulağında... Böylesine bir kıyamet gününde nasıl ölünmez? Bir uluma gökyüzünden üzerimize çullanıyor. Yol ortadan kayboluyor. Tanıdık çehreler arıyoruz... yok artık o yüzler. Uçan ve öldüren binlerce nesne, ne bunlar? Süngüler parlayarak koşar adım saldırıya geçiliyor, bilenmiş kürekler gövdelerden parçalar koparıyor, kesip-biçiyor. Bu can pazarından sağ kurtulunca, bu kez de seyyar mutfak önünde bir kap ısırgan çorbası için kuyruğa giriliyor; ya da şansına, bir pansuman yaptırabilmek için gene kuyruk! Alaylı alaylı sırıtan sıhhiyecinin önünde, memlekette beyaz yataklı bir hastanenin hayali kurulur.

Üç komprime aspirin ve baştan savma bir kompres; hafif yaralı yoluna devam eder. Kendi birliğindekiler ölmüştür. Yabancı bir takıma varır, irtibat eri olur, bombalar, baraj ateşleri altında, mayın tarlaları üs-

tünde, oradan oraya koşturup haber ulaştırır; taa ki, o da ağır yaralanıncaya ya da ölünceye kadar...

Birlikten birliğe gönderilir, seyrek olarak mektubunu alır. Bu daha da iyidir, çünkü her mektup onda yurt-yuva hasretini, o kaybolmuş yerlerin özlemini uyandırır ve en nazik durumda olan sinirsel dengeyi mahveder. Yirmi yaşında bir delikanlı devriliyor: «Kurtar kendini,» diyor kendi kendine, «Vatana bir şey borçlu değilim, o benim yaşamımı istiyor.» Bunun üzerine, bunayıp bilincini yitiriyor ve er eşyasını, tüm teçhizatını omuzuna atıyor, geriye doğru çekip gidiyor. Fakat bu kez, polis iblislerinin üzerine düşüveriyor yolu; Todt takımının (*) cezalı askerleri, düpedüz toprağa mezar kazıyorlar, kitle halinde idamlar, müstakbel kaçakların aklını başına getiriyor.

«Kaçmak istiyordun?» diye soruyorlar bir arkadaşın teçhizatını bir köşeye attığını görerek.

«Siz beni kim sanıyorsunuz?» diye yalan söylüyor.

«Bu güzel korugandan neden vazgeçmeli?» diye Küçük Kardeş. «İçinde kışı pekâlâ geçirebiliriz.» Fakat, üzgün bir tavırla da çevresine bakıyor.

Müthiş bir darbeyle siper lastik top gibi yerinden zıplıyor. Tavan çöküyor, içerisi boğucu bir dumanla doluyor; Hindenburg lambası sönüyor.

«Gidip komutanı görmeliyim,» diyor Moruk otomatik tüfeğini kavrayıp. «Bu hazırlanan, dev bir saldırı.»

«Hamdulla!» (**) diye yanıtlıyor Lejyoner. «Tek düğmen bile kalmaz geriye.»

«Dev bir saldırı,» diye yineliyor Moruk. «Bu sefer, gerçekten tam kapışılacak.»

«Kabahat hep Yahudilerin!» diye bağırıyor Heide. «İsa'yı çarmıha germekle başladılar.» Kimse kendisine yanıt vermiyor.

(*) Todt takımı: işçi bölüğü

(**) Arapça; yavaş!

Bir köşede, er Jacobo evlilik hikâyelerini anlatıyordu.

«Senin karın, ari ırktan mı?» dedi Porta.

«Tam sayılmaz, fakat biraz öyle. İnsan iyi yaşamalı, hele kâr getiren bir malın olunca olabildiğince iyi bir yaşam sürmeli. Neden birazını satmamalı?» Askeri kimliğinden bir fotoğraf çıkardı. «Bakın karım, ufukta gördüğü zengin bir limana doğru süzülüp giden nazlı bir gemi gibi. Şayet şu anda, bizim laf yatağımızda Grethe'nin paralı bir misafiri yoksa, benim yalan söylediğimi söyleyebilirsiniz.»

«Ve sen de buna katlanıyorsun ha?» dedi Heide kızgınlıkla. «Ben olsam onu kır jandarmasına derhal yakalattırırdım. Führer, sadık olmayan kadınların geneleve gönderilmelerini emretti. Bunlar, Nasyonal-Sosyalist topluma layık değiller. Almanya orospulardan da temizlenmelidir.»

«Ee, artık! Çok can sıkıcı olacak bu iş!» diyerek eğleniyor onlarla Porta.

Moruk, telefonun maniyetosunu umutsuzca kıvırıp duruyor, ahizeye bağırıyordu.

«Anladık, ama kime kızıyorsun?» diye soruyor Porta. «Sonuç desen, zaten belli bu; geri çekilme işte, ötesi yok. Dönüş yolculuğu başladı ve sana bunun canını sıktığını söylersem, yalan olur.»

«Alayı arıyorum, hay Allah kahretsin!» diye söyleniyor Moruk. «Emir almam gerek, emir vermeliler!»

«Sen kendin de pekâlâ emir imal edebilirsin.»

«Budala! Hat kesildi,» diye gürlüyor. «İkinci grup: Onarım için bana iki adam gerek. Acele bağlantı istiyorum.»

«Ah! bok iş bu, şu sırada olmaz! Delisin sen, Bir yeri onarsalar, arkasından öbür taraf uçacak, senin işçiler de birlikte!»

«En iyisi tüyelim,» diye öneriyor Porta omuzuna dolu bir fişeklik dolayarak.

«Onarım için iki adam!» diye gürlüyor Moruk. «Derhal alayla bağlantı kurulmalı.»

İkinci gruptan iki adam ayrılıyor. Bir muhabere astsubayı ile bir telgrafçı er, hiç karşı çıkmadan çelik kasklarını giyiyor ve maskelerini takıyorlar. Hava öylesine zehirli ki, sanki bir zehirli gaz saldırısı yapılmış gibi.

Öne eğilerek bu cehennemde ilerliyorlar. Önde, parmaklarının arasında teli kaydırarak giden astsubay. İlk kopuk yer. Birleştirme ve portatif aygıtla deneme. Hat, hâlâ ses vermiyor. Çabucak, hem de patlamalar arasında daha sonraki kopukluğu buluyorlar. Yedi kez aynı işi tekrar ediyorlar. Nihayet, Moruk bağlantısına kavuşuyor. Kulağımız kirişte dinliyoruz.

«Evet. Anlıyorum!» diye bağırıyor. Moruk telefona. «Her ne pahasına olursa olsun tutunmak. Bağışlayın Albayım, affedersiniz Binbaşım. Ben, bir üst komutanımla konuşuyorum sanıyordum. Burası, 5. Bölük 2. Takım, ben Çavuş Beir. Korugan yıkıldı. On beş adam, evet Sayın Binbaşım... Başım üzerine, yanıtlıyorum sizi. Karşımda ne mi var? Bilmiyorum... Bir kolorduya benziyor... Hayır, saygısızlık etmiyorum... Bağlantı kurmak için iki adamımın hayatını tehlikeye attım... Pis herifler!» diye mırıldanıyor telefonu kapatmadan.

Sıkıntı içinde ona bakıyoruz. Yapılacak şeyi kararlaştıracak o: Emirlere uymak ya da mantıklı tek şey; son hızla ipi koparmak. Yeni bir tutum alıyor, haritayı incelemeye koyuluyor ve gürültüyle burnunu çekiyor.

«Yerlerinize gidin ve teçhizatlarınızı alın.»

«A! bu olmaz,» diye içini çekiyor Porta. «Şimdi de kahramanlık oyunu mu oynamak gerekiyor?»

«Siz de işittiniz ya! Her ne pahasına olursa olsun dayanmak. Bizler Büyük Almanya'nın süprüntüleriyiz. Emirleri aldık, fakat kararı verecek olan İvan.»

«Bu harika bir korugan, bundan iyisini hiç bulamayız!» diye inliyor Küçük Kardeş.

«Bundan sonrakine, vaktin olursa bir de yüzme havuzu eklersin.»

Lenin yolunun öbür tarafından, Doğu'dan gelen motor gürültüleri. Zırhlı araçlar paletlerinin gıcırtıları. Çabuk silah başı! El bombaları elde, mayınlar, fişeklikler, keskin kürekler, siper bıçakları, mıknatıslı patlayıcılar.

Ve beklemek... sinirler tümden gergin...

Bir aydınlatma füzesi donuk ışığını kasılmış toprağa yayıyor ve binlerce kadavra ayağa kalkmış gibi geliyor bize. Füze, yavaş yavaş sönüyor ve bir başkası parlıyor. Cephe hareketleniyor. Bir topçu deposu uçuruluyor ve yakındaki orman, pembe bir ışıkla aydınlanıyor.

İşte oradalar! Sık saflar halinde geliyorlar. Bir insan çalkantısı. Piyadeler, uzun beyaz kamuflaj pelerinleriyle. Bacaklar; binlerce çizmeli ayak karı çiğniyor. Nereye bakılsa koşan çizmeler. Bu, bir gel-git olayı, bir asker okyanusu kabardıkça kabaran.

«Hurra, Stalin! Hurra Stalin!»

Bütün otomatik silahlar birden takırdıyor. Bu insan dalgası, bir orak makinesinin önündeki otlar gibi biçilip, düşü düşüveriyor, fakat ötekiler onu izliyor ve sonra daha ötekiler; süngü takmış olarak. O gece, deniliyorki, Mareşal Jukof cepheye gelmiş ve ancak Alman ordusunun bozulduğundan kesinlikle emin olduktan sonra Kremlin'e dönmüş.

İkinci piyade dalgası, kadavraları bir kalkan gibi kullanarak yeniden saldırıya geçiyor. Fakat, işte bulutlardan çıkan öteki öldürücüler; bunlar da bizimkiler; saldırıcıların üzerine bir bomba halısı aranıyor. Yerde, hücum gevşiyor, karlar kana boyanıyor; Ruslar kaçıyorlar. Ancak, NKVD'ler tarafından toplanıyor silah ve dipçik darbeleriyle ileri sürülüyorlar. Karların içinde, kamuflaj pelerinleri uçuşaraktan, gayet ağır ilerliyorlar.

«Hurra Stalin! Hurra Stalin!»

Bizim silahlar, karın hizasında nişan alma durumunda, yeni bir hücum daha karşılanıyor, öldürücü

ateş altında insan dalgası zayıflıyor, düşman safları düzenini kaybediyor.

«İleri, alçaklar!» diye uluyor bir siyasi komiser kendi adamlarına ateş ederek.

Fakat, panik sürüyor sarıyor. Komiserler öldürülüyor; artık bunlar asker değil, kasap çengelinden dehşete düşen hayvanlar, kasaplar da önlerinde ve arkalarında, hiç acımasızca kıyımda.

Birden, yırtıcı bir gürültüyle mevziin üzerinde bir bomba kasırgası, bir döner fırtına. Bir çocuk, yanıbaşımda; bütün bölüğünün sonuncusu; dehşet ve ürkütüyle bana bakıyor, dudakları bembeyaz. Uzun süredir burada bulunmasa da, bu iğrençlikler ve korku dünyasını çoktan görmüş.

Şimdi tam tepemizde uluyor, patlıyor, vınlıyor, inliyor. Toprak, koca bir aracın altındaymış gibi fışkırıyor.

«Kutsal Ana!» diye dua ediyor çocuk diz çöküp, ellerini kavuşturmuş.

Onu gözetliyorum... Az sonra sinirleri tümden laçka olup, kendini Rus bombardımanının altına atacak. Onu tepelemek için tabancanın namlusunu kavrıyorum, fakat fazla kuvvetli vurursam alnını çökertme tehlikesi var... Ama ya Rusların eline geçerse, aynı şey olmayacak mı? HDV, onun kaçmasını önlemeyi bana emrediyor.

Tiz bir uluyuş, görkemli bir ateş sütunu fışkırıyor arkamızdan. Tabancamı bıraktım, bütün kemiklerim un-ufak olmuş gibi geliyor; çocuk, üzerime yarı abanmış durumda.

Şimdi de koca obüsleriyle ateş ediyorlar. Korkunç, feci görünüm! Ceset yığını, adlandırılamaz bir pelte haline dönüşmüş: Bir et ve kan kitlesi, bir acayip külçe. Ne kadar korkuyorum! Bu korkunun üstesinden gelmeliyim. Makinelimi, üçgen süngümle elimde tutmalıyım:

«Tanrım! Yaralandım!» diye çığlık atıyor piyade

eri ürkmüş bir hayvan gibi kendini siperin dibine atarak.

Ona doğru gidiyorum fakat kaçıyor; vahşi kırda koşmaya başlıyor.

«Kutsal Ana! Kör oldum ben!» Dizüstü düşüyor, elleri gözlerinin az önce bulunduğu yerde.

Bir hıçkırık kulaklarımı deliyor, fakat bütün hızımla kendimi yere atıyorum, çünkü üzerime bir obüs geliyor, düştüğü yerde bulunmamalıyım. Her tür musibet üzerime yağıyor. Kendimi yokluyorum... Vuruldum mu? Başlangıçta insan bunun farkına varmaz. Sakına sakına başımı kaldırıyorum ve tahta perdenin altından bir göz atma riskini göze alıyorum. Genç piyade erinin bulunduğu yerde, artık ancak bir krater görüyorum. Benim bir şeyim yok, ne var ki çevrem bir kaos; tüm bir karma karışıklık, bir allak bullaklık içinde.

Dinliyorum... Topçu, yalnızca tanımlanması olanaksız korkunç bir gürültü değil, ancak cephe kıdemlilerinin çözebilecekleri bir bilgi dünyası şifresidir. Bir topçu ateşi size, düşman piyadesinin yolda olup, saldırının hemen başlayıp başlamayacağını bildirir. Kalbim çarparak tahta perdenin altından gözetlemeyi sürdürüyorum. Orada kımıldayan bir şeyler var... Acaba Ruslar mı? Hayır. Zavallı bir çam ağacı bu, nasıl olmuşsa bu afetten kurtulmuş ve yakıcı havanın basıncıyla toprağa eğilmiş. Kuşkusuz, ayakta kalan tek ağaç. Ormanın bütün devleri çoktandır devrilmiş, yerdeler. Kafamdan aptalca bir düşünce geçiyor: Madem bu inatçı çam yaşıyor, ben de sağ çıkacağım buradan.

«Eğil,» diyorum çama daha sonraki obüsü işitince.

Üstüm başım kar, fakat maskotuma bakma arzuma direnemiyorum: Çam, hep orada, ayak direyerek sallanıyor, sonra doğruluyor. Bütün bu beyazlığa karşı yaman, ödünsüz bir karşı çıkma, bir kafa tutuş.

İleri doğru eğilmiş, eski çelik miğferi başında ve piposu ağzında Moruk, adamlarının her birine koşuyor. Benim için bir parça salam var elinde.

«Nasıl?»

«Müthiş.»

Piposunu ağzından çıkarıyor ve genç piyadenin kaybolduğu kratere bakıyor.

«Ee, ne yapalım! Senin yanında da hep yuvarlanıp durduydu! Hikâye yok ya?»

«Pek özel değil. Önce kör olan bir piyade, sonra yok oldu. Belki de onun için daha iyidir bu sonuç.»

«Bizimkilerden biri miydi?»

«Sanmıyorum. Tanımıyordum kendini.»

«Gene de yazık. Çok dökülüyorlar! Pek bok iş, ah şu çocuklar!»

Ve Moruk, ilerki kıvrımdan bir başkasına doğru giderek gözden kayboluyor. Moruk yaşıyor! Şu halde başımıza bir şey gelmez.

«Şans eseri, Moruğun takımı en güzel paya sahip,» diyor Porta her zaman olduğu gibi.

Ortalık biraz yatışınca, gidip genç piyadenin künye plakasını alacağım. Kendi birliğindekilere teslim etmek için.

Şimdi, ancak hafif bataryalar ve havacılar ateş ediyor. Bu da ölümcül bir tehlike ancak nereye düşeceğini kestirmek o kadar zor değil. Biraz kafanı kullanırsan kaçınmanın çaresi bulunur. Porta gibiler, daha namludan çıkan sesi duyar duymaz, nereye düşeceğini aşağı yukarı kesinlikle hesap edebilir. Daha az tecrübeliler, atış anındaki sesle patlama anındaki gürültüyü ayırt edemezler. Ben ikisi arasında, tam yirmi iki saniye saydım. Bu ise, hiç olmazsa biraz sığınılabilecek bir çukura kendini atmaya yetecek kadar zamandır; sonra, iki bombanın aynı yere düşmesi pek seyrektir; ikinci belki kraterin meyili üzerinde patlayabilir, fakat tam dibe düştüğünü hiç işitmedim ve öylece, merminin geniş çukurunun olabildiğince en dibine yumulup yere yamanıyorum.

Bir cehennem gürültüsüyle havan topları tepemin üzerinden ateş ediyorlar. Müthiş şeyler bu 80 mm. lik havanlar. Her yöne, her çeşit boku atarlar ve insan

kedini hiç güvencede hissedemez. Benim sokulup yamandığım altüst olmuş yerde, birden bir şey parlıyor. Bu, genç ölünün künyesi.

«Stamkompagnie. Infanterie Esatzbataillon 89. FENNER EWALD, 9-8-24»

Şimdi ailesi, onun Führer ve vatan için «şanlı bir kavgada» toprağa düştüğünü öğrenecek. Ben de onlara gerçeği hiçbir zaman söylemeyeceğim. Oğulları bir kahraman gibi ölmüş olmalı, bu onların tesellisi olacak. Her Alman için böyledi bu. Her Alman ailesi, bir kahramana sahip olmakla gurur duyar.

Makinelisine doğru sürünüyorum. Topçu ateşi yeniden başlıyor, patlamalar çevremde ıslık çalıyor. Benim küçük çam, hep öyle duruyor.

Birden bir sessizlik. Dehşet verici bir sessizlik. Sonra bağırışlar yükseliyor; uzun, şikâyetçi, vahşi, iç karartıcı, uğursuz sesler.

«Uih, Uih, Uih! Alman köpekleri! Ruslar sizleri alıp götürmeye geliyor.»

Bir mitralyöz kusuyor, ötekiler de başlıyor, mermiler vahşi kırlar üzerinde uçuşuyor. O bağırış yeniden yankılanıyor, uzun, iç karartıcı, şikâyetçi... İnsanların bu biçimde bağrışabilmeleri, iliğinizi kurutuyor.

«Germansky! Sizi götürmeye geliyorlar. Rus toprağından asla çıkamayacaksınız! Kulaklarınızı, husyelerinizi koparacaklar. Fritze'ler titreyin! Bu gece sizleri almaya gelecekler.»

Kör edici bir alev ve havaya fırlatılıyorum. Bir kan, kemik ve kar gölüne düşüyorum. Yavaş yavaş kendime gelince, hava basıncıyla Rus hatlarının yakınında bir yere fırlatıldığımın farkına varıyorum. Onların konuşmalarını işitiyorum... Zaman zaman, humbaralar araziyi aydınlatıyor. Yattığım yerden pek uzak olmayan bir mevzide bir sahra bataryası olmalı, çünkü salvolar kulağımın zarını patlatacak.

Bu kısa kış günlerinde bile saatler yavaş geçiyor. Fakat, en korkunçu soğuk. Etrafımda, cesetler bile kaskatı kıvrılmış gibi görünüyor. Rusya soğuğu her şeyi

kemiriyor; akşam oluyor ve soğuğu daha da imbikten geçiriyor, damıtıyor bir güzel.

Son derece dikkatli ve sakınarak, sürüne sürüne bizimkilerin yanına doğru gidiyorum. Fakat müthiş bir panik içindeyim. Acaba doğru yönde miyim? Çünkü karşımızdakiler Sibiryalılar. Yalnızca onların üzerine yolu düşüvermek düşüncesi bile, insanın korkudan ödünü patlatır.

Sinirlerim kopacak gibi sürünmeye devam ediyorum, başımın üzerinde bir füze patlayınca yere yamanıyorum. Eğer ateş şiddetlenirse, bir çukura kayıyorum. Işıklı mermilerde, daha sonraki çukuru gözüme kestiriyorum. Her yan telörgü çevrili, karşıma dikiliveriyor. Bazen, ona takılı bir ceset, sallanan kanlı koluyla bana işaret verir gibi oluyor.

Almanca konuşmalar, sesler! Saatlerdir bu aydınlık peysajda sürüne sürüne gidiyorum ve otomatik tüfeğimin dipçiği üzerinde ağlıyorum. Bizim hatlardan bir baraj ateşi geliyor, ne yazık ki bazen çok kısa düşürüyorlar... Gölgeler kayıyor. Beni arayan Porta ile Lejyoner'in seslerini işitiyorum.

«Yaralı mısın ahbap? Bulabildik seni nihayet!» diyor Lejyoner soluk soluğa.

«Nereye sokulabildin öyle? Moruk seni artık kayıp sayacaktı. Seni sağ bulabilirsek bize bol yemek vermeye söz verdi.»

Bir patlamanın ışığında, telörgülerin bir gediğinde kımıldanan bir şey görülüyor. Silahlar hemen doğrultuluyor, ancak Küçük Kardeş, aynı anda kolunun altında bir sedyeyle yanımıza yuvarlanıyor.

«Sersem sürüsü!» diye homurdanıyor. «Ben her yerde sürüne, sürüne dolaşıyor ve sizin sebebinize canımı tehlikeye atıyorum! Siz de orada durmuş, rahatlıkla onu almak istiyorsunuz!» Birkaç saat sonra, seyyar mutfağın yanında, margarin sandıklarının üzerine oturmuş, birbirimize mutlu bakışlar fırlatıyoruz. Daha fazla ne arzu edilebilir? Küçük içki kadehleri, bir

karavana kara fasulye, kıçlarımızı ısıtacak ateş ve hele hele, oldukça uzaklıkta bomba yağmuru.

Küçük Kardeş bana kocaman bir püro uzatıyor. Kendisi, iki tanesini birden tüttürüyor, geçen gün bizim tümen komutanını götürürken, bütün bir karton aşırmış.

Fakat bana gelince, genç piyade beni vicdanen rahatsız ediyor, ölümünden kendimi sorumlu tutuyorum, çünkü kaçmasına göz yumdum. Hemen ertesi gün içimi Moruğa dökmeliyim; piposundan derin nefesler çekerek iyice, sessizce dinliyor. Moruk, beni biraz dengede tutan tek insan. Beraberinde, keskin nişancıların yanına götürüyor, bunlar çavuş yıldızlı öldürücüler. Dürbünle, bir süre onların bilinçsiz, düşüncesiz cinayetlerini seyrediyoruz.

«Öldürmek,» diye Moruk, «doğal bir şey oldu. Karşı taraftan her bir kişi öldürüşte, öldüreceğimiz bir kişi eksiliyor. Hatta savaşın, ölenlerle sağ kalanlar arasında mümkün düzeyi korumak için zorunlu olduğu bile söylenir.»

Bütün gece, biz Alsas turşumuzu tıkınırken, titreyen toprağın öbür tarafından hiç kesilmeyen motor gürültüleri geliyor.

«İvan, T-34'leri ısındırıyor,» diyor Porta kısa bir tonla.

«İki saate kadar gelirler,» diye destekliyor Moruk düşünceli bir tavırla. Mayın ve mıknatıslı cephanenin doldurulup hazırlanmasını emrediyor.

Zaman geçiyor... Sonra kısa bir topçu ateşi, hatlarımız gerisindeki tanksavar bataryalarını tahrip ediyor.

Geliyorlar! Bütün hızlarıyla geliyorlar, tankların geniş tırtılları, kar bulutları kaldırarak yaklaşıyor. Topçuları, Alman siperlerinin ince perdesi üzerinde aralıksız gürlüyor.

«Sakin olun,» diye emir veriyor Moruk. «Yere iyice yamanıp, yassılın ve bırakın tanklar geçsin. Sonra mayınları ve mıknatıslı patlayıcıları atacaksınız.»

Hiç denecek kadar kısa bir zamanda, Alman cephesi gerilerde uzak bir yerden yarıldı. Fakat nehrin öbür yakasında, bir FLAK kükrüyor ve on sekiz T-34 havaya uçuyor. Tank piyadesi, müthiş bir ateşle biçiliyor. Alman hatlarının en zayıf olduğu bir yerde, tankların çekilişi...

Fakat, birçok noktada, Rusların şok birlikleri de cepheyi yarıyor, Arazide yayılıyor. T-34'ler, yanlarında kayakçılarla batıya doğru kayıyor ve Alman destek mevzilerini dövüyor.

Schalamowo'da, tümen kurmayı aceleyle bagajını katlıyor. Uzun bir kamyon kolu şimdiden homurdamaya başlıyor. Tümen komutanı, uzun kürk paltosu içinde, kurmay başkanına komutayı ele alması emrini veriyor. «Mevziler, son adamına kadar dayanmalıdır.»

«Bu, düşmanın son silkinmeleridir; son sıçrayışlar bunlar,» diye açıklama yapıyor Harp Akademisi'ni yeni bitirmiş, çiçeği burnunda subaya.

«Evet Generalim, anlıyorum; stratejik bir çekilme söz konusu, düşmanı tümden yok etmek için bir kapana doğru çekmek. Gerçekten ilginç,» diyor genç subay heyecanla.

«Tam öyle. Benim yokluğumda gerekeni yapacağınızdan eminim. Sert olunuz, yoksa disiplin gevşer. Bize son zamanlarda birçok kötü birlik gönderdiler. Şayet işin üstesinden gelirseniz, çok sürmez yarbaylığa yükselirsiniz.»

Ciddiyetle el sıkışıyorlar ve subay, general ayrılır ayrılmaz, ilk hatta gözükmeye iyice kararlı.

General, ani kaçışının bu can sıkıcı tanığını böyle tehlikeli bir bölgede bıraktığından mutlu, paltosuna bürünmüş, Mercedes'i içinde rahatlıkla çekip gidiyor. Birkaç kilometre uzakta, bir ormanın yakınında general duruyor, dürbününü kavrıyor ve ilgiyle şatoya ateş eden T-34'lere bakıyor, binbaşı görünür bir biçimde orayı savunmaktadır, memnun bir gülümseme beliriyor dudaklarında. Bir kahramanlar çarpışmasında bu, kıyıma uğrattığı üçüncü tümen oluyor; bu, kendisi-

ne kesinlikle bir «Şövalye Haçı» nişanı kazandıracak ve böylelikle 1917'de, Flanders'da bir tümenin kurmay başkanı olarak kazandığı «Liyakat Haçı» ile bir çift oluşturacaktı.

Jandarma ona yol göstericilik ederek önden gidiyor. Sertlerin serti jandarma yüzbaşısı, kendi tümen komutanının Mercedes'ini geçirtmek işinin içinden iyi çıkacak. Kadınsı bir sesle konuşan emir subayı, ön koltuktan uşak tavrıyla dönüyor:

«Generalim, hareket etmekte acaba biraz fazla mı acele ettik? Beni lütfen bağışlayınız, fakat tümenle bu kavşakta güzel bir savunma düzeni kurabilirdik sanırım.»

General yanıt vermiyor, fakat içinden, bu homoseksüeli ilk fırsatta zırhlı birliklerden atmayı kararlaştırıyor. Düşünen emir subayları tehlikelidir. İtaat etmek ve susmak zorundadırlar. Bir püro yakıyor, ilk nefes boğazında kalıyor. Karşısında yanan bir köy mü? Duruyorlar. Emir subayı kendisine bir dürbün uzatıyor. Sessiz ve buz gibi, general, T-34'lerin köyün yakınında giriş ve çıkışı kapadıklarını, orada gemi gibi palamarladıklarını görüyor; hatta kulelerindeki yazıları bile okuyabiliyor: «İstilacıları öldürün! Faşist soyguncular!» General dürbünü elinden düşürüyor.

«Bana otomatiğinizi verin Yüzbaşı. Bunlar Alman tankı, şüphesiz 2'nci Panzer birliği. Arabayı alın ve ne olup bitiyor bir bakın. Er Stolz, benimle kalın. Yüzbaşı, arabayı kendiniz kullanacaksınız, geri dönmekte acele edin.

Yaşlı bir muvazzaf onbaşı olan Stolz, gülümseyerek Mercedes'ten iniyor. Tankların Rus tankı olduğunu çok iyi biliyor, fakat kuşkusuz susacaktır. Bu baylar birbirlerini öldürseler bile, onu ilgilendirmez. Sessizce el bombalarını topluyor.

«Bunlarla ne yapmak istiyorsun?» diye soruyor kadınsı sesiyle yüzbaşı.

«Ivan'ın suratına savuracağım,» diye yanıtlıyor onbaşı gülümseyerek.

«Siz çoktanberi kurmay karargâhındasınız,» diyor yüzbaşı dişlerinin arasından.» Bunu değiştirmek gerekecek.»

Seni de, Bayan, diye düşünüyor onbaşı, makinelisi koltuğunun altında.

Mercedes şoförü olmadan önce, mükemmel bir nişancı olarak tanınırdı ve bu nedenle, generale düşünceli bir tavırla bakarken, makinelisini de koltuğunun altından bırakmıyor.

«Sen, alçak soyu, senin sonun Savaş Divanı.» diye söyleniyor içinden, «fakat sana dokunamazlar, çünkü o zaman bütün toplum sarsılır. Sen, generalsin. Sen kaçarsan, buna stratejik çekilme denir ve üstelik bir de nişan verirler.»

Mercedes ancak bir kilometre gitmişti ki, gözden kayboldu; bir T-34 onu ezmişti, fakat emir subayı mutlu ölmüş olmalıydı; kahraman bir Alman olarak. General. öteki subaylardan biri tarafından götürüldü. Onbaşı, hep hendekte kalarak önünden geçen birliklere bakıyor ve sabırla bir nakliye tümeni, Kolorduya erzak götüreni sabırsızlıkla bekliyor. Buna katılınca bütün Avrupa'yı dolaşabilir! Bir kasap kamyonuna yatıp uyur ve motor arıza yapmadıkça hiçbir şey onu uyandıramayacaktır. Bir çekilmede hareketsiz bir kamyon, ölüm tehlikesi içinde demektir.

Yirmi iki gün sonra generalinini yeniden buldu ve ikisi de, yarım ağız bir konuşmayla birbirlerini anladılar. Uzun bir uyduruk raporla, general Şövalye Haçı'nı, onbaşı da EK. I. (1'inci dereceden Demir Haç) nişanını aldılar. General tümen komutanı oldu, onbaşı da şeridine yeni bir tane daha ekledi. Mercedes'le yeniden yola çıktılar ve daha sonraki stratejik çekilme için plan hazırladılar. Yeni bir kurmay başkanı, yeni bir emir subayı ve konaklamak için, muharebe hatlarının çok gerisinde yeni bir şatoyla; orada topçunun gürültüsü kimsenin uykusunu bozmaz.

«Savaş o kadar korkunç bir şey değildir, ancak

işin içinden sıyrılmasını bilmek gerekir,» diye açıklıyor onbaşı bir arkadaşına.

Ama başka yerde aynı şey olmuyor. Lokotnja yakınında, T-34'ler, bozgun halindeki 78'inci ID'nin tüm kurmay heyetini aniden bastırıyor. Kurmaylık daha ne olduğunu anlayamadan, hepsi kıyıma uğruyor ve T-34'ler ilerlemelerini sürdürüyor.

Cephenin çok gerisinden, dehşet verici çığlıklar yankılanıyor.

«İvan cepheyi yardı! T-34'ler oto yolunda gidiyorlar.»

252'nci Birliğin izole edilmiş durumdaki bir bataryasının komutanı, kahramanca ateş edip duruyor. Paniğe kapılmış bir kaçak takımını topluyor, onlara 105'lik topları için mevzi kazdırıyor ve Sibiryalı sürüler üzerine bomba yağdırıyor. Fakat, gene de çekilmek gerekiyor. Bu uykulu hayvanlara dönmüş askerlerle, topların gerisine doğru atış yapılıyor; insanüstü, kasları koparan bir güç, bir çaba istiyor. Nihayet, bir ormanın kıyısında, topçu subayı bataryasını son kez olarak mevzie sokuyor ve komutunu veriyor:

«Ateş!»

Daha bir saat, batarya gürlemeye devam ediyor. Ne var ki, cephane tükenmiştir. Toplar devriliyor, gülünç bir tanksavar barajı; T-34'leri ancak birkaç dakika engelleyebiliyor. Kanlı parçacıklar, bir yığın pelte; işte bir avuç yiğitten geriye kalanlar!

Rus piyadesi, zırhlı araçların ardından yürüyor, tırtıllar bir zafer türküsü söyler gibi. Geçerken, bir süvari tavlasını ezip geçiyor, atlar, bağırsakları dökülmüş, çılgın, kaçışıyorlar. Sibiryalı kayakçılar için bu ne ganimettir! Bu vahşiler, Eskimolar gibi bu et parçasını taze taze, çiğ yutarlar. Kandan kıpkızıl dişleriyle gülüyorlar: Çiğ et kuvvet verir.

Cepheden 150 Km. geride, T-34'ler, 243'üncü yedek hastaneye doğru ilerliyorlar: Burası, Ruslardan korkulmayan sakin bir bölge. Fakat, işte birdenbire gözüktüler! Tank komutanlarının kulelerinden gördük-

leri bir mezbaha bu, bir kıyım panayırı. Sibiryalılar ırza geçiyor, öldürüyor, eczanedeki alkolü içiyor, yiyecek depolarını yağma ediyor ve yola devam etmeden önce, dişleyip kemiremedikleri ne varsa üzerine işiyorlar.

İşte, O 5 Aralık 1941 dehşet gecesi, Alman ordusunun Moskova önündeki çöküşüne tanık olundu. Rus birlikleri, kentte karınca gibi kaynıyordu. Boyaları henüz kurumuş T-34'ler, fabrikalardan aralıksız diziler halinde çıkıyordu. Rus topçuları ellerinde kronometre iki dünya savaşı boyunca benzeri işitilmemiş, en müthiş baraj ateşi açmak için emir bekliyordu. Binler ve binlerle top. Birinci Dünya Savaşı'nın bütün saldırılarında kullanılan top adedinden daha çok sayıda topun bir araya getirilmesi. Titremeyen tek Rus yoktu. Bu, insanın gerçek olduğuna inanamayacağı gök gürlemesini bastıran gürleme, Şeytan'ın ta kendisinden geliyor gibiydi; gece, gündüz gibi aydınlanmıştı, bütün namluların ağzından çakan binlerce şimşek, ortalığı gündüze çeviriyordu. Şafakta da uçaklar göründü arı sürüleri gibi o kadar alçaktan uçuyorlardı ki, Moskova'nın bacaları yıkılacak sanılırdı. Kimse konuşmuyordu, kimse heyecanla haykırıp bağrışmıyordu, herkes birbirine korkuyla, ürküntüyle bakıyordu.

5 Aralık günü, sabah saat on buçukta, birbuçuk milyon kişi saldırıya geçti. Birbuçuk milyon, altıyüz bin Alman'a karşı! Üç saat sonra, bu insan okyanusunun dörtte biri çoktan toprağa düşmüştü, fakat geri kalanı bütün süratiyle ilerliyordu.

2'nci zırhlı birlik, bölgesinde yirmi dakikada 223 T-34'ü hasara uğrattı, fakat tümen % 90 kayıp verdi ve bizim tüm tanklar harap oldu.

Cephenin diğer kesimlerinde, Rus zırhlı birlikleri hemen hemen hiç direnmeyle karşılaşmadan ilerliyor ve uzak ülke gerilerine kadar dalıyorlardı. Her yanda «Tanklar! Tanklar!» bağırışları yankılanıyordu.

Herkes, kendini ani bir çılgınlığa kaptırıyor: Doktorlar, papazlar, aşçılar, levazımcılar, nakliye askerleri, bürokratlar; yani şimdiye kadar cepheyi ancak

uzaktan duydukları top sesleriyle tanıyanlar. Eşyalar balyalanıyor, kamyon kasaları dolduruluyor, batıya doğru kaçan kaçana.

Zırhlı birlikler! Bu korkunç bağırış, şimdiye değin bir tek T-34 görmemiş ve göreceği de aklının ucundan geçmemiş olanları tir tir titretiyor. Fakat bir söylenti, panik tohumları saçarak, T-34'lerden daha da hızlı yayılıyor. Hiç denenmemiş bir savaştan açık açık konuşan birçok subay, sinir krizleri geçirmiş ve dedikleri gibi, takviye istemek için cepheden ayrılmış olmalılardı. Çünkü yüksek rütbeli bir subay, daima daha yüksek rütbeliye, takviyenin zorunlu olduğunu ispatlamak için başvurmak mecburiyetindedir. Bir teğmen bunu yapamaz.

Bazıları, tiyatroyu sevdiklerinden intihar ediyor; ancak, çekilmenin tümden olanaksız bir durum aldığında oluyor bu ve masalarının üzerine, Führer'e minnettarlıklarını dile getiren bir de mektup bırakarak: «Führerim, ben görevimi yaptım. Heil Hitler!» Bunlardan, Hitler'e kadar ulaşan mektup çok nadir. Çoğu, Rus askerlerinin kıçlarını silmeye yarıyor. «Cephe çöktü! Cephe çöktü!» Bu sözcük bütün dudaklarda. «50' nci Kolordu yok edildi,» diye fısıldıyor bir albay, gizlice bir generale; beriki Batı'ya doğru sıvışmak için acele ediyor.

Panik, steplerdeki bir yangın hızıyla yayılıyor. Pek kısa bir zamanda, artık Moskova cephesinin yüz kilometre gerisinde gerçekte Alman ihtiyat kuvveti kalmamıştır. Yaralıları toplamak için durmaya bile vakit yoktur, bu nedenle yollarda sürünen bacakları kopmuş ya da kesilmişleri, ancak körlerin sırtladıkları görülüyor; Deliler, kollarını kaldırıyor ve önlerinden Mercedes'lere kurulmuş kırmızı rütbe şeritli bir generalin geçtiğini her görüşte: «Heil!» diye bağırıyorlar.

Hiç kimse uzakta, doğuda, tam Moskova kapılarında hâlâ umutsuzca savaş vermekte olan birinci hattakileri düşünmüyor. Bütün yiyecek ve mühimmat ikmal hatları kesilmiş, bu zavallılar Rusların bıraktıkları ar-

tıklarla yaşıyor; yiyecek olduğu kadar cephane bakımından da. Kalan takımlar, kabarmış bir denizin üzerindeki adacıklar gibi, her yanı düşman birliklerince sarılmış, hâlâ çarpışıyor.

«Hey Tanrım! Demek kimsecikler yok artık!» diye bağırıyor. Albay Moser telefonda.

«Yok, Albayım bağlantı sağlam, fakat kimse yanıt vermiyor.»

Küçük Kardeş yalnızca altın dişleriyle meşgul ve çaldıklarını iddia ediyor, ancak Porta, onun göğsünde sakladığı daha iki kese dolusu altın dişi olduğunu çok iyi biliyor. Telgrafçı tekrar taburla bağlantı kurmayı deniyor.

«Tüymüşler,» diyor Porta. «İyi geceler Amalie!»

«Alman subaylarına hakaret ediyorsun,» diye bağırıyor Heide. «Bir Alman birlik komutanı, bu Rus köleler karşısında kaçmaz. Albayım, Onbaşı Porta'yı ihbar etmek zorundayım.»

«Susun, erbaş Heide! Sinirlerimi Rus piyadesinden daha çok bozuyorsunuz. Siz gidin de nöbetçileri kontrol edin.»

«Emredersiniz Albayım. Erbaş Heide nöbetçileri kontrol edecek.»

«Bir bomba yoluna düşersin de mikroplu biri eksilir,» diye matrak geçiyor Porta! «Salgın hastalıklardan korunmak gerek.»

«Salgın hastalık demekle ne demek istiyorsun, şaşkın hergele?»

«Kahverengi veba!»

«Yeter!» diye bağırıyor Moser. «Bıktım sizden artık ve hep şu Heide'nin aleyhinde olmanızı istemiyorum: O da inananların arasındaysa ne yapabilir ki...»

«Hani inananlar?» diye soruyor Küçük Kardeş, şaşırmış. «Ben onu deli bir Nazi olarak biliyorum.»

«Tamam, öyle,» diyor Porta. «Takma kafana öyleyse, baş ağrısı tutar.»

İki müthiş bomba patlaması... Bir irtibat görevlisi korugana hızla giriyor.

«Tabur komutanının tüm kurmayıyla öldüğünü Albayıma arzederim. Taburun mevcudu 160 kişidir. Alay emri: Bölük, geride bir mevzie çekilecektir. Nivgorod'da, Albayıma yeni emirler gelecektir.»

Topuk vuruşu ve irtibat görevlisi dışarı koşuyor. Bomba çukurundan bomba çukuruna atlıyor, patlayıcılar arasından geçiyor. Kendisini bir daha görmedik. Bu adamların yaşamları kısa oluyor.

«Geri çekilme,» diye emir veriyor Albay Moser. «Her şeyi götürüyoruz. Çavuş Beir, patlayıcıları hazırlayın. İvan'a hiçbir şey bırakmamalıyız.»

Porta, koruganın kapısına bir paket patlayıcı asıyor. Bunu açacak Rus'un vay başına geleceğe! Küçük Kardeş, sobanın yukarısına, görülecek bir yere yerleştirdiği odunun kovuğuna bir dinamit lokumu sokuşturuyor. Ateş yakmak için pek çekici! Masanın üzerine bozulmuş bir et parçası konuluyor, bir tele bağlanıyor; onunla bir oynarlarsa korunak uçar. Yattığı yerde kalabalık eden bir kadavraya, el bombaları yerleştirildi. Hitler'in portresi arkasına da keza. Çünkü, tek bir Sovyet vatandaşı yoktur ki, Hitler'in fotoğrafına tahammül etsin! Barcelona, bir kapının üzerine küçük bir haç çakıyor ve bunun bir patlayıcıyla kontakt durumuna getirip gereken biçimde ayarlıyor.

«Yaman bir buluş! Bu rezaleti ortadan kaldırmayı emretmeyecek bir tek NKVD yoktur. O zaman bomm! Komiser momiser kalmaz ortada. Bunun üzerine uzak, kuytudaki Rus köylerinde, bu iblislere İsa'nın zorlu silleler attığı konuşulacak!»

«Gel Stege, sana peşinen haber vereyim,» diyerek Porta arkadaşını kenefe götürüyor. «Eğer şu kalasların üzerine oturup da sıçacak olursan, sana şimdiden söyleyeyim kıçın o zamana kadar hiç bilmediğin biçimde silinecektir. Daha işini bitirmeden basurların atmış olacak. Kalasa bir Bowden tetiği bağladım. Fakat, işin güzeli bekleyenlerde uçacak, çünkü alttaki kalas üzerine cephanenin gerisini sakladım. Uzun süre karın ağrılarını, ishallerini unutmaları gerekecek!»

«Haydi çabuk yaylanın! İvan geliyor. Allahaşkına Porta, erzak torbanı oraya bırak da yanına el bombası al.

«El bombalarını tıkınamam ki, benim karnım hep acıkır.»

«Ama, kendini savunabileceksin!»

«Açıklıktan ölürken, neden savunacakmışım?» diye yanıtlıyor Porta erzak torbasını yanında alıkoyarak.

Bölük kol başı nehri tam geçtikten sonra, birden, uzaktan Stalin'in orglarının gümbürtüsü yankılandı.

«Daha çabuk! Daha çabuk!» diye bağırıyor albay. «Çok sürmez, yağmur gibi yağmaya başlar.

Çoğumuz nehri geçmiştik ki, ilk bombalar düştü. Kara sular havaya fışkırıyor, koca koca buz parçaları ormana doğru fırlıyor. Bir dehşet çığlığı! Bu, Barcelona'nın sesi. Hava basıncı kendisini bir buz çukuruna atmış. Öldürücü suda kayboluyor. Porta bir anda tüfeğini kayışına takıyor ve arkadaşımızın çırpındığı çukura doğru buzun üzerinde sürünüyor. Küçük Kardeş'le ben, onun arkasında zincir yapıyoruz. Barcelona'ya el verip sarılarak onu çıkarmak istiyor. Fakat boşuna! Kendisi de bu buzluğa düşüyor, öyle bir buzluk ki, derinizi canlı canlı yüzen, yalın bir bıçak gibi.

«Sersem soyları!» diye bağırıyor Küçük Kardeş. «Bir halat lazım!»

«Nereye bağlayayım halatı, söylesene?»

«Başka bir yerin yoksa kuyruğuna bağla! Benimkisi ancak bir T-34'e dayanabilir.

Ben, nehirden çıkmak için geriye sıçrıyorum ve buz plakaları kırılıyor, fakat suya düşmüyorum. Moruk beni sağlam toprağa bastırıyor, bu sırada Küçük Kardeş yere yatmış, demir bileğiyle Porta'yı çekmeyi başarıyor, bu kez ikisi birden zavallı Barcelona'yı bacaklarından kavrayıp bir patates çuvalı gibi çukurdan çıkarıyorlar.

Aceleyle küçük bir ateş yakılıyor ve Barcelona'yı, kan dolaşımının sağlanması için soyarak zorla kara yatırıp yuvarlıyoruz. Ama —52°'de bir Rus banyosu,

iş ölüm kalım meselesi haline gelmeden alınmaz. İlk bakışta sağlam gibi görünse bile, vücudun içi donmuştur. Barcelona ağlıyor, hıçkırıyor, küfrediyor fakat biz hiç ödün vermiyor, katı bir tutum içinde bulunuyoruz, öylelikle bir süre sonra gerçekten kurtarılıyor.

Doğal ki, Porta işin içinden yalnız başına çıkıyor. Ölmüş bir binbaşının üniformasını geçiriyor sırtına ve her gelip geçişinde de selam istiyor. Sonunda bu Küçük Kardeşi iyice kızdırıyor ve 6'ncı zırhlı birlikte artık haybeden selamlamalar olduğuna hükmediyor.

Derin bir sel yarığına varıyoruz. Köprü yok, yalnızca dallar örtmüş üzerini; ancak bunlara asılarak geçeceğiz. Er Kuno son asılan oluyor, sallanıyor... dal kopuyor ve ondan son görünüş, uçuruma düşen bir gövde.

«Olacağı buydu!» diye homurdanıyor Barcelona. «Orada kendi postlarını kurtarmayı düşünmeden önce, bize pekâlâ haber verebilirlerdi. Bizi düşünen kim?»

«Alman askeri yalnızca saldırıyı öğrenir ve hepsi bu kadar,» diye karşılık veriyor Albay Moser. «Harp Akademisi'nde, 'Çekilme' diye bir sözcük yoktur.»

«Evet, bu ahlaksızlık sayılır,» diye içini çekiyor Moruk yorgunluk ve bıkkınlıkla.

«Kuşkusuz,» diyor Porta küçümseyen bir tutumla. «Kavganın heyecan ve hararetini kırar. Fakat öyle bir an gelir, yiğitler öylesine yorgun düşerler ki, üzerlerine işenebilir bile.»

«Kitap gibi konuşuyorsunuz,» diye homurdanıyor Küçük Kardeş. «Artık gına geldi. Kızlardan konuşalım biraz da.»

«Hah hay. Nasıldı şu geçen gün düzdüğün Rus hastabakıcı ha?» diye soruyor Porta, bitlerinin gözde randevu yeri koltuk altlarını kaşırken.

«Bir şömineye asılmış kırk yıllık jambon gibi kuruydu. Hem, iki kişinin bir araya gelince ne yapacaklarına ait hiçbir fikirleri de yok, çoktandır biliyorum ben bunu.»

«A? Nasıl yani?»

«Ben ve bir arkadaşın, Hein Hoyer Strasse 19'da, yarı gizli bir evimiz vardı. Ev aslında, kürkçü Yahudi Leon'undu, fakat adam, haklı olarak Adolf tepelerine inince sıvışmıştı. Başlangıçta fazla bir şey anlaşılmıyordu, ancak yoldan geçen müşteriler uğruyordu, fakat gerisi sonradan geldi. Hatta içlerinde kendilerine veresiye olanağı tanınmasını isteyen tipler de vardı. Bir gün Bolivyalı biri çıkageldi; bakir ormanlardan inmişti ve burasının bedava olduğunu sanıyordu, o zaman kendisi dışarı atıldı. Sokağın karşı tarafından: 'Cerdo, cerdo!' diye bağırıyordu. Bu, politik bir slogana benziyordu. 'Domuzlar' anlamına geldiğini öğrenince, Davidstrasse'nin gençlerine telefon ettik: 'Burada Adolf cerdo!' diye bağıran bir serseri var!' dedik. Telefonda, bundan hiçbir şey anlamayan bir nöbetçi: 'Çok kibar bir söz bu. Bırakın, bağırmaya devam etsin: Hiç kuşkusuz Heil! demektir.' diye yanıtladı. Fakat sözlükte aramış ve yedi dakikada, öküz siniri kırbaç ve daha her çeşit takım taklavatlarıyla şıp diye gelmişlerdi. Fakat 'cerdo' diye bağıran Güney Amerika yerlisi, şeytanın alıp götürdüğü bir rahibeden daha hızlı ortadan kaybolmuştu. Şimdi bu evden sonra, benim orospulardan iyi anlayıp anlamadığımı düşün!»

«Dikkat!» diye bağırıyor Albay Moser. «Arkama dizilin, tek sıra!»

Birkaç kilometre ötede, cam ormanından üzerimize ateş ediliyor. Bombalar, mermiler sert toprağı cam gibi yarıp sanki sürüyor; ay, bir bulutun ardına gizleniyor; karanlık, topçu ateşleriyle aydınlanıyor. Bir çamın arkasında siper alan Küçük Kardeş, nerede bir ışık görürse, otomatiğiyle oraya ateş ediyor. Düşman ateşi yavaş yavaş kesiliyor. Hızlı adımlar ormanın derinliklerine dalıyor, donmuş dallar çatırdayıp kırılıyor.

«Yayılın!» diye komut veriyor albay. «İkinci takım başa. Düşman bizim çekilmemizi, ormanın sınırında kesip durdurmak istiyor; yarma yapmamız gerek. Bütün yaralılar götürülmelidir. Bir tanesi terk edilirse, hepinizi Savaş Divanı'na veririm. Umarım anlaşıldı?»

Avcı hattı düzeninde ilerliyoruz ve mermi sağanağına tutulmamak için sürekli sığınak arıyoruz. Teslim olmak mı? Kimse bunu düşünmüyor.

3'üncü takımdan üç yaralı var. Astsubay Lehnart'ın dizi bir patlayıcıyla paralandı, kendisine, tüfekten bir protez uyduruyoruz, dipçik ayak yerine geçiyor. Doğal olarak her adım atışta inliyor, fakat gene de donarak ölmekten iyi.

İnsanın nelere dayanabileceği inanılmaz bir şey! Bunu, her gün yaralılarda gözlemliyoruz; Teğmen Gilbert, bağırsaklarını elleriyle zaptederek kilometrelerce yürüdü; Oberschütze Zobel, vahşi araziyi kalçasının bir tarafı pelte halindeyken sürünerek geçti. İstihkâm eri Blaske yüzünün bir yanı gitmiş, bir ayağı harap durumda, topallaya, sürüklene revire kadar vardı. Bu arada Çavuç Bauer'i de unutmayalım, iki ayağı boynunun çevresine bir iple bağlanmış olarak cerrahın karşısına kadar sürüne sürüne gelmeyi başardı! Bunların yerlerine dikilebileceğini düşünüyordu... Hele hele sancaktar West; babası generaldi, hatlar arasında dikey süngülere takılmış, ciğerleri sırtından çıkmış bir halde kaldı. Onu Porta'yla taşıdık; dört gün daha yaşadı... Daha da devam edebilirim örneklere.

Aramızda çoğunun yaşı daha yirmiyi geçmemesine karşın, bu bizimki ne kadar çok görmüş geçirmişlik! Öldürmek üzerine bilmediğimiz yok; bir yaralının bundan kurtulup kurtulamayacağını da biliyoruz; her tür yarayı tanıyoruz; Mermiyle ya da süngüyle bir yanından öbür yanına delinmiş ciğer, karın bölgesinde kurşun, patlayıcının açtığı yara, el bombasının yaralaması, kafadan yaralanma... Anatomi bilgimiz gerçekten hayret verici.

Bölüğü toplamak için, ormanın küçücük bir meydancığında kısa mola. Telgraf çavuşu Bloch'un omzunda açık bir bıçak yarası var ve çok kanıyor. Sıhhiyeci Tafel geliyor, kanamayı durduruyor ve herkes onun, mesleğinin adamı olarak çabuk çalıştığını görüyor.

Kendisine aletlerini uzatan Küçük Kardeş'in yardımıyla, alışkan elleri parçalanmış etleri dikiyor.

«Kurtulacaksınız çavuşum,» diyor pansumanı tamamlayarak.

«Yoksa sen iskelet tamircisi misin?» diye soruyor Küçük Kardeş şaşırıp kalarak.

«Evet,» diye yanıtlıyor Tafel soğuk bir tonla.

Gemersheim'dan doğrudan bize gelmişti.

«Şunu demek istiyorum; para alma hakkı olan, elinde üniversite belgesi bulunan, yani hepsi, her şeyin tamam öyle mi?» diye üsteliyor Küçük Kardeş hayranlık ve beğeniyle dolu.

«Evet, dedik ya sana, ee daha başka? Şimdi sıhhiye eriyim, sanırım bu kadarı sana yeter?»

«Porta!» diye bağırıyor Küçük Kardeş. «Bizim sıhhiyeci gerçek bir işkembe çıkarıcı! Hele gel de gör! Gerçekten de görülecek adamlar var burada.»

«Mademki doktorsun, neden subay değilsin?» diye soruyor Porta çok şaşırmış. «Hem niçin Gemersheim'dan çıkıyorsun?»

«Pekâlâ,» diyor Tafel gönülsüzce. «Bunun bir gün anlaşılacağını biliyordum fakat size açıklamayı istemiyordum. Size bakıyorum, çünkü bu görevimdir, fakat siz de bana vız gelirsiniz.»

«Albayım!» diye bağırıyor Küçük Kardeş, yapmacık bir kırgınlıkla, «bizim sıhhiyeci, bizlerin kendisine vız geldiğini söylüyor!»

«Peki, iyi o halde, eğer seni bu kadar üzüyorsa; de ki evet, ben doktor oldum daha önce.»

«Şu halde gene, doktorsun» diye yanıtlıyor Moruk piposundan bir nefes çekerek.

«Doktor olarak çalışma hakkım yok. Çoktandır hastabakıcıyım.»

«O neden? Müşterilerinden birini mi öldürdün?»

«O!» diye kesiyor sözü Küçük Kardeş, «kibar kişiler çok cilve yapar! Reparbahn'da, bizde, kafaya güzelce sıkılmış bir kurşunla yetinilirdi.»

«Gerçekten de, bir muayenehanem ve kibar müşte-

rilerim var,» dedi Tafel. «Bütün bu kişiler, az ya da çok nevrasteniktiler ve bu da beni rahatsız etti sonunda. Burjuvaziden bir bayan, kendinde acayip birtakım hastalıklar bulup duruyordu. Elinden kurtulmak için doktor olan bir dostuma yazdığım mektubu kendisine vererek kür yapmak için Badgastein'a gönderdim. O da şimdi benim gibi hastabakıcılığa indirildi.»

«Mektubu onun eline teslim etmiştiniz, yani kadının? Muziplik için ama kötü olmuş bu!»

«Anlıyorum,» diye yeniden konuşuyor Küçük Kardeş. «Karı evine döndü, sonra gayet soğukkanlılıkla mektubu buhara tutarak açtı. Hakkında yazılanları kim merak etmez!»

«Peki ne yazmıştın?»

«Açık söyleyeyim ki aptalcaydı, fakat bu hatun benim sinirlerimi öyle bir hale getirmişti ki! Arkadaşıma şöyle diyordum: 'Sana, Orta-Avrupa'nın en kötü numaracısını gönderiyorum. Kesinlikle hiçbir şeyi yok; gereğinden fazla parası olması dışında tabii. Yolla kendisini beş kilo mutfak tuzuyla banyona ve sonra da yuvarla onu senin kokar çamurlara, debelenip dursun. O ve kocası, bu devrin asalaklarındandır. Hazırla canavar gibi bir fatura. Seni bir deha olarak kabul edeceklerdir.'»

«Demek bu! Gerisini görmek için gözlüğe gerek yok. Bir gece kapın çalınıyor, balkondan atlayacak yerde, budala gibi gidip açıyorsun. Bir bebek bile bunu anlayabilirdi, ama sen değil! Uzun, meşin paltolu ve siyah yumuşak şapkalı iki adam...»

«Tamam.»

«Peki, gelelim şu senin tavuğa, kimdi bu karı?»

«Bir SS Brigadenführer'inki,» diye yanıtlıyor Tafel, sanki «Ölüm» dermiş gibi.

«Başarmışsın ki ne başarış!» diye alay etti Küçük Kardeş. «Bana senin hiç kadın tanınmamış, bâkir olduğunu söyleseler inanacağım. Onunla yatmalıydın! Üstelik para bile verirdi sana.»

«Rahat bırakın adamı,» diye çıkıştı Albay Moser,

«haydi yola. Alman mevzileri pek uzakta olmamalı. En çok bir günlük yürüyüş.»

«Boşuna!» diyor Stege hep karamsar. «Bu domuzlar çoktan Berlin'deler.»

3'üncü grup keşfe gönderildi. Adamlar sövüp sayarak karda gözden kayboluyorlar.

«Belki de ters yönde yürüyoruz,» diye inliyor Barcelona cesareti kırılmış.

«Bizler için Batı daima iyidir,» diyor Porta taş gibi katılaşmış bir Rus ekmeğini testerelerken.

Bizim grubun en yakınlarıyla paylaşıyor onu, bir yeni kura eri de el açıp yaklaşıyor. Ancak, parmaklarına bir süngü darbesi yiyor.

«Adolf'ün Büyük Almanya'sında 90 milyon adam var. Ben herkesi besleyemem. Aç olduğunu kendisine söylemek için, Führer'ine telefon et.»

«Batı!» diyor Stege bitkinlikle. «Şimdi ancak bu işitiliyor. Oysa, eskiden hep Doğuydu duyulan.»

«Batıya doğru yürümeye alışacaksın,» diye karşılık veriyor Küçük Kardeş bir osurukla karışık. «Hatta belki de Parti'nin 'Hayat Sahası' şu anda Ren üzerindedir? Çok şeyler görülüyor.»

Çılgınca bir gülüşle sarsılıyor, bozgun ona öylesine komik geliyor.

Çekilme sürüyor. Donmuş bataklıklar, yaylalar, ormanlar geçiliyor. Kenarda kıyıda kalmış Ruslar ve partizan çeteleri temizleniyor.

«Her ne pahasına olursa olsun geçmek gerek,» diyor Moruk, Albay Moser'e kısa bir molada. «Elimizde cephanemiz bulundukça.»

«Bütün barutu gümletince de, İvan'ın kıçını yerden kaldırır ve hepsini ezeriz,» diye homurdanıyor Küçü Kardeş kararlılıkla.

«Ya teslim olurlarsa?» diye söze karışıyor süvari tavla başçavuş yardımcısı Bloch.

«Şeytanın kuyruğunu koparırım daha iyi!» diye bağırıyor Porta.

«Bu bok ordunun içine düşmek de ne şansmış!»

diye karşılık veriyor Küçük Kardeş. «Görüyor musun? Militarist oluyor insan gittikçe bu yüzden.»

«Haydi yola!» diye komut veriyor Moser. «Toplanma. İrtibat artçı, 1'inci grup başta.»

Fakat, keşif kolu işte dönüp geliyor, soluk soluğa.

«Her iki ağacın birinde gözetlemeci var,» diye kesin konuşuyorlar karın üzerine yığılıverip. «Dört kilometre ilerde, bir zırhlı takımın konakladığı bir köy var.»

Moser bir küfür savuruyor.

«Ya köyün öbür yanında?»

«Bilmiyoruz.»

«Peki, siz niçin keşfe gönderildiğinizi sanıyordunuz?» diye gürlüyor albay.

«Albayım, orman bir kilometre ilerde bitiyor gibi. İki T-34, köyü bu yandan koruma altında bulunduruyor.»

«Hani bilmediğinizi söylüyordunuz?» diye kükrüyor Moser kıpkırmızı.

Bu sırada Küçük Kardeş bize, sahte evliliğiyle ilgili inanılmayacak bir şey anlatarak, dalga geçiyor:

«...Akşama doğru, gece için yatak kiralayabileceğimiz hana benzer bir yere varmıştık. Reperbahn'dan beyaz bir de Mercedes aşırdığımız için fiyakamız yerindeydi, diyebiliriz! Uyanınca, sarhoş olduğumdan acaba bir geneleve mi düştüm, diye merak ettim. Fakat hayır. Yanımdaki orospu hemen: 'Günaydın kocacığım. Evli olmak güzel şeymiş' dedi. 'Bilmem, hiç denemedim.' dedim. Kahve pişinceye kadar öpüşmeye başladık. Fakat beni şaşırtıyordu bu iş. Şu evlilik hikâyesiyle ne demek istiyorsun?' 'Amma da garip adamsın! Bilmiyor musun, dün akşam evlendik?' 'Ben, ha!' diye bağırıyorum. 'Ben... kösteklendik mi yani!' 'Çok güzel bir tören oldu, bütün köy zil zurna sarhoş olmuştur.' 'Başkaları da var mı benim gibi zincirlenen?' 'Tüm nin kumpanya, bütün arkadaşların. Hamburg'un en ın, en kudurgan öpücüsü Emil bile.' diye yanıtlıyor ın. Gülmekten dişleri kahvenin içinde kayboluyor

ve bunları suda soluyan bir su aygırının gürültüsüyle tekrar yerine yerleştirmesi gerekiyordu. Kendimi toplamaya başladıkça, bunun bir şaka olduğunu anladım; arkadaşlarla aramızda görüştük işi. Bu pis orospulardan kurtulmak için; onlara, Kaisersplatz Ticaret Bankası'nda bizi beklemelerini söyleyerek çalınmış Mercedes'in anahtarını verdik. Buna hayvancasına gülen Emil, Schupoları çağırdı ve onlara, çalınmış bir Mercedes içinde bir sürü kızın yolda olduğunu söyledi.»

«Ayağa kalkın!» diyor Moser sabırsızlıkla. «Yolumuz üzerinde ne varsa boğazlamak riskini göze alıp geçmek gerek.»

«Sağlığınıza,» diyor Porta. «Yediğimi bildir.»

«Bernhard Nocht Strass'da,» diye anlatmasını sürdürüyor Küçük Kardeş bitmez tükenmez mavalını, «orospuların boğazını kesen bir deli vardı. Bütün orospu sermayedarları bu sabotajcının öldürülmesini isterdi.»

«Kapa çeneni be!» diyor Moruk iyice kafası kızarak. «Bırak da bir nefes alalım! Hem, sesin taa kilometrelerce öteden duyuluyor!»

Az sonra orman aydınlanıyor; cılız ağaçlara dönüşüyor. Burada, evvelce bir orman yangını çıkmış olmalı. Tehdit edici bir sessizlik var havada; her ağaç bizi gözetler gibi. Duygular sonuna kadar gerginlik içinde, hemen öldürüvermeye hazır bir ruh haline kaymadayız.

«Bir köy!» diye fısıldıyor Stege dehşete düşmüş, kendini karlar içine atarak.

Kimse görünmüyor, ama rüzgâr motor ve palet gürültülerini bize kadar ulaştırıyor. Sis, bir kefene benziyor. Yer yer, toprağı kaplıyor ve ancak ağaçların tepesi görülüyor.

«Ölüm koridoru,» diye mırıldanıyor dürbünüyle köye bakan Moruk. «Yaklaşacak olursak, bize tavşan avlar gibi ateş açacaklar.»

«Son şansımız,» diye karşılık veriyor albay soğukça. «Sis bizi gizliyor.»

Küçük kümeler halinde karlar üzerine yatmış bölüğe bakıyor. Sonra yumruğunu kaldırıyor: Yürüyüş işareti. Artık iyice bıkkın, yorgun ayağa kalkıyoruz. Moser ile Moruk, çoktan başa geçmiş. Kar, ayaklar altında çıtırdıyor, silahlar birbirlerine sürtünerek şıkırdıyor. Her gürültü, ortalığı dolduruyor gibi geliyor bize. Sis koyulaşıyor. Kol başındaki adam, nemli kefen altında tümden yutulup gidiyor; motor gürültüsü artıyor. Şimdi, çok yakın gibi.

«Ne korkunç,» diyor Barcelona. «Sanki cellat, son traş için baltasını biliyor.»

Derin karın elverdiği kadar çabuklukla, birbirimizin ardından fırlıyoruz.

«Bok iş!» diyor Küçük Kardeş birden, «doğruca komşunun kucağına gidiyoruz.»

«Daha sağa,» diye fısıldıyor Moruk.

Albay güçlükle yürüyor, soluk alışı kesik kesik. Bu derin karda, insanda Herkül'ün gücü olması gerekiyor ve her ayak kaldırışta, bu sonuncuymuş gibi oluyor. Gözlerimizden yaşlar geliyor. Dipsiz kar kovukları içinde kalacağız. Kayak kapları rüzgârda dalgalanarak, Rus kayakçılar çok yakınımızdan fantomalar gibi geçiyor ve bizleri kar tozu bulutlarıyla örtüyorlar. Daha biz onların varlığının farkına varmadan gözden kayboldular.

Bütün bölük, hemen çökerek nişan durumu alıyor.

«Bizi gördüklerini sanmıyorum,» diye fısıldıyor Lejyoner, gene de çok endişeli.

«O kadar emin olma,» diyor Moruk burnunu çekerek.

«Öyleyse neden böyle geçtiler?» diye soruyor Porta. «Acaba ne dolap çeviriyorlar?»

«Onlar ne yaptıklarını biliyor. Bölüğün yarısı, daha onları görüverince korkudan ölüyor.»

«Yola!» diye komut veriyor Moser yumruğunu kaldırıp. «Saldırıya uğramadıkça, ilerlemek gerek.»

Bir komando grubu ileri gönderiliyor, makineliler küçük bir kızağa yüklétilerek; daha hafif taşınıyor.

«Bizim hatları bulmamız artık uzun sürmemeli,» diye mırıldanıyor albay.

«Hiç belli olmaz,» diyor şüpheci Porta. «Bir ordu ve generalleri kaçmaya başlayınca, vagonlara döner her şey: Tepelerden başı boş, tek başına iner gider. Belki de Berlin yakınında yeni bir cephe oluşturmaktadırlar. Bu, en azından şaşırtıcı olacak! Kapının önünde savaşabilmek varken, evinden o kadar uzakta buna girişmek ne çılgınlık!»

«Ben müthiş korkuyorum,» diyor Barcelona. «Bu kayakçı avcı birliği, bizi buralarda bir yerden gözetliyordur. Bizi görmüş olmamaları olanaksız! Elli santimetre ötemizden geçsinler de görmesinler!»

Bir tepeciğe varıyoruz. İşte oluyor olanlar! Rusların mevzilendiği bir ağaç kümesinden kurşun yağmuru. Bizim komando grubu, sonuncusuna kadar biçilip kıyıma uğruyor.

«Bu itleri yan ateşine tutuyorum!» diye sesleniyor telgrafçı. «4'üncü takım, arkamdan gel, marş!»

Porta, makinelisiyle bizi gerçekten iyi koruyor, çok iyi yönlendirilmiş yaylım ateşi, yatarak mevzilenmiş kayakçıları yerlerinde mıhlıyor. El bombaları elde, ağaç kümesini geçiyoruz. Cesetler ortada yatıyor, koyun postundan ceketlerini ve kamuflaj pelerinlerini üzerlerinden sıyırıp alıyoruz.

«Çabuk! İleri!» diye bağırıyor Moser. «Döndüklerinde, buralardan uzaklaşmış olmalıyız!»

Ölülerimizi arkamızda bırakıyoruz; öylece gözleri açık, soğuk, gri-boz gökyüzüne dikilmiş olarak... Birden önümüzde bir bomba patlıyor. Tozaran karın içine sokuluyoruz; patlayıcılara karşı iyi bir sığınak.

Bir T-34, homurdanarak aniden sisler içinden çıkıveriyor, doğru üzerimize geliyor. Kar bile, paletlerinin gürültüsünü, o canavar gümbürtüsünü hafifletemiyor. Bir sarsıntıyla duruyor ve ateş ediyor. Bir ihtirâklı mermi arkamızda patladı bile. Er Lolik, korkunç biçimde haykırıp çığlık atıyor. Bu çığlığın ne anlama

geldiğini biliriz biz: Sırtı, ciğerlerine kadar açılmış olmalı.

«Bu kez, artık sonumuz geldi,» diye inliyor «Profesör», göz yaşları yanaklarında donarken ve bir yandan da gözlüğünü silerek.

«Haltediyorsun,» diyor Küçük Kardeş, «haydi çabuk yaylan ve bana bir mıknatıslı mayın getir. En arkadalar. Şu yumurta kabuğunu nasıl delip patlatacağımı göreceksin şimdi!»

«Benim geri gitmemi istemezsin herhalde,» diyor «Profesör» dehşet içinde. «Vurulup ölürüm!»

«Tüy, diyorum sana, hadi be çiroz! Mademki savaş var, ölenler de olacak!»

«Profesör» mayınlara doğru sürünerek geri giderken, çelik canavar yavaş yavaş ilerliyor. Makineli tüfeği bizim yakınımızdaki karları, toprağı işler gibi sürüp geçiyor. «Profesör» iki mayınla dönüyor.

«Oldu,» diyor Küçük Kardeş, «bir tanesi yeter. Ancak, Adolf'ten bir Haç nişanı alacağım diye sen de bir T-34 uçurmaya kalkışmazsan.»

«Yok öyle şey!» diye inliyor Norveçli. «Sizin, şu boku yemiş ordunuza gönüllü girmekle zaten dünyanın en büyük budalalığını ettim.»

«Artık külahıma anlat benim. Seni bir osuruktan fazla hesaba almayan şu Prusyalıların yanında işin neydi? Prusyalılar için, Prusyalı olmayan her şey yok sayılır.

T-34, tepesinden ateş ederek yaklaşıyor.

«Şimdi, bir ineğin kıçındaki sinek kadar küçül bakalım,» diye öğütlüyor Küçük Kardeş. «Hele, sakın tüyeceğim falan deme! Tanktaki heriflerin istedikleri de bu. Bu kez ele geçirirler bizi.»

Küçük Kardeş, bir bacağını altına çekiyor ve T mayınını vücudunun üzerine bastırıyor. Şimdi, ateşe hazır, kurulu bir tetik gibi sabırla canavarın kendi atış menziline girmesini bekliyor. Mayını koltuğunun altında, kendini örten kar kovuğunun derinliğinde sürünerek gidiyor. T-34, koca koca buz parçaları kaldı-

rıp, savuruyor ve makinelisinin mermileri, Dev'in bir saniye önce bulunduğu yerden etrafa zifos saçıyor. Onu, yeni bir sıçramaya hazır durumda görüyorum.

«Ateşinle koru onu,» diyorum Porta'ya umutsuz ve üzgün.

«Ne ile? Senin cebinde bir PAK var mı? Şu elimdeki boktan şeyle şu zırıltıya nasıl karşı koyabilirim ki...» Makinelisine öfkeyle bir tekme savuruyor.

«Bir fare olmak isterdim şimdi!» diye sızlanıyor «Profesör». «Bizi burada bulmaları için gözlerini bir oynatıvermeleri yeter.»

Ellerimin ayasıyla kulaklarımı bastırıyorum; paletlerin gümbürtüsü beni çılgına döndürüyor, delireceğim. Hiç duygusuzca, acımasız ilerliyor canavar; bu gürültü bir ölüm marşını andırıyor. Bir köstebek gibi yeri deşmek, bir dehliz açmak isterdim; ne var ki bir şey yapmayı göze alamıyorum. En ufak bir kıpırtıda kuledeki buz gibi bakışlar yerimizi bulur. Porta, bir kediye özgü hareketlerle mıknatıslı mayını yanına çekiyor, hazırlamaya girişiyor.

«Acaba Küçük Kardeş nerede?» diye soruyor Stege iyice büzülmüş.

«Uyuyor olmalı. Tam onun yapacağı iştir bu!»

Fakat, Küçük Kardeş uyumuyor. Sallana, sarsıla dosdoğru üzerine gelen o koca çelik zırıltısını, o zebellayı gözetlemekte. Gözlerini, bizim gerisinde sindiğimiz; yere sokularak beklediğimiz son arazi kıvrımı üzerinde kaymakta olan tankın kocaman gövdesine ve kulesine dikmiş, tetikte.

Her saniye ölümü bekliyorum, ölüm ki ne ölüm! Şu çılgınca kaçmak arzumu bastırmak için yumruklarımı ısırmalı, iyice dişlemeliyim.

Küçük Kardeş bacağını altına çekiyor, sıçramaya hazır. Kim inanırdı ki, generallerin bile girişmekten kaçınıp kaçtıkları böyle kahramanca bir eyleme, Reperbahn'dan bir allahlık tip, gerekli niteliğe sahip olmadığı için, toplumun reddettiği bir birey girişsin? Yoksullar daima en iyi askerlerdir. Tank şimdi sekiz

metre uzaklıkta. Küçük Kardeş ona doğru sürünüyor, ağır T mayını, arkasında geniş bir iz bırakmakta. Bölüğün her adamı, soluğu kesilmiş, bu ölüm-kalım kavgasını gözleriyle izliyor. Mayını fitilledi ve işte arkasından çekiyor... Bir vahşi hayvan sıçrayışı! Ayağa kalkıyor ve canavara doğru atılıyor, bu altı metrelik mesafede T-34 kördür!

Bir disk atıcı gibi, mayını başının üzerinde tartıp, dengeliyor. Bu Dev'den başka kimse böyle bir yiğitliği başaracak yetenekte değildi, olamazdı! Mayın, yanan fitiliyle uçuyor ve kulenin tam altına ulaşıyor. Küçük Kardeş bir selam çakıp, ordaki kar çukurunda kayboluyor...

Tank, görünmeyen bir beton duvara çarpmış gibi, bir sarsılıyor. Bir ateş kasırgası patlayıp fışkırıyor, dev bir infilak, ormana adlandırılması ve tanımlanması olanaksız şeyler savururken, ateş sütunu üzerinde kapkara bir mantar şekli oluşuyor. Küçük Kardeş'in otomatiği de takırdamaya başlıyor... Nişancılar, bir tahta gülle oyunundaki nişan çomakları gibi sırayla devriliyor ve Dev, silahı tutukluk yapıncaya kadar tetiği çekiyor, çekiyor.

«Alman propagandasının kepazeliği!» diye küfrediyor. «Elimde bir Rus Maxim'i olsaydı şimdi! Hiç olmazsa, soğutucusuna işedikçe takırdar dururdu.»

«Tüyelim buradan!» diye bağırıyor Moser, «öteki tanklar gelmeden, çabuk!» Kuzeyden dolaşılıyor. Korku, bizleri kanatlandırıyor. Beraberimizde beş yaralımız var. İçlerinden biri çok çabuk ölüyor ve onu bir ağaca dayayıp gözleri o çok arzuladığı Batı'ya dikili olarak terk ediyoruz.

«Adolf görmeliydi bunu,» diyor Porta.

Ciğerlerimiz neredeyse patlayacak gibi, kendimizi ovadan daha güvenli ormana atıyoruz. Sis, donmuş bir et haşlaması gibi üzerimize yapışıyor. Rusça komutlar, tırtıl gürültüleri işitiliyor, korku bizi kanatlandırıyor ama, her bir kasımız öyle ağrıyor

ki, Albay Moser on beş dakikalık bir mola emrediyor.

Bitkinlikle olduğumuz yere çöküyoruz. Acımasız soğuğa karşın, ter yüzümüzden akıyor ve üniformalarımız bedenimize yapışıyor.

«Şu bit domuzları!» diye öfkeyle söyleniyor Porta kaşınarak. «Biraz kemiğimiz ısınmaya görsün, hemen küçük bir dünya savaşı başlatırlar!»

«Belki de bunlardır,» diye destekliyor Küçük Kardeş özellikle kocaman iki örneği seyrederek. «Şu sırtında kırmızı haç olanı, kesinlikle komünist bir bit; gri olanı da Nazi. Fakat, karınlarını doyurmak, iyice tıkınmak için güzelce anlaşmışlar. Bizlerden çok daha kurnaz, çok daha hinoğlu hinler.»

Kulaklar kirişte... Bir şey yok. Artık gürültü kesilmiş. Yalnızca çamlar arasında uğuldayan rüzgâr. Moser, kirlenmiş haritayı açıyor, Moruğu çağırıyor.

«Söyle bakalım Beier, şu geçtiğimiz köy Nievskoyo,» diyor ve sonra bir başka noktayı göstererek sözünü sürdürüyor, «şu da; tümen kurmayının verdiği bilgiye göre konaklanan köy. Ben onların hâlâ orada olduklarını kesinlikle düşünmüyorum, ha?»

«Şüpheli,» diye gülümsüyor Moruk. «Mermiler, bombalar, kurşunlar ıslık çalmaya başlayınca kurmayların keyfi kaçar.»

«Alman cephesinin nerede olduğunu bir bilseydik!»

«Hep Alman cephesinden söz ediliyor,» diyor Porta. «Bir Alman cephesinin var olduğunu hangi akıllım kabul edebilir ki?»

«Ama gene de cephenin her yerde çöktüğünü düşünmüyorsundür!» diye haykırıyor Barcelona sıkıntıyla.

«İmkânsız değil. Almanya, daima, çökmeye mahkûmdur, bu ya da şu anda. Bu bir alışkanlık oluyor. Moskova önünde veya daha sonra, bir zaman gelecek ki, generallerin yıldızları bir onbaşı şeridiyle memnuniyetle değişilecek.»

«Niçin kemerlerimizin tokasına 'GOOT MIT UNS' (*) kazılmış?»

«Bizi anlayan tek varlıktır çünkü» diye açıklıyor sakinlikle Porta. «Her zaman da, galip getirtmeyerek işin içinden sıyrılır. Öyle olmasa, gururdan çatlarız. Kabamızdan bir dişleyip iyi bir parça kopardılar mı, artık yirmi beş yıl rahatızdır.

«Ama gene de,» diye sözü bağlıyor Küçük Kardeş, «şu biz Almanlarda yaman göt vardır hani!»

«Yaşşa,» diyor Porta.

«Ne demek istediğimi iyi anlıyorsun tabii! Kuşkusuz, sen ya da ben değil, fakat düşünmeye koyulursa insan zordur bu.»

«Silah al! Hemen arkamda, Yerliler sıralanması, marş!» diye komut veriyor Moser haritasını katlarken. «Tan ağarmadan önce, köprüde olmalıyız.»

Rüzgâr, iri kar katmanları kaldırarak ormanda ıslık çalıyor; ağaçlar, soğuktan çatlıyor ve tek, kuru bir çatırtıyla bir anda göçüyor. Bütün gece ve ertesi gün yürüyoruz. Boz bulutlar arasına sokulan bu Rus yarıgününün alaca karanlığında yürüyor, ya da sürünerek gidiyoruz. Rüzgâr, buzdan cam parçalarıyla her yanımızı parçalıyor ve soğuk, o amansız soğuk, acımasızca yüzlerimize canavar maskeleri takıyor. Fakat, Rus intikamının terörü bizi önüne katmış, kovalıyor. Devam ediliyor. Bazen karlara yuvarlanıp gecenin bütün gürültüsünü dinleyerek, kaygı, sıkıntı içinde birbirimizi ısıtmaya çalışıyoruz. Çevremizde, tehdit edici görkemiyle koca koca çamlar yükseliyor.

Anafor yapan kara iyice gömülü Lejyoner soruyor:

«Saat kaç?»

Küçük Kardeş ile Moruk arasına daha da kuvvetle sokularak, Porta yanıtlıyor:

«İki ve birini eksiltiyorsun.»

(*) Tanrı bizimledir.

Öylesine zayıf ki, bu kutup soğuğuna karşı bir zerrecik yağ olsun onu korumuyor.

«Naldinah Zubanamuk,» (*) diye homurdanıyor Lejyoner.

Bir topçu, annesini anıyor; iki ayağı donmuş. İki kişi arasında asılı durumda onu taşımak için nöbetleşiyoruz. Birçoğu donmaktan acı çekiyor ve topallıyor. Porta, iki günden beri zaten öldüğümüzü, hani şu kafaları kesildiği halde koşan kümes hayvanlarına benzediğimizi söylüyor. Yaşam boyu öyle çok yürümüşüz ki, öldükten sonra da yürütülüyoruz...

«Gökyüzüne yürüneceğine hâlâ inanıyor musunuz? diye soruyor Küçük Kardeş irin toplayan donuklarını sakına sakına ovarken.

«Hayır, arkadaş,» diyor Lejyoner. «Orada huzura kavuşulacak. Yaşasın ölüm!»

«Bok!» diye inliyor Küçük Kardeş. «Sonsuza değin dinlenmek için iznimiz olacağını mı sanıyorsun?»

«Hiç kuşkusuz.»

«Öyleyse ben de varım... Ölümün beni alacağı gün, ne mutluluk benim için!»

(*) Arapça, hakaret anlamı taşıyan bir ifade.

«Ölüler çamurda gözler önüne serilmiş ve canilerin bir aldatmacaları var. Cellat yalnız öldürüp durmuyor; vaaz da veriyor. Koca Almanya, sen böyle bir kadere layık değilsin!»

«Le Temps» Gazetesi, 3 Temmuz 1934
(30 Haziran kıyımından sonra.)

1942 Mayısı'nın bu pazar sabahında, büyük Bellevue Caddesi tenha. Ağaçlar, açık yeşil yaprakları arasından çiçeklerini göstermeye başlıyor. Bir gri Horch, arkasında üç Mercedes ile caddeyi dönüyor ve aristokratik görünümlü eski bir konağın önünde, sokağın ortasında duruyorlar. Uzun siyah meşin paltolu, gri kasketli adamlar çabucak iniyor ve peronun merdivenlerini dörder dörder çıkıyorlar. Başlarında, gri-mavi üniformalı bir adam: Adolf Hitler.

Üçüncü katın kapısını vuruyorlar. Küçük bakır plakette bir ad okunuyor: Berger. Kapı hemen açılmayınca, adamlardan biri onu tekmelerle çökertiyor. Hitler, tabanca elinde, odalardan birinden uzun boylu, güçlü bir adamın, üzerinde robdöşambrıyla çıktığını görünce ileri atılıyor.

«Führerim;» diye haykırıyor adam şaşırıp kalarak.

«Hain!» diye uluyor Hitler, Berger'in boğazına sarılarak. «Hain, seni tutukluyorum!»

Şaşkına dönmüş generalin suratını iki kez tokatlıyor; en bayağı, en sefilce nitelemeleri sıralıyor, sonra tabancasını doğrultup, üst üste ateş ediyor ve kaputu gerisinde havalanarak binadan dışarı fırlıyor.

SS Hauptsturmführer Rochner, daha sonra bir dostuna, Hitler'in o andaki halinin bir baykuşu andırdığını sır olarak söyleyecektir. Bu deyim, onun yaşamına mal oldu ve Dachau'da öldü.

Komşular silah seslerini duymuş, olup bitenleri kapı aralığından seyrediyordu. Hoyratça itilip kakıldılar. Danışman Walter Blum, açık bir protestoda bulunma

cesaretini gösterdi. Karısının ve üç çocuğunun gözleri önünde vahşice yere serildi. Onu savunmak için koşan karısı da başına bir kurşun yedi.

10/KADIN PARTİZAN

«Çekilmenin on beşinci günündeyiz,» diyor Moruk, Albay Moser'e. «Bizimkileri bulamazsak, tezinden yok oluruz. Bölüğün yarısından çoğu donuklardan acı çekiyor ve bunların büyük bir kısmı çoktan kangren oldu. Yirmi üç kişi yaralı, dördü geceyi geçiremeyecek.»

«Biliyorum,» diyor Moser. «Ben de bittim artık. Fakat Ruslar bizi ele geçirirse, kurşuna dizmeden önce işkence ederler. Geçmemiz gerek.»

«Eğer yapabilirlerse,» diye homurdanıyor Moruk. «Adamları dipçik zoruyla bile ayağa kaldırmayı başarmanın artık imkânsız olmasından önce pek olamayacaktır bu.»

«Ne çekilme!» diye inliyor Moser kaputuna bürünerek.

Porta, bana bir dirsek vuruyor. Yorgun, soğuktan kaskatı kesilmiş, ne istediğini anlamak için ayağa kalkıyorum. Barcelona'ya yaslanmış, bu kar kovuğunda çok iyiydim. Bana, siyah donmuş bir patates ile odun gibi sert bir sardalya veriyor. Buz kesilmiş bir dudakla gülümsenemez ki!

Hafifçe, sardalyayı dilimin üzerine itiyorum, yavaş yavaş buzu çözülüyor. Ne harika! Eğer yöntemi bilinirse, böyle bir lokma çok uzun süre dayanabilir; bu da ancak Rusya'da öğrenilebilir. Patatesi cebime sokuşturuyorum, daha ilerisi için gerekecek.

«Fakat cephe nerede?» diyor Lejyoner. «Artık uzakta olmamalı!»

«Çoktandır denilip duruyor bu,» diye homurdanıyor Küçük Kardeş sakalındaki buzcukları kırarak.

O da ayağındaki donmalardan acı çekiyor. Üç gündür ayak parmaklarını hissetmiyor ve işte sizi içten kemiren korkunç kangren böyle başlar. Kimse donan ayaklarını tedavi için çizmelerini çıkarmayı göze alamıyor; deriyle etin de birlikte kalkması tehlikesi var, çok kimse, eğer kısa bir süre içinde tedavi görmezse, ayaklarına elveda diyecek. Kangrenin kokusunda kimse aldanmaz.

«Bu koku midemi söküp atacak,» diyor Küçük Kardeş yüreği iyice bulanmış.

«Ben burada kalıyorum,» diyor birden telgraf çavuşu.

«Deli misin sen?» diye bağırıyor Moruk. «Sen gerçekten de keçileri kaçırıyorsun. Şimdi ayrılmak budalalıktır.»

«Biraz cesaret», diyor Stege çukurundan. «Yarın akşam yerimize varırız. Hastaneye gidersin. Temiz, beyaz bir yatak, günde birkaç öğün yemek ve ısınma.»

«Hayır,» diyor telgraf çavuşu. «Artık illallah. Bütün yalanlarınız burama geldi. Ben burada kalıyorum, bensiz daha çabuk gidersiniz. Hem yaşasam bile, sakat kalacağım sonuna kadar; bunu da hiç sevmem.»

«Ancak ölenler terk edilir,» diyor albay kestirip atan bir tonla.

«Ya sonra?» diye soruyor çavuş saygısızca.

«Sonrası doktorların işidir.»

Fakat ertesi gün, ancak küçük menzillerle yürüyebiliyoruz. Hep dinlenmek gerekiyor. Sekizi, arkamızda karda kaldı. Son molada, çavuş Loewe, rahatlıkla, gürültüsüzce süngüsünü karnına sapladı. Bir haykırış, bir hırıltı; ölmüştü. Stege'nin yüksek ateşi var, sayıklıyor. Başına sardığımız sargı bezi, donmuş kanla dolu: Kendisini iki Rus kaputuna iyice sarıp sarmalamamıza rağmen soğuktan titriyor.

«Su!» diye yalvarıyor zayıf bir sesle.

Moruk, kanlı dudaklarının arasına biraz damlatıyor; doymazlıkla yutkunuyor.

Barcelona, ağzına bir parça kuru ekmek sokuşturarak, üzüntülü:

«Yeter ki onu kurtarabilelim,» diyor.

«Tabii,» diye mırıldanıyor Lejyoner.

«Dinleyin hepiniz!» diye bağırıyor Moser yerinden doğrularak.» Cesur olun. Şayet burada kalırsak, en rahatından donarak ölürüz. Ayağa kalk! Silah al, haydi marş, marş!»

Güçlükle doğruluyoruz; bazıları yeniden yığılıveriyor. Her şey, bir süvari geçit töreni gibi dönüyora benziyor. Küçük Kardeş budalaca sırıtıyor; garip bir hava tutturarak mırıldanıyor:

«Reperbahn üzerinde, gece, gece yarısı...»

«Bir dönebilseydim;» diyor kendi kendine yarısesli, «İşte o zaman şu Otto Nass denilen haydut, benden bir tane yiyecek ki, ömrü billah unutamayacak.»

«Doğrusu,» diye karşılık veriyor Lejyoner, «Ben senin de, Kripo Nass'ın da birbirinizden vazgeçebileceğinizden hiç emin değilim! Eğer Otto, meşin paltosu ve gözlerinin üzerine devrik şapkasıyla zaman zaman Davidstrasse'den çıkmazsa, Reperbahn çok sıkıcı olur.»

«O halde, St. Pauli'de, gerçek ve güzel bir cinayet olduğunda eğlenceye bakın siz. Tüm çete ayağa kalkmış, Otto da, kaynar bir oturaktaki kuru bir bok gibi çırpınıp durmakta. Fakat, hemen vazgeçiyor ve Stadthausbruck'ün kodamanlarından yardım istiyor. Bu sırada, caniyi iyice sıkıştırıncaya, ya da işi bitirinceye kadar kırlarda falan taban tepmek daha iyi bizim için. Otto, her zaman Reeperbahn'daki malum suçlulara bir geçit resmi yaptırmakla başlar işe. 'İşte kısıldın kapana!' diye bağırır pencereden tükürerek. 'Bu kez, Fuhlsbuttel'de kelleni bırakacaksın.' Fakat, bizi serbest bırakmak gerektiği zaman, hasta olur, istifa etmekle tehdit eder. Ama numarasıdır

bu onun. Otto bu işlerle meşgul olmasa, anında nalları diker!»

Moruk ile Moser, telgrafçıyı ayağa kaldırıyor. ve kendisine, koltuk değneği yerine kullanacağı iki tüfek veriyorlar.

«Gel,» diye emrediyor Moruk koca bir sakızı karlara tükürerek.

Telgraf çavuşu selamlıyor ve topallayarak Moruğun omuzuna yaslanmış, yerinden kımıldıyor. Yavaşça, bölük sarsılıyor. Başta, MPI'siyle komutan. Fakat, her an bir kalas gibi göçüveren biri oluyor. Ayağa kaldırılıyor, sövülüp sayılıyor, vuruluyor, tokatlanıyor ve daha ilerde bu yeniden başlıyor. Yalnız, buzdan bir heykel gibi devrilip, yıkılıverenler de var ve daha karlara değmeden ölüyorlar.

Geceden az önce, küçük bir piyade eri delirdi. Bu, birkaç gündür içimize karışan bölüğün sonuncu askeri. Şimdiye kadar, hoş öyküleriyle başkalarını neşelendirip eğlendiriyordu. Fakat, şimşek hızıyla otomatik tüfeğiyle yaylım üzerine yaylım ateşi açıyor.

«Gelin haydi bakalım!» diye bağırıyor deliren çocuk.

Askerler üzerine atılıyor ve silahını alıyor.. Fakat, bir Rus MPI'si yakalıyor ve ötekiler bir hareket yapamadan fırlayıp, ormana kaçıyor. Gittikçe uzaklaşan haykırışlar ve sonra orman onu yutuyor. İzlemek yararsız, hem buna gücümüz de yok.

«Bölük, beni izle, marş!» diye komut veriyor Moser.

Birkaç saat daha devam ediliyor ve sonra artık tamam, bitti, takat kalmıyor kimsede.

«Kısa mola,» diyor Moser istemeye istemeye razı olarak. Fakat kimse uyumasın. Ağaca dayanarak birbirinize yaslanın, böyle çok mükemmel dinlenilebilir. Sizden daha iri olan atlar, ayakta uyur.»

«Onların dört ayağı var ama,» diye işaret ediyor Porta bir çama dayanarak.

«Eğer yatarsanız, birkaç dakikada ölürsünüz,» diyor Moser.

Kollarımız sarkarak, birbirimize iyice sokulup sıkışmaya çalışarak ağaçlara dayanıyoruz. Yavaşça, fakat çok yavaş yavaş, öldürücü yorgunluk gidiyor, ne var ki bunun yerini çabuk yayılan bir uyuşukluk alıyor. Yorgunluk ve soğuk bizleri odun kütüklerine döndürüyor. Bir kadavranın üzerinde bulduğum bir parça ekmeği alıyorum, fakat düşünüyor ve cebime koyuyorum. Yalnızca biraz kar yutuyorum. Yiyecek bir şey bulmadan ve açlığımı bastırmak için cebimde bir parça ekmek bulunduğunu bildikçe bu epey sürer. İki adam ayakta donarak ölüyor. Moruk, künye plakalarını alıp cebinde bulunan ötekilerin yanına koyduktan sonra, onları kasılmış kuklalar gibi ağaçlara sırtları dayanmış olarak, terk ediyoruz.

Onlara imreniyoruz. İçimizden bir tek kişi yok ki, bizleri vatan uğruna sürdükleri şu cehennemde düşüverip, bir kez acı çekerek ölüp gitmeyi istemesin.

«Haydi,» diye bağırıyor Moser öfkeyle, «kımıldanın! Yürümeyeni öldürürüm.»

Kimse kımıldamıyor.

«Karnından kurşunlayacağım,» diyor tabancasını kaldırıp Beir takımının en az yüreklisi olarak bildiği Barcelona'ya çevirerek. Haydi, düşün yola,» diyor yeniden, yumuşak fakat kesin bir dille.

«Canımı sıkıyorsun!» diye karşılık veriyor Barcelona saygısızca. «Git kendin kazan bu pis savaşı. Ben bıktım, nah şurama geldi!»

«Üçe kadar sayıyorum...»

Barcelona, gevşeklikle bir ağaca yaslanıyor ve süngüsüyle tırnaklarını temizlemeye koyuluyor..

«Ateş ediyorum!» diye uluyor Moser bütün vücudu öfkeden tir tir titreyerek kudurmuşcasına.

«Bunu göze alamıyacaksınız,» diyor Barcelona. «Burada kalıyor ve komşuyu, düşmanı bekliyorum. Hitler'in vatanından gına geldi, bezdim artık, aklınız varsa Albayım, siz de benim gibi yaparsınız.»

«Öldür onu!» diye bağırıyor Heide iyice kendinden geçmiş. «Temizleyin şu haini.»

«Kapa çeneni Nazi oğlu Nazi budalası!» diye haykırıyor Porta, Heide'yi bir yumrukta yere yuvarlayarak.

Bölükten tehdit edici bir homurtu yükseliyor, adamlardan çoğu Barcelona'yı doğrular tutumda.

«Bu disiplinsizliğe bir sünger çekiyorum, eğer silahlarınızı alır ve bana itaat ederseniz,» diye vaat ediyor Moser arkadaşça.

«Onları sırtlayıp çekip gidebilirsin,» diye dişini gıcırdatıyor Barcelona. «Yorulunca da, GQG'ye (*) gider, tarafımdan bir selamla Hitler'in kıçına işersin.»

«Üçe kadar sayıyorum,» diyor Moser. «Bir...»

«İşte, tam o pis Alman kahraman tipinin berbat örneği,» diyor Barcelona zayıflayan bir sesle. «Silahsız bir askere böyle rezilce bir iş yapmak!»

«İki...»

Bu kez, Porta tabancasını çekiyor ve Albay Moser'e doğrultuyor. Barcelona caymazsa, bir anda benzersiz bir kıyım olacak. Albayın ateş etmeye kararlı oluşundan kimsenin şüphesi yok, fakat kendisi de derhal bir ölü olacak.

«Karar verdiniz mi, Çavuş?»

«Hoşuna giderse, şu oyuncağı çalıştır bakalım,» dedi Barcelona umursamaz bir tavırla.

«Nasıl isterseniz...» Moser parmağını tetiğe koyuyor.

Aynı dakikada, bir el ateş! Birisi, albayın delik kasketini buluyor.

«Gel, tatlı ölüm, gel», diye şarkı mırıldanıyor MPI'siyle oynayan Lejyoner gülümseyerek.

Tek bir şey söylemeden, Barcelona silahlarını omuzluyor ve mahçup bir tavırla yola koyuluyor. Moser'e gelince, besbelli rahat bir soluk alıyor.

(*) Genel Karargâh.

«Haydi, çabuk olalım!» diye bağırıyor Barcelona'ya doğru hiç bakmaksızın.

Bölük, yavaş yavaş yerinden sarsılıyor, fakat Küçük Kardeş hasta bacakları üzerinde sendeliyor.

Gerçekten de ağrıyor! Ayaklarımı keserlerse memnun olacağım.»

«O zaman Reperbahn'da dans edemezsin.»

«Bu işi hiç bilmem, yapmadım. Ayaklarımla bütün yaptığım şey, yürümek oldu; öylelikle, pekâlâ ondan vazgeçebilirim! Koltuk değneğiyle yürümek daha iyi.»

«Peki, ama ayakların olmayınca, sanıyor musun kızlar seninle yatacak?»

«Öyle bir kahramanlık öyküsü uyduracağım ki, hepsinin hayranlıktan ağzının suyu akacak. Hem sonra, ayakla öpüşülmez ki!»

«Fena buluş değil,» diye matrak geçiyor Porta.

İki kilometreyi iki saatte yürüyebildik. Moser bile takatinin sonuna gelmiş gözüküyor ve boş bir çuval gibi ötekilerin yanına yığılıverecek sanki. Ben, donmuş ekmek parçamı çıkarıyorum fakat daha kemirmeye başlar başlamaz, öbürlerinin bana baktıklarını görüyorum. Derhal onu Porta'ya aktarıyorum, o da gruba bir dolandırıyor. Kişi başına bir lokma düşüyor. Bunu gizli mi yemeliydim? Hayır bu düşünülemez! Arkadaşlarımın yüzüne bakamazdım böyle bir eylemden sonra. Bu dünyada bize kalacak bütün şey, arkadaşlığımızdır, ölümümüzden sonra tek yaşama şansımız.

«Savaş biterse ne yapacaksın Porta?» diye soruyor Profesör.

«Bitmeyecek ki. Bin yıl ve bir yaz sürecek.»

«Dalga mı geçiyorsun? Ben sana, biterse ne yapacaksın, diye sordum.»

«Terhis edilen bir Rus kadını alacağım ve ona karşı öyle davranacağım ki, savaşın yeniden başladığına inanacak.»

«Sahi mi?» diyor «Profesör» şaşırmış. «Daha başka yok mu?»

«Yetmez mi bu sana? Yemin ederim bu davranış dev bir zenci cariyeyi dize getirecek.»

«Ya sen Küçük Kardeş?»

«Porta'nın yaptığının aynını,» diye yanıtlıyor Küçük Kardeş bir buz parçasını emerken. «Bu dünyada orospular tek önemli şeydir.»

«Ben,» diyor Barcelona gözleri parlayarak, «Hotel Vier Jahreszeiten'de bir kral dairesi tutacağım ve zom oluncaya kadar içeceğim; benim parayı ödeyemeyeceğimi anladıkları zaman, onların kafalarıyla alay edeceğim.»

«Ben de, hemen Harp Akademisi'ne yazılacağım,» diyor Julius Heide.

«Bakalorya sınavı vermeden, hiçbir zaman kırmızı çizgili üniforman olmaz ahbap,» diyor Lejyoner.

«Kırmızı çizgileri istiyorum ve onlara sahip olacağım,» diye karşılık veriyor Heide öfkeli. «Babam, zamanının en parlak günlerini Prusya cezaevlerinde geçiren, salağın biriydi; annem başkalarının çamaşırlarını yıkar ve parkeleri parlatırdı. Ben de, yukarının bu iğrençliklerinden öcümü almak için, sosyal basamağın mümkün olabilen en yükseğine kadar çıkmaya and içtim. Onları kusuyorum.»

«Fakat, bu olgunluk sınavı için mangırı nereden bulacaksın?» diye soruyor Porta.

«Daha şimdiden, ücretimden % 75'ini çekiyor ve onu % 20 faizli savaş istikrazına yatırıyorum. 937'den beri sürüyor bu.»

«O tarihte savaş istikrazı yoktu»

«Beş Yıllık Plan'ımız vardı. Paraları bana ödedikleri zaman, hayli yekün tutacak.» Bir biriktirme karnesi gösteriyor gururla. «Bak, görebilirsin: Ne kadar siyah rakam var.»

«Hey Tanrım!» diye haykırıyor Porta şaşırarak. «Tek bir kırmızı borç rakamı yok. Bir de benimki-

ne bakan olsa, tüm kırmızıdan gözünün kamaşması için güneş gözlüğü takması gerekir!»

Bunu kıvırabileceğini, yeteneğinin olduğunu nasıl biliyorsun?» diye soruyor Küçük Kardeş, Julius'a.

«Biliyorum bunu,» diye yanıt veriyor kesinlikle Heide. «On yıl sonra sizler silah altına çağrıldığınızda, ben bir tümenin kurmay başkanı olmuş bulunacağım.»

«Beni selamlar diye bana güvenme,» diyor sırıtarak Küçük Kardeş alaylı. «Hem sonra, o gün, bu olsa bile sen bizi tanımazsın ki...»

«Artık yapamayacağım», diye yanıtlıyor yukardan, kasıntıyla Heide. «Sizden başka bir sınıftan olacağım. Hayatta öyle bir an gelir ki, insanın daha öncesini unutması gerekir.»

«Bütün şu çizmeli salaklar gibi artık sen de bir monokl takarsın herhalde?»

«Şayet gözüm zayıflarsa, ki bundan şüphe ederim, bütün Prusyalılar gibi benim de bir monoklum olur. Gözlük takan bütün subayları kesinlikle kınıyorum. Bu, sizin gibi hayvanlara yakışır.»

Donmuş bir bataklığı geçiyoruz ve işte 1.'nci sınıf bir erbaş çavuşun götürdüğü bir kısım piyade eri kollarımıza düşüveriyor.

«Neden geliyorsunuz?» diye soruyor Moser hayretle.

Çavuş yüzü iyice asık, karamsar, karlara tükürerek yanıtlıyor:

«37'nci piyade tümeninden kalanlar, 1'nci tabur.»

«Ya siz, siz kimsiniz?» diye yine soruyor Moser soğuk bir tonla. «Tekmil verildiğini unuttunuz mu? Hem bir subayla konuşurken, esas duruşa geçiniz.»

Çavuş, bir şey söylemeden gözlerini bizim komutana dikiyor, fakat öfkesi katı, kaba çehresinde açık seçik okunuyor. Sonra topuklarını vuruyor, omuz kayışını, palaskasını düzeltip yönetmeliğe uygun olarak sağ elini pantolonunun çizgisine yapıştırıyor;

kışlada tekmil verirken olduğu gibi, sesini iyice yükselterek bildiriyor:

«Üstçavuş Kolockdorf, 37'nci piyade tümeninden arta kalan 1'nci taburunu on yedi mevcuduyla emirlerinize hazırdır Albayım.»

«Oldu işte. Biz de arta kalanlarız. Besbelli , ki, Alman ordusunun hesabı kapanıyor.»

«Başka bir şey mi umuyordun?» diye fısıldıyor Porta. «Kafası durmuş biri bile bunun böyle sona ereceğini kestirebilirdi.»

Hepsini işiten Moser, arkadaşımıza dönüyor:

«Yoksa olup bitenleri biliyor musunuz?»

«Albayıma kesinlikle bildiğim tek şeyi arzederim ki, İvan kıçımızı tekmelemektedir.»

«O halde hiçbir şey bilmiyorsun demektir,» diye yanıtlıyor albay alaycı. «Ordunun bildirimlerini okumuyor musun? Bu, ayrıca görevinizdir de. Yüksek kademeden gelen emirler.»

Herkes alabildiğine bir kahkaha patlatıyor, bu sırada üstçavuş şaşkınlık içinde Moser'e bakıyor. Yoksa karşısındaki bir kaçık mı? Kesinlikle her şey görülecek. Fakat, Alman askerleri kaçıklarla nasıl hareket edileceğini bilir. Derin bir nefes alıyor, yeniden topuk vuruyor, rütbeli Prusyalıların pek hoşlandıkları şeydir bu.

«Albayım, takımımda tümen kurmayından bir erbaş var; kendisi daha Batı'da bir cephe oluşturulmakta olduğunu söylüyor.»

«Sizde gerçekten çok havadis varmış,» diye dalga geçiyor Moser. «Daha Batı'da yeni bir cephe ha? Belki de Berlin'de?»

«Mümkündür Albayım, Paris'te olmasın da,» diyor adam bir şey anlamadan.

Akşam olurken karşımıza ıssız gibi görünen bir köy çıkıyor. Kulübecikler karlara yarı gömülmüş. Fakat, koyu gri gökyüzüne, bir bacadan incecik bir dumanın çıktığını ilk fark eden Porta oluyor. Bir yaşam belirtisi.

«Konuşan biri de var,» diye mırıldanıyor Küçük Kardeş kulak verip.

«Doğru mu bu gerçekten?» diye soruyor şüpheyle Moser.

«Küçük Kardeş bir şey işittiğini söylerse, bu kesinlikle doğrudur,» diye yanıtlıyor Porta. «Rüzgâra karşı yirmi kilometreden, yuvasındaki bir sinekçil kuşunu işitir.»

«Rusça mı, Almanca mı?» diye soruyor Lejyoner.

«Rusça. Geveze karılar.»

«Ne diyorlar?» diye soruyor Lejyoner.

«Yabancıların yedikleri boku anlamam. Yabancı dil konuşmak düzenbazlıktır,» diyor Küçük Kardeş.

«Güzel,» diyor albay, «gece orada temizlenir ve kalırız.»

Bu tümce hepimizi coşturuyor! Yiyecek bir şeylerle sıcak bir gece geçirmek! Köyde nasıl olsa tıkınılacak bir şeyler bulunur.

Tabancalar elimizde köye dalıyoruz, en ufak bir gürültü çıksa ateş edilecek. Tehdit edildiğimizi hissedersek, çocuk bile olsa öldüreceğiz, Rus ormanlarında çocuklar bile tehlikedir. Öyle olmuştur ki, beş yaşındaki bir çocuk, uykudaki bir bölüğün üzerine el bombası savurmuştur. Bu görüş açısından bile. Ruslarla Almanlar arasında fark yok.

Biz, başta Moruk, bir kiremit ocağına girerken Moser bağırıyor:

«Dikkat!»

«Evet,» diyor Porta. «Burası, bir zencinin kıçı kadar karanlık.»

«Susun!» diye fısıldıyor Küçük Kardeş. «Kötü bir koku var.»

«Bezdiriyorsun beni,» diye karşılık veriyor Lejyoner bir kiremit yığınının gerisine diz çökerek.

«Tabancasını yeni dolduran bir cani var diyorum sana,» diye üsteliyor Küçük Kardeş.

«Kesin mi?» diye soruyor az önce bir el bombası hazırlayan Heide.

«Gidip kendin görebilirsin.»

Tüm duyular uyanık, yere yatıyoruz.

«Kapayın gözlerinizi,» diyor Moruk. «Bir füze savuruyorum.»

Gözlerimizi sakına sakına kırpıştırıyoruz; fosforun ışığı öyle kuvvetli ki, canınızı acıtıyor. Porta, yarı doğruluyor ve kalça hizasından bir yaylım ateşi açıyor. Kadınların tiz sesleri, kiremithanenin bir köşesinden yanıt veriyor, öylesine keskin ki silah sesini bastırıyor. Bir el bombası Küçük Kardeş'in ayaklarının dibine yuvarlanıyor, bizimki, bir tekmede tavana yolluyor bombayı. Ben de bir bomba atıyorum...

Ve sonra her şey susuyor.

Altı kadın asker, yere serili ölü yatıyor bir köşede. İçlerinden biri, başı bir bıçakla kesilmiş gibi kan gölü içinde yüzüyor; fakat olağanüstü canlı gözlerini bizlere dikmiş bakıyor.

«Güzelmiş!» diyor Küçük Kardeş yerden kesik başı alıp saçlarını koklarken. «Şampuan kokuyor. Vatan uğruna böyle güzel bir kızı öldürmek ne kötü kader değil mi! Ne domuzca iş bu!»

Kesik başı özenle gövdenin koltuğunun altına koyuyor.

«Eskiden, insanların kafalarını kestiklerinde, kellesini bacaklarının arasına koyarlarmış,» diyor Heide.

«Şeytan Adası'nda,» diye açıklıyor Lejyoner, «cellat kelleyi kulaklarından yakalar ve: 'Adalet, Fransız halkı adına görevini yaptı' derdi.»

«Ne korkunç!» diye bağırıyor Porta. «Ben de Fransızları uygar bir millet sanırdım.»

«Kuşkusuz uygardır, fakat burada söz konusu suçlular, canilerdir yalnızca,» diye yanıtlıyor hep Fransa'yı tutan Lejyoner.

«Caniler...» diye dalgın mırıldanıyor Moruk. «Günümüzde kimin cani kimin kahraman olduğu hiç bilinmiyor.»

«Çok doğru, fakat şu anda cani olmak gerek,» diye fısıldıyor Porta, Julius Heide'ye gözünü kaydırıp kendisinin Parti'den olmadığından çok memnun olarak.

«Ne demek istiyorsun?» diye haykırıyor Heide, tehdit edici bir tonla.

«Dediğim şeyi.»

«Haydi!» diye bağırıyor albay, «Çavuş Beier, çabuk olun!»

«Hemen Albayım!» diye yanıtlıyor Moruk. «Hey, sizler, haydi çabuk; Kendinizi barışta sanmayın!»

Birkaç dakika içinde köy temizleniveriyor. Siviller inlerinden, kovuklarından çıkıyor, ağlaya sızlaya komünistlerden nefret ettiklerini ve bize hayranlıklarını tekrar tekrar söyleyip duruyorlar.

Yaşı hesabedilmeyecek kadar belirsiz bir kadınla konuşurken Porta:

«Gerçekten, sanki Hitler doğmadan önce Nazi imiş mübarekler,» diyor. «Matj, (*) sen komünist değil?» diye soruyor Rusça. «Nazileri sevmek? Kaldır sağ kolunu ve tekrar et: 'Heil Hitler, grosses Arschloch!'»

Hepsi birden, çok mutlu, kendilerine bağırtılan şeyden tek sözcük anlamadan zırlamaya koyuluyorlar.

«İşittiğim en utanılacak şey!» diye uluyor Heide. «Göreceksiniz Führer buna ne diyecek!»

«Haydi, yeter;» diye kesiyor albay şamatayı. «Asıl ona, patates pişirmesini ve odunu sakınmamasını söyleyin.»

Moruk çizmelerini çıkaracak kadar aptalca davranan bir topçuyu paylıyor ve şimdi, adamın donuklarla kemirilmiş ayaklarını şaşkınlıkla seyrediyor. Sıhhiyeci Tafel, üzgünlükle elinden bir şey gelmeyeceğini işaret ediyor.

«Acele kesmek gerek. Kaynar su getirin.»

(*) Rusça, ana.

«Burada mı?» diyor Moser donakalıp.

«Başka türlüsü olanaksız. Arkamızda kalamaz ve onu öldüremeyiz de.»

«Kimse çizmesini çıkarmasın!» diye bağırıyor Moser. «Bu bir emirdir.»

Topçu, tüfek kayışlarıyla bir masaya bağlanıyor. Bir kadın kaynar su getiriyor ve elinden geldiği kadar yardım ediyor. Kocası ve iki oğlu Kızılordu'da olan zavallı bir kadın. Bir saatte, bu dermeçatma ameliyat bitmişti, fakat tan atarken asker, daha kendine gelemeden öldü. Onu, kar dolu bir çukura gömüyor, bir kazığa miğferini dikiyoruz ve Moruğun cebinde yeni bir kimlik plakası daha.

Harika sıcak patatesler önünde ölü çabuk unutuluyor! Bir şölen. Hepimiz öyle canlanıyoruz ki, kimse nöbete konulmaya karşı çıkmıyor. Her nöbet yerinde, otuz dakikalık nöbet tutmak: Kimse bu korkunç soğukta daha uzun tahammül edemez.

Moser, saat yedide hareket etmeyi emrediyor. Böylece, ortalık aydınlanmadan önce üç saat yol almış olacağız; ola ki, köylüler orada bulunduğumuzu partizanlara haber vermek düşüncesine kapılırlar. Bu; işbirlikçi olarak kurşuna dizilmemek için onların görevi. Onların bundan öylesine dehşetli korktuklarını biliyoruz ki, üstçavuş Klockdorf, kareket etmeden önce bütün sivilleri öldürmemizi hayasızca öneriyor.

«Cesetler konuşmaz.»

«Kaçırmışsın sen,» diyor Porta. «Matjes (*) de öldürülmez ya.»

«Nedenmiş o? Ya onlar ya biz. Hem sonra bir şeye yaramazlar ki. İnsanlar elliyi geçince ortadan kaldırılmalı. Heydrich iyi söylemiş.»

«Belli değil. Elli yaşına geldiğinde seni arayacağım. O zaman ne düşündüğünü öğrenmek ilginç olacak.»

(*) Rusça, nineler

Gece yarısından az sonra, nöbet bizim omuzlarımızda. Acımasız, amansız bir soğuk var; kar yağmaya başlıyor ve iki metre ötesi görünmüyor. Porta'yla ben, köyün kuzeyinde nöbetçi kalıyoruz. Küçük Kardeş, ayaklarının kötü durumu nedeniyle nöbetten düşülüyor. Sıhhiyecinin emri. Nöbet süremizin hemen hemen yarısını geçirdiğimiz bir sıradaydı ki, birden, bir kadını sıkıca tutan iki adam yanında olduğu halde, üstçavuş Klockdorf'un gölgesi belirdi.

Porta, kadına ilgiyle bakarak soruyor:

«Bir genelev mi buldun?»

«Bir kadın partizan, evet!» diye sırıtıyor Klockdorf sadık bir tavırla ve makineli tabancasıyla kadının karnını dürtüyor.

«Komutana mı götürüyorsun onu?» diye öğrenmek istiyor Porta sinsice..

«Kuşkusuz ki, hayır. Seni ilgilendirir mi? Bu cadı derhal öldürülecek.»

«Canına kıyılmayacak kadar güzel. Bana versene onu, daha iyisi.»

«Hele bir dokunayım de, görürsün. Çok belâlı bir şey bu kahpe!»

Olsa olsa yirmi yaşındaki kızın üzerine eğiliyor. «Orospu! Gebereceksin ama yavaş yavaş. Karnına bir kurşun yapıştırmakla başlanacak.»

«Nazi köpeği,» diye uluyor kadın, çavuşun yüzüne tükürerek. «Rusya'dan asla sağ çıkmayacaksın.»

Klockdorf, onun bel kayışının altına bir yumruk atıyor, kadın inleyerek bükülüyor.

«Domuz!» diye bağırıyor çavuş öfkeden kudurmuş. «Buna pişman olacaksın! Sen çatlayıp zıbarmadan, komünist kalıbının her kemiğini kıracağım!»

«Karnına bir tekme at da, boku ağzından çıksın,» diyerek sırıtıyor şehvet düşkünü bir istihkâm eri. «Bu tür orospuları bilirim ben. Minsk'te bunların boyunlarına yular geçirir arabanın arkasından sürüklerlerdi.»

Yanındaki bir Oberschutze, kahkahayı bastı.

«Riga'da bunları bacaklarından asarlar ve çok bağırdıkları zaman, bir demirci çağırarak, aletleriyle dillerini söktürürlerdi.»

«İnce bir sicim var mı birinizde?» diye soruyor Klockdorf gözlerinde pis bir parıltıyla.

«Bende bu var,» diyor istihkâm eri bir telefon kablosu göstererek.

«Mükemmel!» diye sırıtıyor çavuş bakır teli nerdeyse sevecenlikle genç kızın boynuna dolayarak.

«Orada bir kiriş var,» diyor arkadaşı memnunlukla yakın bir kulübeyi göstererek. «Ayak parmaklarıyla yere dokunabilir, debelenip duracaktır! Bayılırım buna; boynuna sıkıca kıravat geçirilmiş birinin debelenmesine!»

«Haydi, gel kızım,» diyor Klockdorf gülümseyerek ve tutsağı silahının dipçiğiyle iterek.

Telefon kablosunu kirişe tam geçirdikleri sırada, Albay Moser arkasında Moruk olduğu halde kulübeye giriyor.

«Orada ne yaptığınızı bilmek isterdim Çavuş, nedir o?» diyor gözleri kıvılcım saçan albay.

«Bir kadın partizan yakaladık,» diye yanıtlıyor Klockdorf zoraki bir gülüşle. «Gerçek bir vahşi kadın. Isırıyor.»

Bu ilkel kadın, albayı anlayamıyor ve ondan nefret ediyordu. Bu tip subaya hiç rastlamamıştı.

«Gerçekten mi?» diyor albay. «Peki nedir bir vahşi kadın? Ben bu sözcüğü, hiçbir askeri metinde görmedim şimdiye kadar. Bölük komutanınıza durumu arzetmenin zamanı değil mi şimdi?»

İstemeye istemeye, kini tenindeki gözeneklerden çıkarcasına çavuş topuklarını vurdu ve şu sözcükleri neredeyse tükürdü:

«Albayım, üstçavuş Klockdorf bir kadınla birlikte olduğunu arzeder.»

«Tamam,» diyor Moser zaptedebildiği bir kızgınlıkla. «Ve bütün yönetmeliğe karşı, kendinizi hem

yargıç hem de cellat yerine koyuyorsunuz? Haydi, savuş pis herif! Öfkemi tutabilirken savuş buradan, yoksa seni, üstçavuş Beier'in de tanıklığıyla Savaş Divanı'na veririm.»

«İzin verin de hesabını görüvereyim,» diye araya giriyor Porta, memnun, otomatik tüfeğini çoktan kavrayıp. «Bu benim en güzel savaş eylemim olacaktır!»

«Dediğimi duydun işte!» diye bağırıyor albay öfke saçarak. «Yoksa, şimdi onbaşı Porta'ya emir veririm, seni şu hödük kalıbınla yere serdiririm.»

Adam, iki hempasıyla oradan tozolurken, Moruk, albaya ağzı açık ve hiçbir şey anlamadan bakmakta olan kızı serbest bırakıyordu. Şayet, zarlar aksine atılmış olsaydı, kendisi de Klockdorf gibi hareket ederdi.

«Beier,» dedi Moser, «şu itleri gözaltında tut. En küçük bir disiplinsizlikte, Klockdorf'u temizleyeceksiniz.»

«Pek tatlı olacak,» dedi Moruk. «Duydun ya Porta. Sen ve Küçük Kardeş, bu iş sizlere bakar.»

«Yirmi dört saat geçmeden şeyini bir kutuda bulacaksın,» diye matrak geçiyor Porta. «On dakika içinde Küçük Kardeş izine düşecek ve artık bilirsin sonu nasıl gelir.»

«Disiplinsizlik olursa,» dedim diye soğukça kestirip attı Moser.

«Peki bu kızı, ne yapalım bunu?» diye sordu Moruk, hâlâ boynunda kablo ile duran kızı göstererek.

«Kurşunlayın onu!» diye bağırdı Heide. «Uluslararası yasalara göre, silah taşıyan sivillerin öldürülmesinde sakınca yoktur. Bolşeviklerle her türlü araçla savaşılıyor. Führer böyle dedi.»

«Kıçına bir tekme,» dedi Porta, Heide'ye mi yoksa Führer'e mi olduğunu belirtmeden.

«Başınıza gelenlerden üzgünüm,» dedi albay kaldığı kulübeye soktuğumuz kıza. «Kuşkusuz ki, bir Savaş Divanı karşısına çıkacaksınız. Ancak, benim yanımda bulunduğunuz sürece size bir şey yapılmayacak.»

Porta kendi Rusçasıyla söylenileni çeviriyor fakat kız Almanca anlıyor, bu belli oluyor.

«Albayıma arzederim,» diyor Porta topuklarını vurarak. «Kadın partizan, Albayımın kazığa çakılmasını istiyor ve Rusya'dan sağ çıkmayacağını da sözlerine ekliyor.»

Moser omuzlarını silkiyor ve Moruk'la birlikte oradan uzaklaşıyor. Bizim komutan, politika fanatiklerine akıl erdiremeyen ve savaşın hâlâ centilmen, mert kişiler arasında yapıldığını sanan bir adam! Sobada koca odunlar yanıyor ve alçak tavanlı kulübenin içine sıcaklık iyice yayılıyor; Porta, gerektiği gibi, sobanın arkasında kıza karşı yatıyor: Partizan kaçacak olursa, önce gardiyanının gövdesi üzerinden geçmek zorunda kalacak. Fakat, işte birden kapı açılıyor. Lejyoner müthiş heyecanlı, orada gözüküveriyor.

«Porta!» diye sesleniyor alçak sesle.

«Fırındayım ben.»

«Ulan budala dölü, çabuk gel. Bir yiyecek deposu buldum.»

«Kraft durch freude! Die strasse frei (*) besttir. diye mırıldanıyor Porta hızla sobanın yanından yuvarlanarak uzaklaşırken. «Haydi, görelim şunu!»

«Ben de geliyorum,» diye haykırıyor çağrılmayan fakat bez çadırından sıyrılmak için acele eden Küçük Kardeş..

Hiç gürültü etmeden kulübeden çıkıp bir çeşit ağzı açık ambara dalıyoruz. .

«Nasıl» diyor Lejyoner birkaç kalasın yerini değiştirerek.

Gözlerimiz yuvarlak yuvarlak, kapakları İngilizce yazılı sandıkları seyrediyoruz: «Amerikan halkı Rus halkını selamlar.» Bunlar, bizim saygınlıkla ele alıp evirip çevirdiğimiz kutular.

«Konserve,» diyor Küçük Kardeş. «Dondurulmuş sığır eti, ananas, armut şurubu, meyve suyu! Gerçek olmayacak kadar güzel.»

(*) Neşeyle zorlarsan, yol serbesttir.

Birden, sevgiyle elinde sıkıp okşadığı kutuyu atıyor ve bizim şaşkın bakışlarımız karşısında, iki sıçrayışta karların içine, derin bir çukura atıyor kendini ve yere yatıyor.

«Savuşun!» diye bağırıyor. «Tiktaklıyor.»

«Nerde tiktaklıyor?» diye soruyor hâlâ sandıkların seyrine dalmış orada duran Porta. «Kafanda olmasın?»

«Saatli bomba!» diye bağırıyor yine Dev.

Tanımlanamayacak bir hızla Porta da sıçrayıp, hangardan dışarı atıyor kendini ve pancar silosu yanında bir yere giriyor.

«Hâlâ tiktaklar sürüyor mu?» diye bağırıyor Küçük Kardeş'e. «Yoksa bir kutuyu açmak için gagalayan serçeyle karıştırmış olmayasın?»

«Sersem soyu! Şimdi, bir anda havaya uçacaksın!»

«Ancak tiktaklar durunca tehlikelidir,» diye haykırıyor Porta. Şu armut suları benim olacak gene de!»

Ve bir saniyede sandığın birine el atıyor. Fakat, daha bir kar yığını arkasına varır varmaz, sanki toprak yarılıyor. Bir alev sütunu, inanılmaz bir gücün itmesiyle havaya fışkırıyor ve yarılmış sandıkları dört bir yana savuruyor. Meyve suları ve dondurulmuş sığır eti kalıntıları yağıyor. Keskin kenarlı teneke kutular, el bombaları gibi patlayarak uçuşuyor.

«Gösteri hapı yuttu!» diyor Porta canı sıkılmış. «İvan'ın bu kalleşliğini hemen affetmeyeceğim.»

Küçük Kardeş bir sığır konservesi parçası alıyor yerden, berbat bir kokusu var. Fakat Porta'nın sandığını açarken, içinde otuz kutu kadar meyve suyu bulunca sevinçten ölecektik.

Ama birden... «Dikkat!» diye bağırıyor Dev. «Yeniden tıklamaya başlıyor. Dikkat!»

Ne aptalız bizler! Daha açmaya vakit kalmadan, yıldırım gürültüsü kopuyor. İlk defakinden da-

ha da kuvvetli. Kulübe havaya uçuyor. Molotof kokteylleri havaya dağılıp uçuşuyor; fosforlu bombalar patlıyor. Bu şamata hemen hemen bitmek üzereyken, korkudan ölen bölüğe katılmak için acele ediyoruz. Daha olup bitenleri açıklamaya kalmadan, nöbetçilerin bağırışlarını işitiyoruz:

«Silah başına! Partizanlar!»

Gecenin içinde silahlar takırdıyor, yaralıların çığlıkları, sızlanışları kulaklarımızı yırtıyor, kara alevler. Yangın, bütün köyü sarıyor.

«Gel, tatlı ölüm, gel» diye melodisini mırıldanıyor Lejyoner, makinelisinin kundağını açarken.

Kara gölgeler, ateşler içindeki köyde koşuşuyor. Birden, Küçük Kardeş'in ağır makinelisi bütün sırayı biçiveriyor. Fakat, daha pek çok var, bunlar çevrilmiş, küçük yollarda kaynaşıyorlar. Bir siyasi komiser bağırıyor ve başının üstünde bir makineli tabanca tutmuş, tehdit ediyor. Onu görüyorum ve bütün gücümle bir el bombası savuruyorum, iyice nişanlayarak, tam ayaklarının ucunda patlıyor. Parça parça olmuş Rus, köyün öbür ucuna fırlatılıyor.

«İyi oynadın!» diye beğeniyor Porta.

El bombası torbalarını taşıyan «Profesör» ile ileri doğru koşuyoruz. Bana, kapsülü çekilmişleri uzatıyor, fakat ilk atışımda öyle kuvvet harcamışım ki, kollarım ağrıyor, artık ancak 70 metre uzaklığa kadar savurabiliyorum. Amatör bir bombacı için bu da fena sayılmaz.

Partizanlar kaçtı. Rusya'da, komiser ortadan kaybolunca her şey çöker; ister komandolar olsun, ister partizanlar ya da askerler, bu kural değişmez. Fazla güvenli olmayarak, Lejyoner sağlam bir kulübeye T mayını gönderiyor, kulübe, olgun bir elma gibi ikiye bölünüyor. Sessizlik yeniden çöküyor fakat ormanda koşuşmalar işitiliyor. Klockdorf'un, iki tutsağı ense köklerinden birer kurşunla öldürüp, kafalarını tüfek dipçiğiyle ezdiğini görüyoruz.

«Ne oluyor sana?» diye bağırıyor Moser öfkeden kudurmuşcasına.

«Savaş Divanı'nın emirlerini yerine getirdiğimi Albayıma arzederim. Bu ikisini, partizanların köyünü yaktığını protesto eden starostenin (Köy belediye başkanı ya da muhtarı) boğazını kesmek üzereyken az önce yakaladım.»

«Sizi, emirleri sabote etmekten ihbar edeceğim,» diye homurdanıyor Moser, öylesine bir öfkeyle ki, hunhar çavuş bunu alaylı bir tavırla karşılıyor.

On iki adamımızı kaybettik. İki nöbetçinin kafası patlamış, beşi ağır yaralanmış, bunlardan biri, tüm bir mitralyöz ateşinin kurşunlarını karnından yemiş.

«Harekete hazır olun,» diye emrediyor Moser. «Yeniden toparlanıp az sonra dönerler, şu halde yola devam!»

Yarım saat yürümüştük ki, albay birden kadın partizanı anımsadı.

«Nerede peki o kız?» diye sordu Porta'ya.

«Vedalarını ulaştırmamı benden rica ederek evine döndü,» diye yanıtladı Porta.

«Herhalde onu elinizden kaçırdığınızı söylemeyeceksiniz bana?» diye haykırdı komutan bu kadar laubalilik karşısında şaşırarak.

«Kesinlikle! Hatta onu öyle zevkime göre buluyordum ki, Friedrichstrasse'de ilerde açacağım genelevin yöneticiliğini teklif ettim kendisine. O zaman pek kabalaştı ve tüfeğimi kapmak istedi, ben de suratına bir tokat attım ve kendisini bağlamak için bir ip aramak üzere dışarı çıktım. Fakat bu sırada kendini toplamış ve onu yeniden yakaladığımda, bir kürekle vurdu. Ormana savuşup gitti. Arkasından bağırıp, dönerse kızmayacağımı söyledim, ama kaltak bu kez benim çağrımın üzerine tüm sıçtı.»

«Sen de o markalardan birisin!» dedi Moser iyice şaşkın. «Sanırım yakında yollarımız ayrılacak, çünkü artık buramda, bardak taştı!»

«Rahat olun Albayım, artık çok uzun sürmez... Bizde subaylar hiç ihtiyarlamaz, bir tür gelenektir bu,» dedi Porta gülümseyerek.

Üç gün sonra, işte yeniden harabedilmiş bir köydeyiz. Yalnızca bacaları gökyüzünü gösteriyor.

«Bak, karşıda, orada kırmızı izli mermiler,» diye ufku gösteriyor Moruk.

Gece karanlık, yıldızsız; ağır bulutlar üstümüzde koşuyor. Zaman zaman kar serpiştiriyor. Birkaç dakika, uzaklardaki ateşleri hayranlıkla seyretmek için duruyoruz. Buradan manzara ne güzel! Mermiler, ışıklı yaylar biçiminde alacakaranlığı çizgiliyor ve arkalarında her renkte, kaynaklar gibi patlayan kuyruklar bırakıyorlar.

«Bunlar bizimkiler,» diye saptıyor Moser. «Acele etmek gerek. Yarın sabah belki çok geç olacak, çünkü Rusların oraya bütün kuvvetleriyle gittiği söyleniyor.»

Doğru. Ufuk alevleniyor ve hemen arkasından dev bir gürleyiş bize kadar geliyor. Hiç şüphe yok ki, büyük bir topçu muharebesi içine düşüyoruz.

Gökyüzündeki yangını dürbünüyle bir süre izledikten sonra, Moser düşünceli bir tavırla:

«Cephede ne olup bittiğini merak ediyorum,» diyor.

«Belki de son kartuşlarını atıyorlar,» diye fısıldıyor, dudağını bir çeşit gülümseyişle ısıran Porta.

«Takım komutanları yanıma. On dakika içinde hareket. Çarpışmaya hazır olacağız,» diye emir veriyor Moser miğferinin çene kayışını düzelterek.

Birkaç gün önce on bir kişilik grubuyla bize katılan çavuş Kramm, şaşırarak soruyor:

«Şimdi mi? Bu karanlıkta? Fakat her yer Rus kaynıyor!»

«Bana Rusların bulunmadığı bir yer gösterebilir misiniz, lütfen?» diye yanıtlıyor Moser acı bir alayla. «On dakika içinde hareket, dedim. Geçmeliyiz;

süngü, kazma-kürekle çarpışmak pahasına da olsa. buna girişip geçeceğiz.»

Kısa mola, şarjörleri ve makineli tüfek mermi şeritlerini doldurup tamamlamaya kullanıldı. Herkes diken üzerinde. Sanki, hedefe tam ulaşmak üzereyken moral zayıflıyor.

Hepimiz son hazırlığı yapıp sıraya dizilince, albay konuşuyor:

«Beni dinleyin. Şimdi çok elverişli durumda bir birlik haline geldik. Mevcudu azalmış birlikler bize katıldı; büro elemanlarından seyyar mutfakçılara, raket eksperlerine, bomba uzmanlarına kadar var içimizde. Alman hatları buradan dört-beş kilometre uzaklıkta; o halde, son bir gayret harcarsak, bizimkilerin yanındayız demektir. Şimdi hareket etmemiz gerek. Yarın sabah, düşman yarabilir ve bizimkiler de düşmanla teması kesip geri çekilebilir. Şiddetli bir çarpışmaya güvenin, buna bel bağlayın, çünkü bu son şansımızdır. Yaralılar da olabildiğince birlikte götürülecektir, fakat maalesef söylemeliyim ki, bu, gidişimizi geciktirmemelidir. En başta, birbirinizle bağlantıyı koruyun! Bölük, Yerliler dizisi düzeninde yürüyecek; Kol başı, 2'nci takım. Size güveniyorum Çavuş Beier.»

«Ya bizim yarma harekâtı başarısız olursa?» diye soruyor Klockdorf.

«Hepimiz ölürüz, işte o kadar.»

Küçük Kardeş, eline bir Rus otomatik tüfeği geçirmiş, onu sevgiyle okşuyor. Porta bana bir kutu armut kompostosu yolluyor; içiyorum ve tadı damağımda kalarak sonsuz keyifleniyorum. Daha az ormanlık bir bölgeden geçerken ve yolun yarısına geldiğimiz sırada, bir küçük ağaç kümesinden gelen yan ateşine tutuluyoruz. Moser, komando grubuyla bizi geçiyor. Bomba atışları. Küçük Kardeş, bir tank gibi önümüze atlıyor. Silahı takırdıyor. Ağaçlıktan bağırış ve küfürler geliyor.

«Job Tvojemajd, Germanski, Germanski!»

Kar, hızlı adımlar altında çıtırdıyor; bir yaylım ateş iki istihkâm erini deviriyor, sıhhiyeci onların üzerine eğiliyor.

«İlerle!» diye bağırıyor albay, Tafel'i önünde iterek.

2'nci takım, yalın kılıç, öldürülen bir grup Rusa takılıyor ve Küçük Kardeş, bir kadın yüzbaşının ensesini ezip kırıyor, baş, sanki geriye bakmaya çalışır gibi eğiliyor. Soluğumuz kesilerek, tozaran karda koşuyoruz. Bazen, omuzlarımıza kadar gömülecek şekilde, biçimsiz bir düşüşle karlara yuvarlanıyoruz; oradan ancak arkadaşların yardımıyla tekrar çıkılıyor. Bu kar, sizi uçuruma doğru sürükleyen dibi bulunmayan bir çamura benziyor. Üç Rus piyadesi de gömülüyor, çavuş Klockdorf, enselerine birer kurşun sıkarak öldürüyor adamları.

Kısa mola. Yirmi üç eksik var, bir de, hiç mi hiç iz bırakmadan ortadan kaybolan bir makineli tüfek grubu. Albay Moser, öfkeden küfrediyor.

«Eğer emrettiğim gibi aranızda bağlantıyı korusaydınız, bu olmayacaktı. Kim eksik?»

Kimse bilmiyor. Bunlar, birkaç gündür bize katılan yabancı birliklerin adamları.

«Yapacak bir şey yok,» diye karar veriyor Moser kısaca. «Onların arkasına düşüp kendilerini aramaya kalkmak olanaksız. Fakat, Allahaşkına bağlantıya dikkat edin! Burayı geçmek için bu bizim son şansımız. Ölüm her yerde kol geziyor.»

Küçük Kardeş, üst üste dört kez derin karların içine düşüyor, böyle bir kitleyi oradan çıkarmak, sanki bir atı çıkarmak gibi. Dördüncü kez düştüğünde, öfkeden ve yorgunluktan neredeyse deliriyor, karlara ateş ediyor ve dört cesedi tekmeleyerek çıkabiliyor.

«Çıkın ulan oradan, salak ölüler! Benim savaştığım yerde yolumu tıkamayın!»

İyice bitkin, «Profesör» arkadan sürüklenirken, nihayet hıçkırıklar içinde yığılıveriyor. Lejyoner'in

onu sürüklemek için koltuğunun altına alması gerekiyor. Fakat, birden, meşin mühimmat torbalarını kaybettiğinin farkına varıyor. Ayrıca Küçük Kardeş'in de şarjörcüsü!

«Dönmeliyim!» diye ağlıyor. «Küçük Kardeş beni öldürür cephaneyi kaybedersem!»

«Kapa çeneni be!» diye bağırıyor onu sıkıca tutarak. «Biz komşuya tam tosladığımızda, sen de torbalarını bulacaksın; işte bak ha tosladık, ha toslayacağız!»

Küçük Kardeş, karlara karşı kızgınlığı yeni yatışırken, kıymetli cephanesinin kaybolduğunun farkına varıyor. Kirli parmağını «Profesör» e uzatarak, cırlak bir sesle bağırıyor:

«Atmadın ya cephaneyi!»

«Kaybettim onları,» diye inliyor zavallı.

«Kaybettin ha!» diye uluyor Dev, öyle ki orman titriyor. «Kaybettin! Hem de tam savaşın ortasında! Deli olmak lazım! Barut yok, savaş da yok! Dön geri!» diye bağırıyor «ve bul fişekleri! Kurşun olmazsa ben İvan'ı nasıl mıhlarım? İşte Prusyalıların yanında yabancılar bulunursa sonu bu! Haydi, dön diyorum sana ve son hızla, çabuk!»

«Hayır,» diyor Lejyoner, «burada kalıyor.»

«O neden?» diye homurdanıyor Küçük Kardeş şaşırmış. «Ne dedin sen, çöl askeri? Sen İkinci Dünya Savaşına sabotaj mı yapıyorsun, Dünya savaşı bu! Sen Büyük Sahra'nda kalmalıymışsın...»

«Unutma ben erbaşım, Creutzfeld. Burada kalmasını emrediyorum. Anlaşıldı mı?»

«Öyle olsun!» diye uluyor Dev öfkeden delirmişçesine. «Benim şimdi şarjörüm yok. Eh, pekâlâ, yabancın senin olsun, yapıştır onu sen kendi çöl kıçına. Gına geldi bu Norveçlilerden; Rusya'ya gitmek için istihkâmcılar ve şu yollar daha iyi!»

Tüfeğini bir kürek gibi koltuğunun altına alıp ormana dalıyor, orada kaybolurken, Norveç'ine de, Fas'ına da, Lejyonu'na da sanki cephanenin kaybın-

dan onlar sorumluymuş gibi, sövüp sayma, duyuluyor.

«Kim bu küfredip duran böyle?» diye soruyor Moser.

«Küçük Kardeş,» diye yanıtlıyor Porta. Biçimsiz bir iş olmalı...»

«Gene sizin takım Beier? Kesinlikle beni çıldırtıyor! Ya siz 5'inci bölükten takımınızla gözden kaybolup gideceksiniz, ya da ben kendimi havaya uçuracağım. Artık tahammülüm kalmadı!»

«Sarı komünistler buraya bir kilometre ötede, kömür ocağının öte yanında!» Gene Küçük Kardeş'in kalın sesi yankılanıyor, çamların arasından çıktığı görülüyor. Tıka basa dolu iki meşin torbayı başının üzerinde tutuyor. «Onları hemen öldürmek için bir öneri bu! Yalnızca milislermiş ve ancak bir mitralyözleri varmış. Kurbağa ezer gibi, ancak kıçlarına bir tekme vurmaya layıklar.»

«Cehenneme kadar yolunuz var!» diye bağırıyor Moser. «Gerçekten de yetti artık.»

«Ne yetti?» diye soruyor Dev çok şaşırmış. «Dönmeden önce schnaps bulunursa, ben iki tayınlığı tam hakettim.»

«Dinle,» diyor Moser iyice kızarak ve ona doğru iki adım ilerleyip,» bir daha ağzını açacak olursan, ağzından çıkacak son söz olacak bu.»

Küçük Kardeş, Porta'nın yanına sığınıyor.

«Bu savaş da gittikçe çekilmez oluyor,» diyor onuru kırılmış. «Konuşulamıyor bile artık. Yakında sıçmaya da gidilemeyecek.»

Topçu atışları gök gürlemelerine benzemeye başladı. Rus mevzileri uzakta değil. Ağaçların üzerinden aralıksız alevler fışkırıyor. Birden Porta elini sessizce kaldırıyor. Alarm işareti. Bölük yere yatıyor. Müthiş bir infilak: Bu bizden birkaç metre ötede bir Rus topu. Merminin çıkış alevi, ortalığı gündüz gibi aydınlatıyor ve top mürettebatının yeni bir atış için hazırlık yaptığı görülüyor.

«Vay canına!» diyor Lejyoner. 38'lik bu. Yeniden doldurmak için bir çeyrek saat gerek. Atış yapmadan önce onları öldürürüz; öldüklerinin farkına bile varmazlar. Yaşasın ölüm!»

Çelik çeliğe sürtüyor, kısa komutlar ve atış için koca mermi dikildiği zaman gıcırtı işitiliyor.

«Hazır mısınız?» diye fısıldıyor Moruk çizmesinden bir siper bıçağı çıkararak.

«Aç bir kuş yavrusu gibi,» diyor otomatiğini hazırlayan Porta.

Topun ateş ettiği anda, Moser'in savurduğu bir el bombası mürettebatın arasına düşüyor ve bütün silahlarımız aynı anda takırdıyor. İleri atılıyoruz. Ayağım bir cesede takılıyor, yeniden kalkıyorum ve hafif bir meyil üzerinde yuvarlanıyorum. Dikenler, ellerimi ve yüzümü parçalıyor. Porta hemen arkamda. Bir yılan gibi, hem yuvarlanıyor hem meyili tırmanarak gelen kara şekillere ateş ediyor, gölgeler birbirleri ardına dökülü dökülüveriyorlar. Küçük Kardeş bir çığ gibi iniyor, bir Rus subayını yakalayıp kafasını taşa çarparak eziyor. İleri! ileri! Bir mitralyöz, bir siperin üzerinden bize ateş ediyor. Bomba yağmuru mitralyöz yuvasını tahrip ediyor. Daha çabuk! Daha çabuk! Kurtuluşumuz, bu ölümle yarışımıza bağlı.

Telgraf çavuşu boynundan vuruluyor ve kanın fışkırmasıyla ıslanıyorum. Bağırıyor zavallı ve yaraya karla tampon yapmak istiyor, ama nafile; çünkü şahdamarından yemiş kurşunu. İki SS bir Stalin çukuruna düşüyor ve dikey konmuş süngülerle şişleniyorlar. Çığlıkları iç parçalayıcı. Onlar için de yapılacak bir şey yok. Soluklarımız kesilerek, hayvanların ve çobanların barınağı barakalara doğru gidiyoruz.

Küçük Kardeş başta. Yarı aralık kapıya bir el bombası savuruyor ve kendini kenara atıyor. Bomba, boğuk bir sesle patlıyor.

«Bir şey işitiyor musun?» diyor Porta.

«Bir sinek bile.»

«İlginç», diyor Porta güvensiz.

«Kimse yok. Biliyorsun ben onların nefes alışlarını bile duyarım.»

Bir füze savuruyorum; yavaş yavaş inerek yeri aydınlatıyor; görünürde kesinlikle hiçbir şey yok. Albay ve Morık koşarak geliyor.

«Ne halt etmeye bekliyorsunuz?» diyor Moser. «Temizleyin! Kaybedecek tek dakika yok.»

Küçük Kardeş ileri atılıyor ve albayı kolundan tutup alıkoyuyor.

«Biraz bekleyin Albayım, yoksa korkarım bir daha birbirimizi artık göremeyiz. Barakadan bir kara kedi çıktı.»

«Bu da ne demek?»

«Bilmiyorum, ama kara bir kedi var ortalıkta.»

Nakliye askerleri de koşarak geliyor; daha adlarını bile bilmiyoruz, kendilerini iki gün önce, korkudan yarı ölü bir durumda, bir korugandan topladık.

«Durun;» diye bağırıyor albay.

Fakat bu bitkin insanlar besbelli akıllarını yitirmiş ve artık bir şey dinledikleri yok; nerede olduklarını da bilmez olmuşlar. İşte bağırmaya başladılar: «Tovarıca, nicht schiessen! (*) Bizi Rus mu sanıyorlar? Elleri havada, barakalara doğru koşuyorlar.

«Durun, durun!» diye bağırıyor Moser iki kolunu sallayarak.

«Nicht schisen, nicht schiessen tovariç!» oluyor alabildiği tek yanıt. Ve işte bir barakanın önüne geldiler, tekmeleyerek açacaklar.

«Hepiniz yere yatın!» diye bağırıyor Porta sıkıntılı bir sesle.

Aynı anda bir volkan patlıyor. Her şey havaya uçuyor. Nakliye askerlerinden bir kıymık olsun kalmıyor.

(*) Rusça-Almanca, arkadaşlar, ateş etmeyin.

«Tanrım, Ey İsa!» diye mırıldanıyor Moser. «Fakat, bu nedir bu?»

«Stalin'in bir hediyesi,» diye dalga geçiyor Porta. «Geri çekilirken kapılara dokunmamak gerek.»

«Görüyorsun,» diyor Küçük Kardeş şişinerek. «Kara kedi konusunda haklı çıkmadım mı? Acemiler kendi kendilerini hep böyle geberttirirler işte.

«Şimdi sıvışalım,» diyor Moser.

«Biraz daha Albayım. İvan, Stalin'in hediyesini kimin aldığını görmeye geliyor.»

«İşte onlar!» diye bağırıyor Küçük Kardeş ateş ederek. Bir grup Rus, onun ateşiyle yığılıveriyor.

«Şimdi tüyelim işte.»

Bütün gücümüzü toplayarak karda koşuyoruz. Ruslar, kanlı bir yığın oluşturmuş ve içlerinden biri, gövdesinin kopmuş parçalarına anlamadan bakarak inliyor. Albay Moser yoklama yapıyor: On dört noksan var. Yetmiş iki kişiden fazlayız. Üç yüz kişiden fazla kayıp verdik. Bizim komutanın yılgınlığı besbelli; karamsar bir tavırla tabancasıyla oynuyor. Küçük Kardeş, sigaraya benzer bir şey sarıyor; derin bir nefes çekip dumanı uzun süre içinde tutarak sigarayı Porta'ya uzatıyor. Tüm 2'inci takımın adamlarına birer çekim dolaştırılıyor.

Topçu gürlüyor, mermiler, bombalar uluyor. Batı'da, bütün gökyüzü bir ateş okyanusu.

«Kim demiş İvan'ın ordusu bozgun halindeymiş diye?» diyor Porta.

«Sus!» diye karşılık veriyor Moruk. «Bunu düşündüğü zaman insanın kusacağı geliyor.»

«Eğer böyle devam ederse, burayı geçmeden Joseph Porta adını Büyük Alman Ordusu'ndan silebilirsin.»

«Profesör» ise, o da artık gücünün son kertesinde ve adım başı ağlıyor.

«Haydi,» diyor Porta, «yabancı olarak senin şansın yok, çok isterim olsun, fakat gene biraz dişini sık ve savaşın geri kalan bölümünde bana yapış, eğer

yaşamak istiyorsan. Az sonra yukarlara döneceksin.» Şuruplu armudu onun ağzına tıkıyor. «Yavaşça çiğne ve suyunu yut, atın kıçına sürülen biber gibi bir şey işte.»

Ben de birkaç kez kar çukurunda kalıyorum, ötekilerin beni oradan çıkarmaları gerekiyor. Bu cıvık kar bir cehennem. Öyle yorgunum ki, beni terk etmeleri için yalvarıyorum ve biraz önce «Profesör»ün yaptığı gibi ağlıyorum. Hemen hemen hepimiz takatimizin sonuna geldik.

Üniformalarımızı ve derimizi yırtan, kanla teri birbirine karıştıran bir böğürtlen korusunu geçtikten sonra, kar yağışı yavaş yavaş kesiliyor. Ay bulutları deliyor, hemen hemen aydınlık oluyor ve bu kar üzerindeki ışık öylesine harika ki, çektiğimiz acıları unutuyoruz. Fakat bu hayali atmosfer, bize Rusları daha iyi gösteriyor. Adımlarımız bozuk, çınlıyor, çoğu kez, uğursuz bir gürültüye kulak vermek için duruyoruz, bir mağaranın üzerinde yürüyor gibiyiz.

«Çabuk,» diyor Moruk. «Korkudan donlarınıza işemeyin, dibi bucağı bulunmayan, derin bir bataklıktan geçiyoruz. Fakat şükredin ki, donmuş.»

Adam boyundaki kamışlar bize hiç olmazsa güvenlik veriyor, fakat bataklık birden kesiliyor, kendimizi bir köyün ortasında buluyoruz.

«Stoy kto!» (*) diye bir ses işitiliyor gecenin içinde. Ve bir silah, uzun bir alev dili tükürüyor; bir yaylım ateş er Bohle'nin yüzünü paralıyor.

«İleri!» diye bağırıyor Moser. «Ateş serbest!»

Her şey şakırdıyor. Nöbetçiler taranıp süpürülüyor, bölük hücuma kalkıyor, küçük pencerelerden içeri el bombaları atılıyor, tekmelenerek kapılar açılıyor ve uyumakta olan askerlerin üzerine şarjörler boşaltılıyor. Bir cephane deposu... hiç düşünmeden, Porta sandıkların ortasına bir el bombası savuruyor. Her şey, bir kıyamet ateşinin sıcaklığıyla yanıyor.

(*) Rusça, dur!

«Sizler, gerçekten de gördüğüm en büyük serserilersiniz!» diyor Moser kana bulanmış, yerinden doğrulurken.

«Güzel bir şamata çıkardı,» diyor Porta hiç tınmadan. «İvan, korkudan komiserlerin üzerine işemiştir.

Bir süre, tırtıl izlerinin karı sürüp işlediği dar bir yoldan yürüyoruz. Güven verici hiçbir şey yok.

«Tanklar!» diye fısıldıyor Küçük Kardeş birden yere yatarak.

Uzun bir T-34 dizisi, orada, ilerde çamlar altında gözüküyor.

«İşte şimdi papazın hazır bulunma anı,» diyor Porta kaygılı. «Her zaman için bir Bâkire Meryem oğlu olmuşuzdur.»

«Olabilir, fakat o Oğul, hiçbir zaman bir Dünya savaşı içine düşmek şanssızlığına uğramadı!»

T-34'lerden kaçınmak için büyük bir yay çizip, yolu uzatıyoruz; bir çam fidanlığından geçiliyor ve kendimizi ormanın düzlüğünde buluyoruz. Önümüzde biraz yüksekçe bir tepecik var, besbelli ki aşmak zorundayız onu. Yolda, batıya yönelmiş, farları mavi boyalı Rus kamyonları görünüyor; izli mermiler her yandan uçuşuyor. Bölük olabildiği kadar kamufle edilmiş beklerken, Klockdorf ile Moruk tepeye tırmanıyor.

«Tam tepenin önündeki bir Rus mevziini geçmek gerekiyor,» diyor Moruk dönüşünde.

«Yola devam!» diye komut veriyor Moser kendi MPI'sinin şarjörünü değiştirerek.

Bölük toplanıyor ve eğilerek tepeye doğru koşuyoruz. Bir ölüm aydınlatmasıyla, fosfor arazi üzerinde dalgalanıyor. Bu kez, siperler ve koruganlar çok iyi fark ediliyor. İzli mermiler, işlenmiş toprağın üzerinde kolyeler oluşturuyor. Toplanmamız için kısa mola. Albay Moser elini Moruğun omuzuna koyuyor.

«Son engel. Bu defa yerimize varıyoruz artık fakat bir kez daha söylüyorum, bağlantıyı koruyun.»

«Ya yaralılar?»

«Yapılabildiği kadar yapılabilsin,» diye karşılık veriyor Moser kaçamak bir biçimde.

Ardı ardına sıçramalarla, mevzilere doğru ilerliyoruz. Hatlarımıza ulaşmadan önce bizi bir bulurlarsa, öldük demektir.

«Ne cehennemde bu İvan?» diye fısıldıyor çok şaşıran Porta, Rus hatlarının yakınında, yatmış olduğumuz yerden siperlerde tek bir asker gölgesi görmediğimiz sırada.

«Siper gene de tutulmuş olmalı,» diye mırıldanıyor Klockdorf, çok sinirli ve elinde bir el bombasıyla.

«Tam orada, ormanın köşesinde, işte Alman ileri karakolları,» diyor Moser alçak sesle.

«Şu halde ötekiler de çok yakında,» diye fısıldıyor Küçük Kardeş. «Hep Almanların kıçlarına yapışırlar.»

«Hepiniz hazır?»

«Evet. Geciken olursa, cezaya çarptırılır,» diye bildiriyor Küçük Kardeş.

Büyük bir sessizlik içinde, siperlere doğru sürünerek yaklaşıyoruz.

«Ah! İşte İvan! Bu aziz eski ahbap. Cesareti kırılıp da evine döndüğünden korkuyordum!» dedi birden Porta.

Şimdi onları görüyoruz. Beyaz örtülerle kamufle edilmiş, siperin kenarına dayanmışlar. Bizi görmemiş olmalarına inanılamaz...

«El bombaları elde, hazır,» diyor alçak sesle Moser. «Hep beraber. Bomba at!»

Bu, gerçekten dar bir siperè bir topçu saldırısı izlenimi veriyor. Tam bir sürpriz. Panik. Kesici silahlarla geri kalan temizleniyor ve tabana kuvvet, «no Man's land»'in içinde koşuyoruz. Mayınlar patlıyor, insan gövdeleri havaya fırlıyor. Kim? Bilinmiyor. Bilmeye vakit yok. Ateş gözleri yakıyor; kafalar deniz kabukları gibi patlıyor, Porta ile Barcelona telörgüleri kesiyor ve işte, fazla ileri çıkmış bir Rus gözcüsüne tosluyorlar; gözcü ateş ediyor. Bir sıçrayışta, Porta üzerine kapanıyor ve onu boğuyor, ne var ki bizim beş adamımı-

za mal oluyor, Stege yaralanıyor. İnleyişlerine aldırış etmeden, kendisini bir çadır bezinin üzerinde, telörgüler arasından sürükleyip götürüyoruz. Kurtarabildiğimiz nadir yaralılardan biri; bütün ötekiler arkada kaldı.

Fakat Ruslar paniği yendi. Emirler, komutlar yankılanıyor, el bombaları ıslık çalıyor, makineliler takırdıyor ve yüzlerce aydınlatma füzesi göğe yükseliyor. Karların içine, olabildiği kadar derine gömülüyor, siper alıyoruz. Bu ışık altında devam etmek, gık demeden ölmektir.

Böyle ne kadar süre kaldık? Aylarca mı, günlerce mi, saatlerce mi? Bunun, ancak birkaç dakika olduğunu bize söyleseler, şaşar kalırız. İyice öfkeli, daha da derine gömülüyoruz. Kendisine yardım etmek için yanımdakine doğru dönüyorum, fakat ondan geri kalan, kanlı bir külçe. An bile geçmedi, oradaydı, şaka yapıp duruyordu. Vurulan o oldu! Ben, 80'lik bir havan mermisinin geldiğini iyi işitmiştim; işte şimdi de «katuşka»larla ateş ediyorlar. Önümde ve arkamda toprak, bir duvar gibi kalkıyor.

Moser ileri atılıyor; Lejyoner onu izliyor fakat bir ateş diliyle fırlatılıyor. Uluyor, ellerini gözlerine kapatıyor, parmakları arasından kan sızdığını görüyorum. Üzerine atlıyorum, ayaklarından yakalayıp bir çukura çekiyorum. Yüzünün yarısı gitmiş gibi.

«Görmüyorum!» diye inliyor. «Kör oldum. Bana tabancamı ver.»

«Abartma haydi! Gözlerinde bir şey yok, benim sargı bezi kapıyor onları. Sağ yanağın gitmiş, iki ay hastaneliksin. Haydi, puşt şansı var sende, numara yapma!»

Bana inanmıyor. Gördüğünden emin olabilmesi için hemen sarıverdiğim sargının ucunu kaldırıyorum, fakat ihtiyatı da elden bırakmadan, tabancasını çaktırmadan aşırıp saklıyorum. Başından yaralananlar, akla hayale gelmez şeyler düşünürler.

«İleri!» diye bağırıyor Moser.

Koşmak için, Lejyoner'in elini yakalıyorum; yanımda «Profesör» de koşuyor, otomatik tüfeğini yitirmiş, Savaş Divanı'na verilmekten korkuyor. Ben ise ölüm ıslığının geldiğini işitiyorum... Lejyoneri ve kendimi bir çukura ancak atabiliyorum. Fakat, «Profesör»; silahını kaybetmekle kafası öylesine meşgul ki, merminin geldiğini duymadı. Kolu havaya fırlatılıyor ve yanına, yere düşüyor. Tümden şaşkına dönmüş, onu yerden alıyor, omuzundan fışkıran kanın kendi kanı olduğunu farkına bile varamıyor; onun gaz maskesinin kayışıyla orayı düğüm atmaya çalışıyor ve yaraya toz sülfamid ekiyorum. Ben öteki arkadaşları çağırırken, hiçbir şey hissetmediğini söylüyor; fakat beni kimse de işitemiyor. Bu duruma göre, iki kişi yerine ateş etmem gerekiyor. Umalım ki, Ruslara toslamayayım, çünkü daha ben silaha sarılamadan, delik deşik edilirim.

Birden «Profesör» acı acı bağırıyor; ilk anın hissizliği geçiyor ve zavallı, lanetlenmiş gibi acı çekiyor. Ancak, o disiplinsizlik, Savaş Divanı korkusundan da kurtuluyor! Tüfeğinin nerede olduğunu sorarlarsa, koluyla birlikte gittiğini söyleyebilir artık. En sert Savaş Divanı bile bunun aksini ispatlayamayacaktır. Bununla birlikte, tüfeği de kolu da getirmesini isteyecekleri zaman o kadar uzak mı? Porta, bir kolun kaybolmasının, yakında pekâlâ sabotaj sayılabileceğini iddia ediyor. Olmaz da değil hani! Bir kolunuzu kaybederseniz, hiçbir işe yaramazsınız artık, fakat iki ayağınız kesilirse, protezle Nakliye'de gene de kullanılabilirsiniz. Prusyalıların, savaş sakatlarını eğitmekte harikalar yaratan çavuşları vardır.

105'liklerin ulumaları tam tepemizde. Binlerce madeni davulun bir mahzende yuvarlanışının çıkardığı gümbürtüye denk bir gürültüye benziyor. Önümde koşan bir grup, şimşek gibi çakan bir alevin ortasında kayboluyor. Kar ve toprak burgaçları, karamsı bir renkte araziden yükseliyor. Porta, hep Stege'yi de birlikte sürükleyerek, telörgülerden sıyrılıyor, ama bir-

den bir çığlık atıyor! Otomatiğini bırakıyor, iki elini karnına bastırıyor ve ileri düşüyor. Ben de üzerine atıyorum kendimi ve hıçkıra hıçkıra, çırpınarak ağlıyorum. Porta! Can arkadaşım! Ölmüş olmalı, çünkü, ilginç bir şekilde; bacaklarının biri tersine dönmüş olarak eğri-büğrü düştü. Moruk, Küçük Kardeş'le birlikte bize doğru fırlayıp koşuyor. Tanrıya şükür Porta gözlerini açıyor!

«Bir kaskın üzerinde yürümek zorunda kaldım. Tamamen gerçek bu. Beni neremden vurmuş?»

«Bacaktan,» diyor yumuşacık bir sesle Moruk.

«Bacaktan mı?» diyor Porta hayretle. «Karnım ve göğsümde ağrı var. Şüphesiz yüzlerce patlama oldu.»

Moruk, kaygıyla üniformayı yırtıyor. Ne göğüste, ne de karında bir şey var.

«Gıdıklama, işte buna dayanamam!» diye gülümsüyor Porta.

Moruğun çevik parmakları arkadaşımızın bedeni üzerinde dolaşıyor. Bana, sonra da Porta'nın kalçasına bakıyor. Çok berbat. Bütün pansuman paketlerimizi oraya tıkıyoruz.

«Nasıl?»

Bu, bizim çukura atlayan ve Porta'yı bulan albay. Susuyor, dudakları titriyor, sinir krizi geçirmek üzere olduğu hissediliyor, çalı gibi sık, asi kızıl saçları okşuyor.

«O kadar ağır değil, arkadaş. Hastaneye kaldırılırsın ve savaşın geri kalan kısmında garnizon yaşantısı sürersin. Döner dönmez, senin için bir EK. I (Haç Nişanı) önerisinde bulunacağım, eğer istersen subay da olursun.»

«Sağolun Albayım, teşekkürler,» diyor Porta gülümseyerek. «EK. I için tamam, ama garnizon benim için çok az bir şey, gereksiz. Ben olmazsam 2'nci takım ne olur sonra?»

Lejyoner'le «Profesör»ü aramak için sürünerek gidiyorum.

«Onlar da!» diye inliyor Moser. «Aramızdan sağ dönecek olacak mı acaba?»

Yeniden hareket ediyoruz. Küçük Kardeş, Porta'yı omuzuna alıyor; Moruk, Stege'yi çeke-dekleye birlikte götürüyor. Moser, «Profesör»'ü ben de Lejyoner'i alıyorum. Bir boy yol aldıktan sonra, otomatik tüfeğimi siper aldığımız çukurda unuttuğumun dehşetle farkına varıyorum! Silahsız dönmek hiç olmayacak iş, kesin olanaksız. Çok tehlikeli! Bir vücut parçanızı kaybedebilirsiniz, sizi affederler, fakat otomatiği kaybettiniz mi, kelleniz tehlikededir... Lejyoner'i, Barcelona'ya bırakıyor ve telörgüler aralığından, sürünerek geriye gidiyorum.

Birden, nerede olduğumu merak ediyorum. Neredeyim acaba? Yön doğru değil... yolu şaşırmış olmalıyım. Bir bunalımla sarsılıyorum, sinirlerim, acemi bir askerinki gibi, koptu kopuyor. Bir mayın tarlasındayım! Tam önümde teller görüyorum... biri bir atarsa, bir düzinesi atarak patlar... Dehşetten olduğum yerde donakalıyorum. Bu tellerden birine değiverecek olsam, bir parçam kalmaz. Kendime rağmen, içimden Tanrı'ya bir dua yükseliyor. Yavaş yavaş geri çekiliyorum. Kaputumun yarısı bir telörgüye takılı kalıyor, çekiyorum ve bir çukurda tam dinlenmek üzereyken, şimşek gibi, bunun bir Stalin hediyesi olduğunu fark ediyorum! Bir çelik parıltısı... çukurun dibinde, dikilmiş süngülerden tuzak... düşersem şişlenirim, hiç ötesi yok...

Gene çekiliyorum ve az sonra bir telörgü zikzağında kayboluyorum. Başka bir hile. Bunun içine girilir ve artık çıkılamaz. Tanrıya şükür ve Porta'ya teşekkür; yanımda pensem var, ancak ya yüksek gerilim varsa? Şayet öyle ise, kör edici bir şimşekle kaybolur, yok olur giderim... Gözlerimi kapayarak teli kesiyorum, ucu fırlayıp suratıma dikenli bir şamar gibi iniyor ve hâlâ nerede olduğumu bilmiyorum. Nerede o benim malum çukur? Nasıl bir belirti bulabilirim? Dönüp duruyorum. Sinirlerimi yatıştırmak ve

topçunun ne yaptığını anlamak için kendime kısa bir mola veriyorum. Fakat bu işten çakmak, işin iç yüzünü kestirip anlamak güç iş, hem de ne güç!

Birden, biraz ötede bir Maxim takırdayıp kusmaya başlıyor. Az daha, «no Man's land» de kaybolan birçok askerin başına geldiği gibi, bir Rus makineli yuvasına atlıyormuşum. Artık dayanamaz hale geldim... neredeyse vazgeçeceğim! Ve birdenbire, orada, gözlerimin önünde, otomatik bir tüfek! Benimkisi olmasa bile, hiç olmazsa ona benzeyen bir silah, fakat daha da güvenli olmak için, benim 08'liğin onun kılıfında olup olmadığını anlamak için yokluyorum. Benim kurtulmuş olduğuma nasıl inanmalı!

Bir saat sonra döndüğümde, Moser'in bağırıp çağırıp söylenmeleri:

«Hay Allah kahretsin seni, neredeydin? Biraz daha geçse, kayıplar arasına geçirtecektim seni!»

Azarlamalara tâm bir sakinlikle katlanıyorum. Birkaç dakika sonra yerimizde olmayacak mıyız? Şimdiden, Alman hatları ormanın kenarında görünüyor. Artık uzak değil, fakat Porta bayılıyor: Bir koşum biçiminde, çok berbat durumdaki bacağına ve kalçasına bir tüfek bağlanıyor, susuzluktan ölen Lejyoner su istiyor, kendisine biraz kar emdiriyorum.

«Haydi,» diyor Moser. «Artık bu son.»

İlk olarak Klockdorf kalkıyor. Arkadaşıyla, hani şu adamların asılmalarını seyretmeye pek meraklı olanla birlikte koşuyorlar. Uçuyorlar... İşte neredeyse hedefe ulaştılar. Ne var ki Klockdorf, Alman siperine kesinlikle ulaşamayacak. Dosdoğru bir mayın tarlasının içine koşuyor. Volkanik bir püskürme! Korkunç indifa! Gövdesi havaya atılıyor, yere düşüyor, öteki mayınları da patlatıyor; iki bacağı kopan arkadaş, biz kendisine yetişemeden kan kaybından ölüyor.

İşte şimdi de Almanlar ateşe başladı. Makineli tüfekleri ve bombaları, bize bir düzine adama daha mal oluyor.

Ben bir çukurun üzerinden atlamaya hazırlanır-

ken, tam karnımın ortasına yumruğa benzer bir şey yiyorum. Bir topaç gibi dönüp olduğum yere yığılıyorum. Ne oldu acaba? Hiçbir şeyin farkına varmadım. İçimi kaplayan tek şey, bana böyle çarpan, vuran aptala karşı öfke. Ama birdenbire, gözlerimde kıvılcım çaktıran bir acı; göğsümde bir bıçak darbesi gibi...

«Neyin var?» diyor Moruk üstüme eğilerek. «Benim geçeceğim yere neden böyle yapışmış kalmışsın?»

«Sanıyorum vuruldum,» diyorum şaşkınlıkla.

«Bir Alman mermisiyle yaralanmış olmaktan gurur duy ve rahat ol. Korkma. Bizimkilerle bağlantı kurar kurmaz, gelip seni alırız.»

Yarım ton kadar kar ve toprak beni az kalsın yutuyordu; çok uzakta olmayan bir bomba yağmuru.

«Beni nereden buldu bu inekler? Tanrım, ne kadar da yorgunum!»

«Bunun bir Alman mermisi olması senin için bir şans. Bir patlamadan kurtuldun, alt tarafı bir tüfek kurşunu. Konuşmaya değmez.»

«Söylemesi kolay, çok rezilce ağrıyor. Başka bir şey olmadığından emin misin? Bütün sırtımı yakıyor.»

«Belki de kemiklerinden birine saplanmıştır, fakat özellikle kar yiyeyim deme. Karında bir kurşun olunca, bilirsin ne yemek ne de içmek yok.»

Ve elaltından, tabancamı aldığını fark ediyorum.

«Olmaz, ver bana onu!» diyorum yalvararak. «Ruslar gelirse, ellerine düşmek istemem!»

Moruk bir an düşünüyor, tabancamı veriyor, ta dipte, piyade çukurunun kenarına dayayarak beni biraz doğrultuyor. Birisi buraya atlayacak olursa iyi bir pozisyon. Karşılıklı ateş etmeler zifos saçıyor, cephe tam bir faaliyet halinde. Her iki taraftan da, bir harekât hazırlandığı sanılıyor. Ben ise yalnız kalıyorum, şu «no man's Land»'de, vahşi arazide, Alman ve Rus mevzileri arasında yapayalnız. Porta, Küçük Kardeş ile Stege, Lejyoner ve öteki yaralılar nerede olabilir? Moruk, bizi burada bıraktığını ve daha sonra

gelip alacaklarını söyledi, aslında, mantıklı olanı da bu. Alman makinecileri bizi koruyabilir ve özellikle bizimkiler tarafından kıyıma uğrama tehlikesine girmeyiz.

Yakıcı bir acı yer yer vücudumda dolaşıyor, korku bana saçma sapan şeyler sayıldattırıyor ve tabancamı elimde sıkıca tuttuğumun farkındayım.

Bulunduğum yerden pez az uzaktan gelen bir ses işitiliyor:

«Job Tvojemadj! Job Tvojemadj!

Birisi gülüyor! En küçük bir hareket, beni çok kötü duruma düşürür. Karnımı yokluyorum, elimi çekince, kan içinde buluyorum. Ölmüş gibi yapalım... Yarı kapalı kirpiklerimin arasından bir kürk başlık ve bana bakan çekik gözler seçiyorum. Üstüme daha da kar atıyorlar. Eğer çukur o kadar derin olmasaydı, Moğol salt gülmek için süngüyü saplamıştı bile! Yukarımda, sürünerek gittiğini işitebiliyorum.

«Niyet Germanski.» (*)

Job Tvojemadj,» diyor öbürü.

«Piestre, piestre!» (**) diye uluyor bir komut sesi.

Az sonra, uzun uzun haykıran, bağırıp sızlanan biri daha! Bu da karnından kurşun yemişe benziyor. Bir Rus mu? Bir Alman makinelisi havlıyor ve kısa bir yaylım ateş. Sonra, birden Moruk çukurun ağzında beliriveriyor, içeri kayıp beni ensemden yakalıyor ve bir un çuvalı gibi çekip ileri fırlatıyor.

Cephe boyunca bir baraj ateşi başlarken, ilk önce kahverengi, sonra kara Alman çizmelerinin koşuştuklarını görüyorum. Bir bomba toprağı üstüme saçıyor ve bir kurşun miğferimi deliyor. Birdenbire neredeyim böyle? Alman siperinde. Rüyada gibi, bir piyadenin, dudaklarıma bir matara yaklaştırdığını görüyorum. Tam içeceğim sırada, Moruk matarayı geri çeviriyor

(*) Rusça, Alman yok

(**) Rusça, Çabuk, çabuk

«Karnında kurşun var,» diyor yalnızca kurmaylık çavuşuna.

«Aa! Doğru,» diyor daha önce Birinci Dünya Savaşı'nda bulunmuş ve bozgunu görmüş olan yaşlı asker.

Sedyelerimiz bir korugana taşınıyor, piyade alay komutanı gelip teker teker ellerimizi sıkıyor ve Juno sigarası ikram ediyor.

«Sizleri İvan sanmıştık,» diyor Moser'e yaşlıca bir teğmen üzgünce.

«Önemi yok o kadar!» diye yanıtlıyor Moser büyük bir yorgunlukla. «Burada nasıl bulunduğumuzu hâlâ anlayamıyorum. Biz, cehennemden çıktık.»

Sağlık yardım-bakımda, bizi cephe gerisine göndermelerinden önce, Moruk ile Barcelona gelerek, çok sıcak bir hava içinde vedalaşıp, bize iyi yolculuklar dilediler. Tam o sırada Albay Moser, siperin korunağının üzerinden dışarı bir göz atıyor ve yorgun bakışlarıyla bir aydınlatma füzesini izliyordu. Güneş, Rus hatlarının gerisinden yükselmek üzereydi ve kıtırdayan don tutmuş yerler bu güzel kış sabahında pırıl pırıl yansımalarla ışın saçıyordu. Albay bir sigara yakarken kuru, keskin şakırtıyı duymadı, yüzünü alıp götüren bombanın patlayışını da hissetmedi. Elleri, MPI'sini bırakıverdi, gövdesi yavaşça öne eğildi. Yeni bir bomba onu karlarla örttü.

«Tam hareket etmeden önce komutanın öldüğünü gördüm,» diyor Küçük Kardeş hastane treninde. «Artık bizi görmek istemiyordu, eh, ne diyelim! Dileği yerine geldi.»

«Savaş bu, ahbap,» diye yanıtlıyor Lejyoner.

«Bana Haç Nişanı sözü vermişti,» diyor gergin biçimde uzanmış bacağı trenin hareketine uyarak titreyen Porta. «Daha iyi!»

«Tabip, ayaklarımı kesmek istemiyor,» diye tekrar konuşuyor Küçük Kardeş koca bir sargıyı göstererek. «Yaşam boyu gene yeniden yürümeye başlayacağım Başka bir şans yok bana!»

«Ya ben, karnımda bir yılan var,» diyorum yaramdan çıkan direni göstererek.

«Profesör»'e gelince; ağlıyor o. Norveç'e tek kollu dönmek onu hasta ediyor, oysa başhekim kendisini yeni kura askerlerinin kışlasında bırakacağına söz verdi, ama buna inanamıyor.

Bizi, Almanya'ya dönmeden önce Polonya'da şöyle bir onarıp adama benzetmek için Lemberg garında indiriyorlar.

«Nereden geliyorsunuz?» diye soruyor koca dişli bir hastabakıcı kadın.

«Moskova'dan» diye sırıtıyor Porta saygısızca, «fakat beyaz gömlekli işçilerin en çirkinini görmek için demek buraya kadar gelmek gerekiyormuş!»

«Şikâyet edeceğim!» diyor gudubet kadın hışımla, onurunun kırılmasını sindiremeyerek.

«Dilekçeni yazmak için sana çükümü ödünç veririm!» diye sürdürdü sözünü Porta bir kahkaha atarak.

Arkasından, gürültülü koca bir osuruk salıverip, bizim Rusya seferine son verdi.

BİTTİ

SVEN HASSEL

1941 Rusya Seferi'ne katılan Sven Hassel, bu kitabında, Hitler'in çılgınlığıyla acımasız, amansız bir iklimde savaşan askerlerin inanılmaz kahramanlık ve başarılarını, insanın dayanma gücünü aşan acılarını çok yalın ve güzel bir biçimde anlatıyor.

Bu kitapta da, tanıdık cephe arkadaşlarıyla karşılaşıyoruz: Kurnaz Porta, fanatik Nazi Heide, Fransa özlemi çeken Lejyoner, sarsılmaz, güçlü Küçük Kardeş ve hepsinin sevip saydıkları, "Moruk" takma adını verdikleri, kavrayışlı, ileri görüşlü, anlayışlı takım komutanları Çavuş Beier.

ISBN 975-390-156-9

9 789753 901567